

7096 AA 60090201
OSREDNJA KNJIZNICA
S. VILHARJA
TRG REVOLUCIJE 1 P.P. 132
66001 KOPER

112
št. 111 (14.507) leto XLIX.
PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakrit nad Cerkljem, razmnožen na ciklostili. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Goucu pri Gorenji Trebuli, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobodnem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužni Evropi.
TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600
GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382
ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190
1200 LIR POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI
SPED. IN ABB. POST. GR. 1/70
SREDA, 28. APRILA 1993

BCIKB
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
Nova agencija "Mitnica - Barriera"
Ul. Carducci 41 - Korzo Saba 1
Trst - Telefon 040/636311

RIM / Z GLASOVI OPOZICIJE IN ENEGA SENATORJA PSI TER OB VZDRŽANJU KD

Povoljno mnenje odbora za odvzem imunitete Andreottiju

RIM - Prevladala je trenzost. Senadni odbor za odvzem parlamentarne imunitete je včeraj sklenil, naj palermški sodniki nadaljujejo s preiskavo o Giuliju Andreottiju. In senatu, ki bo moral na plenarnem zasedanju razpravljati o tej zadevi, bo odbor predlagal, naj sklep potrdi.

Manjkalo je nekaj minut do 14. ure, ko je predsednik odbora Giovanni Pellegrino stopil na dvorciške palače Sapienza, kjer se sestaja odbor, in seznanil novinarje s sklepom. V nekaj trenutkih je novica obsla svet, skoraj z isto naglico kot jo je obsla pred enim mesecem, ko je

bivši italijanski premier osebno sporočil, da ga je palermsko javno tožilstvo osuilo sodelovanja z mafijo. Za sklep senatnega odbora je vladalo veliko pričakovanje, o katerem je pričala prisotnost desetih fotografov, televizijskih snemalcev in novinarjev tako italijanskih kot tujih medijev. In marsikdo je dvomil, da bo odboru uspelo kaj kmalu oblikovati svoje mnenje, se zlasti po poskusih zavlačevanja prejšnjega tedna. Tudi zaradi tega je bilo prese-

VOJMR TAVCAR

predsednik Pellegrino napovedal, da se je odbor izrekel za nadaljnji postopek. Za tako odločitev so se izrekli predstavniki DSL, SKP, Zelenih, PRI, MSI in en predstavnik PSI, medtem ko so se predstavniki KD in ostala dva predstavnika PSI vzdržali, predstavnik PLI pa glasoval proti. KD se je odločila, da se vzdrži, potem ko je bil zavrnjen njen predlog, da bi postopek predali sodišču ministrov.

Ob koncu se je predsednik odbora Pellegrino pozitivno ocenil sklep odbora, saj je po njegovem mnenju najbolj trezen, obenem pa odraz zaupanja, ki ga parlament ima v sodnike. Dodal je tudi, da bo v svojem poročilu senatu (najbrž bo o tem problemu skupščina razpravljala 6. maja) poudaril vse obrambne poudarke Giulia Andreottija, izrazil pa tudi upanje, da bo bivši premier osebno predlagal senatu, naj dovoli nadaljevanje postopka. Marsikdo je upal, da se bo že v odboru Andreotti opredelil za tako stališče, toda doživljenjski senator je bil "gluh na to uho" in je raje prepustil odboru odločitev, prek svojih odvetnikov in sodelavcev (tudi včeraj je bil v tem pogledu zelo aktiven minister Claudio Vitalone) pa se zavzemal, da bi bila vsa zadeva predana sodišču ministrov.

Zelo ostra je bila Andreottijeva reakcija na sklep odbora: »V vsej tej zadevi moram opozoriti na aspekt, ki plasi. Nobeden od kolegov ni izjavil, da bi imel za resnične takoiimenovane dokaze, ki so bili poslani po obrokih. Vsi so mi svetovali, da je zaradi tega najbolje,

naj ne bi dajali vtisa, da bi hoteli preprečevati ugotavljanje resnice. Soglasam. Opozoriti pa moram na pritiska na odbor, da bi odločil v vzdušju prisile. Ne bojim se resnice in lotil se bom z odločnostjo vseh postopkov, da bi razkrinkali to neverjetno mahinacijo. Med javno razpravo v senatu pa imam dolžnost orisati celotno sliko tega, kar se dogaja, saj ni mogoče s političnimi manevri, ki bi morali ubrati druge poti, poteptati življenja - in ne samo moje - v službi države in odločne angažiranosti v boju proti mafiji.« Podobno je bilo razmišljanje, ki ga je razvil za rubriko Blok notes na tedniku Europeo, kjer je dodal, da mu pekoca obtožba ne dovoli več spanja.

Med včerajšnjo razpravo odbor sploh ni odprl kuverte z zaupnim gradivom, ki ga je poslalo v ponedeljek palermsko tožilstvo. Zadovali so se je z razlago v sprememnem pismu, v katerem je šef tožilstva Giancarlo Caselli pojasnjeval, da imena enega od morebitnih očitilcev srečanja med Andreottijem in Riino ni prej navedel, ker oseba ni bila zaslusana. Odbor je zato vrnil gradivo nedotaknjeno sodišču.

Novico o sklepu odbora je vatikanski Osservatore romano objavil na zadnji strani v nekaj vrsticah. Uradno zato, ker je prišla, ko so bile strani vatikanskega lista že zaprte. Toda omeniti velja, da so številni skofje in duhovniki v nedeljo s ploskanjem pozdravili Andreottija, ko je prisostvoval masi v neki rimski cerkvi, kjer se mu je bivši tajnik vatikanske banke msgr. Donato De Bonis javno zahvalil, "ker nas je s svojimi nasveti resil hudega tveganja".



Giulio Andreotti zapušta senat po odločitvi odbora za odvzem imunitete (Telefoto AP)

Ciampi s težavo izbira ministre

RIM - Napovedi, da bo mandatar za sestavo nove vlade Carlo Azeglio Ciampi že v 24 urah pripravil seznam novih ministrov, so se izkazale za pretirano optimistične. Vprašanju sestave novega kabineta je Ciampi včeraj posvetil vse svoje napore, pri tem pa je naletel na vrsto težav. Tak je vsaj vtis opazovalcev, saj je zanesljivih vesti bolj malo. Gotovo je na primer, da referendumski lider Mario Segni ne bo vstopil v novo vladno, medtem ko dosedanjí premier Giuliano Amato beje se razmislja o tem, ali naj sprejme zunanje ministrstvo. Morda bo sestava Ciampijeve vlade znana danes.

NA 2. STRANI

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Zanimiv posvet o vlogi deželnih uprav

V Trstu je bil včeraj strokovni simpozij o vlogi deželnih uprav s posebnim statutom. Nekdanji predsednik ustavnega sodišča Livio Padilin je očital Furlaniji-Juljski krajini, da je zanemarjala probleme slovenske manjšine.

..... stran 3

Območje svobodne izmenjave na meji med Italijo in Slovenijo?

O oblikah sodelovanja med Italijo in Slovenijo so govorili v Špetru na razširjeni seji Gorské skupnosti za Nadiške doline ob navzočnosti predsednika deželne vlade FJK Vinicia Turella. V svojem uvodnem poročilu je direktor tržaškega ISDEE Tito Favaretto nakazal možnost uvedbe območja svobodne izmenjave vzdolž italijansko-slovenske meje kot učinkovito alternativo industrijski prosti coni.

..... stran 3

Trst: desnica se krepi, levica se prepira

Demokracija Trst se ne more zediniti o kandidatu, ki bi lahko na pokrajinskih volitvah enakovredno kljuboval nacionalističnemu prvaku Sardosu Albertiniju. Med možnimi kandidati sta predsednik ACLI Codega in predsednik raziskovalnega centra Romeo.

..... stran 4

Koncertna sezona GM se je uspešno končala

Zbor ljubljanskih madrigalistov je pod vodstvom Matjaža Ščeka sklenil letošnjo tržaško koncertno sezono Glasbene matice. Ob omeni tega koncerta pa je napoved nastopa v Trstu Giorgia Gaberja, ki je veliko več od kantavtorja, saj je v svojih pesmih in monologih komentiral razvoj dogajanj v Italiji. S področja razstavne dejavnosti pa sta tokrat omenjena razstavi Livia Rosignana in pa zapis o svojstveni pobudi iz Ricmanj, kjer so dali na ogled »Ricmanjske pornike«.

..... stran 6

»Zois/Cankar« napreji

Odbojarska ekipa gorjskih višjih srednjih šol Zois in Cankar se je z zmago v včerajšnji tekmi proti vrstnikom šole Oberdan iz Trsta uvrstila v meddeželno fazo dijaškega odbojarskega prvenstva. Ta podvig je ekipi Zois/Cankarja uspel že tretjič, v nadaljevanju tekmovanja pa naj bi 10. maja igrali v Padovi.

..... stran 20

Hokej: Švedi v polfinalu

Na svetovnem prvenstvu v hokeju na ledu skupine A v Münchnu so se Švedi z zmago nad ZDA že uvrstili v polfinale. Njihov nprotnik bo zmagovalec današnje četrtfinalne tekme med Italijo in Češko. Preostala četrtfinalna para sta še Kanada in Finska ter Rusija in Nemčija.

..... stran 21

BALKAN / ODGOVOR NA UKREPE

Srbi sprožili močno ofenzivo na Bihač in na Vzhodno Bosno

BEOGRAD - Srbske sile v BiH se, kot kaže, ne zmenijo za najnovejšo poostreitev ukrepov in izvajajo se hujše napade. Včeraj jutraj se je približno 1500 srbskih vojakov ob podpori tankov in teškega topništva prebilo v bližino Bihača. Čeprav je vodja bosanskih Srbov Karadžić dejal, da mesta ne nameravajo zasedati, pa radio Sarajevo poroča, da so srbske sile obstreljevale Bihač.

Poveljstvo srbskih sil v BiH je sporočilo, da napada niso izvedle enote pod njihovim poveljstvom, ampak so to storile paravojske enote, ki so tja prisle iz t. i. srbske Krajine. Iz Zagreba je proti Bihaču krenila skupina 303 francoskih pripadnikov modrih celad, ki se bodo pridružili skupini mirovnih sil.

V bližini Visokega pa so streljali na konvoj ZN s clovekoljubno pomočjo, ki se je vracal iz Zenice. Predstavnik Visokega komisariata za begunce je dejal, da sta dva cloveka ranjena, ni pa se jasno, kdo je obstreljeval konvoj.

Poveljnik srbskih sil v okolici Srebrenice Milovanović pa je zagotvil, da bodo njegove enote zavzele mesto 7. maja ne bodo razorožili. Sicer pa za Srbe Srebrenica za zdaj ni več tako pomembna, saj so obstreljevali predvsem druga muslimanska mesta na vzhodu BiH. Najhuje je bilo v Gorazdu, kjer je bilo ubitih najmanj 10 ljudi. Srbi so obstreljevali tudi Gradacac in vasi v krajih okrog Tuzle.

Preiskovalci ZN so v Sarajevu sporočili, da so zbrali podatke o 1000 domnevnih vojnihih zločincih, ki so morili na Hrvaskem in v BiH.

SANKCIJE PROTI ZRJ

Zahod razmišlja o še ostrejših ukrepih

V Beogradu še ne občutijo novih sankcij

BEOGRAD, BRUSELJ, WASHINGTON - V Beogradu se ne občutijo novih sankcij Varnostnega sveta ZN. Zahodne države pa so že zagrozele z ostrimi ukrepi proti vsakomur, ki bi kršil resolucijo, ki skuša s hudimi omejitvami prisiliti ZRJ k podpisu mirovnih pogajanj o Bosni in Hercegovini. Ciprske banke so v skladu z resolucijo v terek zamrzile premoženje treh bank in 50 podjetij iz ZRJ, čeprav naj bi bilo na otoku več kot 500 srbskih podjetij. Oglasile so se že številne države - od Grčije, Bolgarije do Ukrajine - ki trdijo, da bodo imele zaradi sankcij hudo gospodarsko škodo.

Ameriški državni sekretar Christopher je povedal, da predsednik Clinton razmišlja tudi o vojaških napadih na srbske položaje v Bosni, če sankcije ne bodo uspeli, vendar samo, če bodo vojaško akcijo podprli ameriški državljani in če bodo cilji natančno določeni. Ob tem je predsednik vojskega komiteja zveze Nato sir Vincent v Bruslju obtožil zahodne države, da se vedno ne

vedo, kaj sploh hočejo na ozemlju nekdanje Jugoslavije.

Prejeli smo tudi slovenski odgovor na najnovejše sankcije proti ZRJ. Nas včerajšnja informacija, da Slovenija že izvaja resolucijo številka 820 Varnostnega sveta Združenih narodov o poostrenih sankcijah proti ZRJ, je bila prenapljena. Čeprav je podsekretar v ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj Jozé Drogenik v ponedeljek za Republiko povedal, da pripravljajo časna navodila za carinarnice in da jim jih bodo se isti dan poslali, smo včeraj na nekaterih mejnih prehodih oziroma carinarnicah (Sentilj, Dolga vas, Obrežje) izvedeli, da novih navodil se nimajo. Ker je bil včeraj praznik in zato zmanjšan obseg tovornega prometa, se slovenski prevozniki očitno niso imeli na koga obrniti, da bi jim pojasnil, kam se lahko vozijo, ne da bi kršili resolucijo. Na carinarnicah očitno tudi se ne vedo, da lahko tovrnjake, ki kršijo najnovejše poostrene sankcije, zaplenijo. (Agencije)

ITALIJA / NAVAL NA MEJNE PREHODE

Obiskovalci iz Slovenije preplavili Trst in Gorico

Zanimiva in hvalevredna pobuda gorjskih trgovcev



Kolona slovenskih avtomobilov na mejnem prehodu pri Fernetičih (Foto Ferrari CROMA)

TRST, GORICA - Dolge kolone na mejnih prehodih, zlasti na Fernetičih, polne trgovine in veleblagovnice, z avtomobili in avtobusi natrpana parkiriska so trzaskim in gorjskim trgovcem prinesli stare zlate case. Kupci pa niso bili samo s soslednjega območja, ampak predv-

sem iz notranjosti Slovenije (opazili so tudi avtomobile iz Maribora in Murske Sobote).

Naval so poleg praznikov in lepega vremena povzročili tudi novi carinski predpisi. Napovedujejo, da bo povečan obisk gostov trajal do konca tedna.

Hvalevredna je pobu-

PEUGEOT 306
TEKMEC

AUTOLISERT
TRZIC - Ul. Timavo, 24 - Tel. (0481) 790504
GORICA - Majnica, 12 - Tel. (0481) 391808



RIM / MANDATAR CARLO AZEGLIO CIAMPI BO DANES ALI JUTRI OBJAVIL SEZNAM ČLANOV NOVE VLADE

RIM / IZJAVE NAPOLITANA

Težavna izbira ministrov

Delo mandatarja poteka ob strogi tajnosti - Segni odklonil vstop v vlado - Amato novi zunanji minister? - KD bi hotela potrditev vseh dosedanjih ministrov - Previdnost republikancev in DSL

VOJIMIR TAVCAR

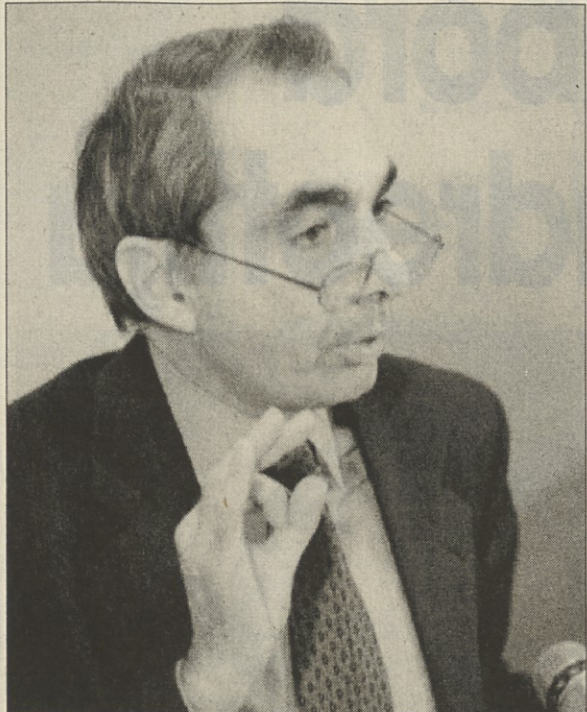
RIM - "Politici" Rim tava v temi in nelagodju. Prvic v nekaj desetletjih so novice o nastajajoči vladi izredno skope. Parlamentarci sprašujejo novinarje, novinarji sprašujejo parlamentarce, vendar nihče ne ve nič točnega razen tega, da je mandatar Carlo Azeglio Ciampi, ki je od včeraj na delu za sestavo nove vlade, danes srečal nekaj ljudi, z drugimi pa se pogovarjal po telefonu.

Vse kaže, da se razplet sedanjih vladnih krize, ki se je začela z odstopom Giuliana Amata in njegove vlade, ne uklaplja v nobeno od doslej veljavnih shem. In zaradi tega so predvidevanja in hipoteze v glavnem postavljene na glavo. Zacelelo se je z imenom mandatarja, saj je po prvih dnevih posvetovanj le malokdo stavil na imenovanje guvernerja državne banke. In potem, ko je predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro s svojo izbiro presenetil italijansko politično sceno, se je včeraj izjavila se ena napoved: da bo Carlo Azeglio Ciampiju v enem dnevu uspelo sestaviti vlado in se z njo predstaviti predsedniku republike seznam ministrov. Morda se bo to zgodilo danes, ali pa

celo jutri. K ugotovitvi navedenega dejstva, da je Scalfaro odpovedal današnji obisk v Turinu, vendar ni jasno, če zaradi težav, na katere je naletel mandatar, ali zato, ker je možna predstavitev vlade.

Ciampi, ki je takoj po imenovanju napovedal, da bo spoštoval duh in crko ustave in se ne bo formalno posvetoval s strankami, je včeraj vse dopoldne spretno "preliskal" novinarje, ki so ga čakali tako pred sedežem Narodne banke, kot pred uradi, ki mu jih je dal na razpolago v senatu predsednik Giovanni Spadolini. Ciampi je ostal doma, kjer so ga novinarji "iztaknili" sele v prvih popoldanskih urah. In odlej je izpostavljen pravemu obleganju, toda novic o njegovih stikih je bore malo.

Zaenkrat je gotovo le, da se je Ciampi včeraj najprej srečal z referendumskim leaderjem Mariom Segnigjem in mu ponudil mesto v vladi, toda Segni je ponudbo zavrnil, ker bi "lahko sodeloval samo v vladi, ki bi bila neposreden in jasen odraz referendumskega duha. Taka vlada bi bila megolca, a jo je KD prepovedala s svojim vetom". Segni ni hotel dodati nič



Dosedanji premier Giuliano Amato bi v novi vladi utegnil prevzeti zunanje ministrstvo (telefoto AP)

drugega, kljub obleganju novinarjev. Takoj potem je Ciampi sprejel republikanskega senatorja Antonia Maccanica, s katerim se je zadržal v dveurnem pogovoru. Kaze, da naj bi bilo Maccanico usojeno mesto podtajnika pri predsedstvu vlade. Zvečer pa je Ciampija obiskal na njegovem domu proračunski minister Beniamino Andreatta, kateremu bi Ciampi hotel potrditi zadolžitve. Skoraj gotovo je tudi, da je sporazumno s

predsednikom Scalfarom, mandatar ponudil zunanje ministrstvo dosedanjemu premieru Giulianu Amatu. Tajnik PSI Giorgio Benvenuto je javno pozval Amata, naj sprejme ponudbo, sedanjemu ministru za urbana področja Carmelo Conte pa je zvečer povedal, da je Amato se neoddločil in ni dal dokončnega odgovora.

Do tu dejstva. Ob njih pa je kopica govorice, ugibanj in napovedi. Če naj prisluhnemo najbolj



Referendumski lider Mario Segni je odklonil poziv, da bi vstopil v novo vlado Carla Azeglia Ciampija (AP)

verjetnim, kaže, da naj bi Ciampi nameraval potrditi sedanjega zakladnega ministra Francesca Baruccija, ministra za privatizacije Paola Baratto, ministra za kulturne dobrine Alberta Roncheyja (zainteresirani je izjavil, da ga mandatar doslej se ni kontaktiral), ministra za okolje Valda Spinija (govori pa se tudi o možni kandidaturi prejšnjega ministra Carla Ripe di Meana) in notranjega ministra Nicolò Mancina. Za obrambo

naj bi bil pomislil na bivšega sefa generalstaba in danes senatorja KD Umberto Capuzza, po telefonu pa naj bi se pogovarjal tudi z nekaterimi demokratičnimi levicari, kot so Augusto Barbera, Filippo Cavazzuti in Luigi Spaventa.

Po govoricah iz raznih virov naj bi KD zahtevala, da Ciampi potrdi vse njene ministre, ki so sodelovali v sedanjih vladi. Potrditev pa v tem smislu ni. Sploh je bila KD včeraj molčeca in tajnik

Mino Martinazzoli je v kratki izjavi samo poudaril, da soglasja z namerom mandatarja, da sam izbira ministre.

Republikanci so včeraj nekoliko omilili svoj odnos do mandatarja z izjavo vršilca dolžnosti političnega tajnika Giorgia Bogija, ki je zelo hvalil dosedanje Ciampijevo delo, dodal pa, da se bodo o vladi izrekli, ko bo znana njena sestava in program in to kot odraz spoštovanja do mandatarja. V skriptah pa je demokratična stranka levice. Nacelnika poslanske in senatorske skupine Massimo D'Alema in Giuseppe Chiarante sta ponovila, da bo stranka ocenjevala na osnovi vladne sestave in programa. Toda Napolitanovi "melioristi" se odločno zavzemajo za to, da bi tokrat hrast "prestopil Rubikon" in prevzel vladne obveznosti, medtem ko v nasprotno smer pehajo levicarski demokratični komunisti Pietra Ingraa, ki se odločno upirajo možnosti, da bi stranka podprla Ciampija.

Vsakršno predvidevanje je v teh razmerah izredno tvegano. In morda je tudi to znak novosti in prekinitev s prakso preteklosti, ki jo v besedah vsi želijo, v dejstvih pa marsikomu ni po godu.

Napake Evrope na Balkanu

RIM - »Treba je napeiti vse sile za rešitev krvavega konflikta na Balkanu, a možnosti ni veliko.« Tako je poudaril med drugim predsednik poslanske zbornice Giorgio Napolitano, ki se je včeraj ob predstavitvi prve številke revije Limes v Rimu udeležil razprave o krizi v bivši Jugoslaviji.

Giorgio Napolitano je bil ostro kritičen do mednarodne skupnosti in se zlasti do Evrope. »V začetni fazi so bile storjene hude politične napake, saj bi bilo lahko s preventivnimi političnimi akcijami poskusili ohraniti mir. Mednarodna skupnost pa je nihala med iluzijo, da bo lahko ohranila celovitost Jugoslavije in med povsem nasprotno politiko priznanja - morda prehitrega - novih republik. V tej neopredeljenosti pa so vsi podcenili proces, ki naj bi omogočil prehod od ene do druge faze in do katerega je prislo brez vsakršnih pravil o sožitju in o urejanju teritorialnih problemov.«

Prav tako kritičen je bil tudi bivši italijanski ambasador v Beogradu in diplomatski svetovalec premiera Amata Sergio Vento, ki je dejal, da je ob balkanski krizi "falirala Konferenca za varnost in sodelovanje v

Evropi in tudi Dvanajsterica ni briljirala po učinkovitosti.«

In medtem ko se v Italiji obcasno vname razprava o problemih bivše Jugoslavije (zaradi vladne krize pa se je soocanje o teh problemih upočasnilo), sile zahodnega zavezništva Nato nadaljujejo s poletji za blokado zračnega prostora BiH.

Poveljstvo petega letalskega območja je včeraj v Vicenzi sporočilo, da je bilo od začetka akcije 744 poletov, od tega samo v ponedeljek 50. Poleg tega pa so napovedali, da bo od 8. do 21. maja v Apuliji tudi vojska vaja Arena Exchange, v kateri naj bi sodelovalo 3.600 mož belgijskih, nemških britanskih, ameriških in italijanskih enot, ki delujejo v sklopu takojenonovane "premične sile". Amf. Enote, ki bodo sodelovale pri manevrih, bodo prepeljane v Apulijo z letali, ladjami in vlakci. Manevri s formalnega vidika nimajo nič skupnega z letalsko blokado Bosne in Hercegovine, nedvomno pa želijo biti dodaten opomin Srbiji. Celotno vajo bodo koordinirala ista poveljstva zavezniških sil v Južni Evropi, ki z vodijo nadzorstvo nad zračnim prostorom BiH Deny Flight. (VT)

NOVICE

»Primer Cossiga« bodo verjetno arhivirali

RIM - Parlamentarni odbor, ki odloca, ce naj se začne sodni postopek proti članom obeh domov parlamenta, je včeraj vzel v roke tudi dosje Cossiga. Glede obtožb na račun prejšnjega državnega glavarja se bo parlamentarni odbor izrekel v torek, vendar pa je poročevalec Bruno Landi, ki je obnovil iter šestih obtožb proti Cossigi zaradi kršenja ustave in izdajstva, predlagal, da bi arhivirali obtožbe. Stališče je v političnih krogih že izvalo polemike.

Proti Claudiu Signorileju lahko sodno postopajo

RIM - Poslanska zbornica je sklenila, da proti bivšemu ministru za prevoze Claudiu Signorileju (PSI) lahko sodno postopajo. Zbornica ni glasovala, temveč je na zahtevo samega Signorileja le vzela na znanje zaključke odbora za parlamentarno imuniteto, ki se je izrekel za odvzem imunitete. Signorile je obtožen izsiljevanja v obremenilnih okoliscinah. Dogodek se nanasa na ministrski dekret iz leta 1985, ki ga je podpisal Signorile in s katerim so pri Socimi SpA naročili 20 zelezniskih spalnih vagonov za skupnih 29 milijard lir. Po mnenju javnega tožilca naj bi Signorile in njegov posebni tajnik Trane v zameno za podpis dekreta od predsednika in delegiranega upravitelja Socimija »iztržila« dve milijardi in 200 milijonov lir.

Signorile je obtožbo odločno zavrnil. Trdi namreč, da bi ze na podlagi razpoložljive dokumentacije lahko ugotovili njegovo nedolžnost. Ce pa tega niso naredili, pravi, naj raje takoj pride do procesa.

RIM / DOKUMENT POSLANCEM

Craxi: Milanski sodniki so me hote napadali

RIM - Milanski sodniki so v prvi vrsti hoteli zadeti Craxija. O tem je trdno prepričan prizadeti, bivši tajnik PSI, ki je sestavil 71 strani obsežen memorandum, v katerem se zagovarja s tem, da napada Bettino Craxi je obsežen dokument poslal predsednikoma senata in poslanske zbornice in pa poslanca v pritožbi vanju razprave o zahtevi, da bi proti njemu sodno postopali.

V dokumentu je Craxi med drugim zapisal, da »dokazna obstoj politično-ideoloških klanov, katerih so se organsko udeleževali ne-kateri preiskovalni sodniki, ne more ne vzbuditi suma o aktivnem predhodnem političnem predsodku, ki je nato vplival in pogojeval potek in cilje preiskave«. Craxi zagotavlja, da so milanski sodniki zlorabljali preventivni pripor (z njim so ustrahovali), pri zaslišanju pa so vztrajali pri nekaterih zvezah. Po njegovi oceni so obtožbe na njegov račun osnovane na domnevah in lažnih silogizmih; sicer pa - pravi Craxi - ce je glede finansiranja strank na kaznivo deloval, bi verjetno morali na zatožno klop postaviti vse politične tajnike strank. V končnem delu dokumenta je Bettino Craxi zapisal, da je vedno bolj očitno, da so imele preiskave dva cilja, se pravi ob sodnem se političnega.

nem predsodku, ki je nato vplival in pogojeval potek in cilje preiskave«. Craxi zagotavlja, da so milanski sodniki zlorabljali preventivni pripor (z njim so ustrahovali), pri zaslišanju pa so vztrajali pri nekaterih zvezah. Po njegovi oceni so obtožbe na njegov račun osnovane na domnevah in lažnih silogizmih; sicer pa - pravi Craxi - ce je glede finansiranja strank na kaznivo deloval, bi verjetno morali na zatožno klop postaviti vse politične tajnike strank. V končnem delu dokumenta je Bettino Craxi zapisal, da je vedno bolj očitno, da so imele preiskave dva cilja, se pravi ob sodnem se političnega.

TRST - Trzaski in tudi goriski trgovci so se včeraj verjetno spomnili »zlatih casov«, ko jim kupcev z onstran meje ni manjkalo. Predvsem iz sosednje Slovenije, kjer je bil državni praznik, se je namreč ze v zgodnjih jutranjih urah zgrnilo neobicajno veliko obiskovalcev. Največja gneča je bila na mejnem prehodu pri Fernetičih, kjer je bilo pri vходу v Italijo kar pet kolon. Veliko preodov (okrog 17 tisoč) so nasteli tudi na Pesku, kjer so opazili vozila iz Kranja, Maribora, Murske Sobote, kar za ta mejni prehod ni obicajno. Kot so nam povedali, pa je bil promet na drugih mejnih prehodih, pri Skofljah, Lazaretu in v Lipici, skorajda obicajen. To pomeni, da so bili obiskovalci v glavnem iz notranjosti Slovenije. Napolnili so mestno središče v Trstu, veliko pa se jih je napotilo naprej proti Furlaniji. V Trstu naj bi v glanem kupovali spomladanska in poletna oblačila, zlasti okrog Ponterosa, Trga Libertà, Trga Cavane, dobro so zaslužili tudi v zlatarnah in v menjalnicah.

Seveda kupci niso izkoristili samo praznične dne doma, lepega vremena in tega, da so v sosesčini trgovine odprte. Nakupi v tujini so namreč bolj vabljivi, odkar je dovoljeno, da brez placevanja carine lahko uvozijo blaga do 200 dolarjev vrednosti. Poleg tega ne plačujejo davka IVA ze za nakupe, ki znašajo vec kot 300 ti-



Prepolna parkirišča na nabrežju blizu ribarnice (foto Ferrari/KROMA)

soč lir in ki jih lahko prijavijo kot osebno prtljago (na primer osebni aparati in podobno).

Obiskovalci, ki so se ustavili v Trstu, so imeli se eno »ugodnost« (ki pa jo pridno izkorisča tudi domače prebivalstvo): trenutno namreč delujeta le dva pajka mestnih redarjev, eden zjutraj, eden popoldne, a stirje pajki, s katerimi je neko zasebno podjetje strasilo po mestu, so ustavljeni po znanih dogodivscinah, ki so v tezeve spravile tudi poveljnika trzaskih mestnih redarjev, polkovnika Franca D'Ambrosija, ki je

prejel jamstveno obvestilo. Sluzbo prisilnega odstranjevanja napacno parkiranih avtomobilov je Obcina dala v zakup družbi SOS Car, podelitev zakupa pa je povzročila veliko protestov pro konkurentih. Posel je bil namreč donosen: SOS Car je Obcini za vsako vozilo odstopila 45 tisoč lir, ostalo je slo v njeno blaginjo, in tega ni bilo malo. Priljubljeni so bili zlasti avtomobili s tujo evidenčno tablico, o cemer pricaio tudi pisma urednistvu krajevnim casopisom, v katerih so se ljudje zgrazali nad takim pocetjem:

druge po Evropi tujcu na vetrobrano pustijo opozorilo, naj bo bolj previden pri parkiranju, v Trstu pa so bili zlasti brezobzirni prav do tujcev.

Pri tem jim ni bilo nic mar, da parkirišca velikokrat sploh ni mogoce dobiti, a se zlasti, da marsikomu iz ene od sosednjih republik ni zadoscala cela mesecna placa, da je lahko spet prišel do odpeljanega avtomobila. Odvazali pa so predvsem manjše avtomobile: za tiste nad 1200 kilogramov namreč niso bili usposobljeni, kar je bila dodatna »po-

manjkljivost«.

Trzaski trgovci pa ne bi ravnali napak, ce bi posnemali goriske (o cemer porocamo posebej): na mejnih prehodih so včeraj vsem avtomobilistom iz Slovenije delili parkirne ure skupaj z navodili o pogojih parkiranja. Navodila so v starih jezikih: italijansci, slovensci, nemsci in anglescini. Goriski trgovci se namreč ne strinjajo s pocetjem obcinske uprave, konkretno mestnih redarjev, ki s svojim ravnanjem (beri: globami) dobesedno odganjajo kupce iz Slovenije.

RIM / ŠTEVILO VOJAKOV NAMERAVAJO OBČUTNO SKRČITI

Italija pripravlja nov obrambni model

Severovzhodne dežele rešene sedanjega velikega pritiska vojske?

RIM - Italija pripravlja nov obrambni model, ki predvideva med drugim znatno manjši organik obo-rozenih sil. Vsega skupaj naj bi po tem vzorcu Italija imela pod orožjem okoli 150 tisoč mož, kar je prav toliko, kot jih je bilo pred nedavnim v samem Severo-Vzhodu (Veneto, FJK in Tridentinska-Južna Tirolska).

O novem obrambnem modelu, o katerem bo sedaj morala razpravljati nova vlada, preden ga bo dala v pretes parlamentu, je včeraj spregovoril novinarjem generalni direktor naborniške sluzbe pri

obrambnem ministrstvu Giuseppe Di Stefano. Kot primer novega obrambnega modela je Di Stefano navedel peti armadni korpus, ki je imel osrednji sedež v Vittoriju Venetu in je stel okoli 70 tisoč mož s tremi divizijami (Ariete, Folgore, Mantova), desetiimi brigadami in dodatnimi oddelki: topništvo, veze, infrastruktura, itd. Ta korpus ima danes samo 4 brigade (Ariete, Mantova, Pozzuolo, Gorizia) in bolj malo dodatnih oddelkov in steje vsega skupaj okoli 30 tisoč mož.

Di Stefano je poudaril, da je novi obrambni model

tudi sad finančnih težav, s katerimi se spoprijema država. Obrambno ministrstvo ima namreč na razpolago 18 tisoč milijard lir, k cemu je treba dodati se proračun karabinerjev. Zaradi tega tudi ni misliti, da bi Italija lahko profesionalizirala vojsko, ker bi bili izdatki za profesionalno vojsko visji. Tudi zaradi tega predlagani obrambni model temelji na mesanici prostovoljcev in profesionalcev.

Velik problem pa so pri tem prostovoljci, saj tudi brezposelnost ne spodbuja mladih, da bi se prijavili za vojsko in, ce se ze odlocajo

za ta korak, se raje opredeljujejo za policijo. Tudi zaradi tega marsikdo meni, da bi lahko stimulirali prijavo prostovoljcev (voj-ska bi jih potrebovala od 60 do 70 tisoč letno) s tem, da bi jim po odsluženem vojskem roku zajamčili sluzbo v policiji, finančni strazi ali med gasilci.

O tem vprašanju pa se bosta morala izreci nova vlada in parlament. Dejstvo pa je vsekakor, da bo Severo-Vzhod v prihodnje razbremenjen tako velikega pritiska vojske, kakršen je bil dosedanj. Vprašanje pa je, kako bo potem z vojskimi sluznostmi. (VT)



POSVET O UPRAVAH S POSEBNIM STATUTOM

»Dežela je naredila premalo za Slovence«

Zanimivo poročilo pravnika prof. Livia Paladina

TRST - Dežela Furlanija-Juljska krajina je v zadnjih letih zamudila veliko priložnosti na področju zaščite slovenske narodnostne skupnosti, čeprav je dobila pravni in politični položaj avtonomne dežele tudi in predvsem zato, ker na njenem ozemlju živijo etnične in narodne manjšine. Nekdanji predsednik ustavnega sodišča in ugledni pravnik Livio Paladin je včeraj glasno ocital deželni vladi, da je v vseh teh letih (očitno zaradi pomanjkanja politične volje) spregledala svoje pristojnosti pri zakonski zaščiti Slovencev. In to tudi kar zadeva zajamce- no zastopstvo narodnih manjšin, ki ga predvsem Krscanska demokracija svojčas ni hotela na noben način vključiti v novo deželno volilno zakonodajo.

Paladin, ki trenutno poučuje ustavno pravo na univerzi v Padovi, je uvedel včerajšnji posvet z naslovom "Dežele s posebnim statutom pred reformo države", ki sta ga skupno priredila deželni svet in vlada. Poleg predstavnikov deželne stvarnosti so se konference udeležili številni pravniki ter tudi predstavniki avtonomne bocienske pokrajine in deželne uprave Doline Aosta. Mnogi govorniki



Včerajšnji posvet o novi vlogi deželnih uprav s posebnim statutom (foto KROMA)

so v razpravi izpostavili vprašanje zajamčenega zastopstva narodnih manjšin v izvoljenih telesih, ki je posebno koclivo za Slovence v Italiji. Dosti pa je bilo govora tudi o federalizmu in o bodoci vlogi deželnih uprav v hitro spreminjajoči se italijanski politični stvarnosti.

Nekdanji predsednik ustavnega sodišča, ki je doma iz Trsta, je rekel, da je vrhovno sodišče po dolgoletnem oklepanju vendarlo priznalo, da je 6. člen republiške ustave (zaščita narodnih manjšin) mogoče ure-

sniti tudi na krajevni ravni. Država bi lahko po njegovem poskrbela le za splosni zakon o tem vprašanju in poverila pristojnosti lokalnim krajevnim ustanovam. Slednje se vsekakor ze sedaj v marsicem izmikajo svojim odgovornostim, kar gotovo velja za Deželo Furlanijo-Juljsko krajino.

Tudi predsednik deželnega sveta Nemo Gonano je v svojem kratkem uvodu opozoril na manjšinsko specifičnost Furlanije - Julijske krajine ter na njeno vlogo pri krepitvi mednarodnega

sodelovanja. Podobne izjave vodilnih politikov in upraviteljev pa je navadno slišati le na podobnih javnih posvetih in simpozijih, lepim besedam in obljubam pa zal ne sledijo dosledna dejanja. Volilna zakonodaja, ki popolnoma pozablja na specifične potrebe Slovencev in tudi Furlanov, je glede tega vidika zgovoren dokaz, da so besedo eno, dejanja pa nekaj povsem drugega.

Na to je opozoril deželni svetovalec stranke Slovenske skupnosti Ivo Jevnikar, ki je svoj poseg osredotočil predvsem na problem zajamčenega zastopstva narodnih manjšin in opozoril na zamujeno priložnost novega volilnega zakona. Zastopnik SSK je posredoval izkušnje nekaterih evropskih držav, ki so tudi v volilnih zakonodajah zaščitile svoje manjšine, kot primer dobrega reševanja tega vprašanja pa je navedel Slovenijo, ki jamci, kot znano, parlamentarno prisotnost italijanske in madžarske manjšine. Jevnikarja so pri teh stališčih podprli tudi vsi diskutanti iz Aoste in iz Juzne Tirolske.

Paladin ni pristal federalistične ureditve Italije, ampak zagovarjal okrepitev deželnih uprav, ki jim mora Rim seveda priznati več stvarnih kompetenc. Za federalistično reformo države pa je pokazal zanimanje deželni svetovalec DSL Ivan Bratina, ki je mnenja, da predstavlja prav federalizem konkretno perspektivo za izhod iz sedanje krize, tudi zato, ker so nedavni ljudski referendumu zavrnili vse poskuse vračanja k centralistični politiki.

KZE / NEVARNOST HEPATITISA

Poziv k previdnosti pri uživanju morskih sadežev

TRST - Uživanje morskih sadežev, posebno onih, ki niso bili podvrženi higiensko zdravstvenim kontrolam, lahko povzroča hepatitis tipa B. Na to spet opozarja trzaska Krajevna zdravstvena enota, potem ko so v Trstu v zadnjih mesecih zabeležili pravo epidemijo te bolezni. Od januarja do danes so namreč zabeležili kar 59 primerov hepatitisa tipa B, medtem ko so v istem obdobju lanskega leta zabeležili le 9 tovrstnih primerov. Kaze, da je več kot 90 odstotkov obolenj povzročilo uživanje

nekontroliranih morskih sadežev v sosednji Sloveniji in Hrvaški, zato trzaska KZE toplo priporoča nedeljskim izletnikom, ki radi zahajajo čez mejo na kosilo, naj bolj previdno izbirajo menu in naj se raje izognejo dateljnom in podobnim jedem. Se posebnost za dateljne velja, da je v Italiji njihova prodaja prepovedana in da zato ti morski sadeži niso podvrženi nobeni kontroli. Po navodilih KZE je priporočljivo torej jesti samo tiste morske sadeže, katerih izvor je znan in ki nosijo etiketo proizvajalca.

TRST / DEŽELNE VOLITVE

Budin na vrhu kandidatov DSL

V Gorici ne bo več kandidiral Bratina, na listi morda tudi doberdobski župan

TRST - Perla Luša, Milos Budin, Ugo Poli. To je "vrh", ki bo odpiral kandidatno listo Demokratične stranke levice za deželne volitve v trzaskem okrožju. Usmeritev, ki je bila sicer že znana, je na predsednični seji politično podprl federalni odbor DSL, ki bo v kratkem predlagal deželnemu vodstvu stranke imena se preostalih desetih kandidatov za Deželo. Trzaska pokrajina ima pravico do trinajst mest v deželnem svetu.

DSL je sklenila volilno povezavo z republikansko stranko. Obe stranki se bosta vsekakor predstavili s svojim simbolom, tako da bo povezovala prisla do zraza le pri sestevanju glasov. Budin nam je povedal, da je imela stranka tri možnosti za sporazum o povezovanju. Zeleni so odpadli, potem ko je njihov deželni svet s tesno razliko glasov (18 proti 16) odklonil možnost sporazuma z DSL, Slovenska skupnost - nam je dejal Budin - pa je uradno iznesla svoj predlog o povezovanju z Occhettovo stranko sele dan potem, ko je KD zavrnila možnost, da bi se povezala s SSK.

»Tako zadržanje SSK (pogovori s KD) je spravilo v objektivno težki položaj vse tiste, ki smo v okviru naše stranke zagovarjali potrebo po povezavi s SSK. Na seji deželnega komiteja sem vseeno skupno s slovenskimi tovariši podprl predlog o povezavi DSL-SSK. Večina pa se je opredelila za republikanec, upostevajoc tudi dejstvo, da je ta stranka zaprla vrata nekdanjemu poslancu Di Reju in deželnemu odborniku Barnabi, ki sta zagovarjala nacionalistična stališča«, je pristavil Budin, ki je skupno s somišljenikom Ivanom Bratinom svojcas odločilno prispeval, da nova deželna volilna zakonodaja predvideva možnost povezovanja. »Na zalost ta mehanizem tokrat ni prodril oziroma ni bil izkoriscen v prid SSK, verjetno tudi, ker so bile v tej stranki - glede tega vprašanja - prisotne različne usmeritve«.

V goriskem volilnem okrožju, kot znano, ne bo več kandidiral dosejani svetovalec Bratina, ki ima za sabo dve mandatni dobi v skupščini. Govori se, da bo med slovenskimi predstavniki na kandidadni listi DSL doberdobski župan Mario Lavrenčič.



Deželni svetovalec DSL Milos Budin (foto KROMA)

Nova pravila tudi za deželno volilno kampanjo

TRST - Pod predsedstvom predsednika deželne skupščine FJK Nema Gonana se bo danes sestala konferenca nacelnikov svetovalskih skupin ob navzočnosti predsednika deželne vlade Vinicia Turella in predsednika deželnega odbora za radiotelevizijske službe Franca Brussa. Sestanek bo posvečen novim pravilom za volilno kampanjo, kot jih določa nedavni zakon stev. 81. Nova pravila veljajo za volilno kampanjo za obnovo tako obcinskih in pokrajinskih kot tudi deželnega sveta. Se posebnost bo govor o volilni propagandi v medijih s posebnim ozirom na radio in televizijo.

PATRONAT INAC SVETUJE

Tudi dohodek zakonca pogojuje socialno penzijo

PISE BORIS SIMONETA

Vprašanje: »INPS mi je lani priznal socialno pokojnino, ker nimam delovne dobe in mozeva pokojnina je precej nizka. Tedaj pa so mi dejali, da moram takoj javiti, ce pride do kake spremembe v dohodkih. Mozu so pred kratkim nekoliko povišali pokojnino, ker je dodal na delavsko pokojnino se stiri leta trgovskega zavarovanja. Obstaja sedaj nevarnost, da mi pokojnino odvzamejo ali znižajo? T.G.«

Socialno pokojnino lahko uveljavi državljan, ki je dopolnil 65 leto starosti in nima kake druge pokojnine, ki je dozorala vsled odvisnega delovnega razmerja oziroma opravljanja samostojne dejavnosti. Kot ze sama beseda pove, je socialna pokojnina izključno podpornega znaka za breme celotne družbe, ki mora pac zagotoviti slehernemu državljanu minimalna finančna sredstva za preživetje. Ta podpora pa ne pritiče v vsakem primeru, temveč je strogo vezana na premoženjsko stanje posameznika oziroma družine. Trenutno lahko uveljavi socialno pokojnino v znesku 329.200 lir posameznik, katerega dohodki kaksrnega koli izvora ne presegajo 4.338.600 lir. Kdor živi v družinski skupnosti pa pridobi celotno socialno pokojnino, ce skupni dohodek (vključno z zakončevim) ne presega 14.091.150 lir, ce pa presega ta znesek lahko do

globalnega dohodka 18.429.750 lir uveljavi le del socialne pokojnine. V kolikor obstajajo dohodkovni pogoji, se lahko socialna pokojnina poveča za nadaljnjih 125.000 lir dodatka.

Nasa bralka mora torej preveriti, ali skupni dohodek presega prej omenjeni znesek. Po zakonu mora uživalec socialne pokojnine javiti v roku 30 dni vsako spremembo, ki vpliva na odmero pripadajočega pokojninskega deleža.

NOVICE

Kandidati za Deželo do srede, 5. maja

TRST - Potem ko so stranke predložile svoje simbole za deželne volitve, morajo sedaj do srede, 5. maja predložiti kandidatne liste. 6. junija (volili bomo samo v nedeljo) bomo izvolili 60-clansko deželno skupščino. Furlanija-Juljska krajina je razdeljena na pet volilnih okrožij: Trst, Videm, Pordenon, Gorica in Tolmec. Volilci bodo lahko v vseh okrožjih oddali samo eno preferenco s primkom izbranega kandidata. Na osnovi ankete, ki jo je pred kratkim izvedlo deželno vodstvo Združenja katoliških delavcev ACLI, izhaja, da si predvsem mladi volilci želijo popolnoma novih obrazov na kandidatih listah. Za povsem nove ljudi se je izreklo kar 90 odstotkov anketirancev. Več kot polovica anketirancev je izjavila, da bo na dezelnih volitvah glasovala kot na aprilskih parlamentarnih volitvah, več kot 35 odst. volilcev pa se ni odločilo, kako bo glasovalo. Izvedenci računajo, da bo v Furlaniji (Pordenon-Videm) največji korak naprej beležila Severna liga.

Še osem nalepk za oprostitvev ticketa na zdravila

TRST - Kdor je prejel vseh 16 nalepk za oprostitvev ticketa na zdravila za leto 1993, ima pravico do nadaljnjih osmih nalepk. Tako je sklenil deželni odbor na osnovi vsedravnega zakona, ki ga je vlada odobrila v začetku tega meseca.

Vladni odlok določa tudi procedure, ki jim mora zavarovanec slediti, da si pridobi nadaljnje nalepke: obrniti se mora na zdravniška specialista Krajevne zdravstvene enote, ki mora izdati potrdilo o nujnosti določene terapije. S tem potrdilom bo mogoče v uradih KZE dobiti nadaljnjih osem nalepk.

Oglasil se je odbor za zaščito prostitutk

PORDENON - »V tem trenutku bi bilo bolj pesteno, ce bi denar za sanacijo javnih financ zahtevali od državnih tatov kot pa od prostitutk in dvospolnezev.« Pordenoncanka Maria Pia Covre, tajnica odbora za državljanske pravice prostitutk, ne skriva dvomov glede namere financnega podtajnika Stefana De Luca, ki je predlagal, da bi obdavčili »crno ekonomijo«, dovoljeno in nedovoljeno, od napitnin natakarijem pa do domnevnih dohodkov pocestnic. Opravičilo za tako obdavanje naj bi bila davčna pravičnost, cilj je seveda nagrabiti nekaj denarja. Podtajnik De Luca pa pravi, da bi ujeli dve muhi na en mah: obdavčili bi dohodke, ki so na meji zakona ali pa prihajajo iz dejavnosti, ki niso prav »ciste«, in tako dvakrat kaznovali tiste, ki zakon kršijo: zasledovali bi jih davčna uprava in sodniki.

»Nismo ne za davke ne proti njim,« pravi Covrejeva, »vendar naj najprej priznajo, da je nase delo kot vsa druga dela, ne da bi ga kriminalizirali. Kdo se bo danes obdavčil, ce ga zatem lahko izzenejo?«

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst
Tisk: VITA, Videm
Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1. tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročniška služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1. tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publicist
tel. 040-7796611, fax 040-768697

Italija: podružnice SPI
Slovenija: Studio Vista - Ljubljana
tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (stirna 1 stolpec, visina 42 mm) 80.000 LIT,
financni in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtine; zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 45 SIT
Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT
za Slovenijo: mesečna 1.300 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze casopisnih založnikov FIEG



BCTKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKAVABILO
DELNIČARJEM

na redni občni zbor, ki bo v drugem sklicu

DANES, 28. APRILA 1993

ob 18. uri v Kongresnem centru Pomorske postaje v Trstu,
nabrezje Bersaglieri 3 z naslednjim dnevnim redom:

1. Porocili Upravnega sveta in nadzornega odbora;
2. Odobritev bilance poslovne dobe 1992 in zadevni sklepi;
3. Določitev sejnine upraviteljem in honorarja nadzornikom;
4. Imenovanje upraviteljev in nadzornikov za obdobje 1993-1996.

Za udeležbo na obcnem zboru in pravico do glasovanja se upostevajo
veljavni zakonski predpisi.

Upravni svet

NOVICE

Tržaški Lloyd ima dve milijardi izgube

Od prvega januarja do 15. marca letos je trzaska pomorska družba Lloyd zabeležila skoraj dve milijardi lir izgube. Natančne podatke (1 milijardo in 948 milijonov lir) je predsednik družbe Michele Lacalamita včeraj posredoval delničarjem, ki so se zbrali na izredni skupščini, ki je bila skoraj v celoti posvečena pregledu premoženjskega stanja. Kot smo že poročali, so se delničarji na prejšnji skupščini, ki je bila 20. aprila, odločili, da se družbeni kapital zniža na 4, 5 milijarde lir, zato da bi pokrili izgubo iz prejšnjega leta. Na včerajšnji skupščini pa so se odločili, da zaenkrat ne sklepajo o ponovnih posegih v družbeni kapital. To pa zato, ker želijo prej preveriti, če in kdaj bo lahko družba prejela 54 milijard lir, kolikor jih Lloyd dolguje državi. Od omenjenih 54 se 38 milijard nanasa na leto '91; prav glede teh naj bi komisija za industrijo pri italijanskem senatu danes predlagala, da bi o vprašanju glasoval senat, da bi tako pospešili iter o izplačilu državnih podpor trzaski družbi.

V Ul. Giarizole novi sedež oddelka smetarske službe

Jutri, ob 12.30, v kompenzoriju upepeljevalnika v Ul. Giarizole, bodo uradno odprli novi sedež sedme operativne enote smetarske službe. Gre za novo strukturo, ki prevzema mesto starega sedeža, ki je bil v nekdanji mestni klavnici v Ul. dei Macelli. Gre za prostor, ki ima 450 kv. metrov površine v enem samem nadstropju; na razpolago bodo slalica za 60 oseb, 8 tusev, pet garaz za vozila, prostor za skladišče, poleg tega pa se urad. Celotna struktura je občinsko upravo stala več sto milijonov lir. Operativno skupino smetarske službe iz tega predela sestavlja 30 oseb, njihovo število pa se bo v bližnji prihodnosti po vsej verjetnosti še povečalo.

Na velesejmu o odnosih z Vzhodom

V kongresnem centru na velesejmu bo danes in jutri mednarodni posvet, na katerem bo govor o zakonskih normativih, ki urejujejo trgovinsko delovanje z Vzhodom. Posvet prirejata Velesejemski ustanova, Trgovinska zbornica, Združenje industrijev, trzaska federacija malih in srednjih industrij in Job creation italiana iz Rima pod pokroviteljstvom Instituta za zunanjo trgovino. Danes bo govor o problemih, ki zadevajo bivšo SZ, Hrvaško, Slovenijo, Poljsko in Romunijo. Spregovorili bodo ugledni gosti, kot direktor BNL Giorgio Bialetti, predstavnik EGS Paolo Spantigati, predstavnik Confapi Cecchini, poleg njih pa se predstavnik instituta za zunanjo trgovino za Slovenijo in Hrvaško. Jutri pa bo govor o podrobnejših problemih, ki zadevajo sodelovanje z Vzhodom.

TRST / POKRAJINSKE VOLITVE

Desnica se združuje, levica pa je deljena

Mreža in SKP polemično zapustili pogajanja

Ali bo demokratični Trst sposoben ponuditi volilcem kandidata, ki bo lahko na junijskih pokrajinskih volitvah enakovredno ključeval nacionalafasističnemu predstavniku Sardosu Albertiniju? Vprašanje ni iz tiste izvito in je zal zelo uместno, posebno po zadnjih neuspešnih razgovorih med levicarskimi silami, ki se ne morejo na noben način zediniti ne glede imena morebitnega skupnega kandidata za predsednika, a tudi ne glede skupne politične strategije za zaježitev desničarske in nacionalistične ofenzive. Demokratični Trst se deli in tudi polemizira med sabo, desnica pa se nasprotno, brez velikih naporov, krepi in organizira. Upati je, da bo nedeljski apel pisane skupine razumnikov "Trst ne sme izgubiti se zadnjega vlaka" le zdramil demokratične sile iz sedanjega omamljenosti.

Da je tako imenovani drugi Trst razdrobljen in razpršen je obce znano dejstvo, novi volilni zakoni (direktna izvolitev zupana in predsednika Pokrajine) pa ne dopuščajo več slepomisenj in taktiziranja, ki prihajajo do izraza na teh razgovorih. Človek ima vtis, da vsakdo vleče na svojo stran, da vsakdo gleda na svoje ozke



Franco Codega

strankarske interese, medtem ko nasprotno volilna zakonodaja sili k združevanju in k razjasnjevanju, s katerim se je doslej okoristil le odv. Sardos Albertini.

Pogovori med strankami (od SKP do Mreže, od SSK do DSL, republikancev, zelenih in dela socialistov) so bili do sinoci neuspešni. Odnosi na levi so se nasprotno tako zaostri, da sta Mreža in Komunistična prenova polemično zapustili pogajanja ter ubrali svojo pot, o podobnih potezah pa, kot kaže, razmišljajo se nekateri



Domenico Romeo

drugi, kar bi seveda še dodatno osibilo ta napredni blok, če o njem sploh lahko govorimo.

Na dosedanjih razgovorih sta kot možna protikandidata Sardosu Albertiniju največ podpore doživela pokrajinski predsednik Združenja katoliških delavcev AC-LI Franco Codega in predsednik padriškega raziskovalnega centra Domenico Romeo. Gre za znani in ugledni osebnosti, o kandidaturi enega ali drugega pa se ni soglasja. Codega je vsekakor izrazitejši od raz naprednih katoliških

krogov in večjega dela DSL, Romeo pa bi znal zbrati okrog sebe tudi konsenze krščanskih demokratov, ki se prepoznavajo v odprti usmeritvi novega pokrajinskega tajnika Silvana Magnellija.

Na razgovore vsekakor močno vpliva vse prej kot jasen položaj v KD in v PSI. Za tajnika KD je bil res izvoljen Magnelli, potek pokrajinskega kongresa pa dokazuje, da je ta stranka se zelo razbita na struje in strujice, med katerimi so nekatere že podprle Sardosa Albertinija. Podobno velja za socialiste, kjer se bije ostra boj med zagovorniki novega (zaveznistvo na levi) in starega (ohranitev sodelovanja z Listo).

Mreža in SKP v skupnem sporočilu očitata ostalim levicarskim in demokratičnim silam, da se doslej niso hoteli soocati z vsebinskimi in s programskimi vprašanji. Dosedanja pogajanja so potekala na osnovi preživele metode dogovarjanja med strankarskimi veljaki in tudi ob dvomnih stališčih tistih, ki se ogrevajo za novosti, na Obcini pa nočejo prekiniti sodelovanja z LpT. Namig na PSI je zelo jasen. Od tod odločitve obbeh sil, da zapustijo razgovore na levi.

PADRIČE / KLJUB ZAGOTOVILOM OBLASTI

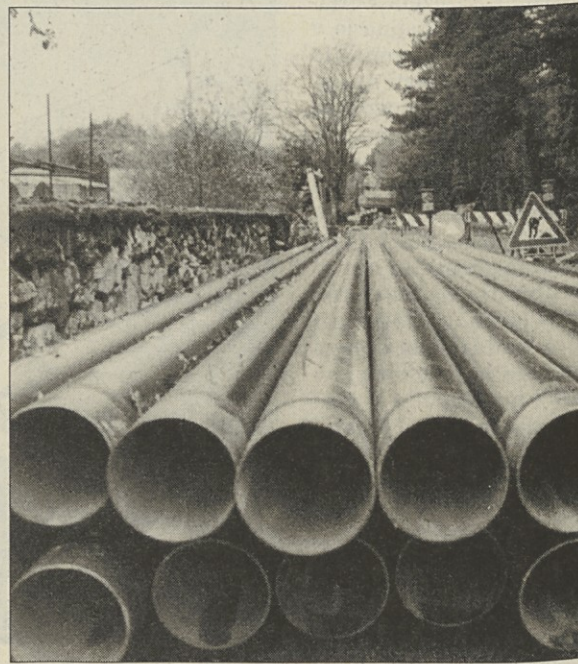
Zaskrbljenost prebivalstva

Pokrajinska cesta bo več časa zaprta

Na sedežu občinske izpostave na Opcinah je bil v petek sestanek, na katerem so se zbrali predstavniki krajevnih organizacij in rajonskega sveta. Udeležili so se ga tudi tehniki ACEGA, Pokrajine in Konzorcijalnega podjetja za prevoze, poleg njih pa se predstavniki vzhodnokrajskih vasi, predvsem iz Bazovice, s Padric, iz Gropade in Trebč. Glavni predmet razprave je bilo vprašanje izkopa novega jarka, preko katerega naj bi vodovodno mrežo speljali do sinhotrona.

Na sestanku je bilo predvsem poudarjeno, da na tem področju obstajajo veliki problemi glede prometa, ki otežujejo tudi avtobusne povezave. Nova dela na pokrajinski cesti bi namreč povzročila se večje težave, saj bi jo morali zapreti - vsaj tako govorijo - za dobo treh let. Domaćini zahtevajo, da se celotna zadeva uredi cimbolje in da bi zaradi težav del ne imeli novih težav. Pristojne oblasti sicer zagotavljajo, da bodo poskrbele za vse potrebne ukrepe. Ob vsem tem pa se postavlja še drugo vprašanje: globoki jarek bodo namreč izkopali prav zraven splotij, ki so v večini primerov zelo stara.

Gradbena dela na cestu



Polaganje cevi bo še dolgo (foto Krizmančič/KROMA)

stiscu bi jim zato lahko povročila veliko škodo. S tem v zvezi so predstavniki podjetja ACEGA zagotovili, da bodo poslopja zavarovali, obenem pa so tudi izrazili pripravljenost na povračilo strškov za morebitno povzročeno škodo. Krajevno prebivalstvo je torej zajamčeno pred morebitno škodo.

Postavlja se tudi vprašanje metanske povezave. Ze v obdobju, ko je bil zgrajen Center za znanstvene in tehnološke raziskave, je bilo krajevno prebivalstvu obljubljeno, da bodo

metanizirali tudi ta del Krasa. Sedaj pa so se, kot kaže, pojavili novi problemi, tako da trenutno ni predvideno, da bi metansko mrežo raztegnili na te vasi. Trenutno se bodo z njo okoristili samo prebivalci, ki imajo svoja stanovanja ob pokrajinski cesti.

Na sestanku je bilo tudi podčrtano, da vsi ti novi problemi odpirajo nova vprašanja, ker pač ni celovitega načrta, na osnovi katerega bi urejali razne posege na tem predelu kraškega teritorija.

SOLSTVO / POBUDA SLOVENSKEGA DEŽELNEGA ZAVODA ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE

V Slovenskem dijaškem domu poteka dveletni tečaj za kuharje

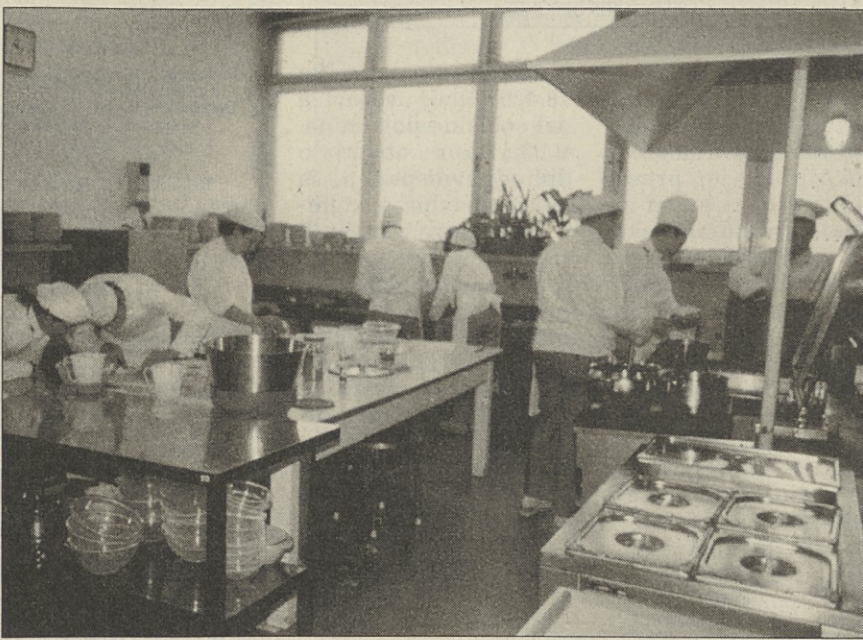
Enajst tečajnikov je že opravilo prvi izpit. Praktični pouk v domski kuhinji

V sklopu programa tečajev za solsko leto 1992/93 poteka pri Slovenskem deželni zavodu za poklicno izobraževanje dvoletni poklicni tečaj za kuharje. Tovrstni tečaj se je že odvijal prejšnje leto na Goriskem in ga je uspešno zaključilo enajst dijakov. Letos je bilo v Trstu vpisanih petnajst dijakov, trenutno pa obiskuje tečaj skupina enajstih najstnikov.

Največji problem pri uresničevanju te pobude je predstavljala razpoložljivost kuhinje, kjer naj dijaki opravljajo praktični pouk, saj je stiranje ur tedensko predvideno izrečno za kuharsko prakso. In tako je prišlo do dogovora med Zavodom in Slovenskim dijaškim domom Srečko Kosovel, ki je dejansko pozitiven za obe slovenski ustanovi. Dijaki Zavoda opravljajo prakso dva dni tedensko pod vodstvom svojega profesorja Mateja Tomazića, 24-letnega kuharja iz Ajdovščine.

Poleg običajnih učnih vaj, so dijaki zadolženi, da v istih dneh pripravljajo kosila za gojence in ostalo osebje dijaškega doma. To je seveda precej težka in odgovorna naloga, ki pa je nedvomno prispevala k obogatitvi delovnih izkušenj dijakov ter jim utrdila delovne navade. Profesorju smo zastavili nekaj vprašanj v zvezi s potekom pouka.

»Tečajniki so med kuhinjsko prakso razdeljeni v dve skupini«



Tečajniki-kuharji vadijo v kuhinji Dijaškega doma (foto Švab)

razlaga Matej Tomazić, »prva skupina se ukvarja z opoldanskim obrokom za gojence in za ostale v Dijaškem domu, kar znaša približno 130 kosil, medtem ko druga skupina vadi specifično snov tečaja, ki je na programu.« V popoldanskih urah se nato skupini namenjata oziroma se razred bolj poglobi v učne smotke, ki so predvidene za tisto obdobje. Snov je razdeljena po temah, ki si sledijo od najosnovnejših do zahtevnejših. Tako smo izvedeli od Mateja, da so pred kakim mesecem pripravljali vsako lekcijsko različno vrsto stališ, v tem obdobju pa se ukvarjajo z ribami in ribjimi recepti.

Matej je zadovoljen: »Od začetka solskega leta do zdaj je skupina

precej napredovala, zdaj dijaki dobro sodelujejo med seboj, timsko delo je mnogo bolj učinkovito, tudi zato ker so dijaki zainteresirani in jih delo v kuhinji veseli. V tem obdobju je zelo važno, da tečajniki vedno bolj obvladujejo tehnike dela v kuhinji, pridobiti si morajo hitrost in izurjenost v delu, tako pri enostavnih opravilih, npr. sekljanje ali rezanje, kot tudi zato, da bodo počasi presli na pripravljanje zahtevnejših jedi in celotnih menuev.«

Glede na to, da so tečajniki mladi, ki prihajajo iz obveznega solanja, je bilo na začetku očitno, kot nam je potrdil Matej, da jim je bilo popolnoma tuje, kaj je to delo v kuhinji in kaj predpostavlja priprava

različnih jedi, tako po zahtevnosti priprave kot glede na količino.

»Kuhinja Dijaškega doma je za naše potrebe ustrezna, ker lahko poleg lastne opreme uporabljamo tudi opremo doma samega stroje in pripomočkov je dovolj, kljub temu pa upamo, da bodo lahko s časom nabavili se kake druge dodatke in potrebne pripomočke.«

Kaj pa to pripravljajo kosil za domsko populacijo?

»To je prisililo nase bodece kuharje, da se soocajo konkretno z odgovornostmi, ki jih kuhinja ima, ko dejansko pripravljajo za ljudi obrok - skupina v kuhinji se mora zavedati, da se osebe nekaj pričakujejo, kosilo mora biti nared ob določeni uri in primerno pripravljeno.«

no. »Pri pripravi kosila dijaki spoštujejo jedilnik, ki ga ima dijaški dom, vendar po Matejevi mnenju je ponavljanje istih ali podobnih jedi pozitivno, ker imajo dijaki tako možnost, da s prakso izboljšajo pripravo.

Mateja Tomazića, ki je sicer zaposlen v priznani restavraciji Pri lovcu v Subidi na Goriskem, smo vprašali, kaj ga je privedlo do tega, da je sploh sprejel poučevanje kuhinjske prakse na takem tečaju.

»Zame je to prva izkušnja na tem področju. Ideja me je zelo privlačila, ker me zanima vzpostaviti stik z ljudmi in torej me je zanimal tudi poskus organiziranja take skupine mladih začetnikov.«

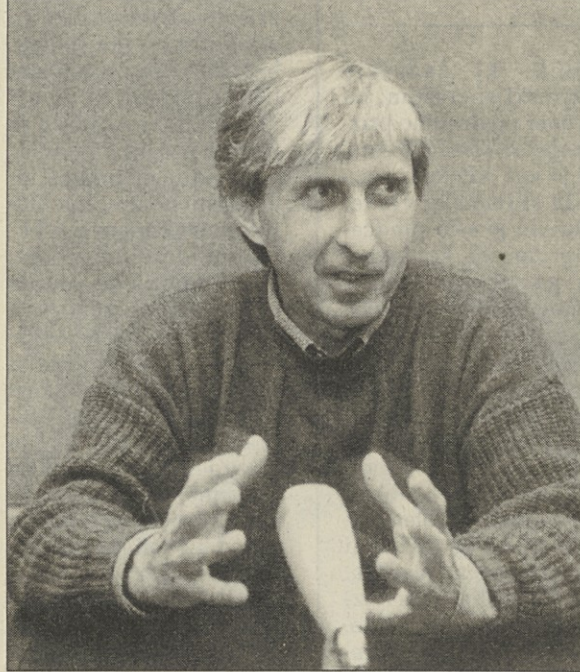
Ob praksi imajo dijaki tudi pouk v razredu, kjer se teoretično približujejo svoji kvalifikaciji; obravnavajo teorijo kuharstva, splošno kulturo, angleščino in francoščino, blagovnanstvo, higieno ter strokovno računstvo. Uspešno so že opravili prvi izpit ob zaključku prvega vzorca, zdaj pa imajo drugi izpit ob koncu solskega leta.

V prihodnjem solskem letu bodo tečajniki nadaljevali svoje izobraževanje v drugem letniku kuharskega tečaja, vendar bo verjetno istočasno potekal pouk tudi za prvi letnik, da se bo pripravilo na Zavod zadostno število zainteresiranih, ki bi radi iz kuharstva naredili svoj življenjski poklic.

DSI / PREDAVANJE EDA RAVNIKARJA

Slovenija žrtev ropanja preko starih finančnih zvez

Italija bo postala po Ravnikarjevem mnenju federacija



Edo Ravnikar (foto Krizmančič/KROMA)

Društvo slovenskih izobražencev je v ponedeljek povabilo v svojo sredo Edo Ravnikarja, ki s svojim polemičnim in po mnenju nekaterih paranoičnim ali donkihotovskim pisanjem že dalj časa vzburja slovensko javnost. Njegova osnovna teza, ki jo je seveda razvil tudi na ponedeljkovem večeru v Peterlinovi dvorani, je ta, da je Slovenija žrtev ropanja preko starih finančnih in udbovskih zvez, ki so dedščina bivše Jugoslavije. Politični sistem je sicer razpadel, ostal pa je gospodarski sistem, ki skusa s pomočjo nezakonito nagradenega kapitala ohraniti in utrditi tiste vzvode oblasti, ki so označevali stari režim. V tem okviru potekajo

bitke za okupacijo resursov, ki so zlasti izvozna industrija, turizem, stari dolгови in koncesije. Skratka gre za finančno odiranje nove samostojne države in v ta kotel sodi tudi afera Hit, ki v teh dneh tako razburja duhove na Slovenskem in ki je po Ravnikarjevem mnenju predvsem bitka za enega od slovenskih resursov, to je turizem.

Svojo mračno vizijo položaja v Sloveniji je povezal tudi z izkušnjami Italije, ki se prav v tem času s pomočjo sodstva prečiščuje velikih skandalov podkupovanja in političnih povezav s kriminalom. Ravnikar pri tem ne skriva svojih simpatij za Severno ligo ter napoveduje razpad države v federacijo.

RAZPRAVE / OD DANES V GOETHE INSTITUTU

V okviru pobud »Preko strpnosti« posvet o nemških židih pred in po holokavstu

Asimilacija - različnost - izključitev: tako so organizatorji povzeli težko pot nemško govorecih Židov pred in po holokavstu. To je namreč tema dvodnevne posveta, ki se začena danes popoldne ob 15.30 v dvorani Goethe Instituta in ki se bo nadaljeval jutri ves dan. Posvet, ki ga prireja inštituta za nemško filologijo pri tržaški in videmski univerzi ob sodelovanju Lufthanse, so di v okviru pobud »Preko strpnosti«, ki so jih zasnovala vidne trzasko kulturne ustanove, in si-

cer Stalno gledališče FJK, Gledališče Miela, SSG in Goethe Institut. Tržaški simpozij o preganjanju Židov je zastavljen kronološko: prvo bo namreč na vrsti predavanje Reinharda Rürupa z berlinske univerze na temo Socialna zgodovina Židov v Nemčiji pred letom '33: integracija in identiteta. Za njim bo Gustavo Corni s trzasko univerze govoril o Nacional-socialistični diktaturi, Židje in Nemci od diskriminacije do holokavsta.

Jutri se bo simpozij nadaljeval ob 9.30. Po u-

vodnem dnevu, ki je bil zastavljen strogo zgodovinsko, bodo v četrtek dopolne prišle na vrsto bolj versko-filozofsko naravnana predavanja. V četrtek popoldne pa bodo predavatelji najprej govorili o židovski identiteti, predvsem z ozirom na elaborate predstavnikov Frankfurtske šole. Sklepno predavanje pa se bo nanašalo na izoblikovanje nove židovske identitete na Dunaju od leta '45 dalje. Posveta se bosta udeležila tudi Claudio Magris s trzasko in Anton Reininger z videmsko univerze.

Spoznavanje in vrednotenje zanimivosti

Odbor za varstvo in pravice pešcev Camminatrieste prireja še eno pobudo, ki naj bi približala javnosti in ovrednotila zal krepko zanemarjene lepote in znamenitosti Trsta. Tokrat je izbral območje Bosketa. Tako bo priredil jutri ob 15.30 srečanje pri Lovcu, katerega mu bo sledil voden pohod do parka in vile Revoltella in preko Bosketa do Akvedota.



LICEJ PREŠEREN

B. Pahor in Rudolf med dijaki

Kaksna je vloga izobraženca v današnji družbi? O tem vprašanju sta včeraj razmišljala pred dijaki in dijakinjami četrtih in petih razredov slovenskega liceja France Prešeren pisatelj Boris Pahor in novinar Sasa Rudolf. Pahor je govoril predvsem o vlogi kulturnih ustvarjalcev ter izkusnje preteklosti, ki so jih zaznamovali veliki duhovi kot Kosovel, ki je nam najbližje, povezal z danasnostjo in sedanjostjo potrebo ustvarjanja in spodbujanja širše in odprte evropske miselnosti. Sasa Rudolf pa je razmišljal zlasti o vlogi informacije v današnjem svetu ter dijake seznanil z aktualnimi dogajanjem, začel s tragičnim dogajanjem v nekaterih krajih bivše Jugoslavije. Glede vloge intelektualcev je opozoril na dejstvo, da ima lahko pozitivne ali negativne učinke, ter kot negativen primer navedel velikega srbskega književnika Dobroslava Cosića, ki je postal dejansko duhovni oče Miloševića in njegove pogubne politike. Srečanje je sprico silne aktualnosti in dražljivosti teme pritegnilo vso pozornost mladih poslušalcev ter jih izzvalo, da so z zanimivimi dilemami in vprašanji popestrili razpravo.

PROSEK-KONTOVEL / OBČNI ZBOR

Pozitiven obračun del zadruge Kulturni dom

Poleg finančnih tudi težave z zunanjim prireditvenim prostorom

BRUNO RUPEL

V soboto, 24. t.m. je bil na Proseku redni letni občni zbor članov zadruge Kulturni dom Prosek-Kontovel. Prisotne je v imenu upravnega odbora pozdravil predsednik zadruge Josip Cuk, ki se je v uvodnem delu svojega poročila spomnil na preminule člane. Omenil je tudi, da je odbor na svojih rednih sejah razpravljal o raznih pobudah in problemih. Nekatere je pozitivno rešil. Velike težave pa ima odbor se vedno z zunanjim prireditvenim prostorom, za ureditev katerega trenutno nima finančnih sredstev. V nacrtnu je gradnja malega nogometnega igrišča ter zgraditev higienskih naprav, kot predvidevajo predpisi za poletne prireditve na prostem. Odbor si prizadeva, da bi bila zadruga imovina, tako dvorana kot prireditveni prostor, vedno bolj ugodna za domaćine in goste ter za kulturne, sportne in družbene organizacije v vasi.

Zadruga je letos skupaj s sportskim društvom Primorje gostila Mix orkester, ki se je predstavljal meseca januarja z glasbenim popoldnevom. Obenem pa je marca skupaj z moškim in



Udeležba in zanimanje na občnem zboru sta bila precejšnja (f. Krizmančič/KROMA)

zenskim pevskim zborom gostila revijo Primorska poje. Ob koncu se je Cuk dotaknil se finančnega problema, ki ni najbolj rožnat, saj se zadruga preživlja le z najemninami od prostorov za razne prireditve. Prispevki domaćinov v korist zadruge so se v zadnjem času precej zmanjšali in to se pozna, saj terjata rezija in vzdrževanje stavbe, dvorane in prireditvenega prostora veliko finančnih sredstev.

Finančno sanje zadruge in obracun za leto 1992 je podal blagajnik

Drago Milčič. Predsednik nadzornega odbora Josip Starc pa je poročal, da so nadzorniki ob pregledu računov in listin so ugotovili, da stanje odgovarja statutarnim predpisom in zato so člani soglasno odobrili obracun.

Ob koncu se je razvila se živahna, predvsem pa zelo plodna razprava, ki je dala nekaj napotkov odboru za nadaljnje delo.

V glavnem so se člani zavzeli, da bi odbor čimprej uredil zunanji prireditveni prostor po predvidenih predpisih,

kajti poletne prireditve privabljajo v vas poleg domaćinov tudi mnogo gostov.

Na dan je prišel tudi problem mladine, ki se morda premalo zanima usodo zadruge, čeprav večkrat uporablja dvorano. Zato bo moral odbor temu problemu posvetiti nekaj več pozornosti.

PETJE

Zbor Gallus odlično na tekmovanju Naša pesem v Ljubljani

Na tekmovanjih slovenskih pevskih zborov Naša pesem, ki je bilo do lani v Mariboru, je vsakokrat prišel do izraza - enkrat v večji, drugič v manjši meri - tudi glasbeni utrip s Trzaskoga: ali z uvrstitvijo zborov tudi v najvišjo kakovostno skupino, s posebnimi priznanji zborovodjem, s skladbami trzaskih avtorjev, ali s sodelovanjem tukajšnjih glasbenikov v ocenjevalni komisiji. Letos, ko je bilo (včeraj in predvečerskim) 13. slovensko zborovodsko tekmovanje Naša pesem prvič v Ljubljani, je ta trzaski doprinos posebej kvaliteten.

Predvsem se je zbor Jacobus Gallus, ki deluje v okviru Glasbene matice in ga vodi Stojan Kuret, z nepricakovano visoko oceno 89,3 uvrstil v sam vrh »srebrnega« kakovostnega pasu; po zaporednem vrstnem redu ocen je v kvalitetni lestvici šesti zbor v enotnem slovenskem kulturnem prostoru. Stojan Kuret pa je vodil tudi Akademski pevski zbor Tone Tomšič iz Ljubljane in z njim dosegel 93 točk in zlato priznanje; zlato priznanje s 95 točkami je z Ljubljanskimi madrigalisti dosegel tudi Matjaz Sekc. Oba domaća dirigenta sta prejela tudi posebna priznanja: Stojan Kuret za najboljšo izvedbo slovenske zborovske novitete, Matjaz Sekc pa za najbolj premisljeno oblikovanje in prepricljivo izvedbo celotnega tekmovalnega programa. Na tekmovanju je bila obvezna skladba za mesane zборе Kogojeva Kupa življenja, v programih proste izbire pa so bile še druge Kogojeve in Merkujeve skladbe.

Občni zbor se je zaključil z projekcijo diapozitivov o društvenem delovanju ter z že tradicionalnim prigrizkom. (I. G.)

skoraj 150 ljubiteljev Krasa.

Zborovanje so pozdravili tudi predstavniki SKD Cerovlje-Mavhinje ter predstavnik JK Cupa.

Prisotni člani so izvolili vodstvo za naslednji dve leti. Odbor bodo sestavljali: Franc Fabec, Tomaz Fabec, Adriano Ferfolgia, Aljosa Gabrovec, Igor Gabrovec, Damjan Gerli ter Danijel Suligoj. V nadzornem odboru bodo sedeli Pavel Ferluga, Nadja Legisa ter Zvonka Trampuz.

Občni zbor se je zaključil z projekcijo diapozitivov o društvenem delovanju ter z že tradicionalnim prigrizkom. (I. G.)

valo dejstvo, da je večina jam na tem kraskem predelu označenih na jamarškem katastru Slovenije, ki je povrsno skico ali pa z zastarelimi nacrti italijanskih jamarjev, ki so tu delovali v okupacijskem času. Jamarji so raziskali približno 90 brezen, katerih globina niha med deset in stodvajset metri. V začetku raziskovalnega bienja so iz tehničnih razlogov omejili raziskovalno delo na območju med državno mejo in vasio Gorjansko. Tu so izrisali iz brezen, med katerimi izstopa 60 mt globoka Zetova jama. Velike pozornosti je bila delezna tudi okolica vasi Sela na Krasu, kjer je iz jamarške

MAVHINJE / OBČNI ZBOR ŠD GRMADA

Pestra jamarska dejavnost pod geslom »Šport v naravi«

Društvo sestavljajo pretežno mladi člani in odborniki

Prva značilnost obnega zbora SD Grmada je bila udeležba pretežno mladih. Društvo je pred dve letoma skoraj popolnoma spremenilo smer plovbe; rolkarstva je bilo, zal, konec. Na sedem odbornikov je bilo v glavni odbor izvoljenih kar 6 pripadnikov novonastale jamarske sekcije.

V uvodu svojega poročila je to povzel tudi predsednik društva Igor Gabrovec, ki je podčrtal splošno nizko starost članov društva. SD Grmada je v teh letih pac postalo društvo prijateljev, ki imajo več skupnih zanimanj, med katerimi prednjači jamarstvo.

Društvo torej, kot zbirna točka ljudi, ki ljubijo naravo in sportno udejstvovanje. Glede bodočega delovanja je treba se povedati, da bodo že v kratkem ustanovili tudi sekcijo sportnega plezanja. Sport v naravi je za mlade člane zares neoljživ binom!

Društveno delovanje je v svojem poročilu opisal tajnik društva Tomaz Fabec, ki je obrazložil, da se je le-to odvijalo skoraj izključno na ozemlju onkraj državne meje, in sicer na obširnem območju obmejnega pasu od Brestovice tja do Krajne vasi. Odločitev za to je nareko-

CVETLICARSTVO VRTNARSTVO

Orel - Blason

enotnice, sobne rastline, urejanje okrasnih vrtov

Devinsčina 6 - Zgonik tel. 225149



SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

KRSTNA UPRIZORITEV Milan Klec

VSEGA JE KRIVA MARJANA DERŽAJ

Režija: Dušan Mlakar

Danes, 28. 4. ob 20.30 Abonma RED D

Jutri, 29. 4. ob 20.30 Abonma RED E

Slovenska skupnost



POKRAJINSKE VOLITVE 6. JUNIJA 1993

ZBIRANJE PODPISOV ZA PREDLOŽITVE KANDIDATNE LISTE

Potrebnih je nad 1.000 podpisov!

Zbirni centri: danes, v sredo, na sedežu zborov »Fante izpod Grmade« in dekljskega zbora Dev in Devinu od 20. ure dalje za prebivalce Devina in Nabrezne ter na sedežu SKD Borkovlje, Ul. Cerreto 12 od 19.30 do 21. ure in od četrtka dalje na zupanstvu v Nabrezni v tajništvo - soba st. 12 od 8. do 12. ure vsak delovnik.

KINO

ARISTON 16.45, 18.35, 20.25, 22.15 »Diario per i miei figli«, trilogija Marte Meszaros. EXCELSIOR 17.45, 20.00, 22.15 »Notti selvagge«, r.-i. Cyril Collard, prepovedan mladini pod 18. letom.

EXCELSIOR AZZURRA 18.00, 20.00, 22.00 »La moglie del soldato« r. Neil Jordan, i. Stephen Rea, Miranda Richardson. NAZIONALE 1 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Accerchiato« i. J. C. Van Damme. NAZIONALE 2 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Abuso di potere«, i. Kurt Russel, Madeleine Stowe.

NAZIONALE 3 16.00, 17.30, 19.00, 20.30, 22.15 »Gli Aristogatti«, prod. Walt Disney. NAZIONALE 4 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Ricomincio da capo«, i. Bill Murray. GRATTACIELO 17.45, 19.50, 22.00 »Alive - I sopravvissuti«, i. Ethan Hawke, Vincent Spano, Josh Hamilton.

MIGNON 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Sommersby«, i. Richard Gere in Jodie Foster.

EDEN 15.30, 22.10 »Baby Pozzi - l'uccello del piacere«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL 16.30, 19.15, 20.00, 22.00 »Scent of a woman - Profumo di donna«, i. Al Pacino.

LUMIERE 17.00, 19.30, 22.00 »Luna di miele«, r. Roman Polanski.

ALCIONE 18.00, 20.00, 22.00 »Quando la ragione dorme«, film v francosini.

RADIO 15.30, 21.30 »Desiderio bestiale«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

VČERAJ-DANES

Danes, SREDA, 28. aprila. 1993 VITO

Sonce vzide ob 5.57 in zatone ob 20.08 - Dolzina dneva 14.11 - Luna vzide ob 11.01 in zatone ob 1.20.

Jutri, CETRTEK, 29. aprila 1993 KATARINA

VREME VČERAJ: temperatura zraka 19,1 stopinje, zračni tlak 1016,4 mb ustaljen, brezvetrije, vlaga 58-odstotna, nebo rahlo pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 14,4 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI: RODILI SO SE: Alice Porcile, Beatrice Casali, Francesca Tagliente, Jennifer Lugnani, Thomas Postogna, Irene Camber, Vanessa Nugnes.

UMRLI SO: 86-letna Iris Simic, 68-letna Letizia Dalle Aste, 59-letna Maria Ghezzi, 66-letna Giuseppe Mittica, 60-letni Luciano Possa, 67-letna Piorina Jercog, 71-letni Edoardo Guglia, 76-letni Umberto

Srečni družini se je pridružil

Sandi

Mami Silviji, oetu Davidu, bratcu Aljosi in sestrici Mateji cesticamo odborniki in člani SK Devin

Pasola, 88-letna Giovanna Flego, 88-letna Maria Semerad, 67-letni Gino Sparglione, 88-letna Anita Di Brai, 69-letni Ezio Cassetti, 92-letna Maria Valdemarin.

LEKARNE

Od ponedeljka, 26., do petka, 30. aprila 1993. Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00: Ul. dell'Orologio 6 (tel. 300605), Ul. Pasteur 4/1 (tel. 911667), Milje - Mazzini - Brevedred 1 (tel. 271124).

PROSEK (tel. 225141/225340) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30: Ul. dell'Orologio 6, Ul. Pasteur 4/1, Drevored XX. septembra 6, Milje - Mazzini - Brevedred 1.

PROSEK (tel. 225141/225340) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA Lekarna odprta od 20.30 do 8.30 Drevored XX. septembra 6 (tel. 371377).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 TELEVITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012. Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dejna služba Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure. Hitra pomoč tel. 118. Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

PRIREDITVE

STRANKA KOMUNISTICNE PRENOVE - KROZEK KRAS prireja 30.4., 1. in 2.5. na dvoriscu Prosvetnega doma na Opcinah PRVOMAJSKI PRAZNIK. V petek, 30.4., ob 20. uri otvoritev razstave "1. maj"; v soboto, 1.5., ob 17. uri nastop godbe V. Parma iz Trebč, ob 19.00 ples s ansamblom Krt; v nedeljo, 2.5., ob 17. uri koncert TPPZ P. Tomazič, ob 19.00 ples s ansamblom Krt. Vabljeni!

VZPI - ANPI Prosek - Kontovel prireja PRVOMAJSKO POSLAVO v petek, 30. t. m., ob 20.30 v dvorani Kulturnega društva na Proseku v cast praznika dela in 48-letnice osvoboditve Trsta. Sodelovali bodo Godbeno društvo Prosek, MPZ V. Mirk in amaterski odsek J. Stoka z recitacijami. Slavnostni govor bo imel tajnik SLORI tov. Sergij Lipovec. Obenem sporočamo, da v soboto, 1. maja, ob 8.30 bo izpred Sosceve hise krenila povorka z godbo na celu k spomenikom padlih v NOB na Proseku-Kontovelu, kjer bomo polagali vence. Vabljeni!

SEKCIJA VZPI-ANPI Bazovica-Gropada-Padrice vabi v soboto, 1. maja na KOMEMORACIJO padlih junakov jugoslovanske armade in osvoboditve naših vasi, ki se bo vrsila na pokopališču po že tradicionalni budnici. Zbrališče ob 8. uri pri spomeniku padlih v Bazovici.

V petek, 30. t. m. bomo proslavili padle na borkovljanskem pokopališču. Uvodna misel in recitacije borkovljanska mladina, peli bodo pevci zbora M. Pertot. Sodelovali bodo tudi osnovnošolci. Začetek ob 17. uri.

KD LIPA. SZ SLOGA in SD ZARJA organizirajo v petek, 30. t. m. tradicionalni PRVOMAJSKI NOČNI POHOD NA KOKOS. Zbrališče v Bazovici pri Kalu ob 21.30, prizig kresa, odhod ob 22. uri. Vabljeni! SKD GRAD in ODSEK ZA ZGODOVINO PRI NSK vabita na ogled razstave ONDILE ČEŽ STARI VRH. Razstava je odprta v Ovarjevih hiši pri Banih ob 23. maja ob ponedeljkih, petkih in sobotah ob 18. do 21. ure ter ob nedeljah od 10. do 13. ure ter ob 16. do 21. ure.

SEKCIJA VZPI-ANPI Bazovica-Gropada-Padrice vabi v soboto, 1. maja na KOMEMORACIJO padlih junakov jugoslovanske armade in osvoboditve naših vasi, ki se bo vrsila na pokopališču po že tradicionalni budnici. Zbrališče ob 8. uri pri spomeniku padlih v Bazovici.

V petek, 30. t. m. bomo proslavili padle na borkovljanskem pokopališču. Uvodna misel in recitacije borkovljanska mladina, peli bodo pevci zbora M. Pertot. Sodelovali bodo tudi osnovnošolci. Začetek ob 17. uri.

KD LIPA. SZ SLOGA in SD ZARJA organizirajo v petek, 30. t. m. tradicionalni PRVOMAJSKI NOČNI POHOD NA KOKOS. Zbrališče v Bazovici pri Kalu ob 21.30, prizig kresa, odhod ob 22. uri. Vabljeni! SKD GRAD in ODSEK ZA ZGODOVINO PRI NSK vabita na ogled razstave ONDILE ČEŽ STARI VRH. Razstava je odprta v Ovarjevih hiši pri Banih ob 23. maja ob ponedeljkih, petkih in sobotah ob 18. do 21. ure ter ob nedeljah od 10. do 13. ure ter ob 16. do 21. ure.

SEKCIJA VZPI-ANPI Bazovica-Gropada-Padrice vabi v soboto, 1. maja na KOMEMORACIJO padlih junakov jugoslovanske armade in osvoboditve naših vasi, ki se bo vrsila na pokopališču po že tradicionalni budnici. Zbrališče ob 8. uri pri spomeniku padlih v Bazovici.

V petek, 30. t. m. bomo proslavili padle na borkovljanskem pokopališču. Uvodna misel in recitacije borkovljanska mladina, peli bodo pevci zbora M. Pertot. Sodelovali bodo tudi osnovnošolci. Začetek ob 17. uri.

OBVESTILA

DRUSTVO SLOVENSKEGA IZOBRAZENECV v Trstu vabi v ponedeljek, 3. maja, ob 20.30 v Peterlinovo dvorano na razgovor »Italijanska politika in Slovenija«. V prvem delu večera se bodo prisotni s kratko slovesnostjo spomnili 80-letnice dolgoletnega člana in sodelavca prof. Martina Jevnikarja ter mu čestitali.

IZLETI

V SOBOTO, 15. MAJA bo izlet v Bassano del Grappa. Sodelujejo VESELI GODCI. Vpisovanje in Partizanskem klubu v Boljuncu vsak dan od 18. do 19.30 ali na tel. st. 228333 od 12. do 14. ure.

POKRAJINSKA ZVEZA CGIL-SPI NABREZINA priredi enodnevni izlet v petek, 14. maja na izliv reke Pad ter križarjenje s colnom po delti. Rezervacije in vpisovanje pri Zvezi upokojencev SPI - CGIL, Trg sv. Roka 3 v Nabrezini, tel. st. 200036 ter Ida Bortolotti tel. st. 200007.

MALI OGLASI

OSMICA je odprta pri Simčevih v Križu 202.

OSMICO je odprl Mario Gruden v Nabrezini. Toci malvazijo in refosk.

OSMICO je odprl Livio Pernarčič v Stivanu.

OSMICO je odprl Miro Zigon v Zgoniku.

OSMICO je odprl Slavko Svara - Trnovca 14.

OSMICO sta v Logu st. 243 odprla Maks in Dorian Komar. Toci belo, crno, malvazijo in vitovsko.

OSMICO je odprl v Dolini na st. 442 Oskar Slavac. Toci belo in crno vino.

OSMICO je odprla v Slivnem st. 25 družina Frandoli.

OSMICO je odprl Jurij Stubelj v Sempolaju.

AGRITURIZEM PRI CIRILU in Doberdolu je odprl vsak četrtek ob 16. do 24. ure, petek, soboto in nedeljo pa ob 10. do 24. ure. Priporočamo se za obisk!

V VRTNI ULICI v Doberdolu je zopet odprl osmico Andrej Ferfolja. V hramu ima, za stare in nove goste, domac prigrizke iz jesenskih kolin in vino lastne poizvedbe.

KOKOSJEREJA KRALJIC - Prebened 99 obvešča, da začne s prodajo nove produkcije gob (pleuratus). Tel. st. 231846 ali 323577.

RIBOGOLJNICA AGROITICA GLINSCICA iz Boljunca je odprta vsak petek in soboto od 8.30 do 12.30. Na razpolago so prvovrstni majhni kanadski lososi. Tel. st. 228297.

PRODAM mladice z rodomnikom pasma kraški ovcar. Tel. 040/226207.

NEMSKE BOKSERJE, mladice, cepljene, vrhunsko leglo, prodam. Tel. 003864/325106.

PRODAM klavir po ugodni ceni. Tel. st. 200620.

PRODAM motorno kolo Suzuki mod DR 650 RSE, letnik '91 v odličnem stanju. Tel. st. 215427 v popoldanskem urah.

Y10 v odličnem stanju prodam. Tel. st. 823348 od 13.30 do 16. ure.

PRODAM metaliziran opel corsa 1.2 GLS (z dodatki), december '89. Tel. st. 421412.

PRODAM kajak za morje. Cena po dogovoru. Klicati od 7.30 do 8.30 na tel. st. 327091.

ZARADI stalne odsotnosti oddam prirčno sterilizirano muco vajeno čistoce. Klicati zgodaj jutraj na tel. st. 327091.

PODARIM dvomesečnega psicka. Tel. st. 200169 ob urah obedov.

MEDICINSKA SESTRA isče delo na domu ali v zdravstvenem bolnišnici. Tel. st. 828251.

NUDIM LEKCIJE iz matematike. Tel. 213837 ali 371019.

NUDIM lekcije iz matematike in fizike. Tel. st. 225073.

parket
Sintetiko
Edini ekskluzivni
zastopnik v Trstu
Ul. S. Zenone 6
Tel. 763429

GOSPA nemškega materinega jezika nudi lekcije za vse stopnje znanja, po zmernih cenah. Tel. st. 772155.

SUKANEC za kvackanje in se kaj nudim pridnim zenskim rokam. Tel. st. (0481) 533960.

PRIZNANI ANSAMBEL nujno isče bas kitarista. Tel. 7796331 od 15.00 do 18.00.

ISCIMO izkušenega knjigovodjo z opravljenim vojskim rokom. Tel. st. 632202 ob uradnih urah.

ISCIM knjigo Antologia della lingua italiana, v rabi leta 1940/42. Tel. st. 815478 ob urah kosila.

POHISTVO KORSIC obvešča cenjene stranke, da je uvedlo nov poletni urnik in sicer od torika do sobote: 8.30 - 12.30 ter 15.30 - 19.30.

KUPIM sotor na prikolic. Tel. st. 380486 ob večernih urah.

Sporocamo, da bo pogreb našega dragega

Maksa Spetiča

jutri, četrtek, ob 12. uri izpred zupne cerkve na Katinari na domace pokopališče.

Zara s pepelom pokojnika bo izpostavljena v cerkvi od 11. ure dalje.

Uzalosenci svojci

Katinara, 28. 4. 1993

Socustvujeva z gospo Meri, Stojanom in Marjanom

Dragica in Ramiro

Ob bridki izgubi dragega strica Maksa socustvuje

Disla z družino

Ob smrti Maksa Spetiča izreka globoko sozalne Marjanu in svojcem

Vali Kozina

Ob izgubi dragega moza in oceta Maksa Spetiča izreka globoko sozalne gospe Meri ter Stojanu in Marjanu z družinama

Alenka in mitja Race

Ob izgubi dragega Maksa izreka sozalne svojcem

družina Mahnic

PEVCI
TPPZ P. TOMAZIČ



KONCERTNA DEJAVNOST / PREJŠNJI TEDEN ZADNJI TRŽAŠKI KONCERT

Zborovski večer lep zaključek sezone GM

Nastopili so Ljubljanski madrigalisti, dirigent M. Šček

IVAN SILIC



Glasbena matica je zaključila svojo letosno koncertno sezono z nastopom zbora Ljubljanskih madrigalistov. Pod vodstvom Matjaža Šeka so v cerkvi Madonna del mare, 22. aprila izvajali Slovensko maso »Kristus je vstal« Ivana Šeka in Maso za dva mešana zbora Franka Martina (foto Krizmancic).

Sceko Maso smo v izvedbi tega zbora pod vodstvom istega dirigenta, ki jo je pripravil ob dvajsetletnici smrti svojega očeta, slišali že lanskega

januarja v cerkvi v Vipavi, avtorjevem rojstnem kraju. Letos je v izvedbi istega zbora - poleg Martinove - izšla tudi na laserski plošči: obe v odlični interpretaciji, zlasti Martinova. Čeprav Sceko ne po kompozicijskih sredstvih, ne po umetniški izpovednosti ne dosega Martinove, vendar predstavlja solidno delo, namenjeno predvsem amaterskim cerkvenim zborom. Zbor in dirigent sta ji posvetila pri pripravi enako pozornost kakor Martinovi. Ta pa je zaradi svojstvene

ustvarjalceve govornice, njegove inventivnosti in umetniške nabožnosti izževala močnejši muzikalni učinek. Zbor jo je interpretiral z vsem svojim oblikovalnim entuziazmom. Na nekaj mestih je sicer komaj zaznavno popustila glasovna izenacečnost, ker ni bil številčno popoln, verjetno zaradi obolenosti, vendar so bile interpretacije plasticne in odzivne. Sicer pa zbor sodi med nase najboljše. Visoka tehnično pevski izdelanost je osnova njegovi prožnosti in pevski spro-

scenosti, ki dopusca močno oblikovalno zbranost. Odlikuje ga lepota čistega in skladnega petja zlatih glasov, visoka izvajalska usposobljenost, kakor tudi muzikalno občutena kreativna prodornost in njen umetniški izziv; skratka, visoka glasbeniška kultura, ki jo je zbor dosegel v sorazmerno kratkem času - z nacrtnim in upornim delom obeh dejavnikov: zbora in dirigenta.

Koncert je bil lep in učinkovit zaključek letošnjih koncertnih večerov GM.

Slike v maju

»Spoznajmo se« je okvirni naslov pobud, v katere se vključuje tudi Beneska galerija iz Spetra. V soboto, 8. maja, bodo namreč v tem dejavnem razstavnem prostoru odprli razstavo Nanda Rupnika iz Idrije. Razstava je tesno vezana na umetnikov rojstni kraj, saj bo Rupnik dan na ogled dela, v katerih iz raznih zornih kotov prikazuje najstarejše rudarsko mesto v Sloveniji. Rupnikovo razstavo je Beneska galerija organizirala v sodelovanju s Studijskim centrom Nediza, pokrovitelj pa je spetska občinska uprava. Koncu pa se blizu potovanje skupinske razstave beneskih umetnikov: v petek, 21. maja, bodo namreč v tolminski knjižnici zadnji odprli razstavo, ki je bila na ogled v številnih krajih. Naslednji dan, se pravi v soboto, 22. maja, pa se bo začel že 14. mednarodni slikarski natečaj na temo Nediskih dolin, ki se ga bodo udeležili umetniki iz FJK,

Vse markantnejša stalnica tržaskih likovnih galerij postaja predstavitev starejših oziroma umetnikov krajevnih sred-nje generacije. Kot nekakšen idealni beg iz nejasne sedanjosti v že definirano, čeprav večkrat prav tako nejasno pol-ali bližnjo preteklost. Pobeg iz kaotičnega umetniškega, marsikdaj brezcilnega vrenja ali iskanja v nedoločeno smer v smislu: gremo, ni važno kam, neka pot se bo le odprla. Obcutimo splošno nelagodje in v njem iskanje krhkih oprimkov komaj preteklega časovnega obdobja.

Nujno je seveda slediti delu in umirjenemu razvoju umetnikov, da bi jim lahko realno in objektivno določili pripadajoče mesto v likovnem ustvarjalstvu in tako pri Rosignanu, ki se nam predstavlja v galeriji Cartesius, spoznavamo car manj poznanih del. Razstavljena dela namreč niso bila se nikoli predstavljena, čeprav segajo od poznih stredstarih let pa do današnjih dni. Kot bi hotel umetnik razkriti zamegljeni svet svojih intimnejših trenutkov.

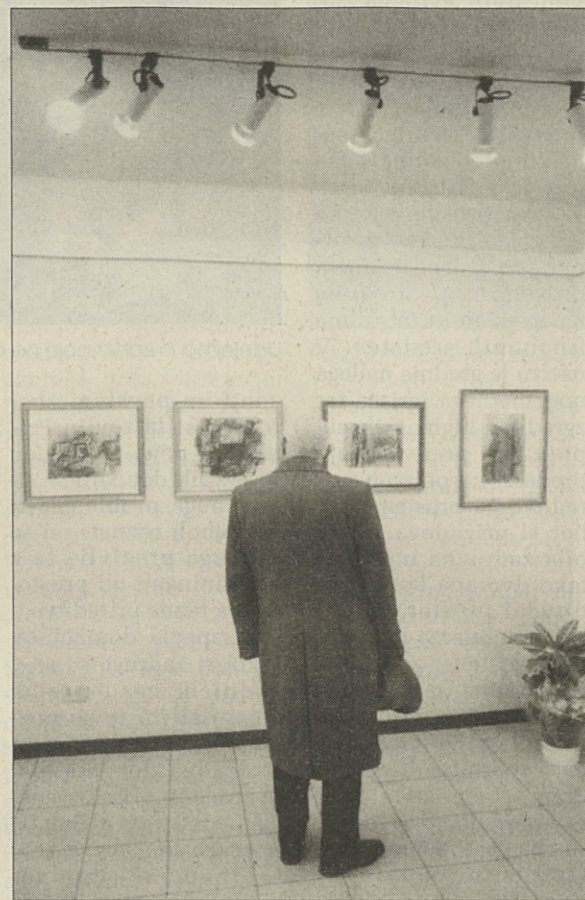
LIKOVNOST / V TRŽAŠKI GALERIJ CARTESIUS

Čar manj znanih Rosignanovih del

SERGIJ CESAR

Manjši formati se spogledujejo večinom z melanholično in zastrto atmosfero manjših skupin ljudi v skromnem domačem ali gostilniškem ambientu. Statčnost

figur samo poudarja ta občutek resignirane umirjenosti, kjer se kompozicija dopolnjuje z uporabljenimi barvnimi lestvico. Slikarsko in risarsko prefinjena zgradba



Obiskovalec pred Rosignanovimi deli (Foto Ferrari)

posameznih motivov se osredotoča na nekaj osnovnih elementov slike ob postopnem zabrisanju nevažnih detaljev, kjer je središnji povdarek vedno na figuri cloveka; ki pa ni nalašč prevec natančno izrisan, da bi lahko poudaril predvsem atmosfero nekega stanja. Stanje in ne dinamicnost pa celo povdarja, bi lahko rekli, dodatna simbolizacija, morda nezavedna, stalnica večine teh slik. Kot simbol odmora v clovekovem življenju, odmora in trenutka razmisleka v umetnikovem ustvarjalnem ciklusu, simbol za-mrznitve intimnega trenutka, ko se ljudje srečajo med seboj, a večkrat ne najdejo močnejših vezi, da bi povzdignili ta bežni trenutek v nekaj trajnejšega; obstaja le tiha slutnja pričakovanja konca, ko se nekatere figure ozirajo v prazno, daleč od tihega ambienta, v katerem so upodobljene. O-staja le s clovesko toplino izrisana prazna stolica v pričakovanju nekoga, ki se bo na njej spočil in nacerl razgovor s sogovornikom na drugi strani nakazane mi-

LAHKA GLASBA / JUTRI IN POJUTRIŠNEM

Giorgio Gaber bo končno spet nastopil v Trstu



Jutri in v petek se bo z začetkom ob 21.00 uri v tržaskem gledališču Rossetti zaključil niz nastopov z naslovom »Teatro-musica«, ki ga je Stalno gledališče Furlanije - Julijske krajine priredilo izven abonmaja. Po Ornelli Vannoni, Sandru Massiminiu, Fabriziu De Andreju in Gianniju Morandiju bo končno na vrsti Giorgio Gaber.

Milanski igralec in kantavtor bo predstavil tržaskemu občinstvu »Il Teatro - Canzone di Giorgio Gaber«. Nastop sta podpisala Sandro Luporini in sam Gaber in ga sestavljajo v izmeničnih presledkih monologi in sarkastične pesmi.

Tako glasba kot besedila so izbrani iz obseznega Gaberjevega repertoarja od leta 1970 do danes brez nikakršne zahteve po antološkem pregledu. Zaradi tega ne bomo slišali nekaterih uspešnic, ker so prevec vezane na preteklo politično in sploh socialno stvarnost. Nasprotno pa bomo slišali novejša pesmi, ki se nasajajo na bolj aktualne problematike (kot npr. »Qualcuno era comuni-

sta«, »E tu Stato« idr.). Vsemu navkljub bomo prisluhnili tudi priljubljenim pesmim in odlomkom iz starih nastopov »Il signor G«, »Far finta di essere sani« in »Anche per oggi non si vola«, ki očitno niso tako vezani na preteklost.

Gaberja, ki je poskrbel tudi za režijo, bodo spremljali pri klaviraturah Luigi Campoccia, pri klaviraturah in pihalih Luca Ravagni, pri basu Claudio De Mattei, pri kitari Gianni Martini, pri bateriji Enrico Spigno.

»Il Teatro - Canzone di Giorgio Gaber« se vrača na italijanske odre po približno stoletdesetih nastopih v lanskem sezoni zaradi velikega uspeha, ki ga je bil deležen ne samo pri starejšem občinstvu, marveč tudi pri mladih.

Kljub temu, da je z istim nastopom gostoval že lani v Vidmu, moramo reci, da gre Stalnemu gledališču zasluga, da je pripeljal po mnogih letih v Trst tega velikega protagonista italijanske gledališke kulturne scene. (A.M.)

LAHKA GLASBA / ŠTIRIČLANSKI SLOVENSKI ANSAMBEL

Na goriško rock sceno si utira pot skupina Revenge

Intervju s kitaristom ansambla Andrejem Jusso

VILI PRINCIC

V stolpcih časopisov, tudi našega, večkrat zasledimo daljše zapise ali prispevke, ki govorijo o znanih in ze uveljavljenih glasbenikih oz. glab-sbenih skupinah. Malokdaj pa zasledimo članek, ki bi poročal o skupinah iz domaćih logov, se pravi takih, ki si sele utirajo pot na glasbeno sceno. Goriška slovi tudi po tem, da je vedno znala ustvariti nadpovprečno stevilo privrženecv raznih glasbenih zvrsti. Tako je bilo pred 30 in več leti, in tako je se danes.

Revenge je ime skupini, ki so jo ustanovili pred kratkim. Gre za rock ansambel, ki ga sestavljajo štirje slovenski fantje z Goriškega. Člana in kitarista skupine Andreja Jusso smo zaprosili, da nam kaj pove o Revengih, pa tudi o nacr-tih, ki so si jih fantje zastavili.

Torej Andrej, kako ste prišli do zamisli za ustanovitev rock skupine in koliko casa ze delujete?

»Z ostalimi člani skupine se poznamo ze od mladih nog. Pred nekako dvema letoma smo ugovotili, da nas privlači določena zvrst glasbe. Ker smo nekateri imeli za sabo tudi nekaj glab-sbene sole, smo pač poskusili. Med tem casom je seveda prišlo tudi do daljših premorov, pa tudi nekaj članov smo zamenjali. V sedanji sestavi pa pridno vadimo od lanske jeseni.«

Bi predstavil se ostale člane ansambla

Revenge?

»Jaz igram na kitaro, David Bensa je nas pevec in se muči s klaviraturami, Maksi Suligoj basira z bas kitaro, Maurizio Gugliatti pa razbija na bobne. Preden nas je prevzela glasba pa smo se vsi štirje ukvarjali s sportom: David s kosarko, jaz z odbojko pri Valu, Maksi in Maurizio pa sta bila orodna telovadca pri Domu.«

Rock glasbe poznamo več zvrsti, Katera zvrst vam najbolj leži?

»Vsekakor sodoben cisti rock. Najraje izvajamo skladbe znanih skupin, kot so Status Quo, Police, Alice Cooper, Li-gabue, itd. Ker smo v sedanjosti sestavi skupaj razmeroma malo casa, tudi nas repertoar ni se kdove kako bogat. V »obdelavi« imamo kakih 20 komadov, od katerih polovico ze kar dobro poznamo, polovico pa moramo se izpiliti. Poleg tega skusamo ustvarjati tudi lastno glasbo. Nekaj skladb smo ze napisali in upamo, da jih bomo v prihodnje sestavili se vec, pa ceprav je to vse prej kot preprosto, kajti izredno težko je biti originalen.«

Kaj pa nastopi?

»Nekaj malega smo pred casom ze nastopali. V tej zasedbi in z novim programom pa bomo pred publiko stopili maja.«

Vsi ste se zelo mladi, kot je verjetno v Gorici se nekaj takih mladih skupin. Kakšno je stanje na tem področju?



Goriška rock skupina Revenge v sedanji zasedbi

»Za majhno mesto kot je Gorica sem prepiran, da je stanje nadvse pozitivno. Zagotovo vem za 5-6 ansamblov, ki so ze imeli uspešne nastope. Najmanj toliko pa jih je takih »skritih«, ki sicer redno vadijo, niso pa se imeli prilicnosti stopiti pred publiko, ker je pac moznosti in prilicnosti izredno malo. V Gorici namreč zelo primanjkuje dvoran, tudi manjših, kjer bi lahko vse te skupine, pa tudi posamezniki nastopali, si izmenjavali izkusnje in se s tem tudi razvijali. Več skupin je zal razpadlo, ker jim nihče ni sel na roko, da bi jim poskrbel vsaj prostor za vadbo. To je za mesto velika škoda, kajti v Gorici je veliko nadarjenih glasbenikov.«

Vemo, da obdržati ansambel ni preprosta za-

deva. Poleg oblike dela, vztrajnosti in poznavanja vsaj osnov glasbenih zakonitosti, so tu prisotni tudi nemajhni stroški. Instrumenti in oprema niso poceni zadeva.

»Dobra volja ni zadosti. Najnujnejšo opremo, kot so ojačevalci, zvočniki, mikrofoni, mixerji, tid, moras imeti in vse to ni poceni. Vendar moram podčrtati, da goriški trgovci z glasbili nam vedno precej na roko, saj vedo da smo v glavnem študenti brez lastnih virov dohodka. Zato nam nudijo precejšnje ugodnosti, ki so lahko razmeroma visoki popusti in moznost plačevanja na obroke s precej dolgimi plačilnimi roki.«

Revenge torej, samo vztrajajo, kajti pot do uspeha je dolga in tudi težka!

RAZSTAVA BOGOSLUŽNIH OBLAČIL

O »Ricmanjskih pomnikih«

V Baragovem domu v Ricmanjih bo do nedelje, 2. maja, odprta razstava »Ricmanjski pomniki«. O pomenu pobude je domači župnik Angelo Kosmac že ob otvoritvi povedal nekaj misli, ki jih v nekoliko skrceni obliki povzemamo.

Vsi vemo, da imajo tudi cloveska oblacila svojo vrednost. Ne le da pokrivajo določene dele telesa ter jih zavarujejo pred mrazom in toploto, ampak predvsem, da dopolnjujejo in oblikujejo clovesko osebnost. Poudarjajo lepoto telesa in duha. Skratka - clovesko oblacilo je del cloveka, izraz njegove osebnosti.

Kaj naj se recemo o bogoslužnih oblacilih? So izraz ne le cloveske osebnosti, ampak celo clovekovega bogoskateljstva in teznje po bogopodobnosti. Prav zato so bila bogoslužna oblacila vazen element bogocastja pri vseh narodih in religijah. Zato pa delezna posebne pozornosti, nege in casti. Nobena cena ni bila zanje previsoka. Zato naj bi imela tudi umetnost pri bogoslužnem oblacilu svojo odločilno besedo.

Tako vrednotenje so imela bogoslužna oblacila tudi v krscanstvu. In to ze v prvih stoletjih. Le s to razliko, da prvotna bogoslužna oblacila kristjanov se niso v začetku veliko razlikovala od vsakdanjega ali vsaj prazničnega oblacila takratnih ljudi. Dolga stoletja so taka oblacila ostala po kroju in celo po barvi skoraj nedotaknjena. Med tem pa se je nosa pri posameznih narodih močno spreminjala in se vsebolj razlikovala od liturgicnih oblacil. Ta so končno postala last posameznih narodovih cerkva in oblikovala njih kulturo kot posebno cerkveno-kulturno vrednoto. Iz tega razloga je tudi v bogoslužnih oblacilih zazvela pristna umetnost določenega naroda in cerkve. Po drugi strani se je tudi cerkvena umetnost vključevala v klasične sloge, ki so oblikovale tedanje umetniško raven.

Cerkev Sv. Jozefa v Ricmanjih je zazvela v casu zapoznevala baroka, to se prvi v drugi polovici 18. stoletja. Svoj pecat ji je dal celo cesarski dvor na Dunaju, zlasti po priz-

devanju cesarice Marije Terezije in njenega sina Jozefa II. Ko se je torej takratni skromni Trst začel odpirati svetu in cesarstvu, so tudi Ricmanje dozivele svojo pomlad. Skoda, da se je ta idila le kmalu izpela, ko so nadaljnja revolucijska leta v Avstriji in Evropi zacrtala nadaljnjo pot, ki ni bila vec naklonjena cerkveni politiki prejšnjih casov. In zato nenaklonjena tudi ricmanjski cerkvi, ki se je od casa Francozov dalje le težko prilagajala novim razmeram.

K sreči je takrat se dalje delovala na Dunaju visoka sola za kroj in vzenine. Iz te sole in njenih delavnic je Marija Terezija ze prej posiljala v Ricmanje dragocena masna oblacila, ki jih se danes obcudujemo po svoji dovršenosti.

Nekaj iz te zapusnine Marije Terezije boste nasli razstavljenega v tej dvorani. Zbrano je bilo v zelo kratkem casu. Vsekakor ni bilo casa za kakšno temeljito obnovo, kakor bi stvar zahtevala. Sicer nekatere obnove so se v preteklosti ze opravile; ne vedno dovolj posrečeno in strokovno temeljito. Zato bo morda kak strokovnjak nujno ostal prizadet in nasel v razstavljenih parametrih neizogibne hibe in nepopolnosti.

Vsekakor gre vsa cast nasi cerkveni skupnosti v Ricmanjih, da je kljub neprijaznim casom mogla ohraniti te svoje dragocenosti podobno kot je morda to zmogla le stolna cerkev sv. Justa v Trstu, ki je bila prav tako delezna dunajskih dobrot.

Da bi ta resnica prisla se bolj do izraza, je tej razstavi dodanih se nekaj drugih »ricmanjskih pomnikov«, ki soupadajo v isti cas in razmere. Posebno pozornost zaslužio porocila o cudeznih dogodkih v zvezi z »lucijo sv. Jozefa« iz l. 1749, kakor jih v vec jezikov opisuje tedanji dolinski župnik. Zanimiva je tudi papezeva bula v zvezi s potrditvijo Bratovscine sv. Jozefa v Ricmanjih iz l. 1693, o kateri obhajamo letos okroglo obletnico 300 let. Razstavljene so tudi prve matične knjige, ki so se začele pisati v Ricmanjih l. 1788, ko je v vas prisel prvi stalno nastavljeni duhovnik.



GORICA / OB DRŽAVNEM PRAZNIKU V SLOVENIJI

Kupci so včeraj spet preplavili Gorico

Pobuda trgovcev do avtomobilistov iz Slovenije

VLADO KLEMSE



Razdeljevanje letakov Ascom na meji (foto SR)

Ze pred dnevi smo zapisali spodbudno ugotovitev, da se slovenski kupci, ne samo tisti iz sosednjega območja ob meji, vračajo v Gorico, zlasti ob koncu tedna. V tem tem pogledu je bil včerajšnji dan nekaj posebnega, saj so obiskovalci iz sosednje države, ne glede na to, da je bilo v zadnjih tednih nekaj dogodkov, ki bi jih težko označili kot prijazen sprejem, dobesedno preplavili mestne ulice. V Sloveniji je bil namreč državni praznik. Na Korzu je bila včeraj dopoldne in tudi popoldne gneča, kakor že dolgo ne. Dolge vrste so bile pred okenci bank, gneča v trgovinah in veleblagovnicah. Nekaj reda so, zlasti glede parkiranja, skušali narediti mestni redarji. Skušali, kajti parkirnih prostorov, je v mestu, že ob normalnih pogojih, premalo.

Zelo konkreten doprinos k razreševanju problematike pa so včeraj, tudi v pričakovanju navala kupcev iz sosednje države, dali goriski trgovci: na mejnih prehodih so vsem avtomobilistom iz Slovenije, ob prestopu meje, delili parkirne ure, skupaj z obvestilom o pogojih

parkiranja v mestu in zlasti na območjih, kjer je parkiranje časovno omejeno. Navodilo je pisano v starih jeziki, poleg italijanske tudi v slovenscini, nemščini in anglescini.

Stvaren poskus v smislu omikanega urejanja odnosov do gostov in kupcev, ki kljub težav-

nim gospodarskim razmeram, prav v Gorici porabijo precejšnja denarna sredstva za nakupovanje ("za zelo premisljene nakupe"), kakor smo prav te dni slišali s strani uradnih krogov.

V zadnjih tednih je bilo slišati zelo glasne polemike o kratkovidnem ravnanju obinskih obla-

sti, konkretno mestnih redarjev, do slovenskih avtomobilistov. Njihovo ravnanje, ki ne more biti zgled omikanega nastopanja, čeprav gre za krsitve prometnega zakonika, kupce iz Slovenije dobesedno odganja iz Gorice, so jasno povedali trgovci. V ponedeljek je o tej problematiki spregovoril v občinskem svetu predstavnik zelenih Fiorelli. Odgovornost za tako obnašanje je pripisal županu Tuziju, saj je navsezadnje poveljnik zbora mestnih redarjev. Fiorelli je predlagal, naj občina, če se ne more izogniti globam, vsaj omogoči krsilec, ki se v večernih urah, ko so trgovine, banke in menjalnice zaprte, znajde pred policajem, da plačajo kazni v tolarjih ali drugi valuti, ki jo imajo pri sebi.

Dokaj neroden in medel je bil županov odgovor. Glavni argument, ki ga je navedel, je da se za deva parkirišče urejuje in da bomo čez nekaj časa imeli na razpolago prve ugotovitve in hipoteze glede prometnega načrta.

Fiorelli je opozoril, da bi se mnogim nesporazumom izognili že z namestitvijo, na dovolj vidnih mestih, opozorilnih tabel, tudi v slovenscini. To velja zlasti za območje Travnika.

TRŽIČ / NIZ DVANAJSTIH KONCERTOV

Slovenski simfoniki bodo nočno odpri sezono Danubio

V trziškem občinskem gledališču so tudi letos organizirali tokrat tretjo pomladno glasbeno sezono posvečeno srednjeevropski glasbeni ustvarjalnosti. Zacetla se bo nočno s koncertom simfonicega orkestra radiotelevizije Slovenije, zaključila pa se bo 6. junija. Skupno obsega sezona dvajset glasbenih večerov, od katerih bo zadnji potekal v Cankarjevem domu v Ljubljani, vsi ostali pa bodo v občinskem gledališču v Trzinu. Za ciklus koncertov pod naslovom Donava - glasbena kultura (Danubio - una civiltà musicale) skrbi občinsko odborstvo za kulturne dejavnosti, umetniško vodstvo pa so zaupali Carlu de Incontreri, strokovnjaku, ki je v nekaj letih trziške glasbene prireditve uspel uvrstiti v sam vrh kulturnih dogodkov v nasi deželi.

Med glavnimi izvajalci bo tudi letos, kakor smo že zapisali, simfončni orkester RTV Slovenija, pod vodstvom Antona Nanuta. Orkester bo poleg nastopa na nočnem otvoritvenem večeru spet igral v Trzinu v sredo, 19. maja, nakar bo tudi zaključil pomladni koncertni cikel 6. junija v ljubljanskem Cankarjevem domu.

Na novinarskem srečanju je pred dnevi o ciklu dvajsetih koncertov podrobneje spregovoril prof. de Incontrera. Povedati gre se, da je koncertno sezono v Trzinu že uvedel ciklus predavanj o glasbeni ustvarjalnosti. Predaval je Stefano Bianchi, univerzitetni profesor iz Rima, ki je na petih srečanjih ponudil vse elemente za boljše poznavanje in vrednotenje klasične glasbe.

Zdaj pa li koncertni sezoni. Na nočnem uvodnem koncertu (ob 20.30) bo simfončni orkester radiotelevizije Slovenija pod taktirko Antona Nanuta in s solistko, pianistko Helene Mercier, izvajal skladbe Romana Haubenstocka-Ramatiya, Bele Bartoka in Arnolda Schoenberga.

Naslednji na sporedu bo 30. aprila koncert Lisztovih skladb v izvedbi pianista Franceja Clidat. 4. maja bo igral duo Mauro Loguerio (violina) in Bruno Canino (klavir). 7. maja bo gostoval ansambel Budapest Strings (dir. Bela Banfalvi), 11. maja bo nastop violončelista Maria Brunella in pianista Andree Lucchesinija. 17. maja bo spet

klavirski recital z Louisom Lortiejem in skladbami L. van Beethovna. Simfončni orkester slovenske radiotelevizije bo v Trzinu kot receno spet nastopil 19. maja pod taktirko Antona Nanuta in s solistom, tokrat oboistom Pietrom Borgonom. 21. maja bo v Trzinu koncert Komornega orkestra iz Padove s solistko, violinistko Victorio Mullovo. V torek, 25. maja, napovedujejo nastop baritonista Andree Schmidta od klavirski spremljavi H. Deutscha. 28. maja bo v Trzinu koncert znanega Trio Wien. Na predzadnjem koncertu, 1. junija, bo nastopil Janosi Ensemble z bogatim sporedom madžarskih, slovanskih in romunskih ljudskih skladb.

Zaključni koncert bo v nedeljo, 6. junija, v Cankarjevem domu v Ljubljani. Poleg Simfonicega orkestra slovenske radiotelevizije bo nastopil se Slovenski komorni zbor, zbor Consortium musicum in mladinski zbor RTV Slovenija. Kot solistka bo pela mezzosopraniška Marga Schiml.

Naj omenimo se, da bodo junija v Cankarjevem domu odprli razstavo grafičnih del Francesca Messine.

NOVICE

Kvestor dr. Oreste Davini na obisku v Kulturnem domu

V četrtek, 22. tm. je goriski kvestor dr. Oreste Davini obiskal in si ogledal celotni objekt Kulturnega doma v Gorici. Kvestorja so sprejeli predsednica doma Nada Sancin, ravnatelj Igor Komel in član odbora Mirko Primožič, ki so podrobneje obrazložili kulturno in telesnokulturno dejavnost doma obenem pa namene in vloge, ki jo Kulturni dom opravlja v goriskem prostoru. Poseben poudarek na razgovoru pa je bil dan obnovitvenim delom Kulturnega doma, saj je kulturni del stavbe zaradi teh del zaprt. Kvestor Davini je ob zaključku obiska izrazil pohvalo in priznanje Kulturnemu domu za njegovo delovanje in pomembno vlogo, ki jo opravlja v prid celotne goriske skupnosti. Istosčasno je zazelel predstavnikom doma, da v ciklajskem roku izpeljejo nactovana obnovitvena dela ter da nato nemudoma ponovno steče celovita vsestranska dejavnost v eni izmed poglavitnih struktur goriskega mesta.

Kje lahko podpišete za volitve pokrajinskega sveta

Občinska uprava v Gorici obvešča, da v volilnem uradu zbirajo podpise v podporo kandidatnih list za neposredno izvolitev predsednika pokrajine in pokrajinskega sveta. Urad je odprt vsak delavnik, razen sobote, od 8. do 12. ure in od 16. do 18. ure. V okolnih občinah zbirajo podpise na tamkajšnjih županstvih, vsak delavnik v dopoldanskem času. Nekateri stranke zbirajo podpise tudi na drugih mestih. Za SSK je mogoče podpisati tudi na sedežu rajonskega sveta v Pevmi in Standrežu vsak večer od 20. do 22. ure.

Igor Povše na vsedržavnem tekmovanju matematikov

Od 29. aprila do 1. maja se bo v kraju Cenesatico odvijalo 9. vsedržavno tekmovanje višješolcev v matematiki. Vsaka pokrajina lahko na omenjeno tekmovanje pošlje tri udeležence. Med tremi Goricani bo poleg dveh dijakov goriskega znanstvenega liceja tudi Igor Povše, dijak 4. razreda slovenske sekcije Tehničnega industrijskega zavoda Galilei. Skupaj s Povšetom bo v Cenesatico odpotovala tudi profesorica Mirrella Gergolet. Povše bo skupaj z drugimi tekmovalci opravil osrednjo preizkušnjo že takoj prvi dan prireditve.

Prvomajski sindikalni shod bo tudi letos v Gradšču

Tradicionalni shod ob mednarodnem prazniku dela, ki ga prireja sindikalne zveze CGIL/CISL/UIL bo tudi letos v Gradšču. Na zborovanju, ki bo doseglo višek ob 10.30 na Trgu Unità, bo govorila Carla Cantone.

RUPA / PRVA POMLADNA ŠAGRA

V Ruppi se je v nedeljo začel Praznik fitalje

Letos so pripravili tudi prvo srečanje pritrkovalcev - Najboljšo fitaljo znajo pripraviti gospodinjice



V priredbi prosvetnega društva Rupa - Pec se je v nedeljo pričel Praznik fitalje. Prireditve, ki se bo nadaljevala v soboto, 1. maja, zaključila pa naslednjega dne, označuje letos bogatejši in bolj pester program. Novost je vsekakor prvo srečanje pritrkovalcev. V zvoniku cerkve sv. Marka se je v nedeljo popoldne zvrstilo deset skupin pritrkovalcev. Pršli sta celo dve skupini iz Tolmina. Omeniti velja, da ni slo za pravo

tekmovanje - mogoče se bodo za kaj takega dogovorili prihodnje leto - ampak za prijateljsko in kulturno srečanje.

Lepo vreme je v nedeljo popoldne privabilo na prireditveni prostor številne obiskovalce, ki so prisluhnili nastopu treh otroških pevskih zborov (poleg domačega sta nastopila se zbora iz Standreža in Steverjana) in z zanimanjem sledili tekmovanju za najboljšo pristno in okusno fitaljo, značilno jed iz jajc in zelisa. Pomerilo se je dvajset tekmovalcev in tekmovalk, na prva tri mesta pa so se uvrstile (razumljivo) gospodinjice. Komisija je največ točk prisodila fitalji, ki jo je pripravila Majda Valentinčič. Na drugo in tretje mesto sta se uvrstili Marija Foresti in Neva Cotic.

Na sliki (foto Studio Reportage) tekmovanje v pripravi fitalje

POSVET SKGZ O OSIMU

O novih izzvih za sodelovanje

Odnosi med Italijo in Slovenijo in priložnosti za obmejna območja

Slovenska kulturno-gospodarska zveza prireja danes (ob 16. uri v avditoriju Fogar na Verdijevem korzu 4) v sodelovanju z zvezo AEGEE okroglo mizo o odnosih med Italijo in Slovenijo ter z njimi povezanimi razvojnim možnostmi obmejnih območij.

Predavatelji bodo orisali zgodovinski in pravni vidik doseganega sodelovanja s posebnim poudarkom na Osimskem sporazumu. Zanimiv doprinos bo v tem smislu zagotovil dal Tone Poljšak, ki je sodeloval v takrat jugoslovanski delegaciji pri sklepanju sporazuma, z italijanske strani pa bo mednarodno pravne razsežnosti osvetlil prof. Giorgio Conetti, dekan pravne fakultete v Trstu. Največja pozornost na posvetu pa bo posvečena gospodarskemu in kulturnemu sodelovanju ter perspektivam ob meji. Ob že omenjenih bodo o tem govorili prof. na ekonomski fakulteti v Pescari prof. Gian Luigi Cecchini, prof. ekonomije v Ljubljani dr. Jože Mencinger in dr. Branko Jazbec od tržaške Korpeuropa. Razpravo bo vodil sen. Darko Bratina. Organizatorji pričakujejo, da bo srečanje dalo koristne napotke o možnostih, ki se Gorici ponujajo v okviru meddržavnega dogovarjanja o odnosih na tukajšnji meji.

GORICA / OBČINA PARALIZIRANA ŽE TRETJI MESEČ

DSL in Per Gorizia rešili večino

Pri glasovanju o najemu posojila za prečiščevalno napravo

Koliko časa bo se trajalo razreševanje politične krize na goriski občini? Odgovor je zelo preprost: verjetno se zelo dolgo. Prav gotovo pa se mesec in pol, do volitev, prvo nedeljo junija, pa čeprav je župan Tuzzi na ponedeljkovi seji poročal o poteku posvetovanj, ki jih je imel doslej ter napovedal skorajšen krog srecanj s predstavni iki strank.

Najbrž je pri tem pozabil, da smo sredi volilne kampanje in bi moral že iz prakse vedeti, da je v tem obdobju zelo težko, če že ne povsem nemogoče, sklepati trdna za-

vezništva. Teško si je misliti, da bi bilo tokrat drugače. Torej se bomo morali s krizo, soočati se nekaj časa.

Sprico takega poteka in zavlačevanja, ki pomeni skoraj popolno paralizo dejavnosti, vsaj kar zadeva sprejemanje pomembnih odločitev, se vse bolj širi prepričanje, da bi bil razpust občinskega sveta in razpis predčasnih volitev pravzaprav se najbolj primerna rešitev. V kakšni težavi se je znašel ostanek nekdanje koalicije prica dogodek na ponedeljkovi seji. Večina se je ob glasovanju za najem

SEJEM / OBRAČUN PRVIH DNI

Na Expomegu obisk za petino večji kakor lani

Pri goriski sejamski ustanovi so zadovoljni in celo presenečeni nad nepricakovano ugodnim obračunom prvega dela letosnjega mednarodnega vzorčnega sejma Expomego. V nasprotju s trendom, ki ga beležijo pri obisku drugih sejmov v nasi deželi, si je goriski sejem v prvih treh dneh odprtja od sobote do vključno ponedeljka, ogledalo kar dvajset odstotkov obiskovalcev več kot v prvih dneh lanske izvedbe. To pomeni, ugotavljajo, da ima sejem svojo točno določeno vlogo in pomen in da je predstavljena ponudba dovolj zanimiva da lahko prikljice pomembno stvelilo obiskovalcev. Tudi mimo golih obračunov o

prodanih vstopnicah prihaja do izraza tudi zadovoljstvo večine med približno 160 razstavljalci, ki so v teh dneh lahko že sklenili dovolj kupcij in navezali nove komercialne stike.

Poleg redne sejemске ponudbe je na večje zanimanje obiskovalcev gotovo vplival sejem antikvariata, ki je čez soboto in nedeljo privabil tudi za to specifično ponudbo zainteresirane kupce oz. radevedne. Sicer pa je bil obisk dober tudi v halah s hišno opremo, instalacijami, vrtnarsko ponudbo, artikli za sport in prosti čas, ki predstavljajo večji del sejemске ponudbe. Te dni je sejem odprt od 16. do 22. ure, ob koncu tedna pa bo deloval non stop od 10. do 22. ure.

Na Šanci odkopali okostnjak

Po vsej verjetnosti gre za grob neznanega vojaka iz prve svetovne vojne. Uslužbenici dežele so med kopanjem jarka za odvođnjavanje na območju gozdnega parka na Šanci, naleteli na človeške kosti. Poleg drobcev lesa, so našli tudi kovinski gumb, ostanke usnja in nekaj drugih kovinskih predmetov na podlagi katerih je mogoče sklepati, da gre kosti med prvo svetovno vojno padlega vojaka.

PRIREDITVE

SKRD JADRO IZ RONK vabi jutri, 29. aprila ob 20.30 na sedež društva v Romjanu na večer z diaprojektivi o lanskim medicinsko-alpinističnim odpravi na Himalajo. Sodelovala bosta udeleženca dr. Borut Spacal in dr. Rafko Dolhar.

V KNJIZNICI F.BEVKA V NOVI GORICI bo jutri, 29. aprila, ob 19. uri predstavitev faksimilirane izdaje zbirke Pesmi starih in pogovor s K. Kovicem, C. Zlobcem, J. Martonom in T. Pavčkom. Ob tej priložnosti bodo pesniško zbirko prodajali s popustom.

SSZO - SLOVENSKI GORISKI SKAVTI vabijo starše in prijatelje na jurjevanje v soboto, 1. maja, na Vrhu pri zaselku Crncev. Ob 11. uri bo sv. maša obredom obljub, sledi skavtska pastasuta za vse in družabnost do 16. ure. V primeru slabega vremena bo maša v cerkvi na Vrhu ob 11. uri.

SLOVENSKA LJUDSKA KNJIZNICA DAMIR FEIGEL

Jutri, 29. aprila, ob 17. uri

dr. MATJAŽ KMECL:

PREŠEREN, ČOP IN SMOLE

Predavanje iz niza o slovenski književnosti bo v citalni knjižnici v Ul. della Croce 3.

Vabljeni!

Posebej obveščamo, da bomo pobirali podpise za nastop na volitvah tudi v Katoliškem domu v Gorici in sicer jutri, 29. aprila od 19.30 do 21.30. Pridite z osebnim dokumentom!

Slovenska skupnost Gorica

OBVESTILA

OBCINA DOBERDOB vabi jutri ob 20. uri na srečanje z občani, ki bo v občinski glasbeni sobi. Na njem bo uprava predstavila varstveno razvojni načrt za kraski park. Zaradi pomembnosti vprašanja, vabijo občane k udeležbi.

SINDIKAT UPOKOJENCEV CGIL - sekcija v Doberdobu prireja od 16. do 19. junija izlet v Cinqueterre in San Marino. Vpisovanje do 15. maja 1993 pri Mili (tel. 78072).

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV ZA GORISKO vabi člane in prijatelje na spominski pohod Steverjan. Gonjace v nedeljo, 9. maja. Odborniki društva bodo sprejemali prijave na Dvoru in Steverjanu od 8.30 dalje.

KINO

GORICA VITTORIA 20.10-22.00 »La moglie del soldato«. Režija Neil Jordan. Film predstavlja na festivalu v Benetkah 1992.

CORSO 17.30-19.45-22.00 »Alive: i sopravvissuti«

VERDI 18.00-20.00-22.00 »Singles, l'amore è un gioco«. I. Bridget Fonda.

TRZIC COMUNALE 20.30 Koncert simfonicega orkestra RTV Slovenija. Dirigent A. Nanut.

EXCELSIOR Danes zaprto. Jutri 17.30-22.00 »Sotto la fessura... il buco«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI AL MORO (Alesani), Carduccijska ulica, tel. 530268

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU AL REDENTORE, Ul. F.lli Rosselli 23, tel. 410340

Polčas za Jelcina

Ruski predsednik je po uspešnem nedeljskem referendumu v veliki prednosti, toda bojev s konservativnim parlamentom za oblast v državi še ni konec

Izidi ruskega referenduma



Zaradi tehnične napake na prvi strani včerajšnje številke Republike se enkrat objavljamo grafični prikaz ruskega referenduma. Predsednik Boris Jelcin je dobil večinsko soglasje svojega ljudstva pri vseh štirih postavljenih vprašanjih. Opazovalci pa poudarjajo, da kljub temu ne no imel lahkega dela. (Graf: AP)

Rezultati ruskega referenduma se niso dokončni in uradni, vendar je ze popolnoma jasno, da je predsednik Jelcin zmagal. Zmaga resda ni tako spektakularna, da bi povsem zaprla usta nasprotnikom, je pa vendarle dovolj prepričljiva, da Jelcin ostaja trdno v sedlu in da si je v primerjavi z nasprotniki pridobil znatno prednost. Ob 64, 5- odstotni volilni udeležbi je 58, 8 odstotka volilcev podprlo Jelcina osebno, 53, 8 odstotka pa tudi njegov gospodarski in socialni program, kar je presenečenje, saj je ta druga številka bistveno večja, kot so napovedovale raziskave javnega mnenja. Za Jelcina je se najbolj neprijetno, da se je samo 42 odstotkov volilcev izreklo za predčasne parlamentarne volitve, kar je pre malo, da bi jih lahko takoj razpisal in se tako po najkrajši in najlažji poti znebil neprijetnega parlamenta - se pravi Kongresa ljudskih poslancev in Vrhovnega sovjeta, ki deluje v njegovem okviru.

Kongres in Vrhovni sovjet sta namreč najmočnejši in edino institucionalno oporišče opozicije proti Jelcinu. Ker formalno predstavljata zakonodajno oblast, predsednik republike (Jelcin) in vlada pa izvršno, je

JANEZ STANIČ

nasprotje med njima na videz nasprotje med zakonodajno in izvršno oblastjo. A to je samo videz. V resnici sta bila leta 1989 sedanji kongres in sovjet izvoljena se po starih komunističnih pravilih volilne igre, zato imajo v njima večino predstavniki nekdanjega sovjetskega državnega in partijskega aparata ter kulturne, znanstvene in druge nomenklature. Zato v resnici ne gre za spopad med zakonodajno in izvršno oblastjo, ampak za daljnosežen in usoden spopad med dvema izključujocima se konceptoma - reformističnim, ki ga predstavlja Jelcin, in neokomunističnim s primesmi skrajnega nacionalizma, ki ga

predstavlja večina v kongresu.

Izid referenduma tega spopada ni dokončno razrešil, je pa bistveno okrepil Jelcina, ki bo zdaj lahko z vso silo in avtoriteto človeka, ki mu zaupa večina politične javnosti, skušal cimpred doseči dvoje: prvič ustavne spremembe, s katerimi bi uvedel razmeroma trd predsedniški sistem, in drugič cimpredšnje parlamentarne volitve, na katerih bo sedanja nomenklatura večina v kongresu nedvomno doživela uničujoč poraz.

Opozicija se bo takemu razvoju dogodkov seveda z vsemi silami upirala, kar je tudi že napovedala. Toda realno stanje je tako, da je opo-

zicija močna in organizirana v glavnem le v kongresu, zunaj njega pa ima sicer morda precej pristasev, nima pa premoči v glavnih centrih moči - vojski, policiji, gospodarstvu, sindikatih in drugod. Njena moč je omejena na kongres, ki pa bo v neposrednem spopadu z Jelcinom zdaj po referendumu precej manj močan, učinkovit in najbrž tudi manj enoten, saj se bo začel tudi beg omahljivcev v tabor zmagovalca.

Ob tem kaže omeniti, da opozicija nima osebnosti, ki bi jo lahko vsaj približno enakovredno postavila nasproti Jelcinu, kar je huda slabost v državi in civilizaciji, ki visoko ceni osebno avtoriteto in karizmatične osebnosti in ki ji zgodovinsko, psihološko in civilizacijsko bolj ustreza tip osebne oblasti - lahko rečemo temu tudi predsedniške oblasti - kot pa tip klasične parlamentarne oblasti.

Vse to napoveduje nove, ostre spopade in delitve, toda ce se ne bo zgodilo kaj zares izjemnega in nepričakovanega, bo sel nadaljnji razvoj v smer postopne politične likvidacije sedanjega kongresa, krepitve osebne oblasti predsednika Jelcina in odločnejšega izvajanja reform.



SVICA / CENA ZAVRNITVE EVROPSKE SKUPNOSTI

Samostojna pot v najboljši tradiciji Wilhelma Tella pelje v osamitev

Evropske sosedje s carinskimi predpisi nagajajo uvozu švicarskih izdelkov

ZVONE PETEK / ŽÜRICH

ŽÜRICH - Švicarjem postaja žal, ker se niso priključili vlaku, ki pelje v skupni evropski gospodarski prostor. »Alleingang«, samostojna pot, za katero so se zlasti potomci Wilhelma Tella tako samozavestno odločili, pelje v vse večjo izolacijo. Evropski naklonjena »Suisse Romande«, francoska Svica, vse teže prenaša posledice odločitve trgovskih »Deutscheschweizerjev«.

Slabih pet mesecev je minilo od referendumske odločitve proti evropskemu združevanju in prej, kot so pričakovali, je začelo švicarsko gospodarstvo cutiti posledice izolacije, za katero so se odločili volilci sami. Se posebej mascevalne so pri tem tiste članice Evropske skupnosti, ki so si od švicarske milijonske »vstopnine« obetale mastne subvencije. Španija, Portugalska in Grčija nagajajo Švicarjem, kjerkoli morejo, zlasti pa se v Bruslju, kjer skušajo bernski odposlanci prednosti, ki jih prinaša skupni evropski gospodarski prostor, doseči z dvostranskimi pogajanjimi in dogovori.

Toda to je račun brez krcmarja. Prvi je to občutil Swissair, ki si obupno prizadeva za dovoljenje za posamezne linije in v nasprotju s konkurenco znotraj ES ne sme prosto oblikovati cen. Da bi si odprla vrata do evropskega neba, se je Swissair, stebel švicarskega nacionalnega ponosa, pripravljen odreči samostojnosti in se povezuje s Skandinavci (SAS), nizozemskim KLM in (ne prevec navdušeno) avstrijsko AUA v »nadnacionalno« letalsko družbo.

Podobno ravnaio tudi številna manjša in srednja podjetja, ki vse bolj cutijo posledice izolacije in prenasajo proizvodnjo iz »samostojne« Švice v »nesamostojno« Evropo. Da Evropejci niso kar tako prebavili švicarske trmo glavnosti, je pokazala anketa, ki so jo med podjetniki izvedli v francoskem delu. Švicarsko blago caka na evropskih mejah vse več sikaniranja: cariniki zahtevajo za izvozne izdelke vedno nova potrdila in odpravljajo pošiljke se posebej pocasi, tuji kupci pa se zato vse bolj ozirajo po liferantih znotraj evropskega gospodarskega prostora.

Hkrati neusmiljeno narasca nezaposlenost, ki se približuje rekordnim 5

odstotkom in utegne v naslednjem letu narasti na cetr milijona brezposelnih. Zagovorniki Švice kot otroka, ki so tako vehementno prepričevali volilce, da vse slabo prihaja iz Evrope in da bi vsakršno odpiranje ogrozilo »evropski otok blagostanja«, so zdaj tihi in ne ponujajo nikakršnih pametnih rešitev. Bernska vlada z optimizmom Ogijem na čelu skuša sicer ustvarjati vtis, da so odprte se vse možnosti, pa v to le malokdo verjame.

Tudi pričakovanja, da bo gospodarstvo »nevtralnost« znova pritegnila kapital v švicarske banke, se je le delno uresničila, pa se to le zaradi nemškega zakona o obdavčevanju obresti, ki je nemski kapi-

tal nagnal v luksemburske, avstrijske in švicarske banke. Švicarjem je jasno, da so priloznost sami zaigrali in da se v naslednjih nekaj letih Evropa ne bo kaj prida brigala za tiste, ki so zavestno zamudili vlak. Vseeno si vlada na vse kriplje prizadeva švicarsko zakonodajo prilagoditi evropski in skozi parlament vnovic spraviti zakone, ki so bili pred referendumom sprejeti že v paketu. Raziskave kažejo, da bi na popravnem izpitu več kot 60 odstotkov Švicarjev zdaj glasovalo za evropsko povezovanje, toda po toci zvoniti je prepozno. Tudi pobuda, ki jo je pred kratkim srmežljivo sprožil minister Koller - o referendumu naj bi v prihodnje odloca-

la le večina volilcev, in ne tudi večina od 23 kantonov, je pršla prepozno.

Najbolj boleče pri vsem pa je dejstvo, da so Švicarji, ki so svoje delavce iz tujine neusmiljeno razdelili po kategorijah, cez mejo, v Nemčiji in drugod po Evropi, tudi sami cez noc postali »drugokategorniki«. Pri iskanju zaposlitve imajo zdaj pred njimi prednost celo Portugalci, Španci in Grki.

V francoskem delu Švice, kjer so glasovali za Evropo, se s tem nocejo sprijazniti. Zacei so zbirati podpise za ponoven razpis referenduma. 100.000 zato potrebnih podpisov v Genevi, Lausanni in Nauchlatu bo teko zbrati. Teze bo ujeti evropski vlak, ki se je le začel premikati, pa ceprav brez trmoglavih in vaze zaverovanih Švicarjev.



Bo zaradi zavrnitve Evropske skupnosti trpel tudi švicarski turizem? (Foto: Z.P.)

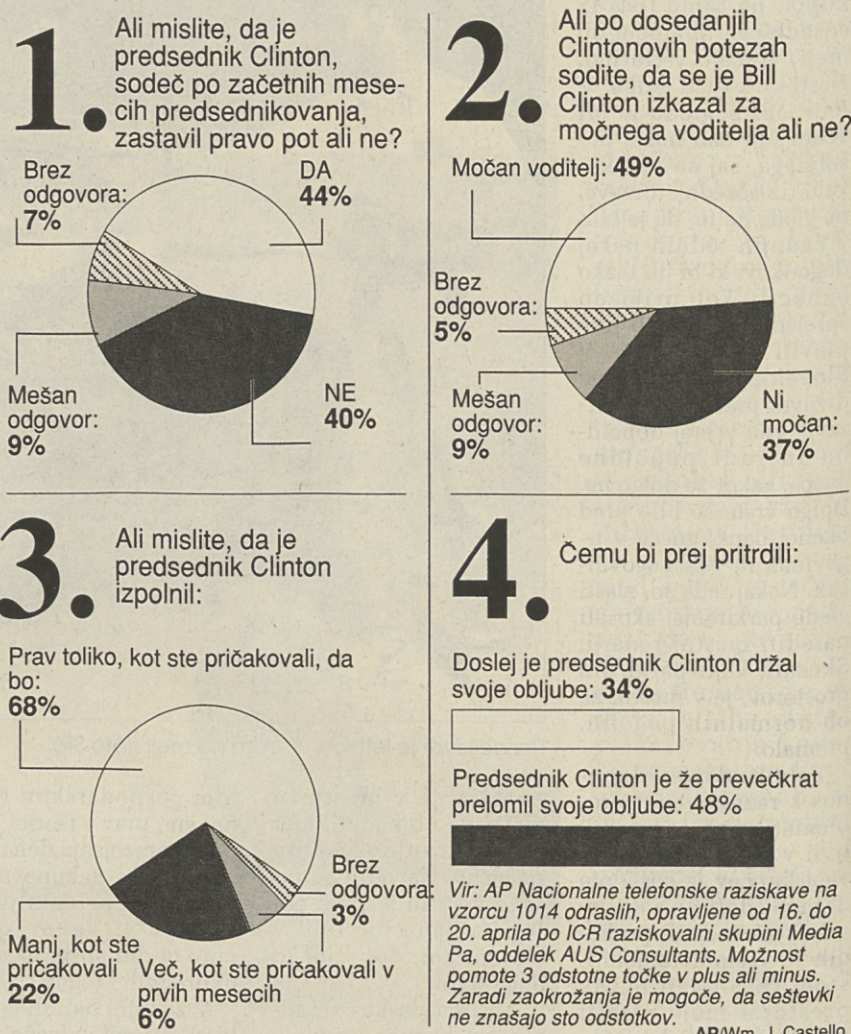
ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

Konec medenega meseca

Ankete kažejo Clintonovo priljubljenost

Javnomnenjska raziskava AP

Clintonovih prvih sto dni



Komentatorji kritizirajo Clintonovo neodločnost, Američani pa so na njegovi strani (Graf: AP)

NOVICE

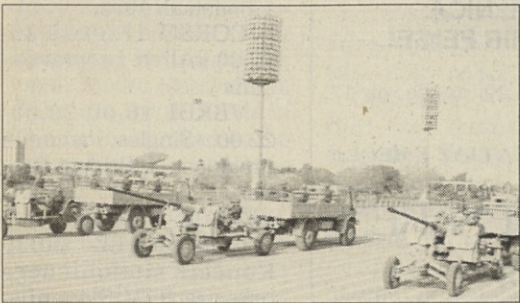
Nov danski »ne« bi prinesel resne težave ES

STOCKHOLM - Britanski zunanji minister Douglas Hurd, ki se je v Stockholmu pogovarjal s švedskim premierom Carlom Bildtom, je izjavil, da bi morebitna nova zavrnitev maastrichtskega sporazuma na Danskem povzročila resne težave tako Danskemu kot preostalim članicam Evropske skupnosti. Danci se bodo 18. maja ponovno izrekli o podpori maastrichtskega sporazuma, ki so ga junija lani že zavrnili. Doslej je večina članic ES ratificirala sporazum o evropski denarni in politični uniji, razen Velike Britanije, Danske in Nemčije, ki pa ima po Hurdovem mnenju le težave z zakonskimi roki. (Reuter)

Slovaki niso navdušeni nad samostojnostjo

BRATISLAVA - Večina Slovakov meni, da je njihova država vec izgubila kot pridobila ob razdružitvi s Cesko. To je pokazala raziskava javnega mnenja, ki jo je vlada objavila v ponedeljek. Raziskava, opravil jo je Slovaki urad za statistiko, je pokazala, da je kar 51 odstotkov vprašanih menilo, da ima razdruženje negativne posledice, 32 odstotkov pa misli, da je bil ta korak pozitiven, medtem ko 17 odstotkov vprašanih ni vedelo odgovora. Navdušenje med Slovaki namreč pocasi plahni zaradi stagnacije plac in zaradi povisjanja cen. Marcevske cene na drobno so dosegle indeks 111, 8, medtem ko je bil decembra 1992 indeks 100. (Reuter)

Rojstni dan iraškega predsednika



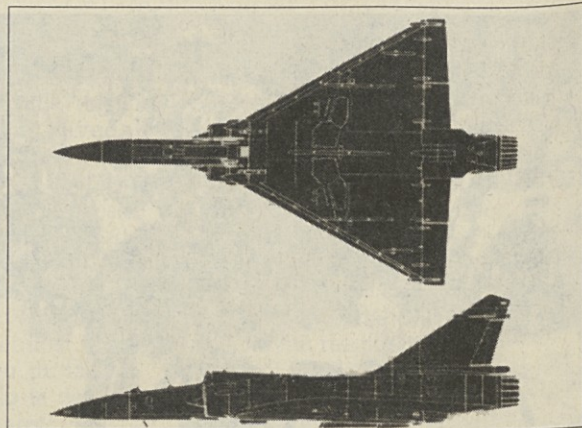
Iracani so z vojsko parado pocastili 56.rojstni dan Sadama Huseina. Druga novica z Bliznjega vzhoda pa s sporoca, da so v Washingtonu po starih mesecih prerakanj obnovili mirovna pogajanja med Izraelom in njegovimi arabskimi sovražniki. (Foto: AP)

Pripadniki Unite sestrelili letalo ZN

SAO TOME - Angolsko uporniško gibanje Unita je sprocilo, da je v ponedeljek v blizini mesta Luena jugovhodno od Luande sestrelilo letalo Združenih narodov s clovekoljubno pomočjo. Pripadniki Unite, ki oblegajo Lueno, naj bi z raketo sestrelili letalo, ker ni imelo oznak svetovne organizacije. Dva od sedmih članov posadke sta bila ranjena ob prisilnem pristanku. Ker pa je letalo pristalo na minskem polju, je neki član posadke ostal brez obeh nog. V Lueni je vec kot 90 tisoč beguncev odvisnih od clovekoljubne pomoči. (Reuter)

GOSPODARSKO VOHUNSTVO

Novi predmeti poželenja obveščevalcev



PARIZ - Predstavniki francoskih letalskih družb in obrambnega ministrstva so zavrnili obtožbe, da naj bi Francija na prihodnjem pariškem letalskem sejmu vohunila proti ameriskim podjetjem. »Ze vrsto let na tem sejmu ni bilo vohunjenja.« je dejal Serge Dassault, predsednik Dassault Aviation in eden izmed glavnih organizatorjev sejma, ki bo 11. junija v La Bourgetu v blizini Pariza. Podjetje Hughes Aircraft, ki je podružnica General Motorsa, je v ponedeljek napovedalo, da se ne bo udeležilo sejma zaradi opozoril, da nameravajo Francozi vohuniti v teh in drugih ameriških podjetjih.

»Na sejmu se nihče ne skriva. Ce obstajajo skrivnosti, ki jih je treba varovati, jih je potrebno spraviti na varno, in ne na sejem, zato ne vem, cesa se bojijo Američani. Najverjetneje gre za izgovor, ki ga uporabijo vsakokrat, ko nocejo priti na nas sejem.« pravi Dassault. Direktorja Hughes Aircraft Armstronga nřaj bi o namerah francoskih obveščevalcev obvestila neka ameriška agencija. Kot je v

ponedeljek zapisal The Wall Street Journal, je ameriška Cia dobila francoske listine, ki potrjujejo, da je podjetje Hughes in se 49 drugih ameriških podjetij tarca francoskih vohunov. Predsednik francoskega podjetja Gifas Henri Martre je prav tako zavrnil obtožbe o vohunjenju in dejal, da imajo vse države gospodarske vohune in da so ZDA, Britanija in Japonska na tem področju uspešnejše. Tiskovni predstavnik francoskega zunanjega ministrstva pa o tem ni hotel dati izjav.

Med hladno vojno so tako ameriški kot ruski obveščevalci izrabili desetdnevni letalski sejem, da so pokukali v kabine letal, ki bi jih ob morebitnem izbruhu vojne pozneje srečali v letalskem dvoboju. Pred petimi leti je neki britanski casnik zapisal, da so iz Britanije izgnali pet ceskoslovanskih državljakov, ker so na letalskem sejmu v Farnboroughu vdrli v poslovne prostore McDonell Douglasa in Kaiser Corporationi ter skušali ukrasti načrte za najsodobnejšo pilotsko celado. (Reuter)



ZDA / BALKANSKE DILEME NAJMOČNEJŠE DRŽAVE SVETA

Odločitev Bele hiše o obračunu s Srbijo v treh dneh?

Dve tretjini Američanov nasprotujeta ameriški vojaški akciji na Balkanu

ZORAN KURTOVIĆ / NEW YORK

NEW YORK - V nedeljo zvečer je Belo hišo zajelo olajšanje, kakor hitro so prišla iz Moskve poročila, da je Boris Jelcin zmago-slavno opravil svoj refe-rendumski izpit. A ta pre-napihnjeni balon olajšanja je splahnel, ko so iz Beo-grada obvestili, da se je misija lorda Owna izjalo-vila, kot so se doslej vsa podobna prizadevanja, in da zaenkrat s sprejemom Vance-Ownovega nacrtu ne bo nič.

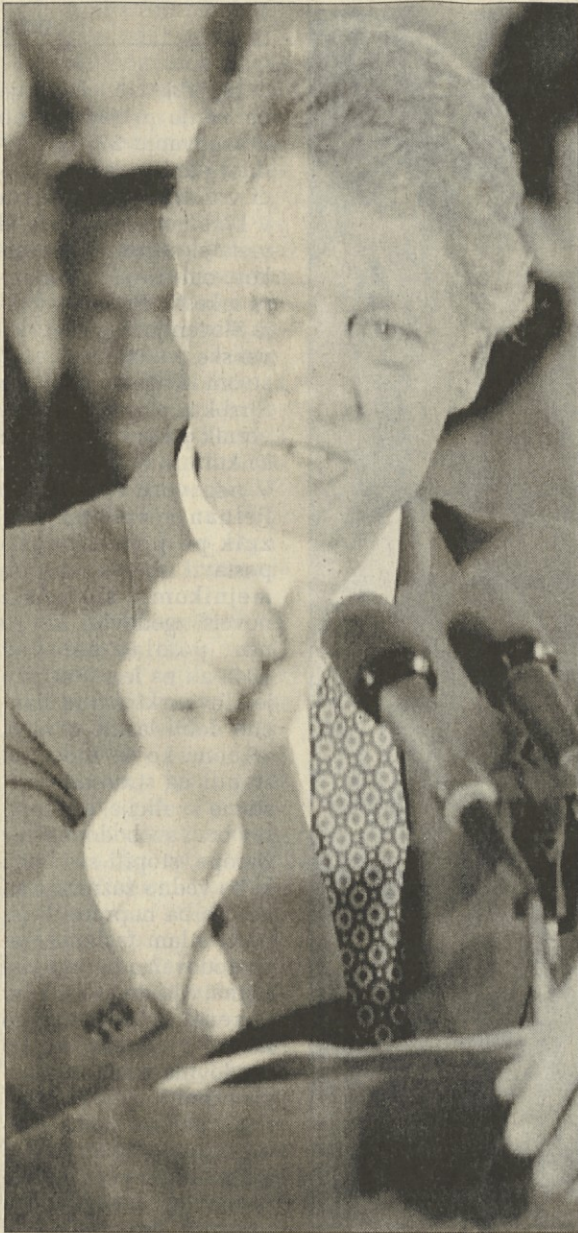
Nove, veliko ostreje sankcije, ki grozijo, da bo do Jugoslavijo v celoti izločile iz mednarodne skupnosti, kot odgovor ZN na zavračanje bosanskih Srbov, ki nočejo sprejeti ponujenega mirovnega nacrtu, so v Ameriki sprejeli kot polovično rešitev. Pre-pričani so, da ne morejo pomembno prispevati k miru. Iz ze tako pohablje-nega jugoslovanskega go-spodarstva lahko naredijo le se večjega gospodarskega invalida, za katerega ozdravitve in rehabilitacijo ni skoraj nobenih možno-sti več. Američane vseeno veliko bolj kot to - čeprav v tukajšnjih medijih tej razsežnosti zaklete bosan-ske vojne ne posvečajo ustrezne pozornosti - skr-bijo vse ostrejši spopadi med se včerajšnjimi zave-zniki v bosansko-herce-govski vojni, med Hrvati

in Muslimani, kakor tudi ves cas navzoča dilema, ali naj v bosanski vojni uporabijo vojaško silo. Za ameriskega predsednika Billa Clintona pomeni odgovor na to vprašanje nov izziv in nov ples na konici igle, ki bo nedvo-mno zahteval precejšnje mero spretnosti. Medtem ko z ene strani vse bolj na-rasca pritisk najvplivnej-sih časopisov, ki zahteva-jo, da je v Bosni treba na-rediti kaj več od gole reto-rike, bodisi z neposrednim vojnim posegom bodisi z odpravo embarga na uvoz orožja, z druge strani prve večje raziskave javnega mnenja kažejo, da dve tre-tjini Američanov naspro-tujeta ameriskemu voja-skemu vključevanju v bo-sansko vojno.

Pomislike, ki spremlja-jo razreševanje tega »naj-pomembnejšega zunanje-političnega vprašanja na dnevnem redu Bele hiše«, je mogoče zaznati v ze skoraj protislovnem Clin-tonovem obnašanju, ki se ga - kot je v enem od ko-mentarjev tudi nekoliko cinicno zapisal The New York Times - vse bolj pola-sca »sindrom Jimmyja Carterja«, kar v prevodu ameriskega političnega slovarja simbolov pomeni, da novemu predsedniku vse bolj očitajo neodlono-st in nenehno odlaganje

končne rešitve vprašanja ameriske vloge v bosanski vojni drami. Potem ko se je Clinton v nedeljo v Bo-stonu ze skoraj odrekel ameriški vojaški vlogi v Bosni, je včeraj in danes znova nakazal možnost napada na položaje sr-bskega topništva okrog ob-koljenih bosanskih mest.

Nov preobrat k omejeni vojaški akciji - odgovor, ki bo prišel najpozneje v treh dneh - je vsekakor tudi po-sledica izida vsruskega referenduma in pogovo-rov, ki sta jih imela včeraj pozno ponoči po evrop-skem casu Clinton in Jel-cin. Kot je bilo mogoče izvedeti, ruski predsednik, osvobojen pritiska radikal-nega desnega krila v parla-mentu in opogumljen z re-zultati referenduma, ni po-stavil pod vprašaj vojaške akcije v Bosni. V tem smi-slu velja razumeti tudi da-nasnjo odločitev državne-ga sekretarja Warrena Christopherja, ki bo v na-slednjih dveh dneh med svojim obiskom po Evropi ameriske zaveznike po-ksusal prepričati, naj tudi sami sodelujejo v vojaški operaciji. tembolj, ker sta Anglija in Francija, pogla-vitni nasprotnici vojskega posega, v zadnjih dveh dneh precej omečali svo-je togo stališče, zlasti kar zadeva odpravo embarga na uvoz orožja.



Jezni ameriški predsednik govori o Bosni (Telefoto: AP)

SRBIJA / ZA BOGATE VSEGA DOVOLJ

Sankcije - kaj je to

V trgovinah vietnamske preproge in slovenske zobne kreme

ŽARKO RAJKOVIĆ / BEOGRAD

BEOGRAD - Blokada? Sankcije? Pomanjkanje? O tem v Beogradu zaenkrat ni govora. Trgovine so polne, stranke se tarejo, naprodaj pa je vse od vietnamskih ročno izdelanih preprog do slovenskih zobnih krem. Po kakšnih kanalih prihaja to blago v Jugoslavijo, bi utegnili odgovoriti samo vrag - a vsega je dovolj. Edini problem je v tem, da je vse manj tistih, ki si na-kup lahko privoščijo.

V takšni svetlobi se lomi srbska vsakdanost. Vse je mogoče dobiti, a nihče ne ve, do kdaj bo tako. Nihče od politikov ljudstvu ne sporoča, da bo slabše od sedanjega groznega stanja. Tu preprosto nihče ne ver-jame, celo navadni ljudje ne, da so mogoče se hujeje sankcije od dosedanjih. Vladajoči režim s pomočjo medijev se naprej žene ne-verjetno kampanjo o zaroti vsega sveta proti Srbom, kot da ta ne bi imel početi kaj drugega, in da je Srbom z Milosevićem na celu pre-ostala samo se obramba go-lega življenja. Za tiste, ki zadeve gledajo od daleč, je vse to videti nora.

Srbska opozicija nima moči, da bi razblinila te za-blode. Tudi nima sredstev, s pomočjo katerih bi realno stanje prikazala javnosti. Neodvisni RTV Studio-B seže samo sto kilometrov okrog Beograda in je pri

tem edini glas, ki v eter po-silja tudi misli vseh strank. O casopisih se ne spla-ca niti govoriti. Dragi so. Sta-nejo toliko kot pol kilogra-ma kruha in med tema mo-žnostma ljudje izberejo kruh. V takšnih razmerah je mogoče tudi to, da ljudje z velikim navdušenjem sprejemajo nacrt zveznega premiera Kontića o uvedbi bonov za najosnovnejše prehrabene izdelke. Da-nes je Svet potrošnikov objavil sporočilo, v Kate-rem dobesedno piše, da sti-riclanski družini za preži-vetje zadosčata dva kilogra-ma fizola, kilogram riza, dva kilograma cebule in tri kilograme jabolk. Na lakoto tu očitno ne računajo, vsaj ne kot na možnost, ampak kot na normalno stanje, ki ga ni mogoče spremeniti.

V takšnih okoliščinah, ko so ljudje pripravljeni na nove žrtve, gredo povsem neopazno mimo izjave voj-nih hujskacev. Najglasnej-sa je zena podpredsednika skupščine bosanskih Sr-bov, ki je, odeta v najdražji krznen plašč, izjavila, da ni pomembno, ali bo v nasle-dnji vojni pomrlo šest mili-jonov Srbov, ker jih bo se zmeraj ostalo se enkrat toli-ko. Nihče pa je ni vprašal, ali bo kateri od teh preosta-lih šestih milijonov Srbov na koncu vendarle podpi-sal Vance-Ownov mirovni nacrt.

NOVICE

»Embargo na uvoz orožja ne obstaja«

PARIZ - Voditelj francoske komunistične partije Georges Marchais je zahodne države obtožil, da sprte strani v BiH oskrbujejo z orožjem in se zavzel za dosledno spostovanje embarga Združenih narodov. Marchais, ki se je z novinarji pogovarjal po srečanju s premierom Edouardom Balladurjem, sé je zavzel tudi za sk-lit mednarodne konference o nekdanji Jugosla-viji. »Embargo ne obstaja, razvite kapitalistične države oskrbujejo sprte strani z orožjem.« je dejal Marchais. Obsodil je uvedbo ostrejših uk-repov proti Srbiji in Crni Gori in dejal, da bodo ti se povečali trpljenje navadnih ljudi in po-slalsali razmere. (Reuter)

Grožnje zahodnim državljanom v Rusiji

MOSKVA - Pripadniki skrajne nacionalistične ruske stranke Fronte narodnega zdravja so za-radi uvedbe ostrejših ukrepov proti Srbiji in Crni Gori diplomatskim in drugim predstavi-nikom ZDA ter zahodne Evrope v Rusiji zagro-zili s terorističnimi napadi. »ZDA in Evropa kot nosilci novega svetovnega reda so izvedli agresijo in Ruse je to močno razjezilo, kar po-meni resno nevarnost za predstavnike in državljane teh držav, ki živijo v Rusiji. Zgrazanje ljudi se lahko spremrže v nepred-vidljiva dejanja,« je na tiskovni konferenci v Moskvi povedal vodja skrajnih nacionalistov Nikolaj Pavlov. (AFP)

Turška letala za nadzor nad BiH so že v Italiji

ANKARA - V oporišče Nata Ghedi v Italiji je prispelo se 18 turških letal vrste F-16, ki naj bi sodelovali pri akciji nadziranja zračnega prostora nad BiH, je sporočil tiskovni predstavnik turskega obrambnega ministrstva. Kot je znano, je Grcija turškim vojaškim letalom prepovedala prelet cez grski zračni prostor, zato so letala proti Italiji poletela cez mednarodni zračni kori-dor, ki poteka vzhodno od Rodosa in južno od Krete. (Reuter)

Jugoslovanski vojaki ubili osem Albancev

PRISTINA - V zadnjih treh dneh je bilo na jugo-slovansko-albanski meji ubitih osem Albancev, ki so skušali ilegalno prečkati mejo. Radio Tira-na je sporočil, naj bi na Albance streljali v 300-metrskem obmejnem pasu. Taka dejanja bodo samo se poslabšala odnose med Albanijo in ZRJ, je ocenil radio Tirana. Albansko zunanje mini-strstvo je zaradi tega že protestiralo pri jugoslo-vanskih oblasteh. (AFP)

HRVAŠKA / POLOŽAJ SRBOV V TUĐMANOVI DRŽAVI

Srbi in Hrvati bodo za vedno balkanski Tom in Jerry

Vojna je zadala najtežje rane ljudem, ki niso prave narodnosti

STEVICA ŠUŠA / ZAGREB

rebno posebej poudarjati, kaj vse so zaradi vojne pretrpeli ti popolnoma ne-dolzni ljudje.

Koliko je danes v nega-tivnem kontekstu obrav-navano vse, kar je srbsko, najboljše ponazorji podatek, da je v zadnjih mesecih več kot 5.000 urbanih Sr-bov, pa tudi nekaj Hrvatov s sumljivim priimkom v imenu lastne varnosti prostovoljno prilagodilo osebnostne podatke duhu no-vega hrvatskega casa. Po podatkih Helsinske komi-sije za varstvo človekovih pravic je samo na podroc-jih Hrvatske, ki niso nepos-redno vpletena v vojaški spopad, zletelo v zrak več kot tisoč večinoma srbs-kih his. Povsem enako se

godi tudi Hrvatom z one strani Drine - le akterji so drugi.

Gledano skozi prizmo neznosnosti taksne situa-cije, se v Hrvatski vse bolj krepi delovanje nekaterih politikov tako imenovane liberalne smeri, ki vsaj po-kušajo potegniti ločnico med četniki in Srbi, lojal-nimi njihovi novi držav-i. Pri teh razmišljanjih Stipe Mesic, Miko Tripalo in se nekateri izhajajo s stališča, da odgovornosti za zloči-ne ne moreš kar tako na-prtiti celotnemu narodu, ampak le neposrednim krivcem. Prav tako v nji-hovih nacrtih obstaja cim-prejšnja normalizacija predvsem gospodarskih odnosov med Srbijo in Hr-

vasko, pri čemer se zgle-dujejo po Franciji in Nem-ciji, ki ju niti dve svetovni vojni nista mogli odvrniti od ukvarjanja z »dobrim starim biznisom«.

Tudi večina navadnih državljanov Hrvatske je na-velicana vojne in si priza-deva ujeti priključek z vsaj sorazmerno normalnim življenjem. Temu nacinu razmišljanja se približuje tudi hrvatska katoliška cer-kev, ki je zavzela ostro od-klonilno stališče do zahte-ve radikalcev, po kateri bi bilo treba za Srbe na Hrva-skem organizirati posebno hrvatsko pravoslavno cer-kev in jih tako popolnoma izolirati od srbske matice. Prav radikalci različnih barv, oblik in idej so glav-na nevarnost hrvatski libe-ralni opciji, saj se njihovi pogledi na srbsko-hrvatske odnose ne oddaljujejo od rešitve, da se na Donavi zgradi »kitajski zid« in se tako prepriči vsak stik med dvema naravnima in dednima sovražnikoma.

Katera opcija bo zmaga-la na Hrvaskem, je odvis-no predvsem od potez nasprotne strani in rešitve vojnega »gordijskega vo-zla«. Do takrat pa bo veli-ka večina Srbov in Hrvatov na tej ali oni strani do-zivljala tragedije in fru-stracije, saj je resnična pravna država, v kateri ime, priimek, nacional-nost ali verska pripadnost ne igrajo vloge pri urešni-cevanju državljskih prav-ic ter zagotavljanju eksis-tence, v temi balkanskega kotla se vedno stvar znat-svene fantastike. Od uspešnosti premagovanja takega stanja pa je odvis-no, ali bodo Srbi in Hrvati za vedno ostali balkanski Tom in Jerry.



BTP

BUONI DEL TESORO POLIENNALI S TRILETNO ZAPADLOSTJO

■ BTP so obveznice s koriščenjem 1. maja 1993 in zapadlostjo 1. maja 1996.

■ Obveznice dajejo letno 11,50% bruto obresti, izplačljive v dveh posticipiranih šest-mesečnih obrokih.

■ Obveznice so dodeljene z dražbo, ki je rezervirana bankam in drugim pooblašče-nim operaterjem.

■ Dejanski letni donos BTP znaša 10,32%, če bodo obveznice prodane po ponujeni ceni.

■ Cena, ki bo iznesena na dražbi, in efektivni donos bosta objavljena v časopisju.

■ Obveznice se lahko rezervirajo pri okencih Banca d'Italia ali pri bančnih zavodih do 13.30 dne 29. aprila.

■ Obveznice BTP se koristijo s 1. majem: ob vplačilu (4. maja) bo treba doplačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do takrat dozorele obresti. Te bodo privatniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.

■ Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.

■ Obveznice so v ponudbi v svežnjih po minimum 5 milijonov lir.

■ Podrobnejše informacije nudijo banke.

KOMENTAR

Ob molku in selektivni »klepetavosti«

IVANKA MIHELČIČ

To, kar se je konec tedna zgodilo v slovenski metropoli bi lahko mirno ocenili tudi kot dejanje obupa, povsem kronološko gledano, pa je ta obup najprej navdal nekdanjega sefa varnostno-informativne službe Miha Brejca (v strahu zase je spravil »na varno« kopico tajnih dokumentov), potem njegovega nekdanjega sefa v funkciji notranjega ministra Igorja Bavcarja (priložnost za naskakovanje oblasti je bila izredna, a hkrati se lahko obrne tudi proti njemu), nato grozene članice Liberalno-demokratske stranke (ki jih na tajni seji »javno« ožigosajo) in navsezadnje vlado kot tako (ki je imela za potrebno, da reagira že »na prvo zogo« in se je zapletla v lastne zanke »(ne) iskrenosti«).

Nekdo je v teh dneh zapisal, da nam je afera doslej postregla le s številnimi vprašanji, se zdalec pa ne tudi z odgovori. Vsekakor pa se je v zadnjem času ze toliko zgodilo, da smo malodane popolnoma pozabili, da je afera okrog novogoriškega Hita pravzaprav izbruhnila zaradi divjega lastninjenja. Danes pa se zdi, kakor koli obracamo, da je bil to le povod in da gre pri celi zadevi predvsem za obracun med predvčerajšnjimi, včerajšnjimi, danasnji in gotovo tudi jutrisnjimi političnimi nasprotniki, in sicer z vsemi razpoložljivi sredstvi, ki posvečujejo očitno edini zveljavni cilj: oblast.

Po vsem, kar je doslej bilo javno izrečenega ali zapisanega, bi bilo nekako logično, da se k javni besedi priglasijo najprej predstavniki najvišjih organov oblasti, ki so ta mesta zasedali že pred volitvami: se pravi Milan Kucan, Janez Drnovsek in France Bucar. Ze v uvodu je namreč Brejc razložil, da so vsi bili ustno informirani o dogajanjih v povezavi s Hitom, a, kot kaže, niso ukrepali. Zakaj?

Drugo vprašanje je, kdaj se je Miha Brejc sploh odločil »informirati« slovenski establishment o izsledkih Visa in če se je za to odločil v času pred volitvami, ali je to storil v strahu za svoj položaj ali iz nekaterih »drugacnih« vzgibov?

Tretje vprašanje je, kaj je Brejc zapisal v tajnem pismu, ki ga je poslal le trem naslovom v državi: Kucanu, Drnovsku in Rigelniku, s katerim se je očitno nekako zelezavarovati, a je kljub temu ostal brez vodstvenega položaja?

Cetrto vprašanje je, zakaj mu je v tej pol-drugo leto trajajoči molčnosti vestno asistiral Igor Bavcar? Oziroma če je bilo molk mogoče opravičiti z višjimi nacionalnimi interesi, s kaksnimi interesi je mogoče opravičiti njuno sedanje, dasiravno zgolj selektivno »klepetavost«?

Peto vprašanje je, zakaj z »nezanesljivimi« sodelavci varnostne službe nista pocistila takrat, ko sta imela v rokah skarje in platno, oziroma zakaj sele danes prihajata na dan s sumi v vse in vsakogar ter z namigi o prepletenosti družbe z agenti bivše-seadanje Udbe? Nenazadnje, ali res verjameva v sprejemljivost Brejčevega nedavnega odgovora, ko je dejal, da »se je tudi sam ucil« in da bi te ljudi »zamenjal, če bi se naprej ostal na položaju«, ali tistega odgovora iz ust nekdanjega predsednika parlamenta, da je o vsem bil informiran, da pa ni ukrepal, ker je opravljal le funkcijo predsednika parlamenta, ne pa policaja?

Danes je jasno le to, da prav nič ni jasno, vključno z nedavno zapisano mislijo naslega kronista, da ni jasno niti to, ali je Brejc morda heroj nove dobe ali njen prvi izdajalec. Oziroma ali Brejc morda ni zgolj prispevka za ne-nehno ponavljajoco se krčevito borbo za oblast, ki smo ji bili priče že leta 1990, ki jo skozi afero Hit-Vis podoživljamo danes, njeno re-prizo (niti ne nujno z novimi akterji) pa lahko pričakujemo tudi ob naslednjih volitvah, ne glede na to, kdaj se nam le-te ponovno ute-gnejo zgoditi...

Ne le obnova gospodarstva, tudi obnova duha

Sergej Pelhan: Upor leta 1941 je bil enak pomladi narodov



Osrednja proslava ob dnevu upora v Cankarjevem domu (Foto: Tomi Lombar/TRIO)

ANTISA KORLIJAN

LJUBLJANA - Letosnja osrednja prireditev ob praznovanju 27. aprila - dneva upora, je bila sinoci v Cankarjevem domu v Ljubljani. Nastopila je vrsta slovenskih umetnikov, omenimo le komorni orkester Radiotelevizije Slovenija in godbo slovenske policije pod vodstvom dirigenta Milivoja Šurbka, slavnostni govornik pa je bil minister za kulturo Sergij Pelhan. V nagovoru zbranim je Pelhan včerajšnji praznik po pomembnosti postavil ob bok taksnim mejnikom v slovenski novejši zgodovini, kot so npr. pomlad narodov 1848 ali pa leto 1991, ko je slovenski narod končno dobil lastno državo. »S tem, ko so Slovenci stopili na stran antifasistične koalicije, so stopili v bran svobodomiselnosti Evrope, stopili so v boj, ki bo vedno zaznamovan kot borba naprednih sil proti silam fašizma, raznarodovanja in imperilizma,« je dejal Pelhan. Omenil je tudi, da bo moral priti čas, ko bo zgodovina znala in zmogla oceniti, da je boj proti okupatorju potekal tako s puško, kot tudi s knjigo in da je ravno zaradi vloge knjige treba negovati obe. »Kajti,« je dejal Pelhan, »čim vec

bo kulture pri nas in pri naših sosedih, višja bo skupna civilizacijska raven in manj bo potreba po orožju in vojnah in vec bomo lahko vlagali v civilizacijo.« Povedal je tudi, da je treba večstrankarski sistem, demokracijo in moč, ki jo prinaša lastna država, uporabiti v korist vseh Slovencev in ne za medsebojno strankarsko spletkarjenje, boj za oblast in za produciranje velikih ali manjših, pravih ali namišljenih afer. Kot je povedal Pelhan, je nas cilj oblikovati takšno družbo, v kateri ne bo suvereno samo narod, ampak tudi vsak posameznik. Za dosego tega cilja pa je treba vlagati ne samo v gospodarstvo, infrastrukturo in vojsko. Vlagati je treba tudi v znanje in duhovno bogastvo. »Zato iz krize ne bomo prišli le s sanacijo gospodarstva in bank, temveč tudi - ali celo predvsem - s sanacijo duha.« Kajti moderne družbe so vedno prepletene z materialnimi in duhovnimi vrednotami, na katerih stoji in brez katerih pade vsaka družba, je se dejal Pelhan.

Prireditve ob dnevu upora v CD so se udeležili tudi najvišji predstavniki slovenskega političnega življenja.

DANES SEJA DRŽAVNEGA SVETA

Svetniki še enkrat o proračunu

Državni zbor ni upošteval njihovega predloga za znižanje

LJUBLJANA - Ali bo letosnji proračun v kratkem zacementiran ali pa bodo morali poslanci državnega zbora o njem še enkrat odločiti, je odvisno od današnje seje državnega sveta. Ta bo namreč še enkrat pretresel zakon o izvrševanju proračuna in o letosnjem proračunu, skupaj z bilanco prihodkov in odhodkov, do katerega se je sicer opredelil že takrat, ko je bil v fazi predloga. Temeljna pripomba svetnikov je bila, naj državni zbor proračun bistveno zniža, saj tako obsežen zagotavlja pozitivnih rezultatov gospodarjenja in izboljšanja razmer v gospodarstvu. A kot je znano, so poslanci letosnji proračun celo nekoliko povečali. Kljub temu naj državni svet, tako predlagajo neka-

teri strokovni sodelavci, k proračunu ne bi dal odločnega veta. Če se bodo svetniki odločili za ta korak, se bo moral državni zbor se enkrat izrehati o proračunu.

Svetniki bodo obravnavali tudi osnutek svojega poslovnika, ki med drugim opredeljuje tudi odnos med svetom in zborom. Svetniki se zavzemajo, naj bi njihove komisije sodelovale s komisijami državnega zbora. Predsednik državnega sveta ali član, pa naj bi prisostvoval tudi seji zbora, če bi ta obravnaval predlog zakona, ki ga je v proceduro dal svet, ali če bi svet h kateremu od zakonov dal odločni veto. Tako naj bi poslanec predstavljal razloge, zaradi katerih je svet dal suspenzivni veto. (M.V.)

STALIŠČA DO LOKALNE SAMOUPRAVE

Še vedno več vprašanj kot odgovorov

Državni zbor naj bi v maju sprejel stališča do uresničevanja ustavne zasnove preoblikovanja občin

MAJDA VUKELIČ

LJUBLJANA - Če bi danes sprasevali po dvainšestdesetih slovenskih občinah kako so zadovoljni s sedanjim občinskim sistemom in ali se veselijo novega, bi zagotovo dobili zelo različne odgovore. Na prvo vprašanje bi v tretjini občin, kjer po nekaterih podatkih občinske skupščine sploh ne delujejo, dobili negativne odgovore, na drugo pa marsikje ne bi znali odgovoriti.

Kot kaže bo projekt preobrazbe sedanjih občin v nove, ki naj ne bi bile več samo izpostave za naloge, ki jih je treba opraviti za državo, ampak prave lokalne skupnosti, bistveno zaznamoval letosnje politično dogajanje (tako so kršanci demokrati že napovedali, da se pripravljajo na lokalne volitve), vendar se

zdi, da so zadeve nekoliko zastale. Čeprav je skupščinska komisija, ki je delovala se v prejšnjem mandatu, opravila ogromno dela na terenu in napisala osnutek zakona o lokalni samoupravi, se zdaj stvari vračajo (skoraj) na začetek. Ne sicer s strokovnega stališča, ampak s političnega. Tako je posebna strokovna skupina sedanje komisije za lokalno samoupravo pripravila osnutek stališč o uresničevanju lokalne samouprave. Gre za nekatere smernice, ki naj bi jih v maju potrdil državni zbor. Iz njih izhaja, da je lokalna samouprava eden izmed ključnih temeljev nove ureditve slovenske države in njene decentralizacije, zato naj bi zakon

o lokalni samoupravi sprejeli najkasneje do konca leta in obenem na novo uredili sistema državne uprave in javnih financ.

Oblikovanje zakona o lokalni samoupravi bo se toliko težje, ker naj bi hkrati parlament odgovoril vsaj se na dve dilemi. Prva je, ali se lotiti sprememb ustave, saj sedanja opredelitev pokrajine - kot vmesne stopnje med novimi občinami in republiko - poraja več vprašanj, kot daje odgovorov. Druga dilema pa je, kako odpraviti blokade v delovanju še vedno tridomnih občinskih skupščin, ki se jim že oporeka legitimeteta. Ob vsem tem pa se vedno ni jasno, kdo naj projekt lokalne samouprave izpelje do konca: ali parlamentarna komisija ali vlada.

ANKETA OB DNEVU UPORA

Kaj Slovenci menijo o prazniku

TAMARA VALENCIČ, FOTO: ZIGA ŽIVULOVIC/TRIO

27. april, dan upora, je minil mirno in brez večjih prireditev. Ljubljana je bila prazna in le redki mimoidoči so si ogledovali izložbe zaprtih trgovin. Razen zastav ni bilo sledu o prazniku. V zraku pa je bilo se vedno cutiti dvom o smiselnosti praznovanja. Ljudi smo povprašali, kaj menijo o prazniku, kako bi ga se lahko praznovali, če ga sploh bi, in ali je praznik ostanek slovenske komunistične preteklosti.

Anka Radojčić, 76, upokojenka

Prav je, da praznujemo, saj je to posten in pameten praznik. Mislim, da smo se zadosti borili, da se lahko sedaj spominjamo. Na ta dan bi morali počastiti spomin na padle borce in imeti bi morali proslave. Ne vem, kaj je slabega v tej preteklosti, saj so se komunisti vendarle borili za osvoboditev Slovenije.



Dušica Lukman, 40, medicinska sestra

Cisto prav je, da praznujemo ta praznik in da je dela prost dan. Vendar pa ga moramo praznovati skromno in brez velikih praznov. Te ocitke, da je to ostanek komunistične preteklosti, pa lahko pozabimo. Vzemimo to kot ostanek borbe proti okupatorju.



Gregor Hribar, 19, kamnosek

Praznik bi morali ukiniti, saj je le ostanek iz prejšnjega sistema. To je res komunistična preteklost. Po moje ne bi smelo biti nobenih prireditev niti prostega dne.



Ulrich Koprivec, 49, brezposeln

Mislim, da se mora praznik se vedno praznovati, vendar če ni denarja, tudi od praznika nimas nič. Ne bi govoril o ostanku komunistične preteklosti, saj mislim, da je komunizem se vedno prisoten, tudi v novi Sloveniji.



Stefan Polanc, 60, upokojenec

Praznik vsekakor mora biti, saj so se ljudje borili in na ta dan so se zbrali imenitni ljudje in ustanovili Osvobodilno fronto. Tega ne moremo zane-mariti. Praznik ni komunistična preteklost, saj so komunisti prišli na oblast kasneje. Ta dan pa bi morali bolj praznovati, poudarek bi morali dati uporabi proti okupatorju, saj se okupatorji se vedno pojavljajo.



Marjan Leksan, 22, vojak

Praznik je cisto brez potrebe. Praznovali smo ga včasih, sedaj bi lahko živeli drugače. Če pa je praznik, potem bi ga morali praznovati na višjem nivoju, boljše kot sedaj.



Blaz Janežič, 19, student

Vseč mi je, da je praznik. To je del zgodovine in ni potrebno govoriti o kaksni komunistični preteklosti. Te zgodovine ne smemo kar pozabiti. Vendar pa bi morale biti na tak dan kaksne prireditve, koncerti za mlade ali pikniki.



ORGANIZIRANJE MINISTRSTVA

Potreben je tudi sekretar za malo gospodarstvo

LJUBLJANA - Ob stotih dnevih novega Drnovskega kabineta je minister za gospodarske dejavnosti Maks Tajnikar dejal, da je po prevzemu resorja s sodelavci večino casa porabil za novo organiziranje in za cimbolj učinkovito razbijanje meja med posameznimi gospodarstvi. Povedal je tudi, da so že pridobili sekretarje za industrijo, energetiko in turizem. Maks Tajnikar je predstavil dosedanje delo posameznih

resorjev. Na področju malega gospodarstva so nadaljevali s pripravo zakona o obrti in s programom PHARE. Na področju turizma je poudaril promocijske aktivnosti na vseh večjih svetovnih sejmihi. Rezultati se že kažejo, pravi Tajnikar, v turističnih krajih Bledu in Bohinju. V teh krajih so tudi začeli sanacijo turističnega gospodarstva. Brez državne pomoči bi se težko obdržal tudi Bernardin. Pri reševanju sta doslej uspešno sodelovala Hit in Casino. Brez njiju bi bil Bernardin že zaprt. (STA)



Iščemo državnega sekretarja (Foto: S.Živulović/TRIO)

ŠTUDENTSKA ORGANIZACIJA / INFORMATOR

Vse o zakonu o visokem šolstvu - Priprave na 25. maj, dan radosti

ANTISA KORLIJAN

LJUBLJANA - V bližnji prihodnosti bo v izdaji Studentske organizacije Univerze v Ljubljani izšla druga številka mesečnika SOU informator, publikacije, ki ima za osnovni cilj cimbolj celovito informiranje studentov o dogajanju v Ljubljani. V majski številki informatorja bo tako mogoče brati o kulturnem festivalu studentov, ki bo v Ljubljani predvidoma potekal od 17. do 22. maja, koncal pa se bo s prireditvijo SOU na Ljubljani, na kateri se bosta v veslanju pomerili ekipi ljubljanske in mariborske univerze, predsta-

vili pa bodo tudi 25. maj, dan radosti. V preteklosti so bili namreč na ta dan v Studentskem naselju v Ljubljani zelo približljajeni rock koncerti, na katerih so nastopali glasbeniki iz vse Jugoslavije, potem pa se je iz znanih razlogov ta tradicija prekinila. Pri SOU jo poskušajo spet oziviti tako, da bodo na skupen koncert v ljubljanske Krizanke povabili skupine iz nekaj bratskih republik. Predstavili bodo tudi majske igre, t. j. sportne turnirje studen-

tov, ki naj bi se končale z večjo veselico v Ljubljani. Na voljo bo tudi informacija o zakonu o visokem šolstvu, ki je tik pred sprejemom že kaksno leto in vec, pa kaksen statistični podatek v zvezi s študentskim servisom, skratka, zbirka za studente bistvenih informacij. Informator bo vsak student tokrat se prejel po pošti, zamisel za prihodnost pa je takšna, da bi ga ponujali na informacijskih točkah SOU, ki so v Ljubljani stiri: na Kersnikovi 4 ter v študentskih naseljih v Rožni dolini, za Bežigradom in v Mestnem logu.



AVSTRIJA / GENERALNI TAJNIK FPÖ TRDI:

Ugledne avstrijske osebnosti vpletene v akcije za Južno Tirolsko

Nadaljevanje polemike o kandidatih FPÖ

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Tirolski turistični mededzer Heinrich Klier, ugledni založnik Fritz Molden in (danasnji) generalni intendant avstrijskega radija in televizije (ORF) Gerd Bacher naj bi leta 1961 nasčuvali taktirnega 20-letnega Rainerja Mauritzza ter vrsto njegovih kolegov iz desnoradikalnih nemških studentskih zvez k "borbi za osvoboditev Juzne Tirolske" in - zaradi nestrpnosti večidel spodletelim - bombnim atentatom v Italiji!

S takimi in drugimi obtožbami je v ponelejek generalni sekretar Haiderjeve svobodnjaske stranke Walter Meischberger zagovarjal svojega funkcionarja Rainerja Mauritzza. Le-ta je bil, kot je "Republika" že včeraj poročala, po spodletelih bombnem atentatu na glavni kolodvor v Rimu skupaj s svojimi "Kameradi" leta 1962 v Italiji obsojen na petletno zaporno kazen.

Dunajski ugledni dnevnik "Der Standard" je konec preteklega tedna imenovanje Mauritzza za novega okrajnega vodjo korneubruške FPÖ v Nizji Avstriji vzel za povod, da razkrije teroristično in neonacistično preteklost osporavanega svobod-

njaskega politika. Mauritz, tako izpostavlja dnevnik, je bil član nemskonacionalne in pozneje zaradi desničarskega ekstremizma prepovedane studentske organizacije "Olympia", pri kateri je imel glavno besedo vodja (pred nekaj leti prav tako zaradi neonacizma prepovedane) Nacionalno-demokratske stranke (NDP) Norbert Burger.

Mauritz je bil tudi dunajski dopisnik zloglasne nemskonacionalne "National- und Soldaten-Zeitung". Burger velja za organizatorja neonacistično motiviranih, iz Nemčije in Avstrije uvoženih bombnih atentatov na Juznem Tirolskem in je bil zato od italijanskih sodišč (v odsotnosti - op.ured.) obsojen na smrtno jeco.

Generalni tajnik Haiderjeve svobodnjaske stranke Walter Meischberger zdaj poroča, da dunajskega dnevnika zavrača kot "tendenciozno gonjo".

Hkrati pa si generalni tajnik avstrijskih svobodnjakov prizadeva zabrisati (nekdanje) sledi in povezave med Mauritzom in Burgerjevo neonacistično sceno na račun prominentnih avstrijskih osebnosti, ki naj

bi svojcas idejno ali drugače podpirali dejavnosti takimenovanih južnotirolskih "aktivistov". Vendar to dela z očitki, kot jih do zdaj se nihče ni tako odkrito in javno izpostavil.

Meischberger namreč v zvezi z Mauritzevim poskusom atentata na kolodvor v Rimu trdi, da le-ta in njegova skupina niso bili nasčuvali od neonacista Burgerja - kar so mladi teroristi pred sodiščem sami priznali in kar je pozneje ugotovilo tudi avstrijsko ustavno sodišče -, temveč da so jih nasčuvali danes tako ugledne osebnosti kot so to Klier, Molden in Bacher. Tudi "Kameradi bivših južnotirolskih borcev za svobodo" trobijo v isti rog in obdolzujejo Klierja, Moldena in Bacherja. Zagovorna podrobnost: prvi govornik desničarskega združenja je funkcionar NDP in govornik pri Burgerjevem pogrebu Erhard Hartung.

Do zaključka redakcije s strani Gerda Bacherja ni bilo nobene izjave proti Meischbergerjevimi očitkom. Tudi ORF do zdaj o tej aferi v zvezi s spornimi desničarskimi funkcionarji in kandidati FPÖ ni poročal.

Avstrija in ES - mnogo odprtih točk...

BRUSELJ/DUNAJ - Bo zdaj prišlo do zavlačenja poganjanj o avstrijskem pristopu k ES? Ta vtis ustvarja trenutno stanje avstrijskih pogajanj v Bruslju.

Komisija ES je zdaj namreč dala za znanje, da ni preveč navdušena nad avstrijskimi pozicijskimi papirji, v katerih naj bi kandidatka pojasnila in razčlenila svoja izhodišča za vstop v skupnost. "Premalo precizna" naj bi bila ta izhodišča - tako argumentirajo komisarji ES.

Strokovnjaki ES pravijo, da je zaradi večkrat nejasnih avstrijskih pozicij zelo težko izdelati konkreten pogajalski predlog, katerega bi lahko potem predložili dvanajstim deželnim članicam ES.

Problematicne naj bi bile avstrijske zahteve po posebnih predhodnih ureditvah za agrarno gospodarstvo in za nekatere sektorje industrije, vrhu tega pa Avstrija zase posebej hoče uveljaviti večje carinske oprostitve ter posebno ureditev glede migracije delovnih sil. (I.S.)

KOROŠKA / USTAVNI SPOR

Župani na Koroškem so pravnomočno izvoljeni do leta 1997

Za direktno volitev deželnega glavarja

IVAN LUKAN

CELOVEC - Koroški župani bodo na vsak način svoje mandatne dobe - torej do leta 1997 - obdržali svojo funkcijo, ne glede na to, ali bo ustavno sodišče prišlo do ugotovitve, da sedanja avstrijska ustava ne predvideva direktnih volitev županov, kot se je to leta 1991 zgodilo na Koroškem in tudi v drugih zveznih dezelah in sicer na Tirolskem in na Gradiškem.

To je včeraj po seji koroške deželne vlade ugotovil koroški deželni glavar

Christof Zernatto in poudaril, da so občinske volitve in neposredne volitve županov iz leta 1991 pravnomočne. To zaradi tega, ker je izpodbijanje volitev pri ustavnem sodišču možno samo v roku starih tednov po volitvah in na Koroškem tudi ni bilo nobenega ugovora.

Koroški deželni glavar je v zvezi z zakonom o neposrednih volitvah županov tudi poudaril, da je bil zakon tako na deželni kot na zvezni ravni dobro pripravljen ter da sta

ustavni službi pri koroški deželni vladi kot tudi pri uradu zveznega kanclerja prišlo do zaključka, da je novi zakon o neposrednih volitvah županov v skladu z ustavo. Poleg tega je na razpolago tudi izjava predsednika avstrijskega ustavnega sodišča Adamovica, ki da je prav tako potrdil vsaklastenost zakona z avstrijsko ustavo, je dodal Zernatto.

Konkretno je deželni glavar tudi izjavil, da je proti vsakni reviziji zakona o neposrednih volitvah županov in napovedal, da bo koroška deželna vlada za primer, da volitve niso bile v skladu z ustavo, zahtevala tozadevno spremembo zvezne ustave.

Tudi predsednik avstrijskega parlamenta Heinz Fischer se je konec tedna v zvezi z vprašanjem neposrednih volitev županov izrekel za nadaljevanje razprave o tej temi, četudi bi prišlo ustavno sodišče do spoznanja, da volitve v teh treh zveznih dezelah niso bile v skladu z avstrijsko zvezno ustavo.

Zernatto je s tem v zvezi dejal, da je tudi za neposredne volitve deželnih glavarjev, glede direktnih volitev zveznega kanclerja pa je dejal, da tu razprava znotraj ljudske stranke se ni tako daleč, da bi lahko dal konkretnost izjav.



Tudi Zernatto je za neposredne volitve glavarja

Haider v smoli - "pogorel" njegov kandidat

DUNAJ - Menjava pri vodstvu dunajske FPÖ: dolgoletnemu predsedniku Erwinu Hirschallu je na zborovanju v nedeljo sledil Rainer Pawkowicz. Hirschall je pred svojim odhodom se opozoril na to, a FPÖ ne sme odbijati meščansko-liberalnega tabora, kar je izzvalo kritičen odgovor na zborovanju navzočega Jörga Haiderja.

Pawkowicz se je ob svojem nastopnem govoru opredelil proti vsaki obliki fašizma ter v isti sapi napadel 'fasistoidni anti-fasizem'. Novi predsednik, ki velja za Haiderjevega privrženca, je močno napadel Schmidtovo, ki da je s svojim izstopom iz stranke "ukradla družinsko srebro" - mandat.

Herbert Scheibner, eden izmed dveh generalnih tajnikov FPÖ, na zborovanju dunajske organizacije kljub Haiderjevi izrecni želji ni uspel dobiti mesta v strankarskem predsedstvu. Zanj je glasovalo samo 25 odstotkov delegatov...

Za napetost je skrbel tudi predlog o podpori avstrijskega pristopa k ES (Haider v stranki skuša uveljaviti linijo proti avstrijskemu pristopu), o katerem potem le niso glasovali. (I.S.)

AVSTRIJA / ZVEZNA VOJSKA

Vsak peti nabornik hoče v civilno službo

Obrambna sposobnost v nevarnosti?

IVAN LUKAN

DUNAJ - Tudi letos se je v prvem četrtletju stevalo prijavljenih civilnih uslužbencev zvišalo za nadaljnjih pet odstotkov. To je očitno glavno ozadje vnetih notranjepolitičnih razprav o pravilnosti ali nepravilnosti odprave komisije, ki je doslej odločala o tem, ali se ugotovi prosnji vojaškega obveznika za civilno službo.

Ce se bo trend v dosežanju obsegu nadaljeval, bo se letos zvezni vojski od predvidenih 34.000 rekturov zmanjkalo okoli 7000 vojakov, kar je za nekatere kroge v avstrijski zvezni vojski povod, da se razglasijo nevarnost za obrambno

sposobnost avstrijske vojske.

Proti liberalni drži do civilne službe se izreka predvsem ljudska stranka, ki je postavila v okviru vladne koalicije tudi obrambnega ministra Faslabenda. Socialdemokrati odklanjajo vsako poslabšanje položaja civilnih uslužbencev in namesto tega pozivajo vojsko in obrambno ministrstvo k ukrepom, ki bi mladim vojakom obveznikom napravilo služenje "navadnega" vojaškega roka bolj atraktivno. Svobodnjaske stranke se izreka za ustanovitev poklicne vojske, ki jo pa socialdemokrati odločno odklanjajo.

V razpravo se je vključil tudi avstrijski zvezni predsednik Thomas Klestil. Med svojim obiskom na Koroškem je dejal, da je mogoče razpravljati o različnih modelih, med njimi tudi o poklicni vojski.

Kot vrhovni poveljnik avstrijske zvezne vojske je zvezni predsednik glede vprašanja civilne službe poudaril, da položaj ni tako dramatičen, kot ga želijo nekateri prikazati. Kar zadeva ustanovitev poklicne vojske pa je menil, da bo to vprašanje aktualno sele v letu 1996, ko bo znan tudi nov varnostni sistem znotraj Evropske skupnosti.

AVSTRIJA / INOVACIJE

Hašomat - inovativni stroj za odkrivanje voznikov, ki uživajo mamila

DUNAJ - Avstrija bo prva evropska država, ki bo s posebnimi kontrolami na cestah zasledovala voznike, pri katerih obstaja sum, da so uživali mamila. Inovativni stroj, ki naj bi omogočal regularne kontrole, je kajpada po zgledu svoje pred desetimi leti uvedene inacije za vinjene voznike (alkomat) v avstrijski javnosti že dobil ime 'hasomat'.

V razliki od alkوماتa voznik v primeru kontrole ne bo pihal, temveč po zgledu dopingtesta oddal probo z uri

nom. Policija bo lahko s pomočjo hasomata na licu mesta ugotovila, ali je prizadeval uživati mamila (hasis, marihuano, kokain ali opiate). Tudi v primeru, da ustavljeni voznik v hipu ni v stanju izprazniti svojega mehurja, bo možna kontrola, saj je dokaz za uživanje mamil v cloveskem urinu možen nekaj dni.

Policija se pri uvedbi hasomata opira na zaškrbljujoca poročila o stopnjavanju uživanja mamil, iz neke nemške raziskave pa naj bi postalo razvidno, da je

skoraj ena tretjina sumljivih voznikov uživala mamila. Ali bo avstrijska policija s svojo inovacijo res zela tako velik uspeh v boju proti mamilu, ostaja vprašljivo, saj ji kritiki očitavajo, da kljub alkomatu v niti malo ni postala kos problemu vinjenih voznikov.

Nejasna so zdaj zaenkrat tudi se zakonska izhodišča za uporabo hasomata, pomisleki pa obstajajo tudi glede možnih pozitivnih diagnoz, ki jih lahko povzročajo navadna zdravila. (I.S.)

MANJŠINE V EVROPI

Koroški Slovenci navezali tesnejše stike s slovensko manjšino v Porabju

ALOIS ANGERER

Te dni se je mudila delegacija Narodnega sveta koroških Slovencev in Krščanske kulturne zveze na prijateljskem obisku pri slovenski narodnostni skupnosti v Porabju na Madžarskem. Povabila ju je Zveza Slovencev na Madžarskem, ki zelo uspešno povezuje vse, kar je se slovenska življa v tej madžarski pokrajini. Da je delokrog organizacije velik, o tem so se Korosci lahko prepričali pri številnih srečanjih z zastopniki te narodnostne organizacije ter v pogovorih z ljudmi, ki žive ob severno-vzhodnem robu slovenskega naseljenega ozemlja in ki so skozi desetletja sooceni z neprestanimi asimilacijskim pritiskom.

Obiskovalci s Koroške so ob svojem obisku morali tudi ugotoviti, da je bilo doslej premalo stikov med obema narodnostnima skupnostima oz. tudi med Avstrijo in Madžarsko ter da so premalo vedeli za Slovence v Porabju, ki so - kot skoraj vse druge narodnostne skupnosti v Evropi - ogroženi in se borijo za svoj obstoj. Srečanje je bilo delovno, plodno, in se bo zagotovo nadaljevalo.

Prva postaja srečanja s življenjem slovenske narodne skupnosti v Porabju je bil obisk osnovne šole v Gornjem Seniku, vasi, kjer skoraj (se) ni Madžarov. Sola je osemrazredna za obvezno solstvo, kjer se 85 (včasih je bilo tukaj do 300 otrok!) učencev uči madžarsčine (tedensko stiri ure) in obvezno se materin jezik (nemščino ali slovensčino, tri ure tedensko); pouk poteka z majhnimi izjemami (spoznavanje narave, zgodovina, zemljepis in seveda petje) v madžarsčini. Učiteljice dobijo strokovno pomoč od lektorice za slovensčino v Monostru, na vsakoletnih izobraževalnih seminarjih v Sloveniji, seveda pa

tudi pri strokovnih posvetih. V Monostru se slovenscina poučuje tudi na poklicni soli in na gimnaziji, na univerzi v Sombathelju pa je katedra za slovenske učitelje.

Odkar se je končno odprl meddržavni mejni prehod Martinje - Gornji Senik, so narasli tudi stiki med slovenskimi oz. dvojezičnimi solami na Madžarskem in v Sloveniji. Učitelji gredo na hospitacijo, učenci na skupne izlete, predvzljajo skupne dneve ob plavanju in smučanju, na skupnem taborenju in sodelovanju pri pouku za solo v naravi.

V večdesetletnem življenju orezani od matičnega naroda, se je narečje (lepo, bogato, negovano) tako vkoreninilo, da se sami učenci želijo imeti osebne stike s slovensko mladino v drugih državah, na primer tudi s koroškimi Slovenci, kar bi bilo gotovo v obojestransko korist.

Kljub vedno tesnejšimi stiki s slovenskimi sosedi, vidi raznateljica Erika Glanz (OS Gornji Senik) prihodnost za skupno s temnimi oblaki. Stevilno otrok upada, ker imajo pac mlade družine manj otrok in stariši pošiljajo svoje otroke raje v mesto, predvsem pa se sola finančno komaj se zdržuje. Sola namreč dobiva podporo po številu otrok; za dvojezično solstvo oz. za porabske Slovence (približno 4000 jih je se na strnjemem ozemlju) pomeni to vprašanje velik problem, saj občina za vsakega soloobveznega otroka dobi samo 6000 forintov, za pouk materinscine pa dodatnih 15.500 forintov. Po

novem, se ne sklenjenem zakonu pa bo morala občina prevzeti skrb za solstvo, tako da bo tudi plača učiteljev odvisna od gospodarske moči prebivalstva, kar bo samo se pospešilo trend, da se bodo mladi ljudje v večjem obsegu preselili v mesto. Za sedem slovenskih vasi v Porabju so na voljo tri osnovne šole.

Nadaljevali so se pogovori s porabskimi Slovenci na sedežu Zveze Slovencev, kjer je predsednik Jozek Hirnók razgrnil sklop dejavnosti narodnostnega značaja. Lastni časopis "Porabje" izhaja stitinajstredno (urednica Marijon Sukic), radijski program obsega 25 minut tedensko, uvedli pa so tudi 25-minutni slovenski televizijski spored, katerega bi celo lahko razširili na 50 minut, če bi za to imeli ustreznega kadra.

Vsako leto izhaja tudi obsežen koledar in ravno kar so predstavili madžarsko-slovenski frazeološki slovar avtorja Franceka Mukica. Tudi v Budimpešti so se ustanovili slovensko društvo. Nosilci kulturne oz. glasbene dejavnosti pa so slovenski mešani pevski zbor na Gornjem Seniku (pevovalja je madžarske narodnosti), dva komorna zbora v Stevanovcih in Monostru, folklorna skupina, ki je zelo napredovala in lutkarska skupina.

Neprecenljivega pomena pa je vsakdanji stik preko naravnega mejnega prehoda: slovenscina je postala funkcionalen jezik. Slovenec oz. Slovenka na cesti, v trgovini in gostilni srečuje rojaka, se medseboj pogovarjata, trgujeta in

OECD izstavlja slabo spričevalo avstrijskim univerzam

DUNAJ - Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) je kritizirala stanje na področju visokosolske izobrazbe v Avstriji. Kot slabosti navaja predvsem: predolgo trajanje študija, visoki deleži študijskih prekinitev, zaradi birokracije komaj deregulirane študijske nacrti in slabi menedžment avstrijskih univerz. Le-te naj bi imele glede samostojnega menedžmenta manj odprtih možnosti nekatere osnovne sole v drugih primerljivih državah, se glasi eden izmed očitkov v včeraj predstavljenem poročilu OECD. Raziskavo sta pred dvema leti naročila zvezni minister za solstvo Scholten in minister za znanost in raziskovanja Busek sprico nactovane uvedbe tako imenovanih "strokovnih visokih sol". OECD zdaj med drugim ugotavlja, da zaradi potrebne dvotretjinske parlamentarne večine ne prihaja do hitrih in učinkovitih organizacijskih in vsebinskih sprememb - trenutno se preverja tozadevni osporavani zakonski osnutek Buseka - na področju visokih sol. Prav tako naj bi mnoge pozitivne pobude na univerzah bile že od vsega začetka onemogočene zaradi prikratskih zakonskih ovir.

Za zaprtje JE v Krškem

VELIKOVEC - Koroška iniciativa "Alpe-Jadran brez atomskih naprav" je na zborovanju v mestnem gradu v Velikovecu sprejela resolucijo, v kateri ponovna zahteva takojšnjo zaprtje jedrske elektrarne v Krškem. Udeleženci zborovanja, ki je bilo sklicano na 7. obletnico nesreče v jedrski elektrarni v Cernobilu, nadalje zahtevajo od deželne in zvezne vlade, naj takoj naročijo nevtralno studijo o možnostih izstopa Slovenije iz jedrske energije, kot so baje na razpolago glede jedrskih elektrarn v nekdanji Češkoslovaški. Na deželnega glavarja Zernatto pa je namenjen poziv, naj skliče zborovanje strokovnjakov, ki bi preverjali vse možnosti pomoči Sloveniji, da be se le-ta končno odpovedala koroščanju jedrske energije.

2000. tovornjak v okviru akcije "Sosed v stiski"

DUNAJ - V okviru dobrodelne akcije "Sosed v stiski", ki sta jo organizirala avstrijska radio-televizija (ORF) in avstrijska Karitas za begunce in vojne zrtve v nekdanji Jugoslaviji, je včeraj z humanitarno pomočjo zapustil avstrijsko metropola 2000. tovornjak. To pomeni, da so Avstriji v zadnjem letu darovali za pomoč beguncem točno 600 milijonov silingov oz. 40.000 ton zivila, oblek in zdravil. Generalni tajnik ORF Bergmann je s tem v zvezi dejal, da so gledalci in poslušalci avstrijske radio-televizije pomagali nad 300.000 ljudem na ozemlju Hrvaske in predvsem Bosne in Hercegovine.

kramljata. Porabski Slovenci so postali cenjen subjekt dvostranskih stikov in podpisanih je tudi več vrsta medsebojnih sporazumov, predvsem med Murso Soboto in Monostrum oz. med Slovenijo in Madžarsko.

Srečanja med Slovenci v Porabju in na Koroškem se je priključil tudi slovenski veleposlanik v Budimpešti, Ferenc Hajos. Poudaril je vzajemno pomočnost obeh manjšin v sosednjih državah.

Velika zaskrbljenost je prišla do izraza na račun Cerkve. Slovenski verniki v Porabju nimajo niti enega dušnega pastirja, ki bi jim - v domačem jeziku (v narečju ali v knjižni slovensčini) - oznanil božjo besedo, jih slovensko nagovoril na pogrebi ali pri porokah, kaj sele da bi jim pri verouku kdo razlagal osnove vere v materinščini. Vprašanje za Slovence v Porabju danes ni, kdo je tega kriv, marveč kdo bo zadevo obrnil na boljše.

Kot povsod, je uspešno delovanje Zveze za Slovence v veliki meri odvisno od sredstev (sedem milijonov forintov za pet zaposlenih, za časopis pa je na razpolago dodatnih šest milijonov forintov).

Gospodarsko je slovenska narodnostna skupnost odvisna od možnosti na lastnem ozemlju. Po vsej državi je kriza, tovarne v Monostru so večidel v stečaju. Deloma hodijo mladi obrtniki in strokovni delavci na delo v bližjo Avstrijo. Za primer: dobra plača z vsemi dodatki v tovarni GM v Monostru znasa 12.000 forintov, v Avstriji pa 12.000 silingov (tečaj pa je 7,5 : 1). Porabski kmetje so bili in so se trdni kmetje, industrijskega obrata pa v Porabju sploh ni.

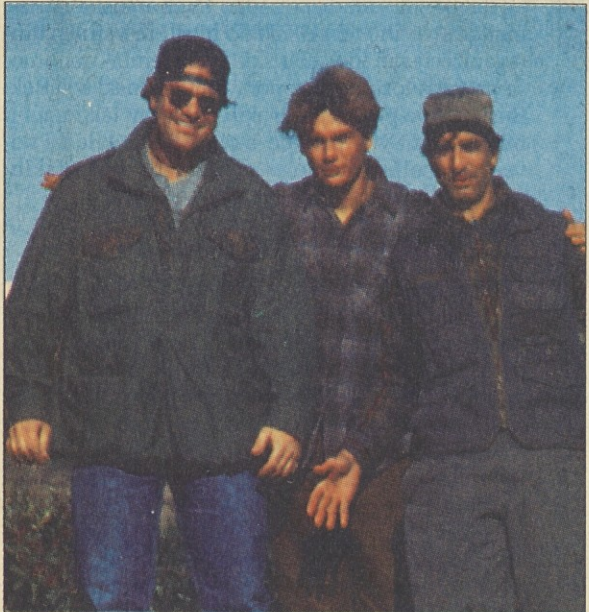
FILM

Premiere

Vecina filmov, ki jih predvajajo ljubljanski in slovenski kinematografi je se tako svežih, da mimo rošad - Almodavarjev film *Privezi me!* se seli v Komuno - v prazničnih dneh ne bo prišlo do pomembnejših premier. Warner Bros za Slovenijo tako že nestrpno caka, da lansira *Under Siege* s Stevenom Seagalom, Mladina film pa enega redkih letosnjih oskarjevcev (za kamero), ki ga se nismo videli, film *Reka* poje mi Jamesa Ivoryja. Tako bo edina predpraznična premiera jutri v ljubljanskem kinu Bežigrad.

Spicliji (Sneakers) ZDA, scenarij Phil Alden Robinson, Lawrence Lasker in Walter F. Parkes, režija Phil Alden Robinson, igrajo Robert Redford, Dan Aykroyd, Ben Kingsley, Mary McDonnell in Sidney Poitier, Univerzal Pictures distribucija Film Film.

»Zunaj divja vojna, prijatelj stari, svetovna vojna. V njej ne gre za to, kdo bo postrelil več ljudi, ampak kdo



bo nadziral več informacij. Vse, kar vidimo, slisimo, pocnemo ali mislimo, vse se vrti okrog informacij«. Tako v *Spicljih* bistvo filma definira eden sefov Hackerske bande Cosmo (Ben Kingsley), kjer filmsko uspešno simbioza starih - Cosma in Bishopa (Robert Redford) in najstniških računalniških genijev, ki se po uspešni karieri vlamljanja v tuje sisteme znajdejo pred usodno odločitvijo, ko je treba omenjeno znanost uporabiti v vladne, politične namene. Krimilanka z informacijsko podlago je zbrala ekipo osmih oskarjevcev in 38 nominirancev za nagrado, ki v zadnjih letih celo med slovenskimi kritiki pridobiva na ugledu, film pa bo služil tudi kot prijeten uvod v »redfordologijo« saj je film *Reka* poje mi, ki prihaja k nam čez kak teden režiral prav Redford, zanimiva pa bo tudi kompjuterizacija Kingsleya, ki kot Gandhi ali Bugsyjev odvetnik ni brskal po serverjih in harddiskih. Režiser Robinson pa je svoj kipec dobil pred tremi leti za Polje sanj.

Prvih deset filmov preteklega tedna (Ljubljanski kinematografi od 19. 04. do 25. 04. 1993)

Na nasi lestvici so trije novi filmi, ki so bili v prejšnjem tednu premierno predvajani: *Peklenški val* (s prvega mesta je izrinil *Vonj*) po ženski, ki sicer se naprej vztraja pri samem vrhu. Od tod do raja in Petelinji rock. Slednji je celovečerna risanka Dona Blutha (Cudeznj grm, Ameriška pravljica, Dalec v preteklosti. Vsi psi grede v nebesa), uvoznik pa je podjetje Art Video, ki smo ga doslej poznali le po njegovi uspešni video dejavnosti, posvečeni izključno risanim filmom. S seznama desetih najbolj gledanih filmov v preteklem tednu so se umaknili *Neo-proščeno* (s skupaj 15.653 gledalci), *Telesni stražar* (32.495 gled.) in *Prvinski nagon* (52.056 gled.). Lepo vreme že tradicionalno ne vpliva najbolj vzpodbudno na obisk v naših kinodvoranah, kar postane jasno razvidno, če primerjamo današnje lestvico s tisto izpred sedmih dni; vidimo namreč, da je prvih deset filmov tokrat zbralo le 12.956 gledalcev, prejšnjic pa kar 19.308.

Trejša: Prva številka pomeni število predstav, druga in tretja število gledalcev in bruto izkupicek v preteklem tednu, četrta pa skupno število gledalcev.

1. Peklenški val / Mladina film	(34)	2879	(985.650 SIT)	2.879
2. Vonj po ženski / Carnium	(14)	2791	(946.400 SIT)	23.740
3. Howardov kot / Lj. kinem.	(16)	2250	(877.550 SIT)	3.945
4. Igra solz / Mladina film	(28)	1897	(742.900 SIT)	5.973
5. Smrt ji lepo pristoji / Carnium	(21)	918	(254.950 SIT)	17.230
6. Od tod do raja / Mladina film	(12)	721	(252.350 SIT)	721
7. Krvava Marie / Lj. kinem.	(19)	534	(139.850 SIT)	3.449
8. V postelji s sovražnikom / Mladina film	(11)	341	(93.000 SIT)	10.887
9. Ko zaprem oči / Mladina film	(19)	336	(128.800 SIT)	1.871
10. Petelinji rock / Art Video	(6)	289	(86.700 SIT)	289

Prejšnjo sredo smo se ozrli na lestvico prvih desetih filmov v Londonu, tokrat pa si oglejmo, kateri filmi so imeli v tednu med 7. in 13. aprilom največ gledalcev na mednarodnem tržiscu, ki obsega osem najmočnejših »teritorijev« (brez ZDA in Kanade, ki predstavljata posebno kategorijo): V. Britanijo, Francijo, Nemčijo, Japonsko, Italijo, Švedsko, Avstralijo in Spanijo. Stevilke pomenijo milijone ameriških dolarjev, število v oklepaju pa je dosedanj skupni izkupicek v navedenih osmih državah:

1. The jungle book	8, 3	(20, 7)
2. Forever young	5	(12, 4)
3. Sommersby	2, 9	(15, 6)
4. Nowhere to run	2, 85	(6, 4)
5. Scent of a woman	2, 6	(19, 6)
6. Accidental hero	1, 85	(20, 5)
7. The distinguished gentleman	1, 78	(13, 4)
8. Unforgiven	1, 3	(37, 3)
9. Last of the Mohicans	1, 2	(38)
10. Les nuits fauves	1, 18	(12)

(I. K.)

Novo v Kinoteki

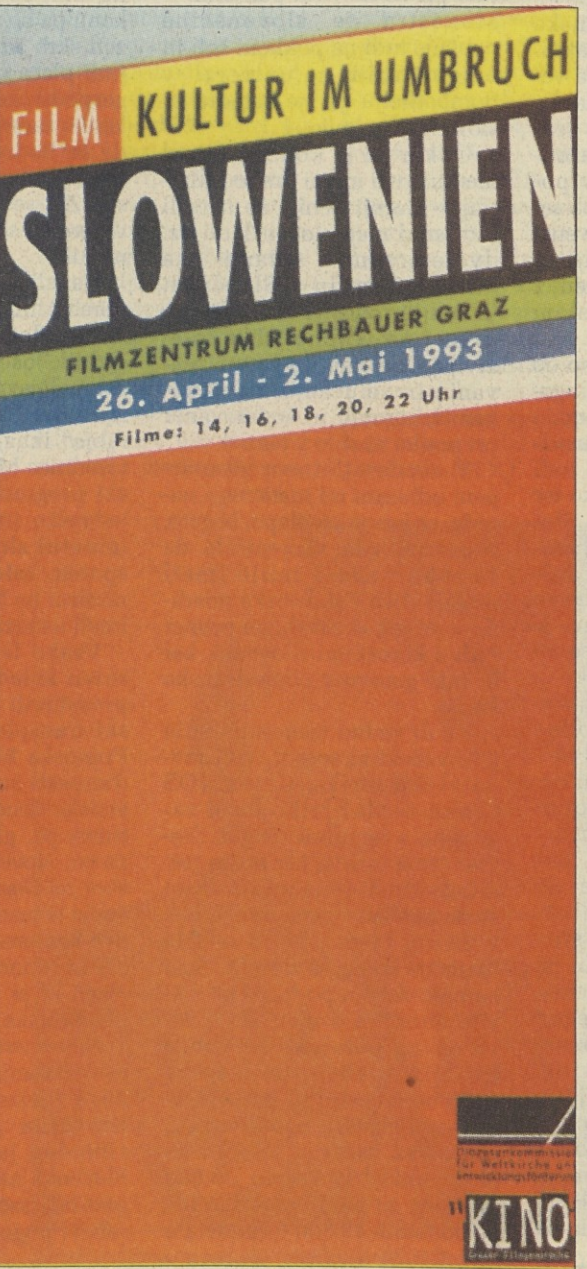
Poseno revolucionarno-prazničnega tedna v Kinoteki ne bo, očitno pa izbira filmov postaja takšna, da privikrat po osamosvojitvi omogoča klasično »abonmajsko« zahajanje na Miklošičevo. Jutri in pojutrsnjem se bomo preko Davida Lyncha in mladega Kyla MacLahla in znanstvenofantastične sage Dune - Puscavski planet (ZDA, 1984) spomnili, da smo vendarle pozabili na Twin Peaks. Na praznik dela in v nedeljo bo Kinoteka vendarle delovno pocastila proletarsko tradicijo, saj bosta v filmu *Pustolovca* v zraku (Italija, 1972) nastopila junaka naše mladosti Bud Spancer in Terence Hill, v ponedeljek pa ljubitelje avtorskega filma caka Zakon Marije Braun Reinerja Wernerja Fassbinderja (ZRN, 1978), nemškega režiserja, ki je do svoje smrti pri 37 letih posnel 44 filmov in obsežno nadaljevalko Döblinovemu romanu Berlin Alexanderplatz, da o dramah ne govorimo. Na grobu v Münchnu se vedno ni datuma smrti, saj Reinerjeva mati Liselotte Eder se vedno meni, da njen sin duhovno ni mrtev. Ker majskega Kinotečnega lista se ni, v naprej napovemo dva pomembna ciklusa: filma Luchina Viscontija, ki bodo spremljali izid monografske brisure o velikem italijanskem režiserju in gostovanje Goethe - Instituta iz Zagreba z izborom Zgodnji nemski kriminalistični film.



Hanna Schygulla in Klaus Löwitsch v Fassbinderjevem filmu Zakon Marije Braun

Slovenski film v Gradcu in Celovcu

Na graški prireditvi »Filmska kultura v prelomu casa - Slovenija«, ki poteka od tega ponedeljka do nedelje, 2. maja (z enodnevnim zamikom pa si filme lahko ogledajo tudi gledalci v Celovcu) v sklopu Evropskega meseca kulture bo moč v Rech-Bauer kinu (cena za predstavo je 70 silingov) na petih predstavah dnevno videti 33 celovečernih slovenskih filmov, vse od Doline miru (France Stiglic, 1955), do Umetnega raja (Karpo Godina, 1990). Na celovski reprizi bosta dodatno prikazana še prvi, Galetov Kekec in Poletje v skolkji. V vsako predstavo graške in celovske gledalce popelje risanka eneda dveh slovenskih animatorjev: Bojana Jurca s humorno serijo Pregovori ali Zdravka Barisica mojstra »Politične animacije«. Dve posebni predstavi sta posvečeni tudi filmom studentov oddelka za režijo ljubljanske AGRFTV, tako da bo slovenski filmski teden v Avstriji tako reprezentativen in bogat, da bi - če organizatorji ne nameravajo celotnega programa ponoviti tudi doma - veljalo združiti prijetno s koristim in organizirati prazničen nakupovalno-filmski izlet. Filmsko kulturo v prelomu - Slovenija sta na pobudo graške skofije organizirala kino Grazer Film Gespräche in ljubljanki Interfilm, finančno pa jo je omogotilo slovensko Ministrstvo za kulturo. (T. D. V.)



OBLIKOVANJE / NEMŠKA NAGRADA

Forma, ki sledi čustvom

»frogdesign« je prejel častni naziv Najboljša oblikovalska skupina leta 1993

SÖKE DINKLA

Hartmut Esslinger je *frogdesign* ustanovil se kot študent leta 1969, danes pa ima svoje oblikovalske studije se v Kaliforniji, Singapurju, Tokiu in Taipeihu ter spada pa med najpomembnejše svetovne oblikovalce. Apple Macintosh je tako le ena izmed insignij podjetja *frogdesign*, ki je prvo priznanje za poparistično oblikovani barvni televizijski sprejemnik - ohišje je bilo narejeno le iz umetnih mas - dobilo že leta 1972, in sicer na BIO v Ljubljani.

Danes, dobrih 20 let po-

zneje, je *frogdesign* spremenil svojo oblikovalsko strategijo. Pod geslom »integrirano strateško oblikovanje« oblikujejo tako identiteto predmeta kot podjetja, in to ne le naročni kovega, ampak tudi svoje. Sestavni del s podjetjem zascitene strategije *frogdesigna* je timsko delo, ki ga znajo na učinkovit način izrabiti tudi v medijske namene. Esslinger je torej način dela, ki je na področju industrijskega

oblikovanja tako rekoc ustaljen, znal prenesti tudi nazven. Potem ko je sklad Raymond-Loewy lani Esslingerju podelil nagrado Lucky Strike Designer, pa se je Oblikovalski center za Severno Porenje in Westfalsko držal podjetniške strategije samega *frogdesigna*, saj mu je podelil nagrado za timsko delo.

Gotovo pa je enako pomemben razlog za številna priznanja in nagrade, ki jih je prejela oblikovalska sku-

pina, tudi razvijanje novega oblikovalskega sloga. Nasproti cisti funkcionalnosti na eni in postmodernistični dekorativnosti na drugi strani skusa *frogdesign* uveljaviti takšno oblikovanje izdelka, da bo ta v ljudeh, ko ga bodo uporabljali, sprožil tudi čustveni odziv.

Esslingerjeva zasluga je, da se oblikovalci niso ustrašili proizvodov mikroelektronike, temveč so ustvarili nekakšen »interface«, ki ne bo le funkcionalen, temveč bo ponujal užitek tudi očem.



ŽIVLJENJE METROPOL — LJUBLJANA (10)

Diskretni šarm pribežnikov

BRATKO BIBIC

Zavite so nikoli prav prehojene poti, ki skupaj z vlogo, ki so jo odigrali rock urbane (sub) kulture in alternativni mediji v demokratizaciji slovenske združbe, vodijo v demokracijo. Te poti je mogoče očitati tudi v teksturi prestolnice.

Na ozadju javnih bojev v 80. letih je bila med mnogimi duhovitostmi mogoca tudi opazka, da so glavne duri in CK Zveze komunistov Slovenije pravzaprav hkrati tudi zadnja vrata v skupščino SR Slovenije. Če je bila s to opazko izpostavljena hotena ali naključna arhitekturna konfiguracija delovanja mehanizmov takratnih oblasti, potem za primer spomenika ilegalcu na Kidric-Stefanovi ulici nemara danes velja eden od za tisti čas značilnih avizov Radia Student: »Videli ste, pa niste opazili.«

Dobrih pet metrov stran od tradicionalnega sedeza slovenske nacionalne policije v središču mesta postavljen spomenik ilegalcu je namreč simbolično označil kraj, ki ga je policijski del zmagovitih sil izpraznil po prehodu iz ilegale pod okupacijo na oblast pod svobodo. Obenem pa je to izpraznjeno mesto spomenik tudi (simbolno) zasedel - v pomenu, katerega sporočilo lahko aktualiziramo tudi onkraj poenostavljenih zgodovinskih in političnih remiscenc. Ker so se v skladu z demokratičnim političnim ustrojem družbe zadnja vrata v večstrankarski parlament zaprla in se je politična oblast zace-la po volji volilcev perio-

dicno menjavati, naj bi na svojem mestu pregovorno namreč ostajala samo se policija: do zasedbe tega (iz)prazn(jen)ega kraja ilegale v strogem pomenu nima legalne in legitimne pravice nihče..... drug.

Zacudujoco bi bilo, da ta povsem odkrita topološko-simbolna konstelacija spomenika ilegalcu se ni bila zaznana v javnosti, če ne bi vedeli, da imamo oči zato, da ne vidimo. Ta svetopisemska modrost pa ima svojo veljavo tudi predvsem - v območju vsakodnevnih navad, med katere sodi tudi, da ne vidimo lastnega nosu. Prebivalci republiške prestolnice, v kateri fizično in simbolično domuje narodova oblast, imajo povrh vsega se privilegij, da na svojih poteh spregledajo tudi take in podobne očitnosti. Lahko pa, da gre pri spomeniku ilegalcu »kakor po naključju...« (spet eden od avizov RS iz 80. let) za objektivno tistega pogleda, skozi katerega se oblika in vsebina spomenika prav z njegovo lokalizacijo sploh sele lahko ne-locljivo združita v »realistično umetnino«. K bistvu ilegalca sodi namreč prav to, da ga, čeprav ga vsak dan vidimo, ne opazimo oziroma prepoznamo. To pa v isti potezi sodi tudi k bistvu tajne policije.

Metropolitanskost obstaja hkrati, če ne predvsem, v kompleksnosti detajla, in ljudeh in med ljudmi. In se to na različne, bolj ali manj trajne in ali mimobežne načine.

Hoja je eden od načinov človeškega obstoja metropole oziroma mesta. Pešaceenje preči meje, na-

stale s coniranjem, po poteh, ki niso vrisane v mestne plane. Tujec, ki je nedavno prispel v Ljubljano, bo na te poti najhitreje zasel tako, da se bo zmotil v orientaciji, ki mu jo ponuja mestni plan za turiste. S conami za pešce imajo te poti opraviti samo toliko kot na primer tisti poulični muzikant ali glumac, ki mu je zopora prometa ustvarila tudi akustične pogoje za nemara najbolj neposrednega tveganja poln trzni zaslupek v svetu show businessa.

Ljubljano so medtem, ko je kulturna dejavnost na prostem v očeh oblasti prenehala veljati za klatestvo in prosjačenje, nedavno odkrili tudi južnoameriški muzikantje. Njihove eksotične glasbe so polna mesta vse Zahodne Evrope do takšne mere, da se je moral vzpostaviti pravcati osrednji management, ki z načrtovano distribucijo tovrstnih skupin po različnih mestih prepeljuje neposredno konkurenco med njimi, s tem pa tudi optimalizira zaslupek vsake posebej.

Če lahko verjamemo mimobežnemu opazovanju, pa so južnoameriške muzikante hkrati odkrile tudi (pre)nekateri, predvsem mlajše Ljubljancan-ke. Pri tem odkritju igra verjetno manjšo vlogo to, da gre pri prvih praviloma za begunce iz totalitarnih režimov, kot pa je za druge pomembno to, da gre za potujoče glasbenike in potomce Indijancev. V romantični retoriki nezavednega kombinacija slednjih dveh potez nemara ozivlja v evropskem kulturnem prostoru bolj udomačeno,

toda realno nič manj oddaljeno tradicionalno vlogo prepevajocih Ciganov in mornarskih izročil.

Mornarska izročila v Ljubljani? Če vsakodnevno sveže ribe na tržnici skupaj z multikulturalizacijo ljubljanske kuhinje približujejo mestu na sončni strani Alp ribisko izročilo, obstaja v tem močvirnem mestu tudi vsaj eno znamenje mornarskega izročila.

Tisto, kar se na Cankarjevem nabrežju Ljubljani- ce zdi kakor malo čudna naprava za obešanje kakšne (pre) velike zastave, ni nič drugega kot Plečnikov jadrniški jambor. Konec koncev je tudi Kolumb odkril Ameriko po pomoči. Zato so Indijanci bili tudi tako poimenovani. Amerika pa je bila poimenovana po Amerigu Vespucciju, medtem ko je Kolumbov ime dodelilo razločevalno identiteto zgolj eni od južnoameriških držav.

Brez crnskih suznjev, uvoženih iz Afrike v Ameriko, si prav tako kot brez povratnih učinkov imperialne prisotnosti Anglije v Indiji na razvoj urbanih subkultur v angleških industrijskih mestih ter vloge irske in šotske ljudske glasbe v severnem delu ameriškega kontinenta težko predstavljamo jazz, rock in druge glasbe, ki so se v svojo sedanjost podoba razvile v velikih mestih in po poti gramofonske in medijske industrije ter Radia Student končno prispele tudi v zadnjo slovensko vas na čelu z Ljubljano.

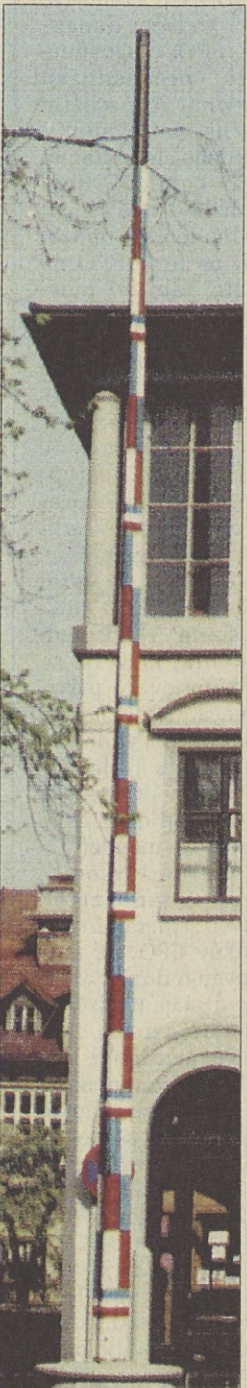
Zavite so poti multikulturalnosti.

Komisijo v Cannesu sestavljajo znana imena

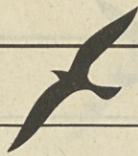
Zirija na mednarodnem filmskem festivalu v Cannesu letos deluje pod vodstvom Louisa Malleja, dobitnika zlate palme leta 1955 s kapitalom Cousteaujem za film Svet tišine. Polog stvaritelja Usodne zenske je usoda filmov se v rokah

Claudie Cardinale, italijanske filmske zvezde, Judy Davis, avstralske igralkice (Mozje in zene Woodyja Allena), Inne Tchourikove, ruske gledališke in filmske igralkice, režiserja Abbasa Kiarostamija (Iran) in Emirja Kusturice, ki zdaj sprejema priznanja za film Arizona Dreams. V ziriji bodo se William Lubtchansky, direktor fotografije pri več kot sedemdesetih filmih Jean-Luca Goddarda, Francoisa Truffauta in Jacquesa Rivetta, ameriški producent Tom Luddy, Gary Oldman, britanski igralec, ki je igral v Draculi Francisa Forda Coppole, in Augusto M. Seabra, portugalski filmski kritik.

Po nekaj letih odsotnosti se vračajo italijanski umetniki s tremi filmi, od katerih zbujajo največ pozornosti film Okrasek, avtorjev bratov Taviani, ki sta dobila zlato palmo že leta 1977. Nasprotno pa letos ni tako blesceča ameriška zasedba, saj sodelujejo v tekmovalnem delu le štirje filmi: Kralj grica Stevena Soderberga, dobitnika zlate palme leta 1989, Prosti pad Joela Schumacherja, Jezni dedici Roberta Younga in Tatovi teles Abela Ferrare. V nasprotju z zahodno Evropo, ki jo na festivalu zastopa legenda filma Wim Wenders, cast vzhodnega dela starega kontinenta brani novinec, ruski režiser Alexandre Khvan. (AFP)



Nenavadno sožitje, kot ga je ustvaril Plečnik (Foto: T. Lombard/TRIC)



PUBLICISTIKA/ POGOVOR Z BORISOM A. NOVAKOM, PREDSEDNIKOM SLOVENSKEGA PEN

Predvsem je bilo izjemno pomembno sodelovati

V Dubrovniku se je v soboto uradno zaključil 59. kongres svetovne zveze centrov PEN, ki je minil v znamenju odpovedi in vprašljive legitimnosti - Boris A. Novak je bil vodja slovenske delegacije

Boris A. Novak, predsednik slovenskega Pena, je na vprašanja odgovarjal v ponedeljek, zapleti s kongresom pa botrujejo temu, da je besedilo napol intervju in napol uradna izjava slovenskega Pena, saj bodo diskusije pred 60. kongresom v španskem Santiagu di Compostella se burne.

Predvsem je bilo izjemno pomembno sodelovati na dubrovniškem svetovnem kongresu, ker je ze sama udeležba na srečanju, ki se je dogajal tako rekoč v vojnih razmerah - v Dubrovniku smo slišali celo oddaljeno streljanje - pomenil sporočilo o odnosu pisateljev do te tragične vojne. Mnogi centri Pena so se odločili, da svojih delegatov ne pošljejo, in kot razlog navedli problematično stanje človekovih pravic na Hrvaškem, predvsem pa pomanjkanje svobode izražanja. Slovenski Pen je kongres od začetka podpiral, ker se nam zdi, da je bilo treba poslati v svet sporočilo miru. Hkrati smo vzeli v zaščito tako imenovane »carovnice«, kakor jih je poimenoval del hrvaškega tiska, skupino petih novinarov in pisateljev...

Ki jih verjetno na kongresu ni bilo? Po uradni informaciji hrvaškega Pena so bile

povabljene. Sam sem tam nacerl na vprašanje in opozoril, da je gonja proti njim povzročila, da je kongres izgubil delovni značaj in ni bilo skupščine delegatov. Obenem slovenski Pen meni, da bi morali tudi drugi centri Pena priti v Dubrovnik, ker je bila to prilika, da hrvaškim književnikom pomagamo demokratizirati njihovo deželo. Negativna odločitev centrov Pena je bila seveda povsem legitimna in jo spoštujemo.

Pri odpovedih je bolj prevladoval strah pred nedemokracijskim duhom na Hrvaškem kakor srbske groznje iz Trebinja?

Večina centrov je eksplicitno navajala politične razloge, predvsem bojazen, da bi jih izrabili za politično propagando. Pa se to ni dogajalo?

Program je bil izjemno napolnjen: potekal je v vrsti okroglih miz, pabelnih diskusij in dialogov. Gnilo me je, da so organizatorji s podporo domaćinov s Hvara, iz Dubrovnika in s Korčule pripravili kongres z velikimi žrtvami. Čeprav je tukaj varno, je se zmeraj cutiti posledice vojne, saj ze tretje leto ni turistov, zato tudi ne temeljnega vira preživetja. Ljudje so odrezani od sveta. V Dubrovniku ljudje zi-

TONE D. VRHOVNIK

vijo od človekoljubne pomoči, elektrika je bila ponoci zaradi kongresa, sicer bi bili v temi. Nekateri natakariji so bili v hotele za nekaj dni poklicani iz vojskanih enot. Od sobaric smo slišali, da imajo delo prvič po treh letih, obenem pa so nam dejansko ponudili vse, kar so imeli, in vec, kot smo potrebovali.

Zato je razumljivo, da so hrvaški kolegi zaradi svoje bolečine skušali cimbolj predstaviti tujim kolegom in novinarjem, kaj se na Hrvaškem dogaja. Pri tem so vecinoma jasno zagovarjali hrvaške interese, bistvene pa so bile po mojem ravno intervencije slovenske delegacije, predvsem Draga Jancarja in Milosa Mikelna, ki sta opozorila na problem odgovornosti srbskih pisateljev za netenje nacionalizma in sovražnosti, intervencija Alena Finkelkrauta, ki je zastavil tudi vprašanje hrvaške odgovornosti za spopade z Muslimani, ter moja vprašanja o problemih svobode izražanja. Mislim, da je s temi kritičnimi stališči - mojim se je pridružil hrvaški književnik Mirko Mirković - kongres pravzaprav odprl izjemno pomembna vprašanja. Ne le jugoslovanskih

vojn, temvec tudi moralne krize v mednarodnem Penu.

Ste - podobno kot z individualno izjavo petih slovenskih pisateljev srbskim razumnikom - sprožili tudi to vprašanje?

Slovenski Pen ze dolgo opozarja na odgovornost srbskega Pena in nekaterih njegovih članov, tudi Dobrice Cosica, za vznik in izbruh nacionalizma v Srbiji, sprico katerega trpijo milijoni ljudi.

Je hrvaški Pen povabil srbski center v Dubrovnik?

Tudi osebnost sem bil navzoč na kongresu v Riu de Janieru, da je bila povabljen srbska delegacija. Takrat so na veliko zadovoljstvo svetovnega Pena izjavili, da pridejo, zdaj pa so poslali izjavo, da se jim sprico neuradnega statusa kongresa ne zdi potrebno priti na »literarno konferenco«. To se mi zdi, blago receno, cinicno.

Dejansko pa obstaja problem legitimnosti 59. kongresa, ce ni bilo generalne konference.

Gre seveda za velika vprašanja in na kongresu nam ni bilo jasno, kakšen je nas status. Nekaj zaporednih kongresov - na Dunaju, v Barceloni

in Riu - je potrdilo Dubrovnik kot kraj 59. kongresa. V Riu decembra lani so nekateri centri, omenim naj predvsem ameriškega in danskega, zastavili vprašanja svobode izražanja, a so po burni diskusiji in mojem govoru vendarle glasovali za Dubrovnik. Po »afiri carovnic« pa se je vrsta centrov odlocila nasprotno. Kot odposlanec le-teh je v Rio prišel predsednik danskega Pena, publicist Niels Barfoed, ki je podal negativno oceno stanja človekovih pravic na Hrvaškem. Na podlagi tega je predsednik mednarodnega Pena György Konrad poslal pismo vsem centrom in jih vprašal, ali se želijo udeležiti kongresa. Ko smo pismo prejeli, nas je neprijetno presenetilo, da so bili nasteti samo argumenti proti in niti eden za Dubrovnik. Rezultat je bil, da je 96 centrov glasovalo za prelozitev, 10 pa za Dubrovnik je nominalno obdržal status svetovnega kongresa, odvzet pa mu je bil delovni značaj, zaradi cesar nismo imeli pravice sprejeti kakršnekoli resolucije.

Bo to povzročilo mednarodni pisateljski spor?

Menimo, da je v odnosu vodstva mednarodnega Pena, predvsem predsednika Konrada, po-

blematična njegova politika ekvidistance, kar pomeni, naj bi bile za vojno na Hrvaškem in v BiH enako krive vse vpletene strani. Slovenski Pen to kritizira od vsega začetka, saj menimo, da tisti, ki z agresijo začne, nosi neprimerno vecjo odgovornost kot žrtev. Gospod György Konrad je človek z visoko integriteto in ga ne obsojamo na moralni ravni, temvec ne soglasamo z njegovo oceno položaja, ki je po našem globokem prepričanju napačna. Zato se ze kažejo obrisi velike moralne krize, tako da bo ta problematika najbrz izbruhnila na 60. kongresu septembra v Santiagu de Compostella. Slovenski Pen se trudi, da bi mednarodno javnost seznanjal z resnico o dogodkih v nekdanji Jugoslaviji, ker imamo seveda boljši vpogled kot večina centrov, hkrati pa imamo mandat mednarodnega Pena, da organiziramo solidarnostno pomoč pisateljem beguncem in pisateljem, ki so ostali v Sarajevu. Dolej smo v letu in pol pomagali 153 pisateljem s 100.000 markami in drugace. Ta dejavnost je hvalabogu osvobodjena vseh političnih implikacij in je najcistejša oblika solidarnosti z vsemi tistimi, ki jo potrebujejo.



Predsednik Slovenskega PEN (Foto: Tone D. Vrhovnik)

GLEDALIŠČE

Patetično, pretenciozno, razvlečeno

Akademski studio, MG Rusli : Karamazovi. Režija in dramaturgija Sebastijan Horvat, glasba Drago Ivanova, scenografija Josip Konstantinovic, kostumografija Metka Ajhmajer, lektorstvo Barbara Zupan. Igrajo Ludvik Bagari, Branko Miklavc, Primož Ekart, Sebastijan Cavazza, Gasper Tic, Uros Potocnik, Petra Govc, Iuna Ornik in Alenka Tetičkovic. Premiera je bila v nedeljo, 25. aprila 1993 v Mali drami. Predstava traja dve uri in pol brez odmora!!!

Karamazovi ali Kako je Aljosa postal angel je "dramsko glasbeni projekt po motivih F.M. Dostojevskega" v koprodukciji obojevalcev ruslov in akademjskega studia. Selitev akademjskih produkcij in vzporedne kreativnosti studentov AGRFTV v javnost, na gledališke deske, nacelno toplo pozdravljamo, saj se s selitvijo v institucije povečuje možnost spremljanja razvoja tistih, ki bodo ze jutri ustvarjali profesionalne predstave. Ravno takšne predstave so indikator morebitnih novih gibanj v gledališcu, hkrati pa opozorijo na zrele in nadarjene ustvarjalce.

Sebastijan Horvat se je lotil režije in dramaturgije enega velikih pripovednih tekstov, Bratov Karamazovih F.M. Dostojevskega, to pa ne z namenom zaostriiti konflikt med brati oziroma sinovi in očetom, temvec spregovoriti o dejavnih ljubezni, o ljubezni za nič, pa za vsakogar, pač v duhu znamenite Pirjevčeve studije k izidu dela v zbirki Sto romanov, ki je nastala po Pirjevčevem obratu h krščanstvu. Očitno je dramaturgija vzpodbudila bolj interpretativna, tezna razsežnost romana, kar je povzročilo nedramatičnost samega besedila, ki so jo se poglabili dolgi recitativi in obnavljanje vsebine, ki jo dramatika sploh ne prenese. Ze itak ekstenzivno, recitatorsko in epsko besedilo je režija se zavlečevala; tipičen je začetek, ko nam v popolni temi odvrtijo cel komad hisnega komponista, potem pa to isto se enkrat. Tudi sicer je glasba prenapeta, vsiljiva, moteca in neskladna z vsebino - opravka imamo z neizrazitimi alizijami na pravoslavje.

Režija je se zavirala akcijo, izpostavila pa nekatere značilne pasuse iz romana, na primer Zosimove nagovore, razmišljanja o nedolžnosti otrok in kar je se parol, ki na odru nikakor niso zazivele. Tudi zato ne, ker je bila igra dosledno patetična, afektirana, karakterizacije ni bilo in ves čas sem imel občutek, da gledam Karamazove, v katere so se naselili zombiji, ki jim jemljejo vso prepričljivost in jih spreminjajo v prenapete, kričave, neartikulirane lupine. Predstava je tako izrazito ekstenzivna in dolgačasna, predvsem pa predolga; zdi se, da so se mladi lotili prevelikega zaloga.

Matej Bogataj

Jožica Avbelj v Krkinem gledališkem klubu

Na tokrat ze stirinajstem večeru ljubiteljev gledališca v Gledališkem klubu Krke, ki steje ze preko sto članov, se je v ponedeljek zvečer, točno na 429. obletnico Shakespearovega rojstva, predstavila dramska igralka Jožica Avbelj, dolgoletna članica Mestnega gledališca ljubljanskega. Na večeru - le te ze tradicionalno organizira Boris Cesen - je v pogovoru s njenim nekdanjim gledališkim kolegom Francom Drogenikom pripovedovala o gralskem poklicu, solanju na ljubljanski gledališki akademiji, najljubših vlogah, soigralcih in režiserjih. »Ob delu v gledališču sem si ustvarila svoj življenjski motto, ki sem ga prenesla tudi v vsakdanje življenje« je zacela pripovedovati igralka, ki si je ze med časom studija pridobila naklonjenost publike z vlogo v Stihovem Spomeni-

ku G, v EG Glej 1972. in nadaljevala, da je »pomembno samo tisto, kar počneš danes, ta trenutek, saj le tako lahko das od sebe tisto najboljšo, kar je se kako pomembno za igralski poklic«. Sama pravi, da ni vlog, ki bi jih imela bolj ali manj rada, saj v vsaki vlogi, četudi tragični, »poskušam najti vsaj malo humorja oz. poskusam vlogi gledati malo 'od strani'«. Prav takšen pristop k vlogi je imela tudi v Kralju Learu kjer je ob Poloni Vetrhi in Poloni Juh igrala Learovo hčer Regan, do katere je zaradi njenih okrutnih dejanj morala zavzeti nekoliko humorov in s tem distanciran odnos. Med obiskovalci Krkinge gledališkega večera sta bili tudi nekdanji članici ljubljanske drame Mila Kaciceva in Ivanka Mežnarska, slednja kot meznarja soigralka Jožice Avbelj v Marivauxovi Dvojni preizkusnji ljubezni.

Večer z igralko, ki jo pomnimo po vlogah Bogomile v Krstu pri Savici, Rosite v Lorcovi Donji Rositi, Veronike v Kme-

clovi Grof celjski danes in nikdar več, vlogi v Otrocih manjšega boga itd. je dokazal, da so tovrstna srečanja z igralci in ustvarjalci, ki so v tujni ze tradicionalna, tudi pri nas se kako zazele. Naslednji Krkin gledališki večer bo 25. maja z gostom dramatikom, pesnikom in publicistom Igorjem Torkarjem, (M.T.)

Srečanje Goldonija, Fassbinderja in Tauferja v goški Kavami



Grad Kronberk

Z vajami za zadnjo uprizoritev v sezoni so pričeli tudi v Primorskem dramskem gledališču. Ob 200. obletnici smrti italijanskega komediografa Carla Goldonija (1707 - 1793), ki jo proslavljajo številna evropska gledališča in festivali, bodo v režiji Vita Tauferja uprizorili Fassbinderjevo Kavarno (Kaffehaus), napisano po Goldonijevi komediografski predlogi La bottega dell Caffè iz 1743 leta.

Fassbinderjeva adaptacija iz leta 1969, ki je bila se istega leta premierno uprizorjena v njegovem Anti Theatru v Münchnu, ponovno pa se je to dramsko besedilo vrnilo na gledališki oder ob 10. letnici Fassbinderjeve smrti v milanskem Teatru dell Elfo (1992), je crna variacija na Goldoni-

jevo poigravanje s finančnimi spekulanti, kockarji in malimi podjetniki ter zenskimi talentiranimi za raznovrstne zabave - nesporno zgodba, ki bo v današnjem trenutku zazvenela aktualno. Premierna uprizoritev Fassbinderjeve Kavarne bo 10. junija v parku pred gradom Kronberk pri Novi gorici. Dvorec, ki je bil zgrajen v začetku 17. stoletja po zgledu severnoitalijanske arhitekture 16. stoletja, in baročni park z vodnjakom se zdita idealna scenografska osnova za Goldonijevsko teatralnost, Fassbinderjeva

provokativnost in Tauferjev avtorski angažma pa bosta znotraj tega prostora zarezala s tem vecjo ostrino. Poleg Vita Tauferja, ki prvič režira v novogoriškem gledališču, pripravljajo uprizoritev Fassbinderjeve Kavarne v prevodu Ursule Cetinski se dramaturginja Diana Koloini, lektor Srečko Fiser, scenograf Samo Canfinik, kostumografka Barbara Stupica in igralci: Ivo Barisic (Don Marzio), Janez Starina (Pandolfo), Iztok Mlakar (Ridolfo), Stane Leban (Trappola), Rastko Krosel (Eugenio), Mira Lampe Vujčić (Placida), Teja Glazar (Lisaura), Alenka Vidrih (Vittoria) in kot gost, Dare Valic iz ljubljanske Drame v vlogi Leandra.

(M.T.)

IZŠLO JE... / KNJIGE



Francek Drogenik: Gledališče pod Big Benom, Magnolija, 1993, mehka vezava, 600 izvodov, cena 1350 tolarjev

Izšla je nova knjiga igralca Frančka Drogenika s kritičnimi zapisi predstav londonskih gledališč v začetku sezone 1974/75. Gre za popis in oris posameznih predstav, hkrati pa pričujoči zapisi preko 30 uprizoritev sodobne ter klasične dramatike pušajo občutek manka, globalnega vpogleda v strujanje in estetske usmeritve londonskih gledališč sredi 70.let, v katerih je odseval tudi Britancev, saj je, kot pravi avtor v uvodni besedi, sleherni gledališka predstava svojevrsten gledališki in kulturno-družbeni dogodek. Drogenikove ocene so v knjigi razdeljene po posameznih gledališčih, vse od The Royal Theatre Company (Old Vic, The Young Vic) in The Royal Shakespeare Company, preko gledališča na West Endu, vse do avantgardnih in 'opoldanskih' gledališč na Piccadillyju. Čeprav so ocene in zapisi o posameznih uprizoritvah dovolj izčrpnosti, si mlajši ali (ne) zahteven bralec, ce ni ravno ljubitelj se ne tako odmaknjene gledališke zgodovine, z njimi ne more dosti pomagati, saj je gledališki spo-

min eden najkrajši. Krivda za to, da Gledališče pod Big Benom zamuja, ni na Drogenikovi strani, ki je pred letom v knjizici MGL Med Talijo in cesto popisal gledališko snovanje Grkov in Italijanov, temvec v neazurnosti urednikov, ki pred 20 leti niso znali izkoristiti takrat se "vročega" gledališkega popisovanja. (M.T.)



Zdravko Zupancic: Mali gledališki vedež, Pravljično gledališče, 1993, mehka vezava, 1000 izvodov, cena 1.700 SIT

Zmotno bi bilo prepričanje, da ima pričujoča knjizica kakršnekoli pedagoške pretenzije in je namenjena otrokom, vzgojiteljicam, začetnikom in s tem vsem mladostnikom, ki sele vstopajo v posvečeni gledališki svet. Čeprav poskusa avtor drobnega "priročnika" pogosto z otroško logiko ter pravljicarskim stilom bralcu predociiti gledališke resnice, ugotovimo, da je branje miniaturnega gledališkega omnibusa namenjeno tako odraslim kot otrokom, saj bo slednji, svojemu vedenju primerno, odkrival misterij gledališkosti. Kratka poglavja, nanizana v tematske sklope, bralca popeljejo po poti nastajanja predstave vse do premiere. Čeprav je knjizica namenjena bralcem vseh starosti, avtor v svoja razmišljanja vpleta tudi nekoliko manj konkretne pojme (dramski čas, fabula, odrska iluzija itd.), ki jih, ne da bi pri tem izgubil rdeco nit, opredeli in razdela skozi včasih ze kar bajeslovno optiko. Prav tako avtor odnosov v gledališču ne idealizira, pač pa poskusa njihove slabosti bralcu predociiti na humoren način, ki je prav posebna odlika te gledališke knjizice. (M.T.)

Z G O D B A 2 1

Krvava vojna z orožjem visoke tehnologije

BOJAN RAUTER KOSIC

Od trenutka, ko je matična ladja Zercev zapustila orbito eksperimentalnega planeta, je minilo veliko zemeljskih let. Ni znano, kam natanko so odpluli, gotovo pa je, da so se mimogrede ustavili na kontrolnem planetu, da bi preverili, ali ni morda tudi tamkajšnjih bitij v tem času doletela podobna usoda kot Zemljane. V tem primeru bi si Zerci posteno oddahnil, saj bi to pomenilo, da za teza-ve Zemljanov ni kriv njihov eksperiment, ampak da gre za sicer izjemen, a vendarle povsem naraven proces, pač za bolj trnovo obliko prilagajanja na primarno anomalijo, ki so jo Zerci s svojim posedom na Eksperimentalnem planetu zgolj predčasno spoznili. Zerci, ki jim je narava prizanesla s tovrstnimi prilagoditvenimi težavami, bi v tem primeru nemudoma pohiteli na Zemljo in odpoklicali skupino znanstvenikov, ki so tamkaj skrbeli za pravilno delovanje sevalnika univerzalne matrice, s katero naj bi streznili človeški um in mu pomagali k znanju, potrebnem za samostojno rešitev nakoplenih problemov in zaustavitev globalnega vlaka pogube. Najbrž bi izklopili in uničili tudi sevalnik, odstranili sleherno sled za seboj ter odfrčali v vesolje, prepustjajoč človestvo naravnemu ritmu njegove nadaljnje usode. Odkar so odkrili bitji, ki zaznavata univerzalno matrico in z njeno pomočjo zavestno razsvetljujeta svoj um, so zerski znanstveniki, ki so ostali v zemeljski bazi, zelo budno spremljali.

Psihologovo in Filozofovo napredovanje, izostrili pa so tudi pozornost na celotno planetarno dogajanje. O tem, da se Filozof in Psiholog razvijata v pozitivni smeri, znanstveniki niso niti malo dvomili. Niso pa se mogli z gotovostjo predvideti, komu se bo posrečilo uresničiti veličastno domoljubno nalogo, kajti vsakdo od njiju je imel nekaj prednosti in nekaj pomanjkljivosti. Psihologova prednost je bila v njegovi praktični naravnosti, pomanjkljivost pa v premalo dodelani miselni sferi; pri Filozofu pa je bilo ravno nasprotno. S pomočjo univerzalne matrice si je Psiholog pojasnil zgolj psihično področje človeškega bivanja, medtem ko so mu druga področja ostala nepojasnjena. Zato so Zerci domnevali, da se bo se dolgo napol brezglavo zaganjal k novim in novim projektom, za katere bo v trenutku, ko jih bo skušal realizirati, uvidel, da niso izvedljive in da se bo moral se marsičesa naučiti. Filozof pa si je v trenutkih spogledovanja z univerzalno matrico izdelal dokaj sistematično in precizno sliko sveta, a ker je bil pretiran teoretik, o praktični aplikaciji svojega znanja sploh se ni pričel razmišljati, vsaj ne v smeri reševanja svojega propadajočega doma, planeta Zemlje.

Tako je bilo njuno razmerje po svoje uravnoveseno, saj je enemu je manjkalo prav tisto, kar je imel drugi. Zerci so upali, da bo vsaj eden od njiju ze kmalu začel odpravljati svojo pomanjkljivost ter začel z akcijo reševanja. Razmišljali so o tem, kako bi jima lahko pomagali, vendar jima kaj več od univerzalne matrice trenutno niso mogli nuditi. Da bi ju skušali povezati, kakor je bila predlagala ena od zerskih znanstvenic, bi bilo prav tako jalo-vo, kajti celotno znanje, ce naj bi bilo zares pravilno in praktično učinkovito, bi moralo biti v celoti znanje konkretnega posameznika; skupinsko delo, kjer vsakdo obvlada le del problema, v tem primeru ni prišlo v postev. Sicer pa Zercem ni bilo ravno najbolj jasno, kaksna bo reševalna akcija, ki bo ustavila vlak pogube - morda bo nekaj povsem nepredvidljivega in presenetljivega. Če bi jim bilo jasno, bi na planetu posegli že sami; vedeli so le to, da brez pravih znanj in rešitev ne more biti govora. In Zerci zapletenih zemeljskih bitij niso dovolj dobro poznali, da bi to nalogo opravili namesto njih; spoznati se bodo morali sami. Če ze ne moreta sodelovati, je predlagal drugi Zerec, pa bi ju poskušali povezati zato, da izmenjata znanje in izkusnje in drug od drugega vzameta, kar jima manjka. S tem predlogom so se strinjali vsi, vendar ga niso takoj speljali v življenje. Čeprav sta bila Psiholog in Filozof avtonomna misleca, nedo-je-mljiva za slepe vplive, in sta v svojo misel vgraje-ovala le tiste ideje, ki sta jih izkustveno preverila sama, vendar se nista bila dovolj zreli, da bi priznala svoje pomanjkljivosti ter drug drugemu po-darila svoj adut.

Kolikor so Zerci poznali Zemljane, so lahko sklepali, da bi se med lahko njuna vnela nezdrava tekonovalnost, zaradi katere bi postala prevec površna v mislih in prenagljena v dejanjih, samo da bi drug drugega prehitela. Za tovrstno soocenje bo cas sele tedaj, ko bosta znižala svoje notranje napetosti do stopnje, ko jima ne bodo več megile uma in določale prednostnih lestvic njunih moti-vo-v.

Skratka, zaenkrat so Zerci pustili Psihologa in Filozofa pri miru, kajti prepričani so bili, da bo eden od njiju slejkoprej potegnil pravo potezo; ali Psiholog, ki je ze pričel razvijati svoje paranormalne moči, ali Filozof, ki bo morebiti odkril ključ za razumevanje Kozmosa ter način za zavestno po-spesitev njegove celostne evolucije. Bolj je skrbelo Zerce dejstvo, da bosta Psiholog in Filozof prepo-zna. V času njunega umskega in bivanjskega izpo-polnjevanja so se namreč na planetu dogajale vse greše stvari.

Ljudje so v hlepenju po pomirjevalnih material-nih dobrinah in dogodivskih pospeseno ropali svoj planet in onesnaževali ozračje, plodno zemljo in vode, tako da za določena področja planeta sploh ni bilo več rešitve. Ampak ljudje se tega niso hoteli zavedati, pač po so v podzavestnem strahu pred boleznijo in smrtjo na veliko obtoževali drug drugega in abstraktne nacije in rase ter se v zmo-tnem prepričanju, da bo po odstranitvi »krivca« posijalo sonce večne sreče, krvavo tolkli z orožjem visoke tehnologije. Zerci so se vroče nadejali, da bosta njihovi iskrici upanja v tej hrupni norišnici ohranili trezno glavo...

NOVA TEHNOLOGIJA / OBETI MIKROSTROJEV V LETALSKO-VESOLJSKI INDUSTRIJI...

Potrebovali bomo kontrolne sisteme za avtonomne stroje

Mikroskopski senzorji in samodejniki (aktuatorji) naj bi bili sposobni samodejno zaznavati in nadzirati pretok zraka prek motorja ali krila

MILOŠ KRMELJ

primerno napolnjene - niti prevec niti premalo, bi to prineslo 10-odstotni prihranek letno, poroča Gabriel. To pomeni prihranek milijarde dolarjev samo za vozila, ki jih uporablja obrambno ministrstvo.

Senzorje MEMS so ze namestili v gume vesoljskega letala vrste shuttle, kjer spremljajo pritisk in temperaturo. Gabriel vidi se druge mozne uporabe. To so:

- Drobceni sistemi za inercialno vodenje, vgrajeni v projekte in orožje, odvzeto v zraku. Te cene ne in razpoložljive eno-

omrežja več mikroprocesorjev: prek krila letala naj bi omogočali stalno opazovanje zračnega toka. V skladu s podrobnimi informacijami o pritisku, temperaturi in drugih značilnostih zračnega toka se bo površina krila za nekaj milimetrov deformirala; integrirani samodejniki MEMS namreč sprožijo prehod od laminarnega do turbulentnega toka. V bistvu bo celotna površina postala kontrolna površina za letenje s cim manj upora ter izje-

lovanje. »MEMS je mogoče učinkovito uporabiti za nadzor zračnega toka. Zgorevanje goriva v reaktivnih motorjih je zdaj precej grobo in MEMS nudi možnost za revolucionarne izboljšave,« ugotavlja James M. McMichael, menedžer programa za predvidevanje turbulenc in njihov nadzor pri uradu vojnega letalstva za znanstvene raziskve. McMichael se dogovarja za številne raziskave, ki naj bi proučevale pretok tekočin na mikronivoju. Te znanstvene raziskave se posvečajo kontrolne-mu omrežju mikroelek-

z visoko stopnjo natančnosti in zanesljivosti.

- Teksas Instruments je razvila digitalno mikro-zrcalno napravo (DMD), ki se je razvila za zaslon visoke ločljivosti v programu DARPE. Prototip silikonskega omrežja je bil prikazan 4. februarja letos. V enem samem cipu ima 307.200 zrcal. Vsako kvadratno zrcalo meri na vsako stran 17 mikronov in visi približno 2 mikrona nad substratom za stebroma na dveh nasprotnih straneh. Ko stece tok do drobnih blazin pod prostimi vogali, elektrostatčna sila zrcalo na-



Digitalna mikro-zrcalna naprava Texas Instruments, ki z barvno sliko kaže na potencialno ločljivost

te za vodenje, ki temeljijo na MEMS, ne bi samo izboljšale natančnosti tako imenovanih »neumnih« bomb in topniških granat, temveč bi imele precejšen vpliv na ceno municije. Večja natančnost pomeni manjšo porabo orožja za enak učinek, s tem pa tudi zmanjšano število posilk in naročil. V celoti bi slo za velikanski prihranek stroškov, cene in izdatkov.

- Vdelani senzorji na površini letalskih površin, reakcijskih motorjev in sistemov na krovu naj bi omogočali stalno merjenje stresov, podatke o temperaturah, pritiskih in drugih parametrih. Tako bi zmanjševali stroške za vzdrževanje in reducirali sedanje preventivne cikle vzdrževanja. Popravilo aparature samo takrat, ko je to potrebno, lahko prihrani milijone dolarjev in izgubljenih delovnih ur.

- Distribucijo tisočev senzorjev in z njimi povezanih samodejnikov nadzira pretek nevralnega

mnim letenjem v času krizarjenja.

- Osebn sistem za inercialno vodenje in komuniciranje. Tak sistem naj bi nosili vojaki, okrepljeni pa naj bi bil se s sistemom GPS (globalni pozicijski sistem), katerega podatke posredujejo posebni sateliti. Te enote MEMS naj bi opravljale nadzor nad velikimi silami in komunikacijami, tako da bi celoten personal vedel za svoj položaj. Tako bi bilo mogoče hitro najti tudi sestreljene letalce.

- Merilne naprave in senzorji. Enote, ki bi imele vgrajene naprave MEMS, bi lahko stalno opazovale parametre delovanja motorjev z notranjim zgorevanjem. Gre za opazovanje količine zračnega toka, turbulence, povezane z učinkovitimi mešanji goriva in zraka in proizvodi zgorevanja. Tako bi bilo mogoče ključne produkte v realnem času prilagoditi za kar najboljši učinek, izkoristek in de-

tromečaničnih naprav, s katerimi naj bi vplivali na zračni tok prek površine in zmanjšali upor.

»MEMS bodo kar naj-sirše uporabni,« ugotavlja McMichael in navaja primere, kot so zelo lahki sateliti, inteligentna orožja, adaptivna optika in merjenje zdravstvenega stanja pilotov in astronautov na kraju samem. »Dvomim, da je sploh kakšno področje znanosti in tehnologije, ki bo uslo njihovemu vplivu.«

Ustvarjanje mikrostrojev poteka kot oblikovanje materiala iz silicija ali kaksne druge snovi, pri cemer gre za enak postopek kot pri fotolitografiji, ki se je razvil za izdelovanje tiskanih vezij. Področja silicija so maskirana, odvečni material je kemično odstranjen s pomočjo serije korakov, ki pustijo za seboj drobne membrane, statorje motorjev ali armature ter druge mehanske elemente.

Danes izdelujejo cedalje bolj zapletene naprave

gne. Z osvetlitvijo iz nekega zunanega vira na omrežje in z ukazovanjem (prek mikroprocesorja) se vsako zrcalo nagne ali obrne in omrežje reflektira vidno sliko prek projekтивne optike. Periodične oscilacije zrcal v različnih ciklih bodo dale na voljo crno-bele slike z različnimi razponi sivine. Ob sinhronizaciji z barvnim filtrom je mogoče projicirati barvno videosliko. Do konca leta Teksas Instruments pričakuje, da bo demonstrirala DMD, ki naj bi imel 2, 3 milijona mikro-zrcal na enem samem silikonskem cipu. Predvidevajo, da bi komercialna uporaba DMD navrgla več milijard dolarjev dohodka.

- Lucas Nova Senzor MEMS predstavlja senzor merjenja pospeškov, katerega namen je aktiviranje varnostnih zračnih blazin v avtomobilih v primeru nesreče. Naprava je edinstvena v tem, ker je z njeno pomočjo mogoče testirati senzor trka, in ne sa-



Reswood MicroSystem z mikroventilom »fluistor«

mo z njim povezano elektroniko. Z uporabo napetosti se ukloni drobena struktura zarka v senzorju, s čimer se simulira trk z udarno silo 50 g. Japonska avtomobilska tovarna bo začela take naprave v svoje avtomobile nameščati že letos. Za te in druge proizvode, povezane z MEMS, je tovarna Novi Senzor že zgradila proizvodni obrat, ki bi lahko letno izdelal šest milijonov delov.

- »Fluistor« (fluidicni tranzistor) - ventil, ki ga je razvila družba Redwood Micro Systems, meri 5, 5x 6, 5x 2 milimetra ali približno toliko kot glavica risalnega zeblička. Cip fluistorja lahko ureja pretok plinov, ki je lahko manjši od enega mikrolitra na minuto do 15 litrov na minuto, kar velja seveda za manjše pritiske. Po podatkih Redwooda pa naj bi fluistorji delovali tudi pri visjih pritiskih. Kombinirani s senzorji in elektronskimi komponentami v en cip fluistorski ventili omogočajo izdelavo integriranih fluidičnih vezij, ki lahko delujejo kot njihovi elektronski sorodniki. Uporabni naj bi bili za medicinske implantate in precizne industrijske procese.

- Nacionalni laboratorij Lawrence Livermore je razvil na tehnologiji mikrostrojev merilce pospeškov, katerih uporabnost sega na tehnologijo orožij ter mikrokanalne hladilne sisteme, ki so sposobni odvajati več kot 1000 W toplota na kvadratni centimeter. Sistemi temeljijo na uporabi silicija.

Mikrotehnološki center

zdej ze rutinsko proizvaja

naprave v velikosti mikro-

ali manj, kot so na primer

termopnevmatične cr-

palke.

V naslednjih petih letih

prčakujejo razvoj naprave

MEMS v sisteme izredno

gostih mikrosamodejni-

skih omrežij ali vezij. Pri

tem je potrebno razviti se

troje: povecati doprinos,

izdelovati naprave z vis-

oko stopnjo enotnosti in

zasnovati nove teorije za

nadzor.

»Ne moremo se zanasa-

ti samo na mikro-zrcala

(primer DMD), ki delujejo.

Delovati jih mora velik od-

stotek ali pa se kvaliteta

slike skvari. Vsako zrcalo

ali usmeri do določenega

razpona ob istem nivoju

uporabljene napetosti,«

ugotavlja Gabriel. Inženirji

bodo tako morali misliti

na velika omrežja velikih komponent, ki delujejo usklajeno.

»To bodo sistemi z več deset stopnjami avtonomnosti, zato bomo potrebovali kontrolne sisteme, ki jih bodo nadzorovali. Vecina kontrolne teorije, ki je vgrajena doslej, se razteza od 6 do 10 stopenj avtonomnosti.«

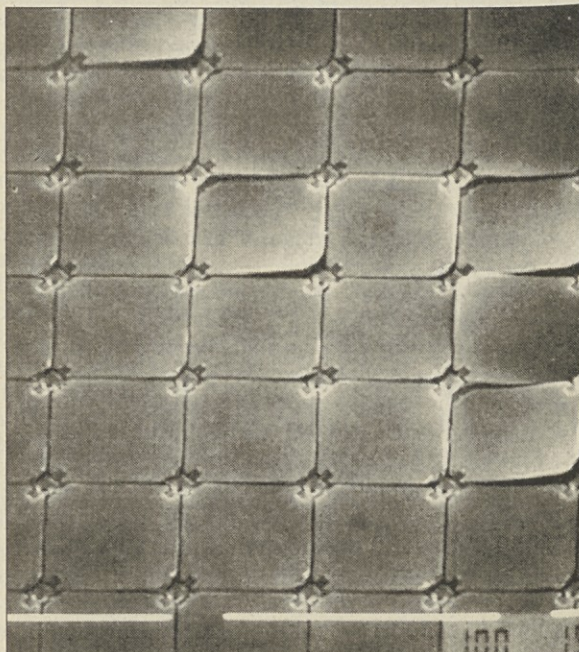
Evropejci in Japonci veliko vlagajo v raziskovanje MEMS

Ceprav se ZDA steje za vodilno v tehnologiji razvoja mikroelektromehaničnih sistemov in z njimi povezanih tehologij, vse kaže, da tekmeči iz Japonske in Evrope znatno več vlagajo v tehnologijo MEMS.

Ameriška obrambna agencija za raziskave in projekte DARPA je dala na voljo blizu 20 milijonov dolarjev za triletni program, Nacionalna znanstvena fundacija ta program se naprej podpira s približno dvema milijonoma dolarjev letno. Japonska pa bo v naslednjih desetih letih v te raziskave vložila približno 180 milijonov dolarjev. Trenutno raziskuje tehnologijo MEMS se dvajset japonskih družb. Presenetljivo je, da je tradicionalna težka industrija iz Japonske vključena v te dejavnosti, očitno kot »način, da ujame naslednji val visoke tehnologije«, navaja izvedenec DARPA Kaigham J. Gabriel.

S senzorji MEMS se ukvarjata tudi Nemčija in Nizozemska. Svica, ki ima tradicijo pri izdelavi in natančnih instrumentov, je začela pospešeno delo na programu MEMS. Evropske družbe so organizirale izdelovanje MEMS, tako da so se povezale v konzorcij in kolektivno vložile v program vsaj toliko kot Japonci.

»Najbolj preseneca, kdo predstavlja rezultate svojega dela konferencah o MEMS v sedanjem casu,« pikro pripominja Gabriel. »Vecina raziskovalcev deluje zunaj ZDA. Zadnjih treh koferenc se je udeležila vecina ameriskih predavateljev z univerz, medtem ko so bili udeleženci iz Azije največ iz industrije. Prej ali slej moramo to industrijo komercializirati, sicer ne bomo vec dolgo v tej igri.«

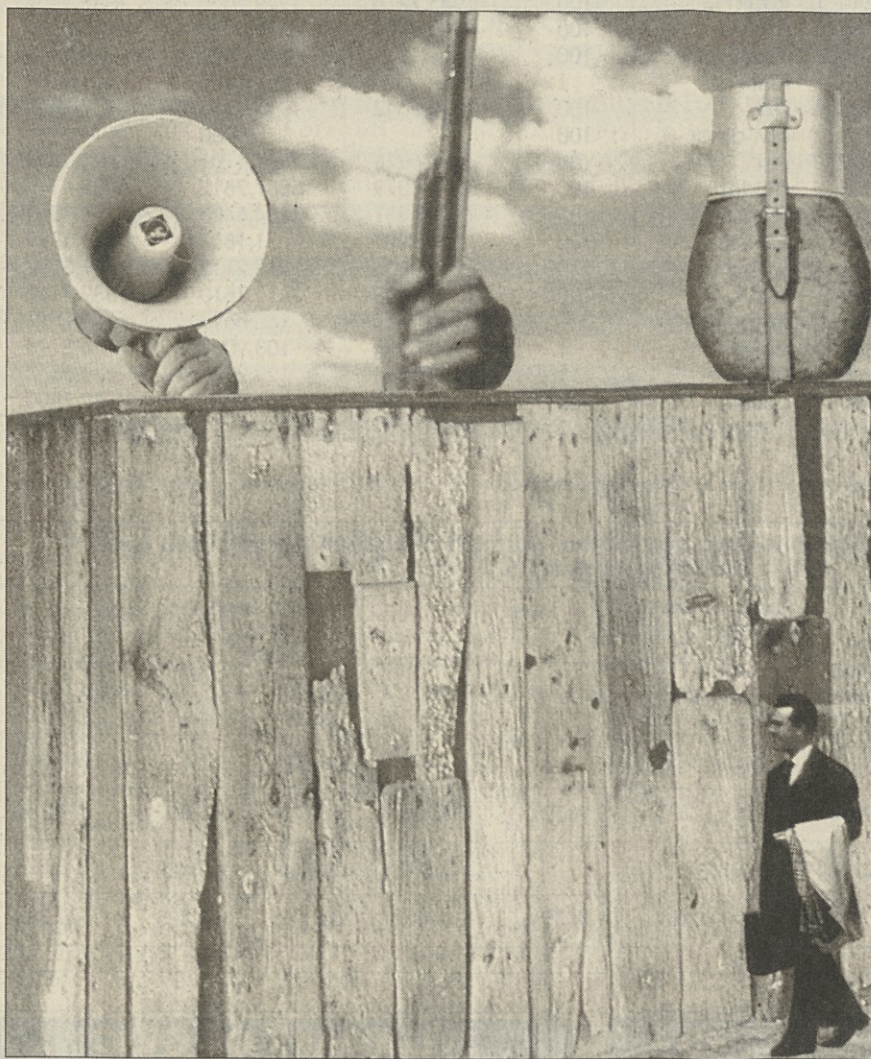


Drobcene membrane, ki izvajajo pritisk na tekočino



Kaj smo se naučili iz vojne?

BORUT BRUMEN



Čudno zveni danes tisti lep napev: »Balkane, Balkane, Balkane moj, budi mi dobar i dobro mi stoj.« Kot da bi z njim nekdo hotel povedati, da bodo to vojno nekateri preživeli, in kot že tolikokrat prej nam bodo na svoj način dopedovali, da sovražijo, a so vseeno sposobni odpustiti. Prej ali slej jih bodo tudi tokrat ljudje pozabili s klepeplaznim usmiljenjem do fizičnih in/ali duhovnih Hefajstov, v obliki taksnih in drugih rehabilitacijskih programov za uničeno državo in mogoče tudi za ljudi. Naučili pa se ne bodo nič.

Niti tega, da Srbi, Hrvati in Muslimani ob sklicevanju na svoje zgodovinske pravice (ta termin bi lahko vzeli za podlago dokaza teze, da ni ne zgodovine in ne pravice) navkljub razlikam, enkrat za spremembo troedino verjamejo ali morajo verjeti v enega, večnega in krvavega boga vojne. Ker se vse skupaj dogaja na našem Balkanu, ga lahko poimenujemo tudi Ares. On uzi-va v klanju in ni mu mar, na cigavi strank(i) je, saj je posebejlenje tistega neizogibnega, kar se imenuje vojna. Lahko ga sovražili ali ljubili, premagali, a ne uničili, so ga samo v mitih. Toda to je bilo se pred to

vojno in pred vsemi voj-nami, ki so se razdivjale v našem življenju. Koli-ko jih je že bilo? Deset, trideset, šestdeset, de-vetdeset... ne vemo, saj se iz vojn nismo nicesar naučili! Pa bi se lahko, kajti Aresu ponovno prihaja ob vseh posilstvih in morijah, ki so mu jih pripravili njegovi vneti spremljevalci povsod po svetu. Ti so tisti, ki jih moramo prepoznati, pre-imenovati in nikoli po-zabiti. Ares ni kriv, saj obstaja samo zaradi njih, brez njih bi bil samo be-seda. Zato si pogledajmo, kje se skriva ta večna mitosloska druscina.

Pohabljenec Hefajstos ni nikoli zvedel, da Deimos in Fobos nista njegova, temveč Arieso-va sinova. Deimos, ki ustvarja Strah, živi in uživa v njem in ima od njega profit, je DRŽA-VA. Enkrat naša, drugič vasa, vse skupaj pa so članice Združenih na-rodov. Pod krinko me-dnarodnih korporacij in interesov kapitala jih vodijo sluge Fobosa, ki si je z Grozo na ti. PO-LITIKI, Miloševići, Ka-radžici, Tudmani so sa-mo njegove marionete, prek katerih se lahko zdaj tu, drugič tam dr-žava prepriča o svoji moči. Država in politiki ustoličujejo kapitalsko in politično elito, za svoj obstoj pa potrebu-jejo se pisarje, saj vemo,

da se država rodi s poli-tičnim mestom, katere-ga nastanka pa si ne moremo predstavljati brez pisarjev in njihovega dela.

Zanje je poskrbela Aresova sestra Eris, ki vedno znova razširja ne-

resnice in neskončno uživa v ljubosumju, za-to tudi pomeni poose-bljenje Prepira. Ta se je v Jugoslaviji začel s slo-vitim Memorandumom in srbski državni INTE-LEKTUALCI so se, z redkimi izjemami, zavr-

teli v hudičev ples z Eris. Njihov carobni od-sev je pritegnil tudi po-nižno prebujajoče se hr-vaske pisane in (pre) or-ganizirane slovenske Peniste. Ritem so jim dajale represije na Ko-sovu in raznorazni »di-

sidentski« izmečki Se-sljevega in Paragovega kova. Ko je ta gluhone-ma intelektualna elita pisarjev začela prisegati na prestrašene množice mitingarjev in v njih vi-dela civilno družbo, se je Eris poslovlila.

Seme, ki ga je poseja-la, je padlo na plodna tla. V mitih jih predsta-vljajo Enio, Pemfredo in Deino, ki navidezno v podobih lastovk prinaša-jo Pogubo. Imenujmo jih kar po domače NA-CIONALISTI. To so lju-dje, ki se poijo v zgodo-vini, pa ne kot skupni preteklosti, temveč v ustvarjeni skupni zgodo-vini, ki jim pomeni izhodišče političnega ravnanja. Zato je politi-čna moč nacionalizmov pravo nasprotje njihove ideoloske revščine kot tudi tiste produktivne zgodovine, ce kaj takega sploh lahko obstaja, ki jo razumem, kot na pre-toklost projiciram mo-del tega, kar bi družbeni procesi in razmere la-hko bili. Zato ni nič cu-dnega, da se zgoraj ime-novana trojica naciona-listov v mitih pojavlja z enim samim skupnim ocesom in zobom.

Kako gre ze tista ne-skončna? Oko za oko, zob za zob in glavo za glavo. Danes tukaj in drug tam je to cas Ke-re, boginje Smrti. Nanjo ga drkajo generali vseh vojsk, kajti ona je VOJ-

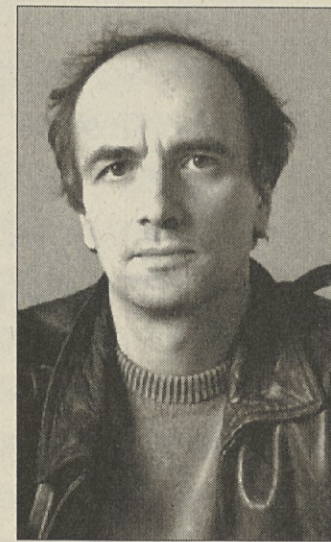
SKA. V vojski so vojaki, ki poslušajo, ubijajo in umirajo. Ukazujejo jim generali-nacionalisti, poslušni so državi, in ko zacasno propade dr-žava, propadejo tudi oni. Ne pa tudi Kere-vojska, kajti eno državo zamenja druga, ene na-cionaliste drugi in eno vojsko drugačna, se boljša vojska. Ares je bil in bo, dokler bo tako. Kaj smo se torej naučili?

Mogoče za zacetek to, da se vsak pri sebi, za-vestno odločimo, javno in ilegalno delovati pro-ti samovolji države, ki nas ustrahuje, da anali-ziramo in predstavimo to, kar so politiki in dr-zavni intelektualci pravzaprav hoteli pove-dati in se na vse mogoče načine tr vsemi sred-stvi borimo proti nacio-nalistom in vojakom. Na plano pa lahko pri-demo z različnimi civil-nimi pobudami za za-scito brezposelnih, be-guncev, drugeče misle-kih in zivecih. Da pa bo-mo to sposobni narediti, se za zacetek lahko opremo na tisto Brech-tovo antifasistično po-budo iz daljnega leta pred vojno, in to je vsa-ko leto, ki se glasi: »Kaj ce bi namesto termina ljudstvo v naših casih zaceli uporabljati besedo prebivalstvo? Zdi se mi, da bi tako lahko pri-hranili marsikaj hudega našim vnukom.«

Triumf volje?

VLAĐO MIHELJAK

»Tam, kjer je pomanjkljiva zakonodaja, mora odločiti politična volja.«
Marjan Spodobnik



Se tako olikan bralec citirane misli clana komisije dr-zavnega zbora za nadzor nad privatizacijo, mora pokasljati in pristaviti: »-Khm, oprostite, ampak to sem zagotovo že kje prebral!« Seve-da ste prebrali in slisali že nič kolikokrat. Sa-mo, ce bi citira-nega poslanca tlačili skupaj z druscino, ki je v tridesetih in

zgodnjih stiridesetih letih oblikovala javno mnenje (nacionalno) plavookim blondincem in jih poducevala, da je »...srce pomembnejše od razuma in vera od vednosti« (K. Seibold, 1936), bi tvegali, da bodo sodniki ravnali staromodno, in vas kljub »politični volji« in na osnovi »pomanjkljive zakonodaje« sankcionirali zaradi zaljenja. Poslančeva »politična volja« je kajpak sinonim za bolj popu-listično »srce« in »vero«. A v aferi (aferah) je zgovorni, k molku zavezani član komisije zato odigral - kot se statusu in strankarski identiteti spodobi - kmeta na sahovnici. Pravih akterjev ni bilo težko najti, ker se tudi skrivali niso.

Nejasno ob vseh teh obtozbah, kontraobto-zbah, kontrakontraobtozbah je le vprašanje, kdo je potem najverjetnejši krivec. No, afera-HIT-VIS-ITD je fascinantna ravno zaradi tega, ker se bo, kot vse kaže, potrdilo, da so vse obtozbe (+kontraobtozbe + kontrakontraobtozbe) vsaj delno resnične. Res je, da je za delovanje in učinkovitost parlamentarnih komisij visoke prioritete in pomembnosti nevezdržno, da prvi član, ki se mu zazdi politično koristno oziroma »politično voljno«, izcvetka, kar za zaprtimi vrati slisi ali »slisi«. Res je tudi, da sama ofenziva Brejca in Bavcarja razkriva po-leg potencialnih lumparij vladajoče stranke, njenega vodstva in njene podjetniške frakcije, nesporno tudi hudo instrumentalizacijo poli-cije in VIS-a za potrebe medstrankarskih obracunananj. Nič se ne slepimo, tudi Brejc (Bavcar) je prišel do spoznanja, da je zaradi premajhne pravne varnosti in zascite potre-bna »politična volja«, ki bo »razum« in »ve-dnost« presegla s »srcem« in »vero«.

Ce slednje povemo po kranjsko, to pomeni, da je treba stvar vzeti v svoje (=strankarske) roke. Ce kajpak vrh policije in njene special-ne službe za »specialno« varovanje ustavno-sti, zakonitosti itd. države ne zaupa in ne ve-rjame tej isti državi oziroma njenim zakoni-tim organom, je kajpak nekaj narobe predv-sem s tem (sicer bivšim) vrhom policije ozi-ro-ma državne varnosti.

No, zgoda se ne konca pri nedopustni in-strumentalizaciji policije in VIS-a; tukaj se sele zacenja. Na doslej netransparentne in »uradno« neartikulirane obtozbe sta vlada in vladajoča stranka odreagirali brezmejno tran-sparentno in prepoznavno artikulirano. Naj-prej sta se LDS in vlada zaceli dopolnjevati v javnih nastopih in kontraudarh na tak na-cin, da se je izbrisala vsakršna demarkacij-ska crta med »obveznostjo« vlade in »polju-bnostjo« stranke. Potem so si privosčili, da so že itak sporno objavo osebnega pisma pri-zadetelega ubovca Jeglica Dmrovske objavili v sfirizirani, neavtentični obliki, kar jemlje av-tentičnost tudi frizerjem. In nenazadnje je vlada v petkovem sporocilu za javnost pohi-tela s sporocilom, ki je z veliko »politične volje«, »srca« in »vere« udarila po toziteljih in njihovih (najbrz) nespornih kršitvah po-stopka, s tem pa se izognila odgovorom na hudo obremenjujoče obtozbe in otežila delo skupščinski komisiji za nadzor nad delom varnostnih in obveščevalnih služb ter tudi delo vseh drugih komisij, ki se ukvarjajo ali se bodo ukvarjali z afero in njenimi posledici-mi. Sam predsednik vlade je zahtevo po ustanovitvi parlamentarne komisije oznacil z nič manj kot McCarthyjevim komisij-skim lo-vo na carovnice v hladnovojni Ameriki. Se najmanj naivni državljani bi pričakovali, da bo predsednik vlade ravnal obratno in komi-sijo, ki bo razjasnila vse sume, histerično za-hteval.

V teh dneh v javnosti in javnih medijih vzdihujejo, da je vse kompromitirano, da ni-komur več ne moremo zaupati, da je to veliko razocarjanje za mlado demokracijo. To, da po-slej ne gre nikomur v visoki politiki »na pa-met« zaupati, je res. Le da to ni negativna, ampak pozitivna posledica afere, ki ji se ne vidimo konca. Demokracija se ne gradi na apriornem zaupanju, ampak na apriornem ne-zaupanju, ki nadomestca »srce, vero in politi-čno voljo«; na nezaupanju, ki izgradi orodja za kontrolo izhodiščno skorumpirane in po-kvarjene politike.

VZHODNA EVROPA (2)

Novi svet Starega sveta

Vzhodni in srednji Evropi se sicer obli-kujeta dve vrsti nek-danje komunistične parti-je. Tista, ki deluje v dr-žavah, kjer je demokracija pognala korenine, ne po-meni nikakršne grožnje. O tem pričajo nekdanji ma-džarski komunisti, ki so v resnici za trg, konkuren-cnost in reforme vneti so-cialisti, primerljivi z levi-carskimi strankami v Spa-niji ali Novi Zelandiji. V to kategorijo spada tudi stranka iz Litve. Dediči druge vrste, ki bi utegnili ogroziti demokracijo, de-lujejo v državah, kjer de-mokracije v resnici ni, de-nimo v Srbiji in Romuniji.

Neuspeh skrajnezev, da bi si pridobili široko pod-poro, včasih pripisujejo družbeni strpnosti, izvirajo-ji iz vse slabše življenjs-ke ravni. Videli bomo, da s poudarjanjem padcem standarda pretiravajo, je pa res, da je do njega prišlo in da je vplival na poli-tično življenje.

Komunizem so v vzhodni in srednji Evropi vrgle koalicije, ki so obsegale ta-ko rekoč vse družbene skupine razen skrivne po-litije. Tako široke koalicije pa bi tudi v najboljših raz-merah težko preživele. V vzhodni Evropi so razpa-dle zaradi gospodarske po-litike, ki so jo same zago-varjale. Vlade, oblikovane v okviru teh koalicij, so sku-sale življenjsko raven dvigniti z večjo učinkovi-tostjo, s tem pa so neizogi-bno povečale razlike v raz-delitvi dohodka. Dariusz Rosati je izracunal, da se je položaj vsakogar na Poljskem med koncem leta 1989 in sredino leta 1991 sicer poslabšal - povprečni dohodki so se zmanjšali za

26 odstotkov - toda se zla-sti so bili prizadeti delavci v industriji (njihovi stvarni prejemki so padli za 41 odstotkov), zasebnim kme-tovalcem pa se je godilo se slabše (66 % manjši zaslu-zek). Prav ti kategoriji pa sta bili najpomembnejši članici protikomunistične koalicije. Ali kot pravi Ku-ron: »Po zgodovinskem pa-radoksu so tisti, ki so str-moglavili komunizem, spodnesli tudi sebe.«

Koalicije so obstale do-volj dolgo, da so pripravile množične demonstracije, zaradi katerih so se komu-nisti morali umakniti s prizorišča, da so zmagale na prvih svobodnih voli-tvah in da so oblikovale prve vlade. Potem so se raz-letele: naj pomenimo So-lidarnost na Poljskem, Sa-judis v Litvi ali Državljan-ski forum in Javnost proti nasilju v Českoslovaski. To sesutje je imelo dve glavni posledici. V obeh primerih pa so opazovalci dobili znaten vtis, da po-litika postaja polagoma ek-stremistična in nestabilna.

Prvi učinek: liberalci stare sole so bili ob vpliv. Na Českoslovaskem so leta 1992 na junijskih volitvah pometli prvo generacijo di-sidentskih voditeljev. Ti disidenti so bili simbol obdobja, ki bi ga ljudje naj-raje pozabili. Vzhodnoe-vropska politika se zaradi njihovega padca zdi bre-zkompromisna, kajti prišli so iz liberalnih, intelektu-alnih vrst koalicije. Toda tisti, ki so jih zamenjali, se zdalec niso bili neodgovor-ni vrocekrvneži. Poraz je namreč dozvela populistična gospodarska politika.

Druga posledica: neve-rjetno veliko stevilo strank, ki so se po razpadu

koalicij borile za vstop v parlament. To nima nič opraviti z družbenimi de-litvami. Poljska ni razpre-sna na 67 grupacij in ne po-trebuje osebnosti, ki bi jo rešila pred anarhijo. Boho-tenje strank nima nič op-ra-

PRIREDIL W. NEWMANN

viti s petdesetimi leti komu-nizma. Zaradi tega so mnogi politiki alergični na strankarsko disciplino, a tudi v parlamentih, sesta-

vljenih iz takšne množice strank, je skoraj prislo do kaosa. Poljska je zato do-bila v letu 1992 tri vlade in je po letu 1990 petkrat zamenjala ministra, odgovor-nega za privatizacijo (toda zakon o privatizaciji se v



parlamentu že nekaj let ni-kamor ne premakne).

Poljska je vendarle ek-stremen primer. Toda sa-mo v eni državi (Albaniji) je kaka stranka dobila več kot polovico sedežev. Nih-ce torej ne more oblikovati večinske vlade. V Romu-niji in Bolgariji je vladajo-ča stranka le malce večja od druge najstvelneje in jo lahko druge stranke pre-glasujejo. Se več, v obeh državah je vladajoča »stranka« v resnici koalici-ja kakega ducata majhnih skupin, tako da je parla-mentarna fragmentacija se skrajnejša, kot je videti na prvi pogled.

Na Madžarskem, v Če-ski republiki in Slovaski je ena stranka precej večja od katerekoli izmed njenih tek-mic. Nobenemu paru drugih strank se ne bi mo-glo posrečiti, da bi jo mo-gel s skupnimi glasovi pre-magati. V teh državah je parlament sorazmerno ce-lovit. Toda celo v teh pri-merih največja stranka ne more sama vladati. Sesta-vljanje koalicij pa ni odvis-no ne od stevila parla-mentarnih strank ne od absolutne velikosti najve-čje izmed njih, temveč od sorazmerne velikosti strank, tj. od njihovih mo-znosti, da se potegujejo za članstvo v vladajočih koa-licijah. Več ko je taksnih strank, bolj je vlada nestabi-lna. Celu v sorazmerno nerazcepljenih parlamen-tih Madžarske, Češke re-publike in Slovaske je naj-večja stranka pri oblikova-nju vlade odvisna vsaj se od dveh. Čehi imajo v pra-ksi koalicijo starih strank, Madžari treh. Pač pa je na Poljskem nič manj kot enajst »vladotvornih« strank (in koalicija se-

Nadaljevanje



MENJALNIŠKI TEČAJI						
26. aprila 1993						
	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
menjalnica	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	67,80	68,65	9,55	9,72	6,98	7,22
AMTK Plus	—	—	—	—	—	—
Atelje 92 Idrija	68,00	68,50	9,50	9,75	7,10	7,30
Avtohisa	68,00	68,40	9,50	9,70	6,85	7,10
Azur Grupslje	67,80	68,60	9,55	9,75	6,88	7,20
Banka Vipra, Nova Gorica	67,98	68,65	9,57	9,66	7,17	7,25
Bela vrtnica	68,00	69,00	9,60	9,75	7,20	7,40
Bobr Trzin in Fuzine	67,90	68,40	9,60	9,70	7,10	7,20
BTC Terminal Sezana	67,95	68,70	9,55	9,70	7,02	7,18
BTC d.d. Ljubljana*	67,65	68,40	9,50	9,70	6,85	7,10
Burin Moste	—	—	—	—	—	—
Burin Center	—	—	—	—	—	—
Come 2 us	—	—	—	—	—	—
Dom na trgu	68,35	69,20	9,65	9,77	7,13	7,33
Emona Globtour*	67,95	68,60	9,58	9,79	7,07	7,28
Eros Ljubljana*	—	—	—	—	—	—
Eros Kranj*	—	—	—	—	—	—
Feniks Koper*	67,82	68,60	9,51	9,80	7,05	7,25
Feniks Markovec Koper*	67,82	68,60	9,51	9,80	7,05	7,25
Feniks Portoroz*	67,80	68,60	9,50	9,80	7,05	7,25
Fiba Koper	67,80	68,34	9,40	9,60	7,05	7,13
Firadas	68,00	69,00	9,45	9,68	7,10	7,30
Gallileo Kozina	—	—	—	—	—	—
Golfurist Domžale	—	—	—	—	—	—
Golfurist Ljubljana	67,60	68,38	9,55	9,70	6,95	7,15
Hida*	68,60	68,75	9,67	9,73	7,20	7,25
Hipotekarna banka Koper	67,80	68,40	9,45	9,70	7,03	7,40
Hram Rožice Mengeš	—	—	—	—	—	—
Hranilno kreditna služba	68,15	69,15	9,57	9,76	7,00	7,34
Idila Sečovelje	—	—	—	—	—	—
Ilirika Ilirska Bistrica	67,80	68,55	9,50	9,71	7,00	7,28
Ilirika Slovenj Gradec	68,10	68,70	9,61	9,72	7,00	7,30
Ilirika Postojna	67,90	68,55	9,58	9,68	7,10	7,21
Ilirika Sezana	68,40	68,55	9,59	9,72	7,20	7,30
Italdesign Nova Gorica*	68,00	68,90	9,60	9,75	7,11	7,25
Klub Slovenijales	—	—	—	—	—	—
Komericalna banka Triglav d.d.	—	—	—	—	—	—
Kompas Hertz Celje*	—	—	—	—	—	—
Kompas Hertz Velenje*	—	—	—	—	—	—
Kompas Hertz Idrija*	—	—	—	—	—	—
Kompas Hertz Tolmin*	—	—	—	—	—	—
Kompas Hertz Novo Mesto*	—	—	—	—	—	—
Kompas Hertz Krško*	—	—	—	—	—	—
Kompas Hertz Bled*	—	—	—	—	—	—
Kompas Holidays	68,30	68,70	9,65	9,75	7,05	7,20
Libertas Koper*	—	—	—	—	—	—
Ljubljanska banka d.d.	67,50	69,00	9,54	9,80	7,07	7,33
LB Banka Zavarje d.d. Trbovlje	67,00	68,70	9,52	9,76	6,60	7,30
LB Dolenjska banka NM	67,70	68,70	9,50	9,76	7,00	7,30
LB Komericalna banka NG*	66,60	68,60	9,28	9,70	6,65	7,24
LB Kreditna banka MB d.d.*	67,50	68,90	9,50	9,79	6,80	7,26
LB Splošna banka Celje	67,20	68,70	9,36	9,76	7,00	7,30
LB Splošna banka Koper*	67,48	68,56	9,24	9,61	6,79	7,26
MA - Vir	—	—	—	—	—	—
Madai Nova Gorica*	68,00	68,60	9,60	9,70	7,12	7,25
Madai Sempeter*	68,00	68,60	9,60	9,70	7,12	7,25
Media*	—	—	—	—	—	—
Niprom I*	68,20	68,80	9,60	9,80	7,20	7,40
Niprom II*	68,20	68,80	9,60	9,80	7,20	7,40
Otok Bled	68,00	68,45	9,62	9,71	6,90	7,12
Optimizem Loz*	67,80	68,80	9,56	9,75	7,08	7,30
Petrol*	68,60	68,80	9,60	9,73	7,10	7,20
Pigal Solkan*	68,05	68,75	9,58	9,75	7,10	7,30
Pigal Kobarič*	68,05	68,75	9,58	9,75	7,10	7,30
Pigal Obutek*	68,05	68,75	9,58	9,75	7,10	7,30
Pigal Diskont*	68,05	68,75	9,58	9,75	7,10	7,30
Positna banka Slovenije	67,30	68,49	9,36	9,66	6,60	7,09
Probanka Maribor	67,80	68,70	9,55	9,75	6,95	7,25
Publikum Ljubljana	68,50	68,94	9,61	9,79	7,15	7,25
Publikum Celje	68,10	68,59	9,61	9,72	6,90	7,10
Publikum Dobova	68,20	68,80	9,34	9,56	6,40	7,00
Publikum Kostanjevica	68,20	68,80	9,34	9,56	6,40	7,00
Publikum Krško	68,20	68,80	9,34	9,56	6,40	7,00
Publikum Maribor	68,10	68,75	9,64	9,74	6,75	7,05
Publikum Meitika	67,90	68,80	9,40	9,60	6,80	7,00
Publikum Mozirje	67,85	68,54	9,62	9,74	6,85	7,20
Publikum Novo Mesto	67,90	68,80	9,40	9,60	6,80	7,00
Publikum Piran	68,00	68,40	9,50	9,58	7,00	7,15
Publikum Tolmin	68,05	68,50	9,61	9,70	7,00	7,23
Publikum Sevnica	68,10	68,70	9,65	9,75	6,65	6,95
Publikum Sentilj	68,10	68,75	9,65	9,75	6,75	7,05
Publikum Sentjur pri Celju	68,22	68,74	9,61	9,71	6,90	7,10
Publikum Trebnje	67,60	68,40	9,50	9,59	6,70	6,95
Publikum Zagorje	68,00	68,65	9,60	9,72	6,85	7,08
Publikum Zalec	68,15	68,79	9,60	9,72	7,00	7,19
Roja	—	—	—	—	—	—
Shalaby	67,80	68,40	9,52	9,75	7,07	7,19
Sit - on	—	—	—	—	—	—
SKB d.d. Ljubljana* **	68,00	68,60	9,66	9,74	7,05	7,35
Slovenijaturist Ljubljana	—	—	—	—	—	—
Slovenijaturist Jesenice	67,85	68,55	9,57	9,70	7,00	7,20
Slovenijaturist zel. p. Ljubljana*	68,30	69,20	9,60	9,70	6,80	7,30
Slovenijaturist zel. p. Maribor*	—	—	—	—	—	—
Slovenska hran. in pos. Kranj	—	—	—	—	—	—
Slovenska investicijska banka*	68,10	68,80	9,60	9,75	6,70	7,25
Sonce	—	—	—	—	—	—
SZKB d.d. Ljubljana	67,65	68,25	9,48	9,67	6,90	7,20
Tartarus Postojna	67,52	68,27	9,41	9,61	6,81	7,11
Tentours Domžale	68,20	69,00	9,65	9,85	7,10	7,40
Tori*	68,40	69,00	9,40	9,80	6,75	7,20
Upimo	68,50	68,80	9,68	9,74	7,20	7,30

MENJALNICA HIDA

Pokrita tržnica Ljubljana

MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKE, KRONE, FUNTE IN GULDNE

VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVAŠKI DINARJI

Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE								
Tečajna lista št. 80 z dne 26. aprila 1993 — Tečaji veljajo od 27.4.1993 od 00.00 ure dalje								
				ZA DEVIZE				
država	šifra	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni		
Avstralija	036	avstr. dolar	1	74,2509	74,4743	74,6977		
Avstrija	040	šiling	100	937,6179	940,4392	943,2605		
Belgija	056	frank	100	320,4984	321,4628	322,4272		
Kanada	124	dolar	1	82,2518	82,4993	82,7468		
Danska	208	krona	100	1715,6131	1720,7754	1725,9377		
Finska	246	marka	100	1928,0035	1933,8049	1939,6063		
Francija	250	frank	100	1953,7278	1959,6066	1965,4854		
Nemčija	280	marka	100	6595,9750	6615,8225	6635,6700		
Grčija	300	drahma	100	—	48,7851	48,9315		
Irska	372	funt	1	—	161,4261	161,9104		
Italija	380	lira	100	7,0642	7,0855	7,1068		
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	5,9000	—		
Japonska	392	jen	100	93,8278	94,1101	94,3924		
Nizozemska	528	gulden	100	5870,0879	5887,7512	5905,4145		
Norveška	578	krona	100	1559,9481	1564,6420	1569,3359		
Portugalska	620	escudo	100	70,9727	71,1863	71,3999		
Švedska	752	krona	100	1442,8696	1447,2112	1451,5528		
Švica	756	frank	100	7295,8080	7317,7613	7339,7146		
Velika Britanija	826	funt sterling	1	164,9653	165,4617	165,9581		
ZDA	840	dolar	1	103,5964	103,9081	104,2198		
Evropska Skupnost	955	ECU	1	128,8788	129,2666	129,6544		
Španija	995	peseta	100	89,2430	89,5121	89,7800		
Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.								
Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 28. APRILA 1993								
št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. JUNIJA 1993:					1.000,000	636,748	655,611	1.292,359
43		127,3496%	131,1222%	129,2359%	100,000	63,675	65,561	129,236
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 5. OKTOBRA 1993:					1.300,000	631,146	642,249	1.273,395
160		97,0994%	98,8075%	97,9535%	130,000	63,115	64,225	127,340

MENJALNI TEČAJ ZA HRD			
26. APRIL 1993		v SLT za 100 HRD	
menjalnica		nakupni	prodajni
A banka		5,00	7,00
Bela vrtnica		4,00	7,00
Fiba		5,00	7,00
Hida*		5,80	7,00
Ilirika Postojna		5,47	6,90
Niprom I in II*		6,00	7,00
Otok Bled		3,96	8,48
Shalaby		5,00	7,50
Slovenijaturist zel. p. Lj.*		5,55	8,00
Tentours Domžale		5,00	9,00
Tori		5,00	8,00
Tečaj velja danes.*			

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA			
27. APRIL 1993		v LIRAH	
valuta		nakupni	prodajni
ameriški dolar		1440,00	1480,00
nemška marka		918,00	938,00
francoski frank		270,00	278,00
holandski gulden		812,00	836,50
belgijski frank		44,20	45,70
funt sterling		2277,00	2348,00
irski sterling		2230,00	2295,00
danska krona		237,00	245,00
grška dramma		6,50	7,40
kanadski dolar		1130,00	1172,00
japonski jen		12,80	13,60
švicarski frank		1012,00	1040,00
avstrijski šiling		130,00	134,00
norveška krona		215,00	223,00
švedska krona		200,00	206,00
portugalski escudo		9,50	10,40
španska pezeta		12,20	13,50
avstralski dolar		1030,00	1070,00
madžarski florint		10,00	15,00
slovenski tolar		13,30	14,25
hrvaški dinar		0,50	0,80

TEČAJ TOLARJA V TUJINI				
26. APRIL 1993				
država	banka	nakupni	prodajni	
Avstrija	Posojilnica Pliberk	10,00	11,00	
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	10,30	11,30	
Avstrija	Posojilnica Borovlje	10,10	11,00	
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	10,00	11,00	
Avstrija	Posojilnica Ločilo	10,00	11,00	
Italija	Kmečka banka Gorica	13,50	14,30	
Italija	Tržaška kreditna banka	13,30	14,25	

DEVIZNI TRG BEOGRAD					
26. APRIL 1993			ZA DEVIZE		
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avsrija	šiling	100	500700	502200	503700
Francija	frank	100	1044700	1047800	1050900
Nemčija	marka	100	3524300	3534900	3545500
Italija	lira	100	3718	3729	3740
Švica	frank	100	3883700	3895400	3907100
ZDA	dolar	1	56248	56417	56586
V. Britanija	funt	1	87544	87807	88070

Opomba: povzeto po Reuterju



MEDNARODNE FINANČNE USTANOVE / BANKA ZA MEDNARODNE PORAVNAVE

V trezorjih banke leži tudi na tone zlatih opek iz nekdanje Jugoslavije

BIS zahteva, da se naslednice Jugoslavije sporazumejo o delitvi premožnja - Nobenih dolgov

LJUBLJANA - Slovenski zunanji minister Lojze Peterle in guverner Banke Slovenije France Arhar sta se med nedavnim obiskom v Bazlu pogovarjala tudi v Banki za mednarodne poravnave, ustanovi, v kateri je v obliki zlatih opek zamrznjen del premoženja nekdanje Jugoslavije. Banko na kratko imenujemo kar BIS, kar je kratica za njeno polno ime Bank for international settlements - Banka za mednarodne poravnave. Banka Slovenije za zdaj ne zeli objaviti natančnejših podatkov o tem, koliko zlata je nekdanja Jugoslavija deponirala v BIS, povedo pa, da ga je v trezorjih »kar nekaj deset ton.« BIS ni pripravljena razdeliti premoženja med države, ki so nastale iz nekdanje Jugoslavije, dokler se ne te ne bodo same sporazumele, po kakšnem ključu naj premoženje razdelijo. V Banki Slovenije pravijo, da je takšen dogovor za zdaj nemogoč, saj Srbija zavrača vse predloge. V Banki Slovenije poudarjajo, da Jugoslavija pri BIS ni imela dolgov pač pa le premoženje. BIS je zadnje nove članice sprejela leta 1972. Nekdanja Jugoslavija je bila članica in hkrati delničar BIS. V banki ne izključujejo možnosti, da bi Slovenija in druge države, nastale iz Jugoslavije, postale njene članice, zahtevajo pa sporazumno rešitev za delitev premoženja. Gradivo o tej najstarejši mednarodni finančni organizaciji nam je prijazno odstopila gospa Marija Sketa iz Banke Slovenije, prevedel in za objavo priredil pa ga je Vilko Novak.

Nemske reparacije botrovale ustanovitvi.

Ze pred prvo svetovno vojno so centralne banke raznih držav razmisljale o ustanovitvi "banke bank", kajti potreba po mednarodnem sodelovanju je bila očitna. Postala je prav zgoda po koncu sovražnosti, ko se je bilo zelo

težko vrniti k predvojni zlati podlagi, a povrh je bilo treba rešiti vprašanje nemških reparacij. Države, ki jim je bila Nemčija dolžna vojno odškodnino, so januarja 1930 na konferenci v Haagu sklenile, da bodo Nemčiji odplacila zmanjšale in jih skušale komercializirati. In za

lazjo tehnično izvedbo tega nacrtu so 20. januarja 1930 ustanovile Banko za mednarodne poravnave (BIS), ki naj bi tudi sicer pospeševala sodelovanje med centralnimi bankami in zagotavljala potrebne storitve za mednarodne finančne operacije. Nova mednarodna finančna ustanova je začela delovati 17. maja 1930 v Bazlu.

Zacetni kapital so prispevale države članice, in sicer bodisi neposredno iz trezorjev svojih centralnih bank in finančnih ustanov, lahko pa so svoj delež zbrale z razpisom delnic na svojem ozemlju. Zaradi tega je 16 odstotkov delniškega kapitala v rokah zasebnikov (centralna banka ZDA, recimo, sploh nima vloženega lastnega denarja, pa tudi del belgijskega in francoskega delniškega kapitala ni pritekel iz centralnih bank). Vsi delničarji imajo enake pravice do delitve dividend, pač pa so zasebni delničarji brez pravice do glasovanja na obnem zboru, niti jih na njem ne more zastopati kdo drug (ti pravici imajo samo centralne banke držav članic).

BIS danes

Pravni položaj BIS je precej zapleten. Po eni strani ima strukturo delniške družbe, po drugi

pa je mednarodna organizacija, ki se mora poravnati mednarodni zakonodaji, seveda pa tudi uživa iz tega izviračo privilegije in imuniteto (med drugim zanjo ne veljajo švicarski zvezni zakoni o bankah, hranilnicah in družbah).

Danes ima pravico do glasovanja na obnem zboru 32 centralnih bank. Drugi organ je upravni odbor, sestavljen iz guvernerjev (ta hip centralnih bank Belgije, Francije, Nemčije in Velike Britanije, vsak pa sme določiti se enega rojaka). Upravni odbor izvoli svojega predsednika in predsednika banke (po drugi svetovni vojni sta ti funkciji združeni, trenutno je na položaju Bengt Dennis, guverner švedske Riksbanke), imenuje pa tudi generalnega direktorja (danes Alexandre Lamfalussy) in druge vodilne člane uprave. Osebe BIS steje skupaj z časovno zaposlenimi 440 ljudi iz 22 držav.

Kot obračunsko enoto v BIS uporabljajo zlati frank (obračunska enota nekdanje Latinske denarne zveze, po vrednosti enaka švicarskemu franku pred devalvacijo 1936 oziroma danes 1,94 USD). BIS je doslej izdala natanko 473.125 delnic v skupni vredno-

sti 1183 milijonov zlatih frankov. 31. marca 1992 je bila bilanca 48 milijard zlatih frankov (99,8 milijarde USD), lastna sredstva BIS (kapital in rezerve) pa so znašala 1,6 milijarde zlatih frankov (3,9 milijarde USD).

Forum za mednarodno denarno sodelovanje

Bančni prostori v Bazlu so redno shajališče guvernerjev centralnih bank glavnih industrializiranih držav. Na številnih srečanjih usklajujejo denarno politiko, predvsem v okviru t.i. Skupine desetih in Evropske skupnosti. Bazelska srečanja so po drugi svetovni vojni kajkrat krojila finančno prihodnost sveta, denimo v obdobju 1947-1958, ko je bilo treba postaviti na nove temelje vrsto dogovorov o medevropskih plačilih. Sledila so burna leta 1960-1971, časi številnih tečajnih spekulacij, ki so jih na bazelskih sestankih bolj ali manj uspešno dusili. V letih 1961-1968 so centralne banke Skupine desetih z ustanovitvijo t.i. zlatega poola intervenirale na trgih z zlatom.

BIS je postala pomembna koordinacijska med centralnimi bankami, ko se je marca 1973 za vedno sesul sistem fiksnih tečajnih razlik; pomoč pri vzpostavitvi

denarnega trga razvijajoce se EGS po letu 1971; decembra 1974, po odmevnih bančnih skandalih v ZRN in ZDA, ustanovitev odbora, ki je povezal bančne nadzornike in ki je se danes zelo aktiven.

Na kratko povzeto: Banka za mednarodne poravnave na tem področju skrbi za učinkovitost in stabilnost plačevanja, tako v samih državah članicah kot v njihovih mednarodnih transakcijah. Ali z drugimi besedami, centralnim bankam pomaga, da lažje upravljajo s svojimi zunanjimi rezervami. Njena koordinacijska vloga se je še razširila, saj po letu 1992 sodeluje tudi s centralnimi bankami nekdanjih republik Sovjetske zveze in članic razpadlega "vzhodnega bloka". V ozadju vsega tega so kajpada nešteta posvetovanja, simpoziji, redni in ad hoc sestanki ekonomistov, računalniških strokovnjakov in drugih specializiranih bančnih strokovnjakov.

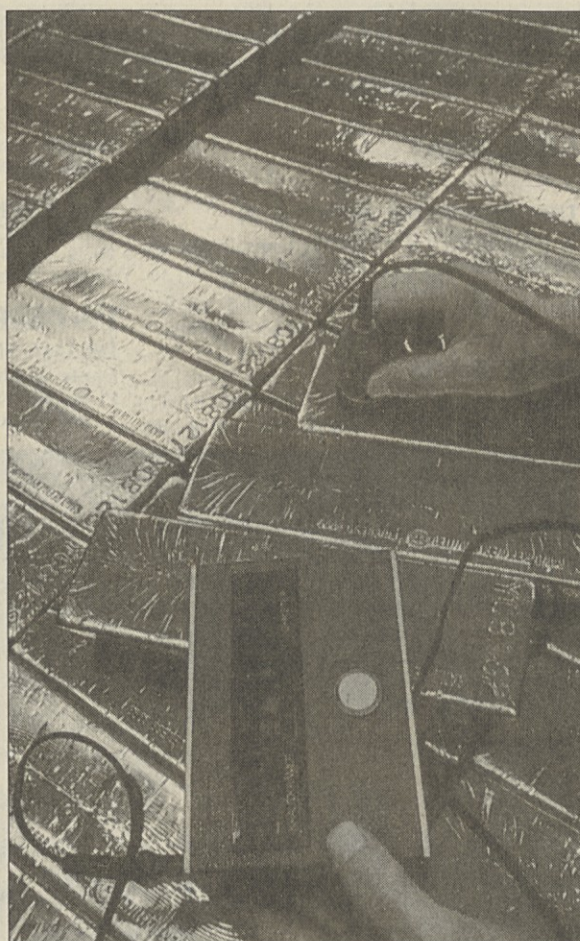
Raziskovalni center

Pod streho BIS je bilo opravljeno neizmerljivo veliko dela s področja ekonomskih raziskav in statistike, usmerjenega predvsem v boljše razumevanje mednarodnih finančnih trgov in medsebojnih vplivov nacio-

nalnih denarnih politik. Ze leta 1963 so začeli zbirati podatke o mednarodnem bančnistvu, ta dejavnost pa je do danes dozorala v obliki dragocenih računalniških podatkovnih baz. BIS že od sredine 60-ih let redno pripravi Letno poročilo, zbirko koristnih statističnih podatkov in analiz o dogajanjih na "evrotrgih" in drugih mednarodnih finančnih prizoriscih. Od leta 1974 izhaja trimesečna publikacija s statističnimi podatki in komentarji o tržnih trendih, od konca 1977 pa dvakrat na leto pripravi- jo precizne in komentirane podatke iz sveta bančništva. Po letu 1983 obcasno izhaja publikacija s podatki o nacionalni strukturi trgov in mednarodnih medbančnih povezavah. In nazadnje, BIS sestavlja skupaj z OECD polletna poročila o zunanji zadolžitvi, ki vsebujejo poleg podatkov o bančnih posojilih tudi preverjene podatke o komercialnih kreditih.

Banka bank, agencija in upraviteljica

BIS se je z desetletji razvila tudi v ponudnico najrazličnejših storitev. Pri njej ima ta hip deponirana sredstva več kot 90 centralnih bank z vsega sveta! Ob koncu marca 1992 so ti depoziti



Med zlatimi se ne more znati navadna opeka

ti znašali približno 75 milijard USD, to pa je bilo kar kakih 10 odstotkov svetovnih deviznih rezerv... BIS centralnim bankam obcasno prisloci na pomoč tudi z likvidnimi sredstvi, in sicer v okviru najrazličnejših dogovorov.

Izjemno vlogo je Banka za mednarodne poravnave odigrala leta 1982, ko je svetovna dolžniška kriza hudo ogrozila stabilnost mednarodnega finančnega sistema. V naslednjih desetih letih je skupaj z vodilnimi centralnimi bankami preskrbela premoštitvena posojila vrsti držav, predvsem latin-

skoameriskim in vzhodnoevropskim. Seveda pa se BIS ukvarja tudi s tradicionalnimi vrstami

naložb in pri tem sodeluje predvsem z vodilnimi komercialnimi bankami. Za sklep tega prikaza naj omenimo se agencijsko in upraviteljsko vlogo BIS, od klirinških poslov do mednarodnih poravnav in posojil, prav v zadnjem casu denimo ob združitvi Nemčij, ko so v Bonnu izdali novo serijo obveznic, da bi poravnali zapadle obresti dveh prejšnjih posojil.

Pri vsej tej živahnosti pa ostaja v veljavi zelezno pravilo, zapisano v 19. členu statuta BIS: Banka za mednarodne poravnave ne sme predlagati poslov vladam in v njihovem imenu ne sme odpreti tekočih računov.

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE / NADZOR NAD BANKAMI

Zvezna administracija se je preveč vtikala v bančne posle

Osrednja banka predlaga splošna pravila za poslovanje

STELA DAWSON/REUTER

WASHINGTON - Banka za zvezne rezerve, kot se imenuje ameriška različica narodne banke, se je odzvala zahtevam industrije, naj ublaži nadzor nad bankami in je predlagala zelo splošna pravila o varnem in zdravem poslovanju denarnih zavodov. Bančniki so predlog sprejeli z olajša-

njem, saj so tudi sami opozarjali, da bi preveliko vmesavanje zvezne administracije v njihove interne operacije se poslabšalo položaj na posojilnem trgu. Neodvisno združenje bančnikov Amerike je kljub vsemu

napovedalo, da si bo se vedno prizadevalo za odpravo zakona, s katerim je kongres leta 1991 uvedel strožji vladni nadzor nad bankami.

Stebler tedanje bančne reforme so cedalje strožje omejitve bančnih opera-

cij, ce banka nima dovolj rezervnega kapitala. Vlada je pred dvema letoma postavila tudi nadzorne organe, ki naj bi pravocasnno opozarjali na slabo vodenje, denimo odobravanje posojil brez zadostnih jamstev. V najnovejšem predlogu niso nasteta podrobna varnostna merila, temveč so razgrnjene samo široke smerice o previdnem in odgovornem poslovanju. "Predlagani standardi so cilji, ki naj bi jih dosegli s primernimi operacijami in korektnim vodenjem, medtem ko so načini za doseg te ciljev prepisani ustanovam samim," piše v poročilu Banke za zvezne rezerve.

Po novih pravilih bi morala banka predlagati temeljit sanacijski program, ce bi stiri četrtletja zapored dosegala slabe rezultate in ce bi napovedi za naslednja stiri četrtletja nakazovala takšne izgube, da bi bila ogrožena osnovna glavica. Po ocenah zveznih finančnih oblasti ta hip kakih 900 ameriških bank ne bi zadovoljilo glavne kriterije, npr. glede kritne glavice, rezervnih skladov, rizičnega kapitala.

Po mnenju Banke za zvezne rezerve predlagana pravila o skrbnejši posojilni dokumentaciji ne bodo ovirala za poskus predsednika Clintona, da bi s sprostitvijo predpisov omogočil proznejšo posojilno politiko. Osrednja banka namerava tudi nemudoma obvestiti kongres, ce se pravila ne bodo obnesla oziroma ce bodo banke imele zaradi njih prevec zvezane roke.

FRANCIJA / EURO DISNEY POSLUJE Z IZGUBO

Obljubljeno deželi, v katero bi prav radi romali vsi otroci, tarejo previsoki stroški

Napovedana izguba in novica o tem, da bodo potrebna dodatna vlaganja, so na pariški borzi zmanjšala vrednost delnic Euro Disneya - Več kot trije milijoni obiskovalcev

PARIZ - Družba Euro Disney je sporočila, da je v prvem delu zimse sezone poslovala z izgubo. Zdaj si prizadeva odkriti načine, da bi svoje finančno stanje uredila s pomočjo »vnaprejš predvidene izgube« znotraj obračunskega leta, ki se konča 30. septembra. Družba, ki se nahaja v parku Marne-la-Vallée vzhodno od Pariza, je začela delovati lani aprila in je v sedmih mesecih, do 30. marca, pridelala neto izgubo 203 milijone ameriških dolarjev. Euro Disney, katerega 49 odstotkov je last družbe Walt Disney iz ZDA, za izgubo krivi predvsem nizko zasedenost svojih hotelov, ki so bili v povprečju zasedeni samo 37-odstotno. »Vnaprejš predvidena izguba in znižanje stalnih stroškov, ki bi za-

htevali dodatne programske investicije, bi se slabše vplivala na likvidnostna sredstva ter na celotni finančni položaj družbe,« so zapisali v svojem poročilu pri Euro Disneyu. »Da bi izboljšali položaj, si zdaj Euro Disney in The Walt Disney Company skupaj prizadevata poiskati potencialne vire financiranja.«

Med lanskim oktobrom in letošnjim marcem je pariški Disneyland obiskalo približno 3,3 milijona obiskovalcev, kar je prineslo 336 milijonov čistega prihodka. Pri Euro Disneyu priznavajo, da je to daleč pod njihovimi pričakovanji. Zaradi visoke ravni fiksnih stroškov se je namreč vsota gotovinskih izdatkov povzpela na 278 milijonov dolarjev. Zagotavljajo tudi,

da bodo ta nauk svoje prve zimske sezone zdaj vključili v svoje vodenje, upravljanje ter marketinsko strategijo in podvojili svoje napore, da bi stroške zmanjšali. »Vrhunec pomladansko-poletne sezone je pred nami in z njim tudi pričakovanja za boljši obisk in večjo zasedenost hotelov v drugi polovici fiskalnega leta,« so zatrdili pri Euro Disneyu. »Kljub temu bosta izguba v prvi polovici leta in visoka raven stalnih stroškov se naprej povzročali osnovno finančno izgubo v tem fiskalnem letu,« so dodali. Napovedana izguba in novica o tem, da bodo potrebna dodatna vlaganja, sta na pariški borzi zmanjšali vrednost delnic Euro Disneya za 1,65 francoskega franka, torej na 76,60 frankov. (Reuter)



RUSIJA / TOVARNA BRUŠENIH DIAMANTOV

V ruski pokrajini Jakutija imajo bogata nahajališča diamantov in želijo si, da bi ruski mladoporočenci nosili predvsem njihove prstane

FIONA FLECK/REUTER

JAKUTSK - Z diamanti bogata Jakutija bo v kratkem odprla že drugo tovarno brušenih diamantov, ki skupaj s prvo delavnico diamantnega nakita sodi v ambiciozno zasnovan vladni program, po katerem naj bi vzpostavili celotno industrijo diamantov. »V letu 1995 nameravamo ustvariti od dva do dva tisoč petsto delovnih mest v 15 brusilnicah surovih diamantov ter 5 obratov za industrijske diamante, ki jih obdelujejo z rezilnimi instrumenti,« je izjavil jakutski namestnik ministra za geologijo, Vladi-

slav Samsin. »Ze v naslednjih dveh letih nacrtnemo izvoz naših brušenih kamnov. Kakor hitro bo naša industrija dragih kamnov v letu 1994 dosegla svetovne standarde, bomo začeli izvažati tudi diamantni nakit, ki ga izdelujemo sami.« Jakutska tovarna diamantov zaposluje domačo delovno silo in 80 v Rusiji solanih brusilcev. Surove diamante bodo odkupovali iz pred kratkim ustanovljenih državnih rezerv diamantov, od Ko-

miteja za dragocene kamne s sedežem v Jakutsku. Te rezerve so del 20-odstotnega deleža Rusije pri izkopu surovih diamantov. Ostalo prodajo v Južno Afriko, diamantnemu gigantu De Beersu, v skladu s pogodbo, ki so jo podpisali v lani. Tovarna, ki bo začela delati v kratkem, je že druga jakutskatovarna brušenih diamantov. Nastala je kot mesanopodjetje Tuimaada Diamonda in izraelskega podjetja Joseph Aria & Reichbard. »Zdaj se izra-

elska družba lahko postopoma umakne, saj je tovarna pripravljena, da začne ze v naslednjem mesecu delati brez svojega zahodnega partnerja,« je izjavila namestnica direktorja Tuimaada Diamond, Svetlana Maksimova. Nikita Markin, komercialni direktor v novi tovarni, pa se je pohvalil: »Imamo celo vrsto zahodnih vzorcev za poročne prstane. Naši brusilci so se solali v Italiji. Diamantne prstane bomo tržili le v Rusiji, ker je zaradi vi-

sokih dajatev izvoz zaenkrat se nedonosen.« Nekdanja vzhodna Evropa je naslednje potencialno tržišče za diamante in diamantni nakit, meni Semyon Zilberg, podpredsednik družbe. »Zelim si, da bi ruski mladoporočenci nosili nase diamantne prstane, kot je to navada na Zahodu.« Tu di Japonska, ki nikoli ni imela tradicije diamantnih zaročnih in poročnih prstanov, je postala v 10 letih eden največjih poročnikov, zahvaljujoč uspešni marketinski kampanji južnoafriške družbe De Beersa.



Foto: Ales Fevžer



GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

DRAMA SNG (tel. 061/221-511)

B. Friel: PLES V AVGUSTU (danes, 28. 4., ob 19.30. uri). Za abonma Sreda in izven.

B. Friel: PLES V AVGUSTU (četrtek, 29. 4., ob 19.30. uri). Za abonma Četrtek in izven.

MALA DRAMA

Woody Allen: ZAIGRAJ SE ENKRAT, SAM (danes, 28. 4., četrtek, 29. 4. in v po-



Na sliki: Gregor Baković (Allan Felix) in Petra Govc (Nancy, Sanjska Sharon, Sharon Lake, Vanessa, Intelektualka) (Foto: Simon Stojko-Falk)

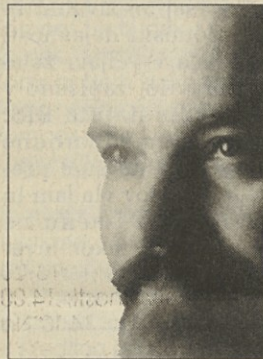
tek, 30. 4. ob 20. uri). Za izven (konto). RAZPRODANO!

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO (061/210-852)

G. Tabori: GOLDBERGOVE VARIACIJE (danes, 28. 4., ob 15.30. uri). Za abonma Sreda popoldanski in izven.

J. B. P. Moliere: AMFITRION (četrtek, 29. 4., ob 19.30. uri). Za izven in konto.

E. Flisar: KAJ PA LEONARDO? (petek, 30. 4., ob 19.30. uri). Za izven in konto.



Evald Fliser: Grumova nagrada za najboljšo dramsko besedilo v letu 1992 in nagrada Presernovega sklada za dramsko besedilo Milan Stefe - Severjeva nagrada za vlogo g. Martina Matjaz Turk -

nagrada Združenja dramskih umetnikov Slovenije (ZDUS) za vlogo Posevnega

MALA SCENA MGL

Z. Petan: DON JUAN IN LEPORELLA (petek, 30. 4., ob 19.30. uri). Gostovanje na Dunaju v Akzent Teatru.

MARIBOR

DRAMA SNG

Dante Alighieri: LA DIVINA COMMEDIA-PURGATORIO (danes, 28. 4., ob 19.30. uri). Za red Premierski.



Dante Alighieri: LA DIVINA COMMEDIA-PURGATORIO (četrtek, 29. 4., ob 19.30. uri). Za red Drama in izven.

Dante Alighieri: LA DIVINA COMMEDIA-PURGATORIO (četrtek, 29. 4., ob 19.30. uri). Za red Drama in izven.

OPERA

G. Verdi: RIGOLETTO (torek, 4. 5., ob 19.30. uri). Za izven.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠČE (064/222-681)

Henrik Ibsen: NORA (drama - danes, 28. 4., ob 19.30. uri). Za izven in konto.

Miro Gavran: MOZ MOJE ZENE (komedija) (četrtek, 29. 4., ob 19.30. uri). Za abonma Četrtek, konto in izven. Gostovanje Spanskih borcev iz Ljubljane.

NOVA GORICA

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE (065/25-328)

R. Vitrac: VOLKODLAK (petek, 30. 4., ob 10. uri). Gostovanje v Ajdovščini.

Še vedno je vsega kriva Marjana!



V tržaskem Kulturnem domu se nadaljujejo ponovitve komedije *Milana Kleca Vsega je kriva Marjana Derzaj. Poleg članov Slovenskega stalnega gledališča nastopa tudi »prava« Marjana Derzaj (na sliki Davorina Križmančiča).*

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

KOMORNI KONCERT (ponedeljek, 3. 5., ob 20. uri, Gallusova dvorana). Ciril Skerjanec, violoncelo; Andrej Jarc, orgle; Igor Skerjanec, violoncelo. Program: Buxtehude, De Fesch, Gubaidulina, Ramovs, Golob, Handel.

KLUB K4

(061/113-282)

PESMI EDITH PIAF (nedelja, 2. 5., ob 22. uri). Promocijski koncert Alenke Vidrih ob spremljavi kitare in harmonike.

KAMNIK

FRANCISKANSKA CERKEV

V petek, 30. aprila ob 20. uri bo koncert ob 150-letnici rojstva tuhinjskega rojaka, organista, zborovodje in skladatelja p. ANGELIKA HRIBARJA in 500-letnici Franciskanskega

samostana v Kamniku.

Nastopal bo MESANI PEVSKI ZBOR »MAVRICA«, Srednja vas, zborovodja: Lojze Kolar, organistka: Marija Holcar. Slavnostni govornik: dr. Edo Skulj, povezovalca: Manja Zebaljec in Tone Fticar. Iz sporeda: V prvi spomladi, Slovo od lastovke, Božji volek, V boj, Mlatiči, Vecerni zvonovi, Ave Marija...



Pater Angelik Hribar (1843-1993)

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

GLEDALIŠČE MIELA

V PRIHODNIH DNEH: v petek, 14. maja, ob 21. uri niz koncertov »Zattere alla deriva«. Nastopil bo Jin Hi Kim.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

JUTRI: ob 21. uri recital »Il Teatro canzone di Giorgio Gaber«. Ponovitev v petek, 30. t. m.

AVDITORIJ SISSA V MIRAMARU

DANES: ob 21. uri koncert orkestra gledališča Verdi pod vodstvom S. Pacorja. Solist P. Rumetz. Vstopnice pri blagajni dvorane Tripicovich in Avditorija Sissa. Vstopnina 8.000 lir.

TRŽIČ

OBCINSKO GLEDALIŠČE

DANES: ob 20.30 prvi koncert niza Danubio, Una civiltà musicale. Nastopil bo simfonični orkester RTV Slovenije pod vodstvom A. Nauta. Na sporedu Roman Haubenstock-Ramati, Bela Bartok in Arnold Schoenberg.

V petek, 30. t. m., ob 20.30 - drugi koncert: nastopil bo pianist France Clidat. Izvajal bo Lisztove skladbe.

MAIANO

DANES: na stadionu bo na sporedu koncert glasbene skupine Iron Maiden.

VIDEM

SPORTNA PALACA CARNERA

DANES: ob 21. uri za niz »Udine jazz« bo nastopil SaLoMaGa Kvartet in Louis Sc Davis.

RAZNE PRIREDITVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

(061/222-815)

Film Roberta Altmana: IGRALEC/ THE PLAYER (od 3. do 9. 5., ob 20. uri, Kosovelova dvorana). Slovenski podnapisi.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

GLEDALIŠČE SCUOLA DI MUSICA 55

NOVA GORICA

GORISKA KNJIZNICA

V četrtek, 29. aprila ob 19. uri predstavitev faksimilirane izdaje PESMI STIRIH in klepet s pesniško četverico.

V PRIHODNIH DNEH: v petek, 30. t. m., ob 17. uri srečanje s pianistom Luco Ravagnijem, ki spremlja na koncertu Giorgia Gaberja.

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

NAPOVEDUJEMO: svečano otvoritev razstave OSKORJA KOKOSCHKE (ponedeljek, 3. 5., ob 18. uri, Galerija CD). Razstavo bosta predstavila prof. dr. Sigrun Loos, višja kustosinja deželnega muzeja Rupertinum iz Salzburga in prof. Zoran Kržišnik, direktor MGLC iz Ljubljane. V glasbenem programu bosta sodelovala Jurka Zoroja- flavta in Jerko Novak- kitara.

NARODNA GALERIJA (061/219-740) EVROPSKI SLIKARJI IZ SLOVENSkih ZBIRK (od 14. aprila do 4. julija), avtorja razstave in kataloga: prof. Federico Zeri, Rim in dr. Ksenija Rozman, kustos NG v Ljubljani.

CEKINOV GRAD (Muzej novejšje zgodovine, 061/323-968) Na ogled je razstava MENJAVE DENARJA V 20. STOLETJU V SLOVENIJI.

GALERIJA ILIRIJA

Na ogled je razstava skulptur DRAGICE CADEŽ Drugačnost podobe. Razstava bo na ogled do 3.maja.

KNJIZNICA ZALOG

Na ogled je razstava umetniskih fotografij DUSANA JEZA. Razstava bo odprta do 15. maja. V knjižnici si do 15. maja lahko ogledate tudi razstavo domače in tuje strokovne literature o železnici iz zasebne zbirke slikarja FRANCIJA LESJAKA.

GALERIJA KOMPAS

Na ogled je razstava slik akademskega slikarja TOMANA VELJAKA, ciklus slik z naslovom Praznovanje pomladi.

GALERIJA EQUINA

Razstava slik IZTOKA OSOJNIKA in fotografij DUSANA PIRIHA-HUPA.

VODNIKOVA DOMACIJA

Vabimo Vas na otvoritev razstave BOGDANA POTNIKA (četrtek, 29. 4., ob 19. uri). Razstavo bo odprl prof. dr. Mirko Jutersek.

KUD FRANCE PRESEREN (061/332-288)

Vabimo Vas na otvoritev razstave slik MARIJA VRENKA (torek, 4. 5., ob 21. uri).

GALERIJA KRKA

V četrtek, 29. aprila otvoritev razstave skulptur akademskega kiparja PETRA CERNETA. Razstava bo odprta do 19. maja.

KOČEVJE

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

TK GALERIJA

Na ogled je razstava olj G. Roccaglija.

GALERIJA CARTESIUS

Do 6. maja je na ogled razstava Luise Marie Sguazzi z naslovom »Mi sembra ieri«. Urnik: 11-12.30, 16.30-19.30, ob praznikih 11-13. Zaprto ob ponedeljkih.

GALERIJA BASSANESE

Do 20. maja je na ogled razstava Paola Patellija. Urnik: samo ob delavnikih od 17. do 20. ure.

MUZEJ ŽIDOVSKÉ SKUPNOSTI CARLO IN VERA WAGNER

Na ogled je razstava Srebrnine in sakralne opreme židovske liturgije. Urnik ogledov: ob nedeljah od 17. do 20. ure, ob torkih od 16. do 18. ure, ob četrkih od 10. do 13. ure.

MIRAMARSKI GRAD

Zgodovinski muzej

Stalna razstava »Nacrti za Miramar«.

MUZEJ REVOLTELLA

Na ogled je stalna razstava »Da Canova a Burri«. V organizaciji Tržaške letovišcarske ustanove se vsako soboto ob 10.30 vsrjio vodeni brezplačni ogledi Muzeja Revoltella.

STUDIO TOMMASEO

Do 6. maja razstavlja svoja dela Lorenzo Mattotti.

JULIET

Do 25. maja razstavlja Enrico De Par. Na ogled samo ob torkih od 18. do 21. ure.

GLEDALIŠČE MIELA

Na ogled je razstava grafik Gianfranca Pagliara.

KOROŠKA

CELOVEC

HISA UMETNIKOV (Goethepark 1)

Do 30. t.m. je na ogled razstava Günterja Brusa.

KAVARNA UMETNIKOV Goethepark 1 Do 2. maja 1993 razstavlja Franz Brandl »Soll u. Haben-Zeichnungen«.

GALERIJA CARINTHIA Alter Pl. 30

Do 30. avgusta 1993 je na ogled razstava Hansa Staudacherja.

ARS TEMPORIS Herreng 14

Do 4. maja je na ogled razstava »4ever glass« - Pala, Oprsal, Balcary, Palova in Chmelova.

MUZEJ KOČEVJE

V petek, 30. aprila bo otvoritev razstave IDEJNO ARHITEKTURNE RESITVE NOVE CERKVE V KOČEVSKI REKI. Razstava bo na ogled do 28. junija 1993

POSTOJNA

GALERIJA MODRIJANOV MLIN

Na ogled je razstava fotografa LUCIANA KLEVE. Razstavo si boste lahko ogledali do 15. maja.

MARIBOR

RAZSTAVNI SALON ROTOVZ

Na ogled je razstava Društva likovnih umetnikov Maribor. Sodeluje 36 članov s skupno 78 likovnimi deli v različnih tehnikah.

RAZSTAVNI SALON TEHNIŠKE FAKULTETE

Do 8. maja je na ogled razstava mariborskega ustvarjalca ZDRAVKA JERKOVICA.

Z. Jerkovič: Pogled I, 1992 - iz ciklusa Altera Pars

BLED

HOTEL ASTORIA

Do 7. maja je na ogled razstava slik akademskega grafika in slikarja KLAVDIJA TUTTE.

NOVA GORICA

GALERIJA GO

Do 19. maja si lahko ogledate razstavo slik STANETA JAGODICA, iz ciklusa Cosmos Gloria.

NOVO MESTO

DOLENJSKI MUZEJ

Na ogled je razstava DRAGOTINE KAPITELJSKE CERKVE V NOVEM MESTU.

ART LIGHT HALL

Od 30. aprila do 28. maja bo na ogled razstava avstrijske slikarje Gabriele Schurian.

GALERIJA MALCANTON

Do 29. t. m. je na ogled antološka razstava 1970-1992 slikarke Silve Fonda. Urnik: ob delavnikih od 17.00 do 19.30 in od

MILJE

OBCINSKA GALERIJA

Do 4. maja razstavlja svoja dela Alberto. Allegri in Marco Grassi Grama. Urnik: 10-12, 17-19, ob praznikih 10-12.

RONKE

ART GALLERY - (Kavarna Trieste)

Odprta je fotografska razstava Martina Rachenwalda, Maurizia Frullanija in Rajka Bizjaka. Na ogled vsak dan, razen ob ponedeljkih, od 9. do 22. ure.

GORICA

GORISKI GRAD

Do 16. maja bo na ogled razstava »Beneski odenki« goriskega slikarja Vanje Franka.

KATOLISKA KNJIGARNA

Do konca aprila je odprta skupinska razstava godiskih likovnikov.

V ZAPORIH NA GORISKEM GRADUD Do 9. maja je na ogled razstava Annibel Cunnoldi.

GRADIŠČE

GALERIJA L.SPAZZAPAN

Na ogled je razstava o goriskem likovnem zavedu »Max Fabiani«.

VIDEM

PALACA SAVORGNAN

Do oktobra je na ogled razstava o arheoloških najdbah v Vidmu z naslovom »Zgodovina pod mestom«.

CAFE LENDHAFEN

Villacher str. 18

Do 5. maja 1993 razstavlja Božin Kuzman.

BELJAK

GALERIJA HOLZER Widmannng. 7

Do 30. t.m. je na ogled razstava Johanna Juliana Taupeja.

TINJE

GALERIJA TINJE

Na ogled je razstava del Staneta Jarema.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

KULTURNI DOM

DANES: ob 20.30 (red D) - Milan Klec: Vsega je kriva Marjana Derzaj v izvedbi Slovenskega stalnega gledališča. Krstna uprizoritev. Režija D. Mlakar. Igrajo A. Svete, L. Pockaj, V. Jurc, M. Blagovic, G. Lešnjak. Ponovitev jutri, ob 20.30 (red E).

DVORANA TRIPCOVICH

Operna sezona in Baleti 1992/93

JUTRI: ob 20. uri sedma predstava (red F) - A. Bibalos »La signorina Julie«. Režija F. Giralidi. Direktor F. Cramer. Ponovitev v petek, 30. t. m., ob 20. uri (red L).

Prodaja vstopnic pri blagajni Dvorane Tripicovich: 9-12, 16-19, ob predstavah 9-12, 18-21 (zaprto ob ponedeljkih).

GLEDALIŠČE ROSSETTI

V PRIHODNIH DNEH: v četrtek, 6. maja, ob 21. uri baletna predstava »Amleto/Ofelia« v izvedbi gledališke skupine Virgilio Sieni. V ponedeljek 10. in torek, 11. maja gostovanje gledališke skupine G. Maurija z delom »Beckett«.

KOROŠKA

CELOVEC

MESTNO GLEDALIŠČE

JUTRI: ob 19.30 »Ljubezenski napoj«. V petek, 30. t.m ob 19.30 »Jesus Christ Superstar«, rockopera A.L. Webberja.

ZA NAJMLAJŠE

SLOVENIJA

MARIBOR

LUTKOVNO GLEDALIŠČE (062/26-748)

Jana Synkova: MALA CAROVNICA (premiera) (petek, 30. 4., ob 19. uri).

Predstava je za goste in objavljene.

LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALIŠČE (061/314-962)

Miha Mazzini: SLONCEK LEOPOLD (sobota, 1. 5., ob 17. uri). Režija Matija Milcinski. Gostovanje lutkovne skupine pri GM iz Jesenic.



SLOVENSKI PROGRAMI



SLOVENIJA 1

	Tedenski izbor
09.20	Pravljice iz mavrice: Veter Peter potepuh
09.50	Batman, 2. del ameriske nanizanke
10.25	Skrivnostni otok, 3/6 del angleske nadaljevanke
11.20	Clarissa, ponovitev 1/4 dela angleske nadaljevanke
12.10	Osmi dan, VPS 1210
13.00	Poročila
13.05	Potovanje z dr. Miloslavom Stinglom, ponovitev 2/12 dela nemške dokumentarne serije
	Filmsko popoldne, ponovitve
15.20	V avtobusu, 13. del angleske humoristične nanizanke, VPS 1520
15.50	Tassilo, primer zase, 5/6 del nemške nanizanke, VPS 1550
17.00	TV dnevnik 1
17.15	Rumenko na Kitajskem, ameriški mladinski film
18.15	Prežihov Voranc: Solzice
18.50	Pari, tv-igrice
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.05	Zarišce
20.30	Film tedna:
	Ko gozd oživi, španski film, 1987, VPS 2030
22.20	TV dnevnik 3, VPS 2215
22.55	Oci kritike
00.15	Video strani



SLOVENIJA 2

	Tedenski izbor
10.55	Iz življenja za življenje: Prislunhimo tišini
11.25	Glasbeni večer: Slovenska pianistka: Gore so me učile
12.10	Glasba, show in cirkus: Neverjetne zgodbe, 11. oddaja
13.00	Poročila
16.15	Omizje: Izobraževanje brezposelnih, ponovitev
18.25	Beverly Hills, 90210, ponovitev 17/22 dela ameriske nanizanke
19.10	Sanjska potovanja: Vancouver, velenje mesto ob Tihem oceanu, 8/12 del nemške dokumentarne serije
19.30	Dnevnik 2, vreme, sport
20.05	Sportna sredo: Dan slovenske kosarke, M, Sever-Jug, posnetek iz Ljubljane
21.45	Glasbeni utrinek: Marjan Kozina: Na svoji zemlji
	Sova
22.10	V sportnem duhu, 4/15 del ameriske humoristične nanizanke
22.35	Tassilo, primer zase, 6., zadnji del nemške nanizanke
23.45	Video strani



KANAL A

10.40	RIS, risanke in spoti
10.50	Astroloska napoved
11.00	Drugacen svet, ponovitev 147. dela ameriske nadaljevanke
18.00	Napoved sporeda, vreme
18.40	Male zivali
20.00	Risanka
20.15	Dnevno informativni program, vreme
20.30	Drugacen svet, 148. del ameriske nadaljevanke
22.50	Cudoviti cirkus pod morjem, 2. del dokumentarne serije
22.20	Dnevnoinformativni program
22.35	Poročila v angleščini: Deutsche Welle
23.15	Astroloska napoved
23.25	MCM
01.00	Video strani



KOPER

18.15	Otroški program: Studio 2 mladi
-------	---------------------------------



RAI 1

6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik in gospodarstvo
10.15	Film: Intrigo in Irlanda (krim., ZDA '69), vmes (11.00) dnevnik
12.00	Variete: Buona fortuna
12.30	Dnevnik 1
12.35	Nan.: La signora in giallo
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Fatti, misfatti e...
14.30	Italijanske kronike
14.45	Dok.: Centominiti
15.15	Otroski variete
15.45	Dresura: C.S.I.O.
18.00	Dnevnik 1
18.10	Aktualno: Italija, navodila za uporabo
18.45	Dok.: Kvarkov svet
19.40	Almanah in vreme
20.00	Dnevnik 1
20.10	Nogomet: Svica-Italija Under 21 (EP)
22.10	Dnevnik 1
22.25	A carte scoperte
23.15	nogomet: Portugalska-Skotska
0.15	Dnevnik in vreme



RAI 2

7.00	Otroski variete
8.45	Jutranji dnevnik
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Film: La domenica della buona gente
11.00	Nan.: Doogie Howser
11.30	Kratke vesti
11.45	Segreti per voi...
12.00	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik in gospodarstvo
13.30	Motorji in vreme
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.45 Santa Barbara
15.30	Kronika v živo
17.15	Vesti in iz Parlamenta
17.25	Pogovori življenja
18.20	Nan.: L'ispettore Tibbs
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.20	Variete: Ventieventi
20.40	Film: Charleston (kom., It. '76)
22.30	Mixer in Pegaz
24.00	Nocni dnevnik
0.05	Filmske novosti
0.15	Glasba: Kantavtorji



RAI 3

6.45	Jutranja oddaja: L'altrarete, vmes vesti
12.00	Dnevnik ob 12-ih
12.15	Pogled na kino
13.45	Znanstveni dnevnik
14.00	Dezelne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
15.15	Sola se posodablja
15.45	Samo za sport
17.15	Derby in pregled tiska
17.55	Dok.: Geo, nato nan.
18.50	Sport, vreme, dnevnik
19.30	Dezelne vesti
19.50	Blob in Una Carlolina
20.30	Aktualno: Mi manda Lubrano
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Film: Storie di ordinaria follia (dram., It.-Fr. '81, i. Ben Gazzara, Ornella Muti)
0.30	Dnevnik in vreme



RETE 4

6.25	Nanizanke
8.10	Nad.: General Hospital, 8.40 Marilena, 9.55 Ines, 10.50 Amanda, (9.30) vesti
11.35	Il pranzo è servito
12.35	Nad.: Celeste
13.30	TG 4 vesti
14.00	Nad.: Sentieri, 15.15 Grecia, 16.00 Anche i ricchi piangono
17.00	Aktualno: Lu lei l'altro, nato (17.30) vesti
17.45	Aktualno: C'eravamo tanto amati
18.15	Kviz: Il nuovo gioco delle coppie
19.00	TG4 vesti, nato nad. La signora in rosa, 20.30 Renzo in Lucia
22.30	Film: Silverado (western, ZDA '85), vmes (23.30) vesti



CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Nanizanka, nato Maurizio Costanzo Show
11.30	Variete: Ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum, 14.35 Agenzia matrimoniale, Ti amo parliamone, 15.30 Scene da un matrimonio
16.00	Otroski variete
17.55	TG 5 Flash - vesti
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.30	Variete: Gran gala della musica
22.30	Aktualno: Spazio 5
23.15	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) nocni dnevnik



ITALIA 1

6.20	Pregled tiska
6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odprti studio
13.00	Otroski variete
13.45	Nan.: Dieci sono pochi
14.15	Varieteja: Non è la Rai, 16.00 Unomania
16.05	Nan.: 21 Jumpstreet
17.05	Varieteja: Twin Clips, 17.30 Mitico
18.05	Nan.: Tarzan
18.30	Variete: Ma mi faccia il piacere
19.00	UnoMeteo in sport
19.15	Varieteja: Rock & Roll, 20.00 Karaoke
20.30	Nan.: Beverly Hills
22.30	Variete: Mai dire TV
23.00	Aktualno: L'avvocato del diavolo
23.30	Nan.: Voci nella notte
0.30	Odprti studio



TELE 4

	Lastne oddaje:
13.30	Dogodki in odmevi
19.30	Dogodki in odmevi



Koper

13.00	Mannix, ameriska tv nanizanka
13.50	Zenina molitev, it. melodrama
15.30	Accordi, 4. oddaja
16.00	Novice
16.05	Carobna svetilka
Heidi, av/nemska nan.	
Pustite jih živeti, dokumentarna serija	
Severovzhod, tv magazin	
17.00	
18.00	Studio 2 mladi
18.50	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Mannix, am. nanizanka
20.15	Nocni sodnik, ameriska nanizanka
20.40	Bersaglio
21.20	Sprehod po moderni umetnosti, it. dokumentarna serija
21.45	TV dnevnik
21.55	Arhitektovi nasveti
22.05	Dnevi sreče, italijanska komedija
23.45	Nocni sodnik, ameriska tv nanizanka

ORF Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
09.30	Zaharov, portret sovjetskega fizika
10.30	Pasnikova ulica st. 10, pon. fr. filma
13.35	Sinha Moca, 143. del
14.00	Magnum: Beg pred smrtjo
14.45	Družina Meier: Ogled hiše
15.05	Ewoki
15.50	Superbabcica: Pokalna tekma
16.30	Otroci se pogovarjajo z znanimi ljudmi
17.00	Mini cas v sliki
18.00	Cas v sliki
18.30	Kopaliski mojstri iz Malibuja: Brodolom
20.15	Na ostrini noža, 4/6 del ital. nadaljev.
22.05	Tekmeca: Moz s kovčkom
22.55	Norma Rae, ameriški film (Sally Field in drugi, režija: Martin Ritt)

ORF Avstrija 2

16.50	Tisoc mojstrov
17.00	Poklicne slike: Vodovodni instalater
17.30	Zemlja in ljudje
18.00	Harry in Hendersenovi: Velika izguba
18.30	To ni mogoče, oddaja vodi Pit Weyrich
19.00	Regionalna poročila
19.30	Cas v sliki/vreme
20.00	Kultura
20.15	Argumenti
21.30	Crno na belem: Mediji in mnenja
22.00	Cas v sliki
22.30	SP v hokeju, četrtfinale, iz Münchna
00.30	Round Midnight
01.10	Poročila
	Tisoc mojstrov



Hrvaška 1

08.00	Dobro jutro, Hrvaska
	Poročila
	Zgodbe iz Monticella, 115. del
10.00	Poročila
10.05	TV sola
11.15	Ameriska anglescina, 16. lekcija
11.30	Tom in Jerry kot otroka, 5. del risane nanizanke
12.00	Poročila
	Ko se svet vrti, 113. del ameriske nad.
13.30	Monofon
14.00	Poročila
14.05	Slika na sliko, pon.
14.50	Goli pod južnim soncem, ponovitev 2/4 dela
16.00	Poročila
16.05	Učimo se o Hrvaski
16.35	Malavizija
	Vsi za enega, 4/8 del
17.30	Hrvaska država in ljudje
18.00	Poročila
18.05	Danes v Saboru
18.35	Santa Barbara, 389. del
19.30	Dnevnik 1
20.05	Zbogom, lažni raj, nemski film
22.35	Dnevnik 2 (do 00.00)



Hrvaška 2

18.00	Vaterpolo
19.30	Dnevnik 1
20.05	Duhoviti dvorec, 2/6 del angleske humoristične nanizanke
20.40	National Geographic, 1/6 del dokumentarne serije
21.35	Goli pod južnim soncem, 3/4 del nadaljevanke
22.25	SP v hokeju na ledu, posnetek
23.25	Glasbeni večer
23.55	Horoskop



Madžarska

05.40	Dobro jutro, Madžarska
08.35	Cez dan, informativni spored
09.00	Peklenški raj, braz. serija
10.00	Tri ljubezni, 7. del švedske serije
11.00	Igra
12.00	Poročila
16.00	Popoldanski saldo
16.10	Svet je cudovit, 4. del serije
17.00	Northwood, kanadska serija, 15. del
17.30	Mladinski program
18.15	Svet denarja
18.45	Vecerna pravljica
19.00	Miami Vice, am. krim.
20.00	Dnevnik
20.40	Ples cudezev, am. film
22.25	Tajska
23.35	SP v hokeju na ledu

RADIO

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz, od 16.00 SV 918 kHz)

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 8.30 Dnevnikov odmev; 8.40 Minute za smeh; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.45 iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes; 16.15 Pogovor s poslušalci; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Odskočna deska; 20.20 Glasbena panorama; 21.05 Koncert Ljublj. godalnega kvrta; 21.20 Dvorjak; 22.30 Etno glasba sveta; 23.05 Literarni nokturno.

Slovenija 2

(UKV 87.8; 92.4; 93.5; 95.3; 96.9; 97.7; 98.9; 99.9; MHz)

6.00, 6.30, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 8.00 Strokovnjak svetuje; 8.30 Dopoldne na valu 202; 8.40 Prireditve; 9.45 Kje vas čevlji žuli; 10.40 Primorski val; 11.00 Moped Show; 12.00 Opoldne; 12.10 Avtomobilizem; 12.40 Stajerski val; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Drobntice; 15.10 Prenos 1. progr.; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.50 Sport; 18.30 Italian style; 19.30 Melodije po pošti; 21.30 Matelna glasba; 22.20 Rock'n'roll radio.

Slovenija 3

(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz, od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz)

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00 Poročila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Matineja; 10.05 Umetniška beseda; 11.05 Izbrali smo; 12.05 Pojmo in igramo; 13.05 Za knjižne mojke; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Mlad na glasbenih revijah; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Glasbena panorama; 16.45 Naši umetniki; 17.00 Evro-radio; 19.35 Intermezzo; 20.00 Glasb. dnevi; 21.30 Ars Antiqua; 22.05 Okrogla miza; 23.00 Glasba pripoveduje...; 23.55 Utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba; 6.30 Jutranjki; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled tiska;

7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.45 Servisne informacije; 9.00 Pesem tedna; 9.45 iz odvetnikov pisarne; 11.00 Moped Show; 11.30 Hladno...toplo...vroče; 12.30 Opoldnevnik RK; 13.00 Jagode in podknice; 15.15 Hit dneva; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasbeni desert; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Osmrtnice; 18.00 Glasbene aktualnosti; 19.30 Prenos RS.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.20 Drobci; 7.15 Dober dan, otroci; 7.45 Prireditve; 8.00 Ura je 8; 8.05 Horoskop, slovarček; 8.35 Popevka tedna; 9.00 Ulica velikih vrtov; 9.35 Ugibajmo skupaj; 10.00 Pregled tiska; 10.05 Tema dneva; 11.00 iz kulturnega sveta; 12.00 Glasbeni desert; 13.00 Glasba po željah; 14.45 Zlata leta rocka; 16.00 Ob starih popoldne; 16.20 Promocija plošče; 16.20 Prireditve; 16.35 Butik Gallus; 17.20 Single tedna; 17.50 Priredbe uspešnic; 18.00 Spomin iz Italije; 18.45 Novi glasbeni tokovi; 19.30 Dnevnik, nocni program.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Kalendar in Pravljica; 8.00 Dezelna kronika; 8.10 Narodnostni trenutek Slovencev, nato slov. lahka glasba; 9.30 Revival; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Koncert; 11.30 Odprta knjiga: Podobe iz sanj (pripoveduje M. Sardoc); 11.45 New Age; 12.00 Male skrbi - veliko veselje; 12.20 Potpuri; 12.40 ZPZ Prosek Kontovel; 12.50 Orkestri; 13.20 Krajevne stvarnosti; 14.00 Dezelna kronika; 14.10 Na goriskem valu; 15.00 Soff Music; 15.30 Mladi val; 17.10 Mi in glasba: Glasbena kronika s Hrvaškega; 18.00 Tihotapstvo, ropi, krivolovi in druga hudodelstva ob melji; 18.30 Jazz; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 19.00 Glasba po željah; 21.00 Pogovor z odvetnikom; 22.30 Drugi Trst.

Radio Koroška

18.10-19.00 Glasbena sredo; 21.05-22.00 Večer slovenskih popevk.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

7.00 Awake on the wild side, vodi Rebecca de Ruvo; 10.00 Video, vodi Paul King; 13.00 Video, vodi Simone Engelen; 16.00 Greatest Hits, vodi Paul King; 17.00 Coca Cola Report; 17.15 MTV v kinu, vodi Pip Dann; 17.30 Poročila; 20.00 Dial MTV; 22.00 Greatest Hits; 23.00 Coca Cola Report, pon.; 0.00 Post Modern, vodi Pip Dann; 3.00 Nočni video

SKY ONE

7.00 The DJ Kat Show; 9.55 Risanke; 12.00 Drzini in lepi; 12.30 Sokolov greben; 14.00 Drugacen svet; 14.45 Santa Barbara; 18.00 Zvezdne steze; 20.30 Družinske vezi; 21.00 Hunter; 22.00 Zakon v Los Angelesu; 23.30 Zvezdne steze; 0.30 Studs

MOVIE CHANNEL

6.00 Saboteur; 9.00 Sinbad of the Seven Seas; 11.00 The Pink Panther strikes again; 13.00 Flight to Tangier; 15.00 A challenge for Robin Hood; 19.00 The Pink Panther; 21.00 Memories



DIJAŠKO PRVENSTVO V ODBOJKI / PO ZMAGI NAD »OBERDANOM«

Zois/Cankar spet v meddeželni fazi

ALEKSANDER KOREN

Dijaki združene ekipe naših goriskih višjih srednjih sol Zois in Cankar so si na odbojkar-skem prvenstvu v okviru Studentskih iger že tretje leto zaporedoma priborili uvrstitev v meddeželno fazo.

Včeraj jutraj so v telovadnici trzaskе sole Rossetti v drugi tekmi deželne faze prvenstva, po precej zahtevnem boju in porazu v uvodnem setu, strli odpor trdoživih igralcev trzaskę znanstvenega liceja Oberdan. Obe ekipi sta pred medsebojnim dvobojem že premagali vrstnike videmskega instituta Malignani, tako da je včerajšnja tekma v bistvu neposredno odločala o tem, katera sesterka napreduje v naslednjo fazo.

Zacetek srečanja je bil enosmeren, saj so goriski dijaki povedli kar z 8:0 in kazalo je celo, da so Trzacani presibek tekme. Verjetno so si to mislili tudi sami igralci naše sesterke, ki jih je zato se toliko bolj presenetila ostra reakcija Trzacanov. Ekipo liceja Oberdan sestavlja skoraj kompletna zacetna postava mostva Pallavolo Trieste, ki je v okviru tekmo-vanij odbojkarске zveze nastopila na deželni fazi prvenstva mladincev. Trzacani so s pozrtvovno- no igro začeli zmanjševati



Ekipa odbojkarjev Zois in Cankarja (foto s. Reportage)

zaostanek, igralci Zois/Cankarja pa so se popolnoma zmedli in z napakami v sprejemu in napadu dovolili nasprotniku, da je z delnim izidom 15:3 pripravil presenetljiv preobrat.

V nadaljevanju so Goricani uredili svoje vrste. Napadi so bili nekoliko bolj racionalni, manj je bilo napak, na drugi strani mreže pa so podajacu Trzacanov nekoliko poslele moči in ni več igral tako dobro, kot v prvem setu. Zaradi precejšnjih nihanj v storilnosti pa na igralcem Zois/Cankarja nasprotnikov ni uspelo docela nadigrati in izid srečanja je bil vseskozi negotov, posebno se v začetku od-

ločilnega niza, saj so naši dijaki ob menjavi igralca vodili le z dvema točkama prednosti, preden so se dokočno sprostili in - pred poslednjo reakcijo Oberdana - povedli že s 14:8.

»Tekma je bila z agonističnega vidika dokaj privlačna, s tehničnega pa bolj povprečna. Razlika med ekipama pa je bila v bloku«, je tekmo ocenil najboljši zamejski odbojkar vseh casov, 29-kratni državni reprezentant in državni prvak z Ruinjem iz Firenc Sergij Veljak, ki zdaj poučuje telesno vzgojo na trzaskem liceju Galilei in je sledil srečanju v pričakovanju zenskega finala, ki je bil

kasneje v isti telovadnici.

»Tekma ni bila lahka, ker smo igrali prevec spremenljivo«, pa je povedala prof. Tatjana Kosic, ki se je seveda veselila uspeha svojih dijakov.

Zdaj caka odbojkarje Zois/Cankarja nastop na meddeželni fazi. Po nepotrjenih podatkih naj bi prvo tekmo odigrali 10. maja v Padovi. V prejšnjih dveh letih jim je uvrstitev v državni finale spodletela. Jim to tokrat uspelo?

Zois/Cankar - Oberdan 2:1 (11:15, 15:7, 15:11)

ZOIS/CANKAR: Frandolic, Devetak, Soban, Cevdek, Korecic, Siligij, Soban, Florenin, Seni, Kovic, Paoletti.

Tesen poraz dijakov Prešerna (71:74)

Košarka

Kosarkarji slovenske sole »Prešerna« so včeraj v trzaski sportni palaci na drugi tekmi deželnega dela dijaskega prvenstva tesno izgubili z gorisko solo ITI z 71:74.

Srečanje je bilo vseskozi izenaceno in se kar na zadovoljivi tehnični ravni. Ekipi sta se stalno menjavali v vodstvu, v zadnjih starih minutah so si goriski kosarkarji priigrali prednost starih-petih točk in jo nato uspešno ohranili do konca srečanja.

Jan Gregori, ki je vodil ekipo, je dal možnost vsem našim dijakom, da so igrali in prav vsi so dali vse od sebe. Boljša od ostalih pa sta vseeno bila Rustja in Ivo Milic.

Ne glede na dva poraza v deželnem delu tega prvenstva pa so »prešernovci« dosegli velik uspeh ze s tem, da so svojili pokrajinski naslov. Nastop na deželni fazi brez svojega najboljšega predstavnika Jana Budina pa je bil za naše dijake v tako ostri konkurenci le prehud zalogaj.

NAMIZNI TENIS / POKAL DEŽEL »UNDER 14«

Krasovi igralcki dokaj uspešni

Uspeh Nine Milič na prvenstvu ENDAS

Konec preteklega tedna je bila Isernia prizorišče 13. izvedbe pokala dežel za igralce in igralke kategorije »Under 14«.

Na pokalu so nastopile reprezentance vseh dežel Italije, Republika San Marino in Malta. Furlanijo-Juljsko krajino je zastopala ekipa v sestavi Katja in Vanja Milic (Kras), Andrea Radini (Fincantieri) in Stefano Bagnariol (San Giovanni Pordenone) pod vodstvom deželnega selektorja Matjaza Serčerja.

V zelo ostri konkuren-

ci je naša ekipa klonila sele v finalu proti močni ekipi iz Sicilije. Drugo mesto v skupini pa ni zadostovalo za nadaljevanje tekmo-vanja v polfinalnem delu, zato so člani deželne reprezentance lahko nastopili naslednjega dne tudi posamezno.

Medtem ko sta moska predstavnika naše dežele izpadla v drugem kolu, pa sta bili dekleti precej uspešnejši. V ženski konkurenci je slavil Piemont z Balbonijevo, drugo mesto je osvojila Katja Milic, Vanja Milic pa se je uvrstila od 5. do

8. mesta.

V nedeljo so se trije mlajši pionirji Krasa Gorazd, Nataša in Nina Milic udeležili deželnega prvenstva ENDAS za trofejo U. Felluga. Turnir je namenjen neklasificiranim na deželnih lestvicah in igralcem brez članske izkaznice. Največ uspeha je imela Nataša Milic, ki je bila zmagovalka v ženski konkurenci. Nina Milic je bila tretja, Gorazd Milic pa se zal ni prebil iz skupine, saj mu jo je zagodel zreb, ki mu je namenil zelo težke nasprotnike. (J.J.)



Gorazd Milic tokrat ni imel sreče (foto Davorin Krizmančič/KROMA)

USSI / DŠNS

Pogovori novinarjev iz FJK in Slovenije

Dogovor za skupne akcije

Pred nedavnim sta se srečali zastopstvi Društva sportnih novinarjev Slovenije in predstavniki Združenja sportnih časnikarjev Furlanije Juljske krajine. Na srečanju so sodelovali za DŠNS predsednik Oto Giacomeli, član mednarodnega odbora Evgen Bergant, Joze Pogacnik, Zdenko Fajdiga in Vito Divac. Goste pa so predstavili predsednik Augusto Re David, podpredsednik Enzo Albertini, Vittorio Firmiani in Sasa Rudolf. Kot vezni člen pa je bil Marij Sustercic podpredsednik DŠNS in član odbora USSI.

To je bilo prvo uradno srečanje med obema organizacijama, odkar je DŠNS povsem samostojna organizacija, govor je bil o možnih oblikah sodelovanja, zavze-li pa so se tudi za navezavo stikov s sorodno organizacijo novinarjev iz avstrijske Koroske. Predsednik DŠNS Giacomeli je med drugim poudaril, da imata lahko v okviru tega sodelovanja in spoznavanja sportne stvarnosti v Sloveniji in FJK veliko vlogo tudi slovenska manjšina v FJK in italijanska v Sloveniji.

Veliko pripravljenost na sodelovanje je izrazil tudi Re David, ki se je tudi zavzel, da bi sportni novinarji odločno podprli zamisel o kandidaturi Slovenije, FJK in Koroske za zimske olimpijske igre.

Slovenski sportni novinarji se bodo konec maja setali s kolegi z avstrijske Koroske, na srečanju pa naj bi bili prisotni tudi predstavniki USSI iz FJK. (Marij)

NOVICE

Kombinacijski slalom Nevejsko sedlo - Bovec

Promocijsko tekmovalanje »Spomladanski slalom«, ki ga organizira FISL za vse kategorije članov smučarske organizacije bo letos 1. maja ob 11. uri na Nevejskem sedlu. Tekma bo prvič stela tudi za kombinacijo s podobnim tekmovalanjem, ki ga pod nazivom »Slovita« organizirajo na slovenski strani kaninskih smučarjev v Bovecu. Prijave sprejema SC Sella Nevea se jutri do 17. ure, do petka pa se je na Nevejskem sedlu možno prijaviti za tekmovalanje, ki bo 2. maja na slovenskih pobočjih Kanina.

Jadranov košarkarski turnir amaterjev: poraz Opencev

Sežana - Općine 92:88 (44:36)
SEŽANA: Meden 30 (2:3), Ferfila 8, Mahnic 10, Tavcar 19, Mervic 12 (2:3), Zibetna 13.
OPĆINE: Panizuti 12, Kapić 15 (2:5), Kralj 8, Zavadlaj 12 (2:2), Danev 19, Sare 11 (1:3), Taučer 8.
PON: Mervic. TRI TOČKE: Tavcar 3, Meden 2, Ziberna 1; Danev 1, Kapić 1.
Sezanci so z Igorjem Mednom na čelu, ki je dosegel kar 30 točk, zasluženoz zmagali.
Drevi ob 21.00 bo v Dolini druga tekma 8. kola med Dolino in Bani.

Obvestila

SK BRDINA

sklicuje jutri, 29. t. m., II. redni občni zbor, ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju v Domu Brdina na Općinah. Dnevni red: otvoritev občnega zbora, izvolitev delovnega predsedstva, izvolitev volilne komisije, poročila predsednika, blagajnika in tehničnega vodje, poročilo nadzornega odbora in razrešnica staremu odboru, pozdravi gostov, razno ter volitve novega odbora.

KD LIPA, SZ SLOGA in SD ZARJA organizirajo v petek, 30. t. m. tradicionalni PRVOMAJSKI NOČNI POHOD NA KOKOS. Zbirališče v Bazovici pri Kalu ob 21.30, prizig kresa, odhod ob 22. uri. Vabljeni!

PLANINSKA ODESKA SZ SLOGA IN SK DEVIN vabita svoje člane, da se v soboto, 1. maja udeležijo pohoda na Kozlek ob priliki otvoritve koce planinskega društva Sneznik. Odhod izpred spomenika padlih v Bazovici ob 8. uri. Za informacije tel. na st. 200236 in 226283.

MLADINSKI ODESK SPDT prireja v nedeljo, 2. maja izlet v okviru Sportne sole Trst z ogledom dveh kraskih jam. Zbirališče ob 9. uri pri društveni gostilni v Gabrovcu. Informacije na tel. st. 55180.

SK KRAS - Odsek za rekreacijo prireja zacetniske in nadaljevalne tecaje tenisa. Vpisovanje in informacije do 30. t. m. v tajnistvu sportno-kulturnega centra. Urnik ponedeljek od 18. do 20. ure, sreda od 14. do 17. ure ter petek od 8.30 do 12.30. Tel. st. 229477.

Jan Budin z državno selekcijo »under 19«

Na pripravih v Pozzuoliu

Bivši Kontovelov kosarkar in sedaj član trzaskę Stefanel Jan Budin se te dni mudi z italijansko državno reprezentanco »under 19« na skupnem treningu v Pozzuoliu pri Nepalju. Fantje trenirajo pod vodstvom zveznega trenerja Di Lorenza in se pripravljajo za velik mednarodni turnir, ki bo julija na Nizozemskem.

Poleg Jana Budina je iz nase dezele le še en predstavnik, to je Galanda, ki igra pri BC Udinese in za katerega se potegujejo številni prvoligaski klubi.

JADRANJE / MLADINSKE IGRE ZA »OPTIMISTE«

Uspešen nastop jadralcev Čupe

Pred nedavnim je bila v organizaciji pomorskega društva SVOC iz Trzica regata razreda optimist za regionalno fazo mladinskih iger. Na regatnem polju je bilo 38 tekmovalcev iz raznih društev XI cone FIV, med njimi pa so nastopili tudi jadralci YC Cupa. Nastopiti bi morali tudi nekateri člani TPK Sirene, vendar se zaradi solskega izleta tekmovalanja niso mogli udeležiti.

Povedati je treba, da so mladi tekmovalci tokrat prvič nastopili po novih pravilih, predvsem kar zadeva progo, ki so jo morali prevoziti. Proga je v primerjavi s starim olimpijskim trikotnikom krajša, to pa predvsem slabim tekmovalcem onemogoča doseganje

boljših rezultatov. Precej dela je imela tudi zirijska (v njej je bil tudi član Čupe Vuga), saj so namreč najprej prestavili start regate zaradi pomanjkanja vetra, nato pa so morali sodniki se nekajkrat poseci zaradi stalnega spreminjanja smeri vetra, tudi za 40 stopinj.

V drugi preizkušnji so bili člani Čupe boljši kot v prvi in to se je tudi poznalo na skupni lestvici, saj je Johana Križnič osvojila odlično sedmo mesto. Alessio Pincin pa deveto. Za Cupo so nastopili se Mitja Spinazzo, ki je bil enajsti, Zoran Bandelj, osvojil je 19. mesto, in Ana Zerial, ki je bila 22. Zmagal pa je Davide Lollis iz SV Oscar Cosulich, sledita pa mu

Federico Poropat YC Adriaco in Giulio Palladini Giulio SVBG.

Tockovanje je bilo tudi ekipno in pri tem se je YC Cupa na podlagi dosežkov posameznikov v razredu optimist uvrstila na tretje mesto za Adriacom in SVBG.

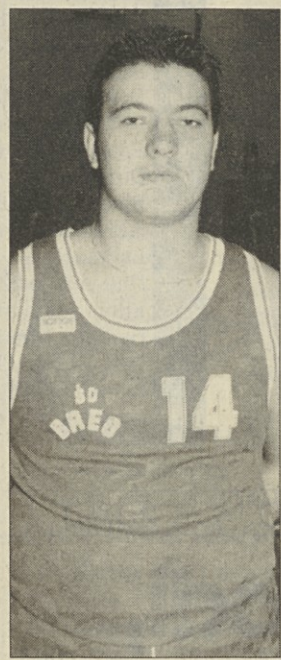
Nalednja regata za optimiste bo že 1. in 2. maja v Sesslanskem zalivu, organizirala pa jo bo YC Cupa.

Tokrat bo tekmovalanje veljalo kot prva preizkušnja za consko prvenstvo in zato bo najbrz tudi konkurenca precej bolj številna. Pričakujejo približno 80 tekmovalcev in tekmovalk in upati je, da se bodo naši jadralci tudi v močnejši konkurenci dobro odrezali. L.V.

KOŠARKA / DEŽELNI KADETI

Zdesetkanemu Bregu na koncu pošle moči

Brežani so tako s porazom sklenili prvenstvo



Igor Malalan (Breg) - 21 točk

Libertas - Breg 82:66 (40:35)

BREG: Kocjancic 2, Koren 3 (3:6), Pro 8, Gobbo 15 (9:19), Delise 4 (0:1), Malalan 21 (1:2), Klabjan 13 (5:6).

TRI TOČKE: Malalan 2.

Bregovi kadeti so v sklenem kolu letošnjega deželnega prvenstva, kljub temu da so v prvem polcasu solidno in uspešno igrali, ob koncu morali priznati premoc trzaskę Libertasa, predvsem ker jim je manjkalo zadostno število menjav. Med tednom se je namreč poskoval Igor Mingot in se tako pridružil že poskovalnemu Pintarelliju, tako da so morali Brežani nastopiti s sedmimi igralci, katerim so ob koncu precej hitre in zagrizene tekme popolnoma pošle moči. (Cancia)

MINIBASKET

TROFEJA ZINI

Kontovel - Ferroviario 61:43 (36:19)

KONTOVEL: Brezigar 20, Pavletic 8, Lupinc 6, Milic 6 (2:2), Grilanc, Sustercic 4 (2:2), Semec 4, Doglia 7 (1:2), Masten 4, Bogatec 2 (2:4), trener Meden.

Kontovelci so si odločilno razliko priigrali v drugi četrtini, ko so z delno razliko 26:11 strli odpor gostov in tako tudi zanesljivo zmagali.

TROFEJA NISTRI

Kontovel - Bor 22:20 (10:10)

KONTOVEL: T. Naberjok 2, Pernarcic, Turco (0:2), Budin 2, Černjava 4, Piculin, Zavadlaj, Cecchi, Furlan, M. nabergoj, Razem 14 (0:2), trener Mahnic.

BOR: Kralj 4, Floridan 4, Kemperle, Gustin, Pozar 4 (0:2), Rebulja 4 (0:2), Sadlowski, Jevnikar 2, Dolhar 2, Sosic, Zanon, trener Vecchiet.

Derbi je bil zelo izenacen in dopadljiv, naposled pa so Kontovelci imeli več sportne sreče in tudi tesno zmagali. Minikosarkarje obeh ekip je treba pohvaliti zaradi zvrhane mere pozitivnosti.

Libertas - Polet 32:23 (20:7)

Strelci za Polet: Milic 2, Dolenc, Paulin 4, Iskra, Starec, Malalan 1 (1:2), Daneu, Ferfolja 14.

Zacetnega zaostanka osem točk v prvi četrtini (2:10) poletovci v preostalih treh četrtinah niso uspeli več nadoknaditi, ceprav so se srčno borili za vsako zogo.

Naj tudi poudarimo, da so poletovci na tej tekmi pokazali tudi precej lep napredek glede skupinske igre. (A.V.)

ATLETIKA / IGOR SEDMAK DRUGI V MNOGOBOJU

Začenjajo tudi atleti

Atletika je s prvimi tekmovalnji v tem mesecu se stopila v predsezono, kar se posebej velja za absolutne starostne kategorije, za katere pa se prava tekmovalja pričnejo sele naslednji mesec.

Kot predsezono je mesec april vzel tudi najboljši slovenski atlet v zamejstvu, član AD Bor, Igor Sedmak. Konec tedna se je namreč na deželnem prvenstvu v Vidmu potegoval za medaljo v desetoroboju, svoji netipični disciplini, ki naj bi služila le temu, da bi ga zdramila iz

tekmovalne otrplosti zaradi kolicinsko zelo obseznega in dobro opravljenega zimskega dela. Da je medalja v desetoroboju zanj dosegljiva, je bilo jasno že prej, saj v naši deželi razen enega ni mnogobojca, ki bi se nactno ukvarjal s to disciplino. Res je Igor z večino disciplin opravil solidno in osvojil nactovano drugo mesto (za Videmcanom De Biagiom, ki je pristal pri solidnih 6500 točkah). Igorjev rezultat 4827 točk iz prvih osmih disciplin je tudi napovedoval osebni rekord, ki

pa se je zaradi nepreskokene zacetne višine v skoku s palico in z odstopom (zaradi rahle poskodb) na 1500 metrov zreduciral pravzaprav na osmerorobj. Igor je sicer v večini opravljenih disciplin postavil za zacetek sezone solidne rezultate (100 m 1, 4, 110 ovire 16, 7, 400 m 53, 3, daljina 685 cm, kopje 47, 46 m), ki bodo solidna osnova za kvaliteten preboj v njegovih specialnostih - v troskoku in daljini, v katerih pa bo prvič nastopil 8. in 9. maja na ekipnem deželnem prvenstvu. (I.P.)

NOGOMET / NAJMLAJŠI NA GORIŠKEM

Mladost bo zdaj težko prva

S porazom v soboto Doberdobci najbrz zapravili vse možnosti

Sele ko smo izvedeli za rezultat med vodilnima mostvoma Mosso in Opicino, smo prišli do zalostne ugotovitve, kakšno priloznost je v minulem kolu zapravila doberdobska Mladost. V taboru kraskę enajsterice so računali na razmerno lahko zmago v Pierisu, ki bi jim verjetno zagotovila zelo visoko mesto na lestvici, najbrz celo prvo. Popolnoma ponesrečen nastop rdece-plavih in nepričakovano, toda povsem zaslužen poraz pa je razblinil kakršno koli upanje po osvojitvi prvega mesta. Teoretične možnosti sicer še obstajajo, vendar morajo Doberdobci v preostalih treh kolih in v zaostali tekmi v Gradecu odnesti vseh osem točk. Tako bi pristali pri 53 točkah. Opicina pa ima zelo ugoden kolar in bo brzkone tudi pristala pri 53 točkah. V tem slučaju bi bilo potrebno

se dodatno srečanje. V boju pa ostaja se Mossa, ki je trenutno prva na lestvici in bo v soboto gostovala v Doberdobu. Od tega srečanja je odvisno, kdo bo na koncu slavil.

Rezultati 12. kola povratnega dela: Mossa - Opicina 1:1, Pro Romans - Lucinico 1:0, Romana - Corno 0:4, Pieris - Mladost 3:0, Sanrocchese - S. Sergio (prelozena), Staranzano - S. Marco 0:1, Gradese - Monfalcone 0:4, Aris - Isontina (prelozena).

Izid zaostalega srečanja: Isontina - Pieris 4:2.

Vrstni red: Mossa 48, Opicina 47, Mladost 45, Isontina 44, Monfalcone 35, Como 27, Gradese 26, Aris 25, Pro Romans 25, S. Sergio 23, Lucinico 23, Pieris 22, S. Marco 14, Staranzano 11, Sanrocchese 4, Romana 3. (VIP)



HOKEJ NA LEDU / SVETOVNO PRVENSTVO SKUPINE A

Švedska prvi polfinalist Danes Italijani s Češko

V drugi današnji četrtfinalni tekmi Kanadčani favoriti proti Fincem

MÜNCHEN, DORTMUND - Včeraj so v prvi četrtfinalni tekmi Svedi premagali Američane ter se uvrstili v polfinale.

Svedska - ZDA 5:2 (2:1, 0:1, 3:0).

Strelci: Dahlen 2, Renberg, Forsberg in Akeström za Svedsko, ter Beers in Turcotte za ZDA. Kazni: Svedska 8 minut, ZDA 18 minut.

Svedi so prvi gol dosegli že v 37. sekundi igre, ko je Renberg potisnil ploscico za hrbet Richterja. Američani so v 6. minuti z golom Beersa izid izenačili. Beers je ustrelil z modre crte, ploscica pa je pred golom zadela njegovega soigralca Podina in ukanila Söderströma. Manj kot tri minute kasneje je zadel Forsberg in Svedi so odšli na prvi odmor z golom prednosti. V tretji minuti druge tretjine so Američani prek Turcotta znova izenačili, Svedi pa nikakor niso mogli priti v vodstvo. V 11. minuti druge tretjine se je izkazal ameriški vratar Richter, ki je v casovnem razmaku petih sekund obrnil prav toliko strelcev iz neposredne blizine. Stikrat ni bil uspešen Julien, enkrat pa Popovic. V 16. minuti so Američani dosegli zadetek, vendar ga je sodnik razveljavil, kajti s ploscico sta šla v gol tudi Američana Johnson in Sacco. V tretji



Izenačujoči zadetek Italije proti Avstriji (Telefoto AP)

tretjini so Svedi z dvema goloma Dahlena, ter golom Akeströma zapечатili usodo Američanov.

Svedi se bodo tako v polfinalu pomerili z zmagovalcem današnje tekme med Češko in Italijo. Po doseženih zadetkih na tekmo so bili Svedi v predtekmovanju razmerna uspešni, vendar jih je en dosežen gol stal kar 0, 8 prejetega. Enako »dragi« so bili goli tudi za Ruse, medtem ko so Kanadčani in Čehi na dosežen gol doslej prejeli le

0, 1 oziroma 0, 2 gola. Vsekakor pa so rezultati predtekmovanja slaba podlaga za napovedi, saj so se prav Svedi lani po predtekmovanju komaj uvrstili v četrtfinale, nato pa postali svetovni prvaki.

Danes ob 15.30 se bosta v Münchnu v četrtfinalnih srečanjih pomerili Kanada in Finska, ob 20.00 pa Češka in Italija.

Kanadčani so v tem srečanju nedvomno favoriti, saj so edino mostvo, ki v predtekmovanju ni

izgubilo niti točke. Finska je z veliko bolj defenzivnim načinom igre z dvema zmagama, dvema porazoma in neodločenim izidom po kakovosti četrt ekipa skupine B. Zaskrblyujoča pa je njihova neucinkovitost, saj so na tekmo doslej dosegli le 1, 4 gola, kar je v primerjavi s Kanadčani (6, 2), Nemci (4, 0) ter Čehi in Svedi (3, 4 gola na tekmo) zelo malo. Zlasti ce vemo, da so Avstrijci z enakim povprečjem - 1, 4 gola na tekmo - na dobri

poti v skupino B svetovnega hokeja. V drugi četrtfinalni tekmi pa so Čehi tako kot Kanadčani glede na prikazano igro z eno nogo že v polfinalu. Italijani so se z dvema porazoma, dvema neodločenima izidoma in eno samo zmago (1:0 proti Švici) komaj uvrstili v četrtfinale, tako da so njihove možnosti proti Čehom precej picle.

V zadnjih dveh tekmah predtekmovanja so v Dortmundu Norvežani premagali Francoze, Italijani pa so remizirali z Avstrijo.

Italija - Avstrija 1:1 (0:1, 1:0, 0:0)

Strelca: Hohenberger za Avstrijo in Topatigh za Italijo. Kazni: Avstrija 12 minut, Italija 6 minut.

Srečanje je bilo za Avstrije zgolj prestižnega pomena, Italijanom pa bi morebitni poraz zaprl vrata v četrtfinale.

Norveška - Francija 5:4 (1:2, 1:1, 3:1)

Strelci: Kristiansen 3, Gundersen in Rath za Norveško ter Richer, Laporte, Almasy in Pajonkowski za Francijo. Kazni: Norveška 13 minut, Francija 14 minut.

Norvežani se bodo v boju za obstanek pomerili z Avstrijo, Francozi pa s Švico. Porazenca obeh srečanj pa se bosta v soboto ob 14.30 pomerila v tekmi za izpad iz skupine A. (M. J.)

NOGOMET / KVALIFIKACIJE ZA SP

Idealno vzdušje

Azzurri se pripravljajo na sobotno tekmo s Švico

FIRENCE - Zveznemu trenerju azzurrov Arrigu Sacchiju je na včerajšnjem treningu v Covercianu pri Firencah zastal dih: Milanov nogometaš Demetrio Albertini in standardni član reprezentance se je poskušoval. Kaze pa, da bo le nared do sobotnega, izredno pomembnega kvalifikacijskega srečanja za SP v ZDA 1994 proti Švici v Bernu.

V glavnem pa priprave azzurrov potekajo s koraj idilicnem okolju. Casi hudih in ostrih polemik zaradi stalnih Sacchijevih novosti so mimo. Po zadnjih uspehih proti Portugalski (predvsem), Malti in Estoniji se je skokovito dvignila priljubljenost Sacchijeve reprezentance pri navijačih, čeprav se je bivši Milanov trener odločil za precej drzno potezo: v reprezentanco ni poklical Juventusovega napadalca Vialija, za katerega je turinski klub potrošil ogromno denarja. Na dlani pa je, da Viali ni v najboljši formi.

Sacchi se je medtem odločil tudi za drugo: »klubsko izbiro« nogometašev. Milan ne bo tvoril več glavnega ogrodja reprezentance, ki bo tako pravi mo-



Gianluigi Lentini

zaik nogometašev ekip, ki se poslužujejo conske razvrstitve na igrišču (Milan, Sampdoria, Parma).

Danes under 21 Švica - Italija

NEUCHÂTEL - V okviru evropskega nogometnega prvenstva under 21 bo drevi ob 20.15 v Neuchâtelu tekma med Švico in Italijo. Po petih tekmah v skupini 1 vodi Italija (8 točk) pred Švico, ki ima točko manj.

»VIVICITTA'« / START V 43 EVROPSKIH MESTIH

Letošnji množični tek v znamenju prijateljstva in strpnosti med narodi

TRST - Deset let teka: da bi obvarovali kulturno-zgodovinska središča in naše okolje pred onesnaženjem moderne civilizacije, da bi pritegnili k teku ljudi vseh starosti skupno s šampioni, za sport brez meja. To je bilo vodilno geslo vseh teh desetih let zanimivega tekmovalnega in rekreacijskega teka, imenovanega Vivicità, ki ga prireja italijanska sportna organizacija UISP (Sport za vse).

Letošnja, jubilejna 10. prireditel, ki bo v nedeljo, 2. maja, je precej ambiciozno zasnovana. Udeleženci (med tekmovalci naj omenimo kar slovitima imena, kot so Italijani Gelindo Bordin, Salvatore Bettiol, Roberta Brunet in Emma Scau-

nich, Kenijci Andrew Masai, Mark Too in Joseph Cherome, Rusi Vladimir Epanov, Igor Sidorenko, Andrej Usačev, Elena Sipatova in Mari-na Ivanova) bodo startali iz 33 italijanskih krajev in iz 10 drugih krajev srom po Evropi ter prvič tudi v Afriki (Dakar). »Vivicità« bo letos segla tudi v slovensko prestolnico Ljubljano in v Maribor, kjer je pričakovati veliko udeležbo.

Evropa bo torej v nedeljo zares v znamenju te manifestacije, saj se bodo tekmovalci in rekrativci zbrali v Barceloni, Berlinu, Bruslju, Budimpešti, Lizobni, Londonu, Parizu, Seville in Pulju.

Geslo letosnje izvedbe je »Tek brez meja«, s ka-

terim organizator očitno zeli, da bi ta manifestacija prispevala k prijateljskemu sodelovanju vseh držav in narodov v Evropi in tudi na svetu. Organizator zato tudi ni naključno izbral kot enega startnih sedežev hrvaško mesto Pulj, kjer je sicer mir, toda v Republiki Hrvatski pa se vedno ni končana divja, nesmiselna balkanska vojna.

Precejšnje pričakovanje za letošnje prireditelje vlada tudi v Trstu, kjer je bila udeležba vselej množična. Na lanskem teku je bilo v Trstu na startu skoraj 300 tekačev. Naj omenimo, da bo prog za tekmovalce dolga 12 km, za rekrativce in amaterje pa 4 km. Start bo ob 10.30.

NOGOMET / TUJA NOGOMETNA PRVENSTVA

Werder Bremen zablestel »Devilsi« že skoraj prvaki

Olympique računa na učinkovitost para Boksič - Völler



Angleško prvenstvo je najbrž že odločeno (AP)

DIMITRIJ KRIZMAN

MÜNCHEN - Sobotno kolo je v bundesligi minilo v pričakovanju ponedeljkovega (tekmo so odigrali v naprej) spopada med Bayernom in Werderjem. Vodilni je doma visoko zmagal (6:0) in srečanje pričakoval v evforičnem vzdušju. Nasprotno so belo zeleni v Kölnu le remizirali, za nameček pa se prikazali eno najskromnejših letosnjih predstav. Na Wesser stadionu se je stanje povsem spremenilo. Domačini so odigrali življenjsko tekmo, tako da so bili Bavarci brez moči. Werder je z zmago 4:1 dohitel Bayern na prvem mestu, v zadnjih sedmih kolih pa je kolektar vseeno ugodnejši za Matthäusa in tovarise, ki bodo na domaćem igrišču igrali tekmo več od direktnega tekmeča. Med sobotnimi srečanji bi zlasti se izpostavili prebujenje Kaiserslauterna, ki je s pomenljivim 4:0 razorožil Leverkusena in dobro igro Borussia Dortmund, ki je v gosteh premagala vedno neugodni Hamburg. Preostale tekme 28. kola so bile včeraj zvečer.

VRSTNI RED: Bayern in Werder 39 (oba tekmo več), Borussia Dortmund in Eintracht 35.

Sest kol pred koncem je v Franciji stanje nejasno, vendar ima Olympique obcutno boljši izhodiščni položaj. Marseillanci lahko zanesljivo računajo na odlično napadalno dvojico Boksič-Völler, medtem ko Klinsmann pri Mona-

cu in Weah pri Paris St. Germainu ob sebi nimata ustreznega partnerja. Vodilni so tokrat zaigrali blede. Zmagal je le PSG, Bordeaux pa je s porazom le se teoretično v boju za naslov.

VRSTNI RED: Olympique Marseille 45, Monaco in Paris St. Germain 43, Bordeaux 41.

V Angliji so teden posvetili igranju zaostalih srečanj. Tehnica se je močno prevesila v korist Manchester Uniteda, ki je v Londonu premagal Crystal Palace, Aston Villa pa je v Blackburnu doživela pekoč poraz 4:1. »Devilsi« so torej dve koli pred koncem in s štirimi točkami prednostjo zelo blizu naslovu, na katerega čakajo že skoraj trideset let. Zadnje prvenstveno zmago kluba iz Old Trafforda beležimo namreč leta 1967, ko sta za United med drugimi igrala asa George Best in Bobby Charlton. Precej jasno je tudi stanje v spodnjem delu lestvice. Nottingham Forest in Middlesbrough sta s poldrugo nogo ze v nižji ligi. Tretje ime pa bo izšlo iz dvoboja med Oldhamom in Sheffield Unitedom. Iz druge v prvo ligo je medtem že matematično napredoval New Castle razen večjih senzacij pa mu bosta družbo delala se Portsmouth in Westham United. Pred koncem sezone (15. maj s finalom državnega pokala med Arsenalom in Wednesdayom in Wembleyu) je torej večina sodb že izrečenih.

TENIS IN VELIKI ZASLUŽKI / NI VSE TAKO LAHKO

Zaslужki so precejšnji, toda...

MONTE CARLO - Tenis in teniske igralce »navadni« ljudje v razgovorih velikokrat omenjajo kot bogataše, ki si denar služijo na lahek način. Človek malce pomaha z lo-parjem, za kondicijo se odpravi na popoldanski jogging in že na leto zasluži najmanj milijon dolarjev. Poleg tega ne-nehno potuje, se vozi z letali, spi v najboljših hotelih, je v najboljših restavracijah in obdajajo ga zelo lepa dekleta.

Milijonske dolarske

stevilke, ki spremljajo Lendla, Selesovo, Edberga, Grafovo in druge teniske zvezdnike, se zdijo velike in tudi so velike. Toda na njihov račun živijo podjetja, ki izdelujejo teniško opremo.

Organizatorji velikih teniskih turnirjev zaslužio prav tako velike vsote (v Sloveniji se to se ne dogaja, se pa bo). Ker se številni ljudje zelo radi primerjajo s teniskimi igralci, se potem identificirajo tudi s stvarmi, ki jih ti igralci in igralke pijejo, je-

do, se vanje oblacijo ali v njih vozijo. Zato so mnoga podjetja, ki izdelujejo in prodajajo kvalitetne izdelke, posredno odvisna od tenisa. Če se Stefan Edberg vozi v volvu, se bodo tudi Joakim Nyberg, Francesco Pierini in Peter Kanc hoteli voziti v volvu.

In nenazadnje so gledalci, ki uživajo na teniskih turnirjih tudi zaradi samega vzdušja in ne le zaradi tekmovalnosti, vsakokrat izjemno zadovoljni. Bili so na zraku, jedli so izvr-

stno kosilo in bili v družbi, ki ji je v tenisu pač uspelo (ker je stevalo tistih, ki so uspešni, zelo omejeno, ima tenis nekoliko poseben image).

Poklic teniskega igralca je brez dvoma lep, a hkrati tvegan in zelo naporen. Človek lahko trenira in tekmuje do 25. leta in se nato, ne da bi ze do takrat dovolj zaslužil, poškodeje ter tako izgubi delovno mesto. Ker se, razen redkih izjem, te vrste mladi ljudje odločajo med so-

lo in tenisom, je jasno, da se jim zaradi negotove teniske prihodnosti ni lahko odločiti. Zato se povprečna letna plača teniskega profesionalca ali profesionalke, ta znaša okoli 400.000 dolarjev, ne zdi prevelika.

JAKA LUCU

NOVICE

Agropi ni več trener Fiorentine

FIRENCE - Aldo Agropi, kot je bilo pričakovati, ni »prezivel« na trenerski klopi Fiorentine. Slabi rezultati, ki jih je ekipa dosegala po zamenjavi trenerja Radiceja z Agropijem, so prisilili predsednika kluba, znanega filmskega producenta Maria Cecchi Gorija, da Agropiju pokaže vrata, na njegovo mesto pa imenuje Luigiia Chiarugija, trenerja mladinskih ekip Fiorentine. Chiarugi pa ne bo povsem samostojen. V triumviratu skupaj z njim bosta se nekdanji as Fiorentine Giancarlo Antognoni in tehnični direktor Maurizio Casasco.

O odpustu Agropija se je že dolgo govorilo, tako da vse skupaj ni nekaj nepricakovanega. Fiorentini resno grozi izpad iz A lige, za slabe igre pa naj bi bil po mnenju predsednika kriv predvsem Agropi. »Ne moremo dopustiti, da bi ekipa, ki ima v svojih vrstah med Italijani in tujci kar sedem državnih reprezentantov in v katero smo mnogo vložili, izpadla v B ligo.« je bil kratek in jednat komentar Maria Cecchi Gorija.

Aldo Agropi je zamenjal Gigija Radiceja po 14. kolu, ko je imela 15 točk in se je borila za mesto v pokalu UEFA, po 4 mesecih »ere« Agropi, pa je Fiorentina nazadovovala za 11 mest in v 15 tekmah zbrala le 10 točk.

Danes 10 nogometnih tekem v kvalifikacijah za SP

LONDON - Današnji dan bo minil v znamenju kvalifikacijskih nogometnih tekem za nastop na SP v ZDA prihodnje leto. V šestih evropskih skupinah bo namreč kar deset tekem, od katerih jih je nekaj prav zanimivih, pa čeprav najbrž se ne bodo odločale o tem, kdo potoval preko Atlantika. Nedvomno velja posebej omeniti tekme Portugalska - Škotska v 1. skupini, Anglija - Nizozemska v drugi (ob tej sta na sporedu se tekmi Poljska - San Marino in Norveška - Turčija) in Francija - Švedska v 6. evropski skupini.

Ob teh so danes na programu se tekme Irska - Danska in Španija - Severna Irska (skupina 3), Češka in Slovaška - Wales (4), Rusija - Madžarska (5) in Bolgarija - Finska (6).

V Trevisu Benetton - Scavolini

TREVISI - Bolonjski Knorr si je že zagotovil nastop v finalu končnice za italijanski košarkarski naslov, danes pa bo po peti polfinalni tekmi med Benettonom in Scavolinijem znan tudi drugi finalist. Tekma pa ne odloča le o finalu končnice temveč tudi o tretji italijanski ekipi, ki bo naslednje leto nastopala v Euroclubu. Ob Knorru in Benettonu, ki sta si to mesto že zagotovila, bo tretji udelezenec Scavolini, ce bo danes premagal Benetton, v nasprotnem primeru pa bo v Euroclubu igral Clear iz Cantija. Nastop v Euroclubu pa klubom prinese tudi vsakemu po 250 milijonov lir od kosarkarske zveze v zameno za odstop pravic do TV prenosov.

Posnetek današnje tekme bo ob 23.15 po prvem programu RAI.

Po Španiji v 2. etapi najhitrejši Gutierrez

VIGO - V 2. etapi kolesarske dirke po Španiji od La Corune do Viga (215 km) je dobil PŠpanec Gutierrez, pred skupino, ki je na cilj prispela v zmagovalcem casu 5:20:47. V generalni uvrstitvi je Švicar Alex Zülle ohranil prvo mesto s 30 sekundami prednosti pred Nizozemcem Breukinkom in Švicarjem Romingerjem.

Bazene bodo zgradili na Georgia Tech

ATLANTA - Tekmovanja v plavanju bodo na olimpijskih igrah leta 1996 v zaprtem kompleksu s 15.000 sedeži. Kompleks bodo zgradili na zemljišču Tehniške univerze, je v ponedeljek sporočil organizacijski komite olimpijskih iger v Atlanti. Organizatorji so sporočili, da bo kompleks, v njem bodo zgradili bazene za plavanje, skoke v vodo in vaterpolo, stal 42 milijonov dolarjev. (Reuter)

Hernandez obranil naslov že v prvi minuti

LOS ANGELES - American Genaro Hernandez je že v 28. sekundi obranil naslov svetovnega prvaka v peresnolahki kategoriji po verziji WBA, potem ko mu je moral Mehican Raul Perez predati dvoboj zaradi počene arkade. Hernandezov udarec je bil tako močan, da so morali Perezu sivati rano že v garderobi. (Reuter)

Redgrave dobil sponzorja do olimpiade v Atlanti

LONDON - Britanec Steve Redgrave bo lahko nastopil na olimpijskih igrah leta 1996 v Atlanti, kjer bo branil zlato kolajno v veslanju. Sponzor mu je (skupaj z Pinsentom) namreč pripravljen placevati vse treninge in nastope do olimpijskih iger. »Lahko bi rekel, da so mi s tem resili kariero. Sedaj bova imela s partnerjem do Atlante dovolj denarja«, je povedal trikratni olimpijski zmagovalac. (Reuter)

Becker ponovno izgubil proti Argentincu Davinu

MADRID - Cetrti igralec sveta Boris Becker bo tudi letos zelo težko osvojil turnir na pesčenih igriščih. Tako kot pred dvema tednoma v Nici ga je v Madridu premagal Argentinec Franco Davin. Rezultati: Edberg (Šve) - Cönde (Špa) 6:0, 6:3, Corretja (Špa) - Arrese (Špa) 6:4, 6:1, Järryd (Šve) - Roig (Špa) 6:1, 6:1, Filipini (Uru) - Furlan (Ital) 6:2, 6:3. (Reuter)

Ryderjev pokal brez aligatorjev

LONDON - Organizatorji tekmovalja Ryder Cup, na katerem se vsaki dve leti spopadeta golf reprezentanci Evrope in ZDA in bo letos v Belfryu (Anglija), so zavrgli idejo o namestitvi aligatorjev v jezero ob 18. luknji, da bi se Američani počutili bolj domače. Ideja, ki so jo videli leta 1991 na Kiawah Islandu, je neuresničljiva, ker bi aligatorji zaradi nizkih temperatur v jezeru tudi sredi poletja umrli v 12 urah, je povedal Mike Maloney, generalni direktor igrišča. (Reuter)

NOVICE

Smrtonosno trčenje v drevo

NOVO MESTO - Pri Zdinji vasi se je včeraj dopoldne zgodila huda prometna nesreča, v kateri je umrl 54-letni Musliman Mehmedalija Husremović. Do nesreče je prišlo, ko je Hesremović vozil osebni avto od Zagreba proti Ljubljani in je pri Zdinji vasi, kjer je cesta speljana po klancu navzgor, iz neznanega vzroka zapeljal na levi vozni pas ter nato na bankino, oplazil eno drevo in čelno trčil v drugo drevo, skoraj štiri metre oddaljeno od vozišča. Voznik je ostal vklesčen v vozilu, iz katerega so ga potegnili. (S. Z.)

Žažgal stoenko

VELENJE - Ob dveh ponci je sel mimo restavracije Jezero v Velenju 17-letni D. B. iz Velenja. Na parkiršču je opazil osebno vozilo Zastava 101, kateremu je iz bencinskega rezervoarja kapljalo gorivo. Mladenec je pod vozilo vrgl cigaretne ogorek in vozilo je pricelo goreti. Policisti ga bodo ovadili zaradi povzročitve splošne nevarnosti. (B. P.)

Vroča cigareta

CELJE - Zvečer se je pri svoji prijateljici v Korkarjah oglasil 30-letni Albert K., ker je bil od popite tekočine močno utrujen in raztresen pa je kar s cigareto v ustih legel na divan v kuhinji. Čez pol ure se je zbudil in presenečen ugotovil, da gori posteljnina pod njim. Pozarček je pogasil z vodo, toda oskudovana prijateljica ga je prijavila zaradi povzročitve splošne nevarnosti. (B. P.)

S kopanjem do telefona

ŽALEC - Martina v. iz Pondorja ze dolgo čaka na telefonski priključek. Mislec, da je uporabil ze vse lepe načine, da bi do telefona prišla, se je zadeve lotila na napacnem koncu tako, da je po slovenski razvadi »ce nimam jaz krave, naj crkne tudi sosedu« svojemu sosedu presekala telefonski kabel. Postarji so jo ovadili zaradi skode, ki jim jo je s tem povzročila. (B. P.)

Trčil v mostno ograjo

BOGOJINA - Na regionalni cesti zunaj naselja Bogojina je viznik osebnega avtomobila Ivan Kavas iz Ljubljane vozil preblizu roba vozišča in zaradi domnevne vinjenosti zapeljal v desno ter trčil v mostno ograjo. V nesreči se je hudo poškodoval sopotnik v osebnem avtomobilu Marjan Kavas, ki so ga odpeljali na zdravljenje v bolnišnico v Rakicanu. Materialna škoda, ki je nastala zaradi nesreče, znaša 500 tisoč tolarjev.

VZGOJA POSEBNE VRSTE

Tepež ustavili
še le policisti

Metanje pikada se je končalo z zlomljeno nogo

BRANE PIANO

ROGATEC, SENTJUR - Znano je, da alkohol v nekaterih primerih ljudske vrste vzbuja pretepaške strasti. Minuli teden so to izkusili na na lastni kozi tudi neprevadni občani s Celjskega.

Prva nasilniska zgodba je iz Rogatca. V tem obmejnem kraju pod Donacko goro, znanem po fantovskih petelinjenjih, sta pred dnevi v lokalu Magnolija igrala pikado neznanec in 36-letni Damjan S. iz Rogatca. Ob napetem metanju pikada sta se vinjena sporekla in Damjan je odšel iz Magnolije, neznanec pa mu je sledil. Po stotih metrih ga je dohitel in pricel najprej z obema rokama tolci po glavi, nato pa ga je vrغل se na tla in temeljito obrcal. Damjanu je zlomil levo nogo, stevilne odrgnine pa so uspeli presteti sele celjski zdravniki. Drug in tretji primer sta iz Sentjurja. Martin H. iz Laske vasi, star 33 let, sicer pa star znanec policistov, se je s svojim avtomobilom peljal iz Stor v Sentjur. Malo prd Sentjurjem je pricel v skarje prehitevati Antona V., zato mu je ta pohupal. To je Martina tako razkacilo, da je pri-

cel zasledovati Antonovo vozilo, ta pa se je ustrašil in zapeljal kar na dvorišče sentjurske policijske postaje in izstopil. Martin je pripeljal za njim, prav tako izstopil in se ga takoj fizično lotil, zato je Anton za pomoč poprosil policiste. Martin se je zagnal tudi v policista, zato ga je moral ta s silo obvladati in odpeljati v kadalnico policijske postaje, kjer se je Martin ponovno skušal lotiti uradne osebe, pa mu ze drugi ni uspelo. Policisti so ga pridržali do iztreznitve, ovadba proti Martinu H. pa se bo pridružila ovadbi iz prejšnjega meseca, ki govori o tem, da je vročervni Martin ze 17. marca pred hotelom v Zalcu z nozem napadel dva policista.

Starega znanca so sentjurski policisti srečali tudi pred gostilno Salobir. V njej sta se v nedeljo ponoči sprla 27-letni Roman C. s Trobnega dolca in 22-letni Danijel T. iz Cernovca. Zato sta odšla ven, zunaj pa je Roman pricel Danijela tepsti po glavi. Tepel ga je tako močno in tako vztrajno, da ni opazil niti prihoda policistov.

Ljudje,
slepi
in brez
srca

LJUBLJANA - Ali Ljubljana res postaja velemesto z vsemi značilnostmi nočnega življenja po vzoru zahodnega sveta? Soddec po »miniaturenem« dogodku iz središca mesta, nismo dalec od tega. Nekaj po polnoci je namrec na avtobusni postaji pred posto nasproti Name oblezal mlad fant. Ali je bil pijan, omamljen, ga je kdo udaril, ali mu je bilo slabo, niti ni tako pomembno. Dejstvo je, da je lezal na tleh, le dober meter od njega pa je ob pločniku stalo nekaj taksijev. Njihovi vozniki se zanj sploh niso zmenili. Ko sem enega od njih prosila, ce bi lahko poklical pomoč, torej policijo, mi je odvrnil, da »s policijo nimajo radijske zveze« in da je to tudi naloga resilcev. In pri tem je ostalo. Od doma sem poklicala policijsko postajo na Trdinovi. Prijazen glas se je takoj odzval, se zahvalil za sporočilo in dejal, da bodo takoj odšli pogledat. Človek morda niti ne pričakuje, da bi taksist pomagal dvigniti lezecega, saj je to lahko včasih tudi nevarno, toda taka ledena brezbriznost je vednarle prehladen tuš.

ZAUPNI TELEFON / POMOČ

Ljudem v stiski
pomaga že pogovor

Anonimni telefon zavrtijo ljudje, ko odpove pomoč iz neposrednega življenjskega okolja

SERGEJA ŠIRCA

LJUBLJANA - Zdaj ko se ljudje srečujejo s tako hudimi težavami, kot je izguba vira preživljanja, niso redki primeri, ko posameznik ne vidi nobenega izhoda iz svoje stiske. Ce nima nikogar, ki bi mu pomagal, se vse pogosteje ukvarja z mislijo o samomoru. Ce tega nihče ne opazi ali pa noče opaziti, človek konca svoje življenje, o njem pa naslednje jutro slišimo po radiu ali beremo v črni kroniki. Čez trenutke pa morda hote ali nehote pozabimo nanj.

Ker vsakdo nima človeka, ki bi mu pomagal reševati težave, in ker je v Sloveniji težav cedalje več, so se začele oblikovati skupine, ki poskušajo pomagati ljudem v stiski. Vse več je zaupnih telefonov, od tistih, ki so namenjeni vsem v stiski, do specializiranih: telefoni za trpinčene, za otroke, za alkoholike ... Telefoni so primerni predvsem zato, ker je njihov poglaviti namen pogovor na daljavo. Po besedah Onje Tekavcic-Grad, vodje zaupnega telefona v Centru za mentalno zdravje, je pogovor tudi največ, kar lahko storijo oziroma nudijo. Za tako delo je po njenih besedah treba imeti znanje in občutek za delo z

ljudmi. Na njihovi stevilki se oglašajo strokovnjaki z izobrazbo medicinske ali humanistične smeri. Povezani so tudi z reševalci, splošnimi zdravniki in policijo, vendar večino dela opravijo sami, saj imajo ljudje, ki iščejo pomoč pri njih, velikokrat take težave, kot jim imamo v življenju vsi. »Najti poskušamo bistvo težave in pomagati človeku, ki nas pokliče, tako da sam najde rešitev, ki mu najbolj ustreza,« pravi Gradoval. Približno polovici vseh, ki se oglašijo, pomaga ze sam pogovor. Razbremenijo jih, tako da lahko sprostijo svoja čustva in napetost ter bolj racionalno vidijo svoje težave, zato tudi lažje ukrepajo. Podatki te službe kažejo, da se približno četrtnina ljudi, ki pokličejo njihovo številko, oglašajo pri raznih strokovnih službah, kamor jih napotijo strokovnjaki, s katerimi govorijo. Po podatkih Gradovala je kar polovica ljudi, ki jih pokličejo, starih od trideset do petdeset let.

Ljudje teh starosti so pac najbolj aktivni, tako zasebno kot v svojem poklicu, zato se v tem

obdobju pojavljajo partnerski, družinski in ekonomski zapleti, ki se zaostrijo do depresije. Med njimi je ogromno ljudi, ki so osamljeni. »Dvajset do trideset odstotkov jih razmislija o samomoru, vsak deseti pa ga je ze poskusal narediti,« nam je povedala Gradoval.

Kljub temu da ima človek pogosto občutek nemoci, ker več kot tolažilne besede in nekaj človeške sočnosti ne more dati, bi moral biti zadovoljen, ce je lahko vsaj za nekaj trenutkov pomagal socloveku. Dejstvo je namrec, da se ljudje na anonimne telefonske številke oglašajo predvsem zato, ker je neke odpovala institucionalna in medčloveška pomoč neposredno življenjske sredine.

Anonimni telefoni so v svetu znani ze precej dlje kot pri nas, izkušnje pa so povsod enake. Lahko bi morda celo rekli, da se v zadnjih letih cedalje bolj približujemo takemu življenju, ki nam je bilo nekoč zaradi zaprtosti sistema bolj tuje. Z demokracijo in odprtostjo države smo seveda odprli vrata tudi negativnim vplivom, ki jih iz dneva v dan bolj občutimo.

JUTRI

29. aprila

V zadnjem casu je ponovno v ospredju Joze Plecnik, nesporni slovenski prvak v svetu arhitekture.

Plecnik je imel ze preden je uspel neki ljubljanski malomešan izustiti: »Plecnik, kdo pa je to?«, težave v svojem rodnem mestu. Prav gotovo bi ne uspel prevzeti katedre za arhitekturo na novi, slovenski Univerzi, ce se ne bi tako učinkovito uveljavil v Pragi, pa tudi na Dunaju. Njegov genij je imel majhno lepoto napaka, ni namrec imel formalne izobrazbe, pa so po vseh pravilih solani nespodobnosti nevarno rovarili proti njemu.

Potrebno je poudariti, da eden izmed »uradno« izobrazbenih in uspešnih arhitektov Plecniku ni delal težav. To je bil primorski rojak, arhitekt Maks Fabiani, ki se je rodil na jutrisnji dan leta 1865. Fabiani je v Ljubljani pustil za seboj veliko zanimivih in uspešnih stvaritev. Njegove so Sentjabska gimnazija, Licej na Prešernovi, vrsta his na Ajdovščini in v sosesčini, poleg tega pa se urbanistične resitve v prepotresni Ljubljani.

Svojo veličino je arhitekt Maks Fabiani pokazal tudi s tem, da se je umaknil drugemu velikanu in natrosil prenekateri biser po svoji rodni Primorski.

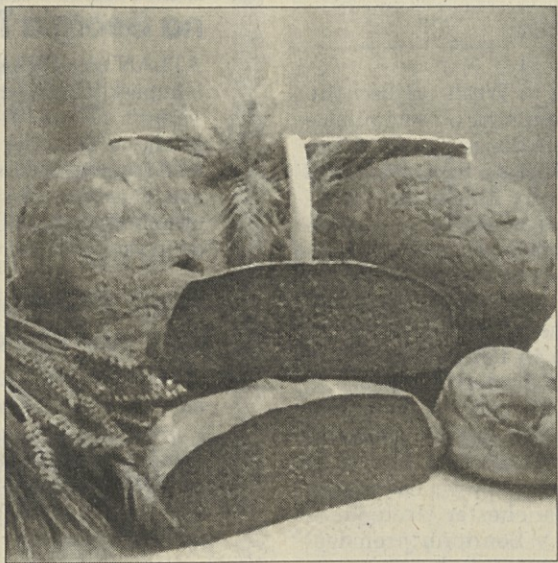
ZDRAVA HRANA

Domač kruh
še ni pozabljen

Ko je mati odprla krušno pec, je zadisalo po vsej hiši in toplina peci je vdahnila domu prijetno domacnost, so v uvodu nove knjige z naslovom Kruh na Slovenskem, ki je pred dnevi izšla pri založbi Kmečki glas, zapisali njeni avtorji Stanko Rencelj, Marija Prajner in Janez Bogataj. Knjiga ni samo lepa na pogled - z izvirnimi barvnimi fotografijami je opremil Stojan Gorup -, ampak tudi poučna za tisti mlajši rod Slovencev, ki bolj malo ali prav nič ne pozna bogatega izročila o pravi kruha in peciva pri nas.

Ste ze kdaj slisali, da so imeli naši predniki navado poljubiti kruh, ki je padel na tla? Ta in se mnogo drugih seg in navad zgornjo pricajo o tem, da so imeli naši predniki posebej spoštljiv odnos do kruha. Kajti skrb za vsakdanji kruh spremlja Slovence ze od nekdaj, tudi danes. Seveda zdaj precej drugače kot takrat, ko so otroci z radostjo v obeh cakali pred pečo na trdo prisluzeni hlebec postrgavcek, da je potesil prvo lakoto.

Danes bolj kot o tem razmisljamo o kakovosti kruha, ki ga uživamo, pri tem pa mnogi moderni zagovorniki priprave kruha iz polnovredne moke pozabljajo, da so ga jedli ze naši predniki. Takrat seveda zaradi pomanjkanja. Kajti posebej slovesni so bili pri nas



ze od nekdaj tisti prazniki, ko se je jedlo bel kruh, pripravljen iz mleka in jajc, tako imenovano praznično pogaco. Jedli so ga vecinoma le v premožnejših družinah, v revnejših pa so kruh mesili iz crne pšenice moke; ce te ni bilo dovolj pri hiši, so ji oddajali piro, rz, ajdo, koruzo, največkrat pa celo jecmen, oves ter proso in krompir. Zato se tudi ne gre čuditi, da so naši starši po vojni, ko se je življenjski standard močno izboljšal, segli predvsem po belem kruhu, in da se ga mnogi, ki so okusili lakoto, se do danes niso preobdijeli.

Vendar pa zagovorniki zdrave prehrane vse bolj opozarjajo, da je zaradi tega nasa prehrana vse bolj siromasna. Največ hranljivih snovi je namrec prav v crnem kruhu z dodanimi otrobi in v kruhu, ki

je pripravljen iz različnih vrst moke. Zato je priprava taksnih, bolj zdravih vrst kruha, postala moda, s katero si mnogi dobro služijo »vsakdanji kruh«. Recepti pa največkrat niso od naših babic, ker gredo različni avstrijski in nemški črni kruhi seveda bolje v prodajo. Veliko receptov je zal ze opuscenih in pozabljenih, mnoge ohranjamo s težavo in le po spominu, da ne potonejo v pozabo in povsem izginejo iz izročila, so zapisali avtorji. Kruh pa se živi z ljudmi in nasa dolžnost je, da poskrbimo za prenos njegove oblike, okusa in koristnosti v zdajšnji cas. Tako bo kultura priprave kruha od včeraj za danes in jutri dobila svojo dušo. Tako bo domaci kruh živel naprej z narodom. Poskusimo ga torej speci po receptih naših babic. (M. P.)

VRT V POSODAH

Za lepše
hišno pročelje

MILKA PANCE - ČZP KMEČKI GLAS

od casa do casa prebarvali zaščitne kovinske oboce, seveda pa mora imeti ceber odprtino, skozi katero se bo odcejala odvečna voda in torej tudi podstavke.

Najcenejše so zagotovo plasticne posode in nekatere so tudi prav lepe. Primerne so na primer embalaže jedilnega olja ali sokov, vendar pred sajenjem nikar ne pozabimo na luknje za odcejanje vode. Navrtamo jih lahko sami s svedrom za les. Luknje naj bodo velike 1 centimeter in med seboj oddaljene vsaj 15

centimetrov. Ce posoda nima podstavka, jo nekoliko dvignemo tako, da jo postavimo na nekaj opek ali ploščic.

Posebej lepi so seveda glineni lonci, imajo pa to slabo lastnost, da ne prenašajo mraza in pozimi popokajo. Zato vanje obicajno sadimo samo enoletne okrasne rastline, jeseni, ko odcvetijo, pa lonec izpraznimo in shranimo. Bolj odporne so kamnite posode iz umetnega kamna ali betona, vendar so potem, ko so napolnjene z zemljo, zelo težke, zato jih postavimo

mo na stalno mesto. Se lepa so stara kamnita korita za vodo ali umivalniki, seveda ce jih postavimo v pravo okolje. Zelo lep bo tudi star dotrajan bakren kotel za kuhanje zganja, na podezelju pa tudi ostali zavrnjeni in za sajenje primerni kmetijski predmeti.

Oksenska korita pa lahko izdelamo tudi sami. Najboljša so iz trdega lesa. Notranjost obdelamo z bakrovim zaščitnim sredstvom. Ne pozabimo jih pritrditi na oksensko polico, kar je se posebej pomembno v mestih. Za domace leseno korito potrebujemo 20 centimetrov široke in 3,5 centimetra debele deske (colarice), ki jih odzagamo na željeno dolžino. V vogalih privijemo 2,5 krat 2,5 centimetra debele kose lesa. Ce je korito daljše od enega metra, moramo v sredini dodati prečno oporo. V dno izvrtamo na vsakih 15 centimetrov po eno odprtino za odcejanje vode.

Posode napolnimo z vrtno zemljo, ne pa z zemljo, ki ima primesane veliko sote, ker se ta prehitro izsuši in jo je težko ponovno navlazi. Prvomajski prazniki so kot nalašč za ta opravila, pri katerih lahko sodeluje vsa družina. Sele potem, ko so posode pripravljene - ne bo odvec, ce bomo zemlji v posodah privosčili kaksen dan pocitka - se odpravimo po primerne rastline za sajenje.



JEDILNIK

SLAVKO ADAMČIJE

**zelenjavna juha
telecji zvitki
siroki rezanci z maslom
zeljna solata s fizolom**

Telecji zvitki

SESTAVINE:
8 tankih telecjih zrezkov, sok pol limone, sol, poper, 8 tankih rezin sunke, 8 rezin sira, 50 g masla, 1 dl vina, smetana, soja, omaka, omaka za pecenko
CAS PRIPRAVE: 30 minut

Telecije zrezke rahlo potolcemo, pokapamo z limoninim sokom, solimo in popramo. Na vsak zrezek položimo rezino sunke in rezino sira, zvijemo in spnemo z zoborebce. V ponvi razpustimo maslo in na njem zvijte opecemo z vseh strani. Zalijemo jih z vodo in vinom ter dusimo. Zoborebce odstranimo. Zvitke vzamemo iz ponve in jih damo na toplo. Omaki dodamo se sojino omako, pecenkino omako in smetano ter pokuhamo. Omako po potrebi se začinjimo in jo nato prelujemo po mesnih zvitkih.

VEGETARIJANSKI JEDILNIK

NEVA MIKLAJČIČ PREDAN

**cista soja juha z rezanci
pomladni zeliščni struklji
zelena solata**

Pomladni zeliščni struklji

SESTAVINE:
vleceno testo, 200 g mladih kopriv ali spinace, po nekaj listov regrata, trpotca, jagodnih listov, mladih brezovih poganjkov in petersilja, sol, mleti muskatni cvet, 300 g sirčka, 70 g masla, nstrgan parmezan, drobnjak

Z listov zeli odstranimo trde peclje in žile, jih poparimo z vrelo vodo in pustimo stati 10 minut. Nato vodo odcedimo, zeli ozmiemo in drobno sesekljamo. S sirčkom, soljo in muskatnim cvetom jih zmešamo v gladko zmes.

Vleceno testo razvaljamo, ga tenko razvlečemo in premazemo z oljem, potem pa se z nadevom. Strukelj zvijemo in ga zavijemo v moker ozet prt, potresen z drobtinami. Položimo ga v vrelo, osoljeno vodo in ga kuhano 18 do 20 minut. Nato vodo odcedimo, kuhani strukelj pa previdno stresemo v skledo. Prelujemo ga s stopljenim maslom ter potresemo z nestrigan parmezanom in drobnjakom. Narezemo ga na rezine in ponudimo z zeleno solato.



KOSTARIKA / NEVAREN IZZIV

Teroristi zasedli vrhovno sodišče

Za osvoboditev talcev zahtevajo 20 milijonov dolarjev in izpustitev trgovcev z mamili

SAN JOSE' - Kostariške oblasti so včeraj sporočile, da skupina oboroženih in zakrinkanih mož zadržuje kot talce 19 sodnikov kostariškega vrhovnega sodišča in zahteva za njihovo osvoboditev 20 milijonov dolarjev in izpustitev trgovcev z mamili.

Izvedelo se je tudi, da so ugrabitelji povezani skolumbijskimi trgovci z mamili in zahtevajo med drugim tudi izpustitev kolumbijskega »narkomogotca« Carlosa Urquija, ki je bil septembra aretiran v Kostariki.

V ponedeljek je pet oboroženih mož vdrla v prostore vrhovnega sodišča in s pistolami zagrozilo sodnikom, ki so ravno imeli tedenski sestanek. Ugrabitelji so se povedali, da bodo, potem ko bodo oblasti pristale na prvi dve zahtevi, objavili se seznam jetnikov, ki naj bi bili izpuščeni iz zapora, je navedel predsednik vlade Roland Lacle. Dodal je se, da so imeli moške južnoameriški naglas, vendar pa se ni jasno koga zastopajo. »Se vedno ne vemo točno, kdo so«, je rekel. Notranji minister Luis Fishman je pred tem omenil, da napadalci trdijo, da pripadajo doslej neznani skupini »Poveljstvo smrti«. Lacle je navedel, da je vlada telefonsko povezana z

ugrabitelji, vendar ni pristala na njihove zahteve. »Jutri zahtevajo odgovor, vendar jim ne moremo zagotoviti, da ga bomo dali«, je rekel. Kasneje so napadalci oblastem zagrozili, da bodo zaceli ubijati talce, če ne bodo pristale na njihove zahteve. Ultimatum naj bi potekel ob 15. uri (23. ura po

srednjeevropskem času). Zdravnik, ki so mu dovolili, da pregleda talce, je izjavil, da so zdravi. Notranji minister Fishman je novinarjem tudi dal seznam morebitnih talcev. Premier Lacle pa je povedal, da ugrabitelji mogoče zadržujejo se pet drugih oseb poleg 19 sodnikov.



Policist pred poslopjem vrhovnega sodišča (Telefoto AP)

LONDON / PO ATENTATIH V CITYJU

Izzivalno sporočilo severnoirskih teroristov

IRA: obšli bomo vse policijske kontrole

LONDON - IRA je včeraj v Dublinu objavila tiskovno poročilo, v katerem potrjuje, da prevzema odgovornost za atentate, ki so v soboto razdejali osrčje londonskega Cityja. Severnoirski teroristi so tudi sporočili, da so z lahkoto obšli vse preventivne ukrepe, ki jih je sprejela londonska policija. Dodali so tudi, da so kmalu po atentatu ugrabili dva taxija, ju napolnili z razstrelivom in oba sta eksplodirala prav tako v Cityju. »Ti zadnji napadi dokazujejo, da smo sposobni obiti kakršnekoli britanske varnostne ukrepe in da to tudi nameravamo narediti.

Eksplodizije so povzročile velik pretres v londonskem Cityju, ki so ga Angleži imeli za nekako »ekstrateritorialno« ozemlje. V to, kar se je v Cityju dogajalo, se namreč politika doslej ni vmesavala. Zaradi zadnjih dogodkov pa so se včeraj prisle do izraza zahteve, naj bi osrčje Londona primerno zaščitili in uvedli posebne ukrepe proti terorističnim napadom. Britanski notranji minister Kenneth Clarke pa je zavrnil predlog, da bi »spremenil City v trdnjavo«.

Včerajšnji izziv irskih teroristov je vsekakor povzročil v vsej Veliki Britaniji veliko zaskrbljenost, saj zveni kot nekakšna vojna napoved.



Policisti strazijo londonski City (Telefoto AP)

NOVICE

V atentatih ETA ranjenih 7 policistov

MADRID - Sedem policistov je bilo ranjenih v dveh bombnih atentatih v Baskiji. Prva bomba je eksplodirala v podružnici Banco Exterior de España v Bilbau in ranila policijskega inspektorja in tri agente. Druga je eksplodirala v krajevni telefonski centrali v Baracaldu in ranila tri policiste. Preiskovalci so prepričani, da so oba atentata izvedli teroristi baskovskega gibanja ETA.

Vojvoda Andrew kapitan bojne ladje



LONDON - Potem ko se je lani ločil od svoje žene Sarah, se je yorski vojvoda Andrew odločil za mornariško kariero. Včeraj so tretjerjencu kraljice Elizabete poverili poveljstvo minolovca Cottesmore (na sliki AP) in ga povisali v kapitana bojne ladje.

Ali je goli policist z baklo in pitonom opolzek?

SYDNEY - Ze tri mesece se policijski vrhovi v Sydneyju ubadajo z zagonetnim vprašanjem, ali je slika golega policista, ki ima baklo v roki in ga ovija piton, opolzka in zali policijsko uniformo, ali je le zasebna zadeva. Sindikat policistov je ze razsodil, ces da so se slike golega policista pojavile na neki reviji za same ženske pod lažnim imenom, policist pa ni imel na sebi niti krpe, po kateri bi lahko bralke ugotovile, da je policist, tako da ga ne smejo disciplinsko preganjati. Povsem drugače je vsa zadeva končala za neko policistko, ki se je slikala zgoraj brez, a je iz sramežljivosti obdržala policijsko krilo, saj se je morala odpovedati službi, ker je zalila policijski rod.

»Ženske, vsega je kriv Stvarnik«

HARARE - Ne clovek, temvec Stvarnik je kriv za tegobe in probleme, ki tarejo žensko. S to izjavo je zimbabvejski podpredsednik Joshua Nkomo presenetil poslušalce na institutu za javne uslužbenke v Harareju. To svojo tezo je 75-letni politik podkrepil s citati iz Svetega pisma, v katerem je »jasno navedeno«, da je prav Eva povzročila cloveskemu rodu prve tezave, ker je Adama, ki je do tedaj mirno živel v osamljenosti, prepričala, da je zavzil prepovedani sadež.

Neki krajevni sekretar KP z 11 hčerami kršil zakonodajo

PEKING - Na Kitajskem, kjer so sinčki edinci skoraj obvezni, je neki krajevni partijski sekretar grobo kršil zakon o demografiji, ker mu je njegova 50-letna žena pred petimi meseci povila ze 11 hčerko. 53-letni Zeng Changan si je brzkonze za vsako ceno zelel moskega potomca. Vsekakor je bila cena zelo visoka, saj so ga izključili iz partije, placati pa bo moral se 10 tisoč juanov (skoraj tri milijone lir).

Izumili membrano proti hepatitisu C

TOKIO - Znanstveniki tokiskega Asahi Chemical so izumili membrano, ki med filtriranjem krvne plazme zadržuje viruse hepatitisu C. Dobršen del okužb s tem virusom povzrocajo namreč transfuzije. Membrano so do sedaj uspešno poizkusili na opisah, strokovnjaki pa so prepričani, da bodo enake rezultate dosegli tudi s clovesko krvjo. Sedaj preizkušajo, da bi kaj podobnega dosegli tudi z virusom aidsa.

ITALIJA / IGRALČEVA SMOLA

Helmut Berger ob bogastvo zaradi požara

RIM - V noci na torek je požar skoraj popolnoma unil stanovanje avstrijskega filmskega igralca Helmuta Bergerja v Ulici Nemea v rimski četrti Vittoria. Alarm je sprožil neki neznanec ob 2.30, gasilci pa so plamena pogasili v pol ure. Točni vzroki požara niso znani, ker pa so 49-letnega igralca našli v vinjenem stanju, preiskovalci domnevajo, da je požar nehote sam podtaknil. Berger to tezo najodločneje zavraca in trdi, da ga je nekdo hotel uničiti, saj je po njegovem požar povzročil za tri milijarde lir skode. V stanovanju naj bi imel po eno Picassovo in Mirojevo sliko ter stiri deset Lali-

queovih stekel, seveda ni bil zavarovan, stanovanje pa je bilo v najemu.

Ure in ure je presegel na policijski postaji Ponte Milvio, funkcio-narji pa so ga zaman prepricievali, naj da sprejemljivejšo verzijo o vzrokih požara. Bled, napet in z vidnimi znamenji neprespanega macka je Berger vstrajal pri svojem in v zadnji verziji, celo navedel, da ni bil doma, ko je izbruhnil požar. Kaj se je zgodilo, naj bi ugotovil, sele ko se je ob poltreh v spremstvu neke prijateljice vrnil domov. Sedaj bo spal pri njej, saj si za sedaj se ne upa v razdejani dom, ki si ga bo ogle-dal sele danes.

INDIJA / DOMNEVNI VZROKI PONEDELJEKOVE LETALSKE NESREČE

Zaradi prenizkega vzletanja je letalo zadelo v daljnovod



Del trupa indijskega boeinga 737 (Telefoto AP)

AURANGABAD (Indija) - Preiskovalci so včeraj našli »crno skatlo« boeinga 737, ki je strmoglavil v ponedeljek takoj po vzletu z letališča Aurangabad. Ugotovili so tudi, da je v nesreči umrlo 55 ljudi, to je nekaj manj kot so mislili prvi dan. Podatkov crne skatle seveda se niso razbrali in tako bo treba za ugotovitev vzrokov nesreče počakati se precej časa. Po pričevanju nekaterih preživelih pa sklepajo, da bi lahko bil eden možnih vzrokov nesreče v prenizkem letu, pri cemer naj bi letalo zadelo ob zice bliznjega daljnovoda. Sprva so mislili, da je letalo zice pretrgalo pri padcu, sedaj pa kaže da ni bilo tako.

V letalu je bilo 112 potnikov in 6 članov po-

sadke. Eden od potnikov, angleški inženir Colin Greig, ki je nesrečo preživel in je utrpel le lažje poškodbe, je včeraj povedal, da je pilot začel z vzletom se preden je bilo letalo na pravem mestu na vzletišču. Po njegovi pripovedi je bil vzlet zelo počasen in letalo se je odlepilo od steze tik pred koncem asfalta. Tako bi lahko sklepali, da je bila pogonska sila premajhna in je zaradi tega prišlo do trčenja v daljnovodne zice. Inženir Greig je se povedal, da je tokrat pilot zaradi vetra vzletel v nasprotni smeri kot običajno in je bilo takoj po vzletu v letalu cutiti izredno močne tresljaje, v manj kot pol minute pa je letalo tresčilo na tla in vso kabino je napolnil gost dim.

Vodoravno:

1. samica pri govedu, 6. pritok Volge pri mestu Gorki v Rusiji, 9. ime italijanske operne pevke grškega rodu Callas, 10. rastlinska bodica, 11. ime albanskega pesnika in prevajalca s Kosova Mekulija, 12. mesto v vzhodni Romuniji, 13. tenka mrežasta volnena ali svilena tkanina, 14. spojine amoniaka, v katerih so vodikovi atomi substituirani z alkalnimi preostanki, 15. predlog, 16. situacija, razmere, 17. središče, 19. vzhodnosibirski veletok, 20. Mojzesov brat, 24. plast zemlje, ki se pri oranju obrača, 26. politični organ oblasti v nekdanji Sovjetski zvezi, 29. zacetnici norveškega pesnika in dramatika Ibsena, 30. svetovno morje, 31. obzalo vanje, 32. imre ceskega sportnega strelca Kurke, 33. ime nekdanjega švedskega teniskega igralca Wilanderja, 34. oseba, ki se noce imenovati, 35. skupni naziv za okoli tristo ljudstev v Afriki, 36. katran, 37. vrsta tropskega lokvanjevca, ki velja za sveto rastlino in simbol čistosti.

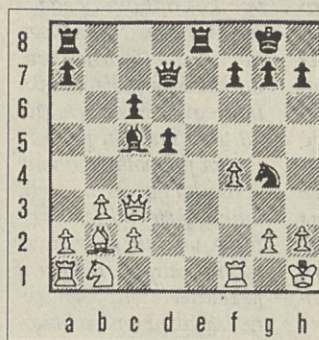
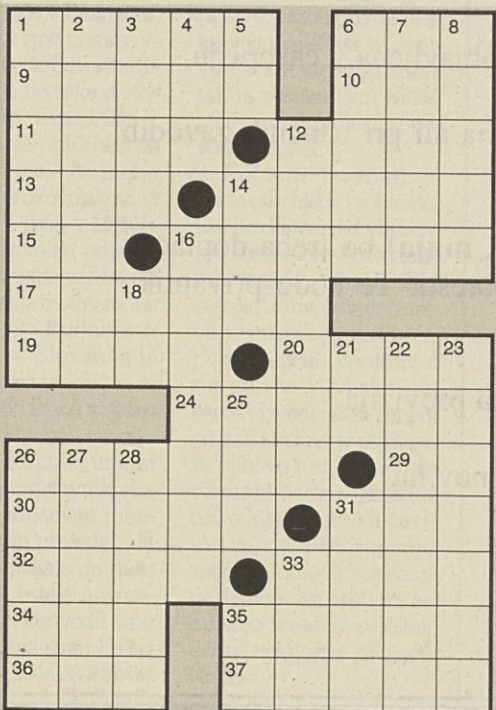
Navpечно:

1. lastnica manjšega ali srednje velikega posestva, ki ga poklicno obdeluje, 2. rano razlikovanje, 3. plitko, slano jezero brez odtoka v osrednji Aziji, 4. eden od cutov, 5. enaka samoglasnika, 6. slovenski koreograf (Iko), 7. gorenska metropola, 8. ime ameriške filmske igralka MacDowell (film Zelena karta), 12. lepotna rastlina, scir, 14. grška boginja nesreče, 16. delavec, ki obdeluje živalsko kožo, 18. zacetnici srbske popevkarice Ukra-den, 21. avtomobilska oznaka Reke na Hrvaskem, 22. italijanski komunistični politik (Achille), 23. drugo največje mesto v Srbiji kot rimska vojska postojanka v antiki, 25. zahodnoevropski veletok, 26. tesen, soteska, 27. kritika, 28. gibanje zraka zaradi različnega zračnega pritiska, 31. nemški filozof (Immanuel), 33. ime kitajskega revolucionarja Ze Donga, 35. zacetnici slovenskega kirurga, ustanovitelja kirurške klinike v Ljubljani Lavrica.

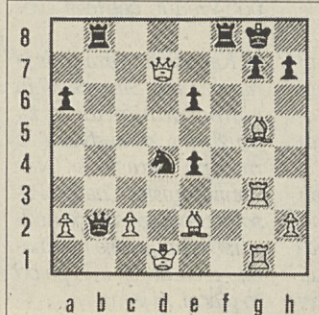
▼
Vodoravno: krava, Oka, Maria, trn, Esad, Arab, dli, amint, iz, stanje, center, Amur, Atron, ornica, sovjet, hi, ocean, Kesk, Petr, Petr, Mats, one, Bantui, tar, lotos.

RESITEV

PRIPRAVLJA: SILVO KOVAC



↑ Naloga 127 Naloga 128 ↓



Sahovska naloga st. 127
Ekstrem - Bergman / Švedska 1949

Napad belih figur na crno rokado je dosegel vrhunec. Kljub temu pa ima tudi crni nevarno protiigro po odprti liniji c. Beli, ki je na potezi, ima to prednost, da prvi krene v zaključni napad, ki ga krona z učinkovitim matom po starih potezah!

Sahovska naloga st. 128
Studija G. Rinka 1903

Ali lahko bela trdnjava in lovec obračunata s crno damo? Izjemna pozicija vseh belih figur omogoča belemu, ki je na potezi, da s presenetljivimi manevri dami na vsakem koraku postavi zanko. Crna dama se na koncu ulovi v past in beli zmaga. Avtor studije je reševalcem tako postavil kar težko domaco nalogo!

Resitev naloge st. 125

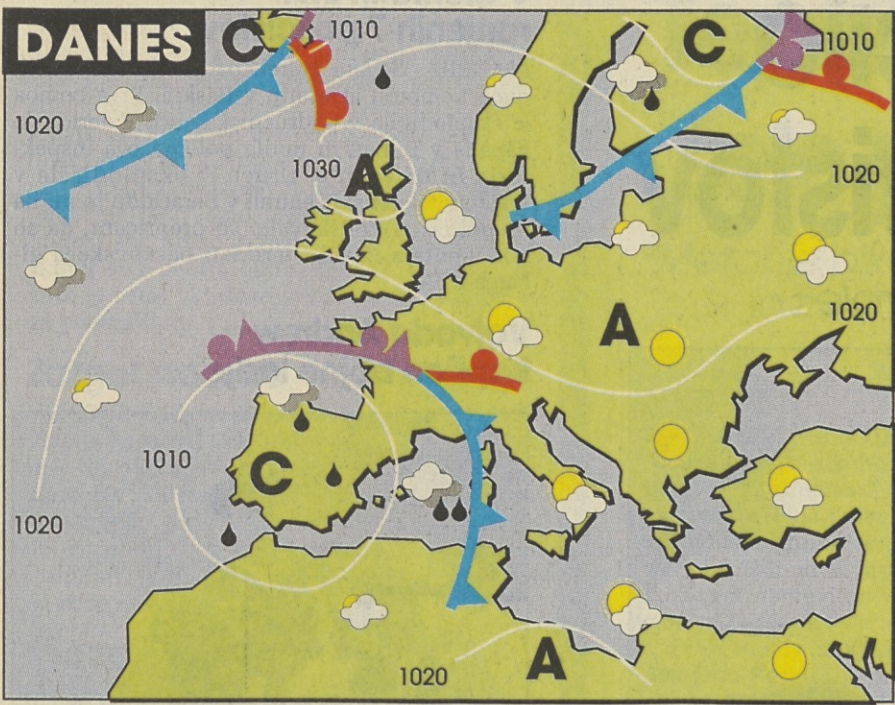
Na osamljenega belega kralja crni najprej usmeri svojega skakača s potezo 1...Sf2+!, ki ga beli brez razmišljanja vzame 2.Tf2:, saj se vedno grozi Dg7 mat. Seveda ne 2.Kg1 Se4+ in pade bela dama. Sedaj je prva vrsta belega oslabiljena in crni s poanto 2...Ld4!! razoroži belega, ki se upravičeno vda! Na 3.Dd4: Te1+, na 3.Dd2 Lb2: in La1: s prednostjo crnega!

Resitev naloge st. 126

Lasker ne sme vzeti crnega skakača (Kc7:?), saj je crni kralj na robu sahovnice v patu. Zato pa je na videz radodaren in crnemu ponudi trdnjavo s potezo 1.Ta8+!! Na obe možnosti jemanja bele trdnjave beli zmaga: a) 1...Sa8: 2.Kc8! Sc7 3.Kc7: Ka8 4.Kb6:, b) 1...Ka8: 2.Kc7: Ka7 3.Kc6, 1...Kb7 sledi 2.Ta7+! in beli zmaga!



EVROPA /VZHODNA EVROPA SONČNO

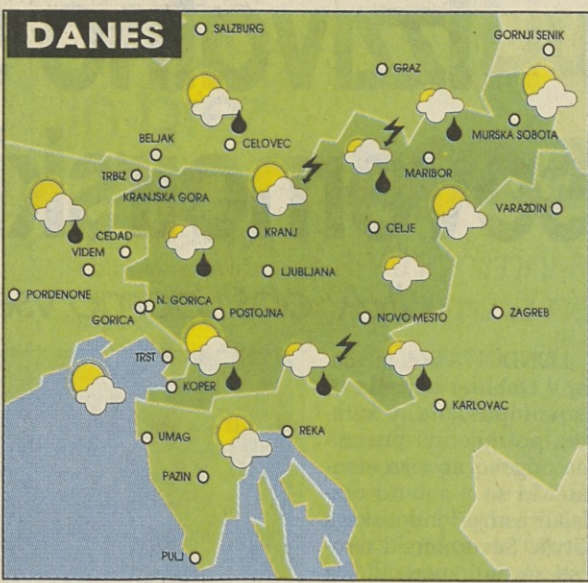


Nad vzhodno Evropo je območje visokega zračnega pritiska. Frontalni val se zadržuje nad zahodnim Sredozemljem.



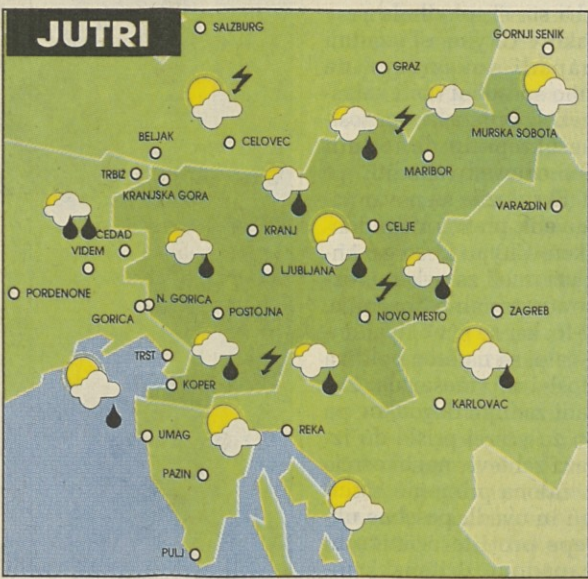
ALPE JADRAN /SPREMENLJIVO OBLAČNO

OBLACNOST	DEZ/NEG mm na dan
☀ pod 10%	☔ pod 5
☁ 10-30%	☔☔ 5-10
☁☁ 30-50%	☔☔☔ ***
☁☁☁ 50-80%	☔☔☔☔ ****
☁☁☁☁ nad 80%	☔☔☔☔☔ ****
VETER	NEVIHTE
↗ 5-10 m/s	⚡
↗ nad 10 m/s	☁☁☁☁☁
	MEGLA



Slovenija: Delno jasno bo, popoldne krajevne plohe. Najnižje jutranje temperature od 6 do 11, najvišje dnevne od 18 do 24 °C.

Sosednje pokrajine: Delno jasno s spremenljivo oblačnostjo. Popoldne bodo plohe ali nevihte.



V Sloveniji: V četrtek bo se spremenljivo vreme s posameznimi plohami ali nevihtami.

Obei: V petek popoldne se manjše plohe.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo danes vzšlo ob 05.54 in zšlo ob 20.06. Dan bo dolg 14 ur in 12 minut. Luna bo vzšla ob 10.57 in zšla 01.18.

SETVENI KOLEDAR

Luna je v znamenju Leva, element ogenj. Danes lahko sadite zelenjavo s plodovi, na primer paradiznik in papriko, vendar je treba gredice čez noč se pokriti.

STANJE VODA

Visina vode v cm ob 7. uri:
Mura, G.Radgona: 151, Drava HE Dravograd: 151, Sava Radece: 120, Sava HE Mavčice: —, Sora Suha: 108, Ljubljana Moste: 77, Savinja Lasko: 96, Krka Podbočje: 86, Kolpa Radenci: 90, Soca Solkan: 179.

PRETOK REK

Pretok rek v cm³ ob 7. uri:
Mura, G.Radgona: 184, Drava HE Dravograd: 100, Sava Radece: 95, Sava HE Mavčice: 14, Sora Suha: —, Ljubljana Moste: 30, Savinja Lasko: 11, Soca Solkan: 23, Krka Podbočje: 24, Kolpa Radenci: 20.

PLIMOVANJE

Danes: ob 1.02 najvišje 21 cm, ob 8.38 najnižje -34 cm, ob 16.30 najvišje 21 cm, ob 22.25 najnižje 2 cm.
Jutri: ob 2.42 najvišje 10 cm, ob 10.10 najnižje -29 cm, ob 17.53 najvišje 27 cm in ob 0.31 najnižje -8 cm.

V VEDNOST

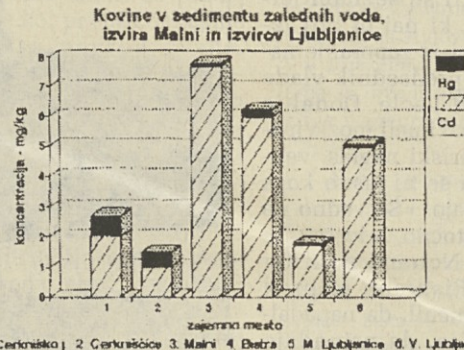
Prenos onesnaženja z vodo

MARTINA ŽUPAN

Po ugotovitvah geologov skoraj polovico površine Slovenije pokriva kras. Nekaj večjih kraških izvirov se uporablja za vodoprekrbo velikih območij (izvir v Malnih, izvir Rizane, izvir Mrzlek itd.). Obenem so kraški izviri zaradi podzemnih vodnih povezav zelo izpostavljeni nekontroliranemu onesnaževanju iz zaledja. Zaradi tega je zelo pomembno poznavanje kraškega zaledja teh izvirov in obnem določitev obsega in načina zaščite zaledja izvirov.

Običajno vsebuje sediment, ki se prenaša skozi podzemlje, finejša frakcije, kjer je absorpcija to-

ksicnih spojin (težkih kovin, organskih spojin) največja. Standardi za oceno primernosti pitne vode za sediment se niso določili, vendar bo v prihodnosti zelo verjetno potrebno tudi to. Dovolj je sprememba pH vrednosti v vodi in iz sedimenta se začnejo sproščati v dotlej netopne oblike toksičnih elementov. Na primeru zaledja izvira v Malnih in izvirov Ljubljane je v diagramu prikazano pojavljanje močno toksičnih kovin živega srebra in kadmija. Cerkniščica in Cerkniško jezero namreč napajata vse v diagramu prikazane izvire.



Horoskop

piše
Aleksandra Zorc Berce



OVEN 21-3/20-4 : Delo, ki ga opravljate se poleg službe, bo danes razlog, da se boste počutili kot na tleh. Zvečer boste z mešanimi občutki razmišljali o novi situaciji.



BIK 21-4/20-5 : Danes dopoldan bi morali uporabiti vse veščine svojega diplomatskega pristopa, v kolikor želite, da obvelja vasa. Zvečer se pripravite na romantiko - vino, glasba...



DVOJČKA 21-5/21-6 : Priložnost, ki ste jo že dolgo čakali, vas bo danes obsla zato, ker se težko osredotočite na realnost. Vam morda srce utripa iz povsem drugega razloga?



RAK 22-6/22-7 : Kljub neprespani noči se boste v službi hitro zbrili zaradi ponudbe, ki pa vam ne bo neposredno pomnjena. Sami boste morali odkriti, kakšen pomen imajo besede.



LEV 23-7/23-8 : Vse vas bo danes znerviralo - služba, domače obveznosti ali pa celo medicinsko oseboje, če se boste odpravili na kakršenkoli pregled.



DEVICA 24-8/22-9 : Neka tretja oseba vam bo pomagala iz zagate, v katero ste se naključno zapletli. Usluga ne bo brez povračila, zato pazite, kaj boste obljubili.



TEHTNICA 23-9/22-10 : Če se bo v službi in vaši karieri vse odvijalo lepo in tekoče, pazite, kajti potem vas doma gotovo čakajo nevihtni oblaki. Hitro se boste morali odločiti.



SKORPIJON 23-10/22-11 : Zaradi spremembe v potovalnih načrtih bo partner krivil vas, kajti kot ponavadi vas je zadržalo delo. Brez slabe volje, izplačala se vam bo vsaka nadura.



STRELEC 23-11/21-12 : Kljub dvomljivi situaciji je vasa sodba v zvezi s finančno zadevo pravilna in danes mnogo boljše kot včeraj. Če boste preveč zapravljali, tudi dobičaka ne bo.



KOZOROG 22-12/20-1 : Vplivi in znaki okoli vas postajajo že tako očiti, da jih lahko spregleda le slepec in vi. Morali boste urediti nekaj stvari v svoji zvezi, sicer do eksplozije ni več tako daleč.



VODNAR 21-1/19-2 : V službi dobivajo od vas vedno najboljše in zato ne morete razumeti, čemu vas pri nagajevanju zanemarljajo. Na obzorju se že kažejo drobni znaki napredka.



RIBI 20-2/20-3 : Ponočevanja vam ne svetujemo, če želite biti naslednji dan čili in pripravljeni na nove spopade. Tokrat ste jo počeni odnesli, ampak tako ne bo vedno.

FRANCIJA

Plamen nasilja že ogroža mesta

JEAN FRANÇOIS LECARRET

PARIZ - Neskončna in obupana francoska predmestja so tik pred eksplozijo, saj se tu življenjska bolečina odraža v vsakodnevem nasilju. Desetletni otroci so pod učinkom Valiuma postali razpečevalci mamil le streljaj od pariskega središča. Neopojljivo predznanje tatvine in ropi si sledijo drug za drugim, tako da trgovci živijo dobesedno zabarikadirani v neskončnih getih, ki kot klesce stiskajo v moreci objem ne samo Pariz, temveč Marseille, Lyon, Bordeaux...

Plamen nasilja, ki se že plazi proti »omikanim« mestnim jedrom, se ni prizal danes, a je nedvomno srnnota za Francijo, ki bi morala po besedah predsednika vlade Balladurja postati za zgled vsemu svetu. Prav zato je včeraj v narodni skupščini začela razprava, med katero bi morali poiskati nesitve, ki bi ponudile nova obzorja milijonom izkoreninjenecv.

»Tukaj lahko vsak dan izbruhne en Los Angeles«, trdijo aktivisti in odgovorni združenja, ki štiti pravice priseljenecv »SOS Racisme«, saj je imigracija za Francijo problem številka ena. V Franciji je namreč skoraj 5 milijonov tujcev, med temi so številni brez dovoljenja za bivanje in brez dela. V nekaterih »banlieues« je vsaka tretja oseba temnopolta. Župan Roubaixa je z zagrenjenostjo navedel, da v njegovem mestu obstajajo fantje, ki ne poznajo pomena glagola delati, ker niso nikoli videli delati svojih staršev.

V Saint Denisu, pol ure od Pariza, so oblasti nemorne in ne uspejo preprečiti prodaje hasisa, ki ga tu kupujejo kot sveži kruh. Trume prihajajo v sobotah iz prestolnice, da si napravijo tedensko zalogo. Razpečevalci, v glavnem mladoletni soloobvezni otroci, ki so za vedno pozdravili solske klopi, zaslužijo v enem dnevu več kot njihovi očetje v enem mesecu garaškega dela. V La Courneuveu, do katerega pelje pariška podzemna železnica, živi 13 tisoč ljudi, ki jih je iz Pariza pognala gradbena spekulacija. Se in se bi lahko navedli take primere, tako da je svetovalec notranjega ministra Jacques Voisard zagrenjeno izjavil: »Francija blagostanja in egoizma je ustvarila nevzdržno "protidružbo" vredno četrtega sveta.«

Kaj storiti? Teza izbir je na ramenih Simone Veil, »superministrice« za družbena, zdravstvena in mestna vprašanja. Notranji minister Charles Pasqua predlaga strožje nadzorstvo imigracije in sanacijo predmestij, kdo pa bo to plačal, ni jasno.

BTP

BUONI DEL TESORO POLIENNALI S PETLETNO ZAPADLOSTJO

- BTP so obveznice s koriščenjem 1. maja 1993 in zapadlostjo 1. maja 1998.
- Obveznice dajejo letno 11,50% bruto obresti izplačljive v dveh posticipiranih šestmesečnih obrokih.
- Obveznice so dodeljene z dražbo, ki je rezervirana bankam in drugim pooblaščenim operaterjem.
- Dejanski letni donos BTP znaša 10,32%, če bodo obveznice prodane po ponujeni ceni.
- Cena, ki bo iznešena na dražbi, in efektivni donos bosta objavljena v časopisju.
- Obveznice se lahko rezervirajo pri okencih Banca d'Italia ali pri bančnih zavodih do 13.30 dne 29. aprila.
- Obveznice BTP se koristijo s 1. majem; ob vplačilu (4. maja) bo treba doplačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do takrat dozorele obresti. Te bodo privatniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.
- Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.
- Obveznice so v ponudbi v svežnjih po minimum 5 milijonov lir.
- Naknadne informacije nudijo banke.